

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Києво-Могилянська академія»
Факультет гуманітарних наук
Кафедра української мови

Магістерська робота
освітньо-науковий рівень – магістр

на тему: **«ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКИХ ФЕМІНІТИВІВ
АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ ПРОЗИ)»**

Виконала: студентка 2-го року навчання
Спеціальність: 035 Філологія
Спеціалізація: 035.041 Германські
мови та літератури (переклад включно)
Освітньо-наукова програма:
Мови (англійська й українська)
та комунікація

Наконежна Вероніка Сергіївна

Керівник – Н. В. Кобченко,
доктор філологічних наук, професор кафедри
української мови НаУКМА

Рецензент _____ (прізвище та ініціали)

Кваліфікаційна робота захищена з оцінкою « _____ »

Секретар ЕК _____ « _____ » _____ 2025 р.

Київ 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1.....	9
ПОНЯТТЯ ПРО ФЕМІНІТИВИ ТА ГЕНДЕРНО МАРКОВАНУ ЛЕКСИКУ І ПРОБЛЕМИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	9
1.1 Поняття «фемінітив», «гендерно маркована лексика», «гендер» і «гендерні стереотипи» та зв'язок між ними	9
1.2 Поняття «фемінітив» та еволюція його вивчення в українському мовознавстві	12
1.3 Фемінітиви: історичний шлях і способи творення в сучасній українській мові.....	18
1.4 Дискусії щодо вживання фемінітивів у сучасній українській мові	22
1.5 Жіночий гендер в англійській мові: історія та сучасні тенденції	26
1.6 Роль гендерно забарвленої лексики в перекладознавстві	31
1.7 Перекладацькі стратегії та трансформації	34
Висновки до розділу 1.....	36
РОЗДІЛ 2.....	39
СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКИХ ФЕМІНІТИВІВ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	39
2.1 Лексико-семантичні й словотвірні особливості фемінітивів	39
2.2 Методи перекладу фемінітивів	41
2.2.1 Генералізація.....	42
2.2.2. Переклад фемінітивів шляхом підбору словникового відповідника ...	45
2.2.3 Стратегія контекстуальної заміни.....	48
2.2.4. Конкретизація	51
2.2.5 Застосування описового перекладу	54
2.2.6 Стратегія вилучення жіночих найменувань	57
2.2.7 Конверсія.....	59
2.2.8 Перестановка мовних елементів.....	62
2.2.9 Транскодування	64

2.2.10 Додавання	66
Висновки до розділу 2.....	67
РОЗДІЛ 3.....	70
РОЛЬ ФЕМІНІТИВІВ У ФОРМУВАННІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ	70
3.1 Фемінітиви й гендерні упередження в українській мові.....	70
3.2 Вплив перекладу на формування гендерних стереотипів	74
3.3 Пропозиції щодо вдосконалення стратегій перекладу фемінітивів у художньому дискурсі з метою уникнення стереотипізації	80
Висновки до розділу 3.....	83
ВИСНОВКИ	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	90
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ	104
ДОДАТКИ.....	105
Додаток 1	106
Додаток 2	218
Додаток 3	219
Додаток 4	220
Додаток 5	221
Додаток 6	222
АНОТАЦІЯ.....	223

ВСТУП

Мова є одним із фундаментальних складників ідентичності будь-якого народу, оскільки вона віддзеркалює його культурну спадщину та морально-етичні засади. Література, зі свого боку, є втіленням усіх мовних і соціальних реалій, а також іноді – єдиним джерелом збереження духовних цінностей і світоглядних орієнтирів, притаманних найдавнішим історичним епохам. Проте із плином часу суспільні погляди на життя і ціннісні орієнтири різних поколінь зазнають істотних змін і митці відбивають усі ці трансформації у своїх творах. Літературний дискурс висвітлює й еволюцію уявлень про соціальні ролі, зокрема про роль жінки, образ якої залишався неоднозначним від появи писемних джерел до сьогодення.

Історичні обставини не завжди забезпечували жінці рівного статусу з чоловіком в суспільному житті. Якщо найдавніші мовні пам'ятки свідчать про наявність жіночих найменувань, то вже в ХХ столітті ситуація дещо інша. Хоча радянська влада офіційно проголошувала рівність жінок і чоловіків, на практиці жінки виконували переважно другорядні ролі та рідко обіймали керівні посади. Тривале панування патріархальних уявлень призвело до стереотипного сприйняття ролі жінки в українському суспільстві. Окрім того, радянська мовна політика прагнула наблизити українську мову до норм російської. Якщо в українській мові фемінітиви вже на той час активно функціювали, то в російській номінації жінок не були поширені й уживалися переважно неформально, часто з негативними конотаціями. Наслідком такої асиміляційної політики стало те, що й українські фемінітиви відійшли на периферію мовної системи.

Після здобуття незалежності України патріархальні уявлення почали поступово втрачати вплив. Натомість роль жінки помітно активізувалася в суспільному житті — у професійній, громадській, культурній сферах, зокрема й в управлінні. У відповідь на ці зміни з'явився запит на мовне вираження нових соціальних реалій, що призвів до оновлення мовної норми і поширення

фемінітивів. Однак сьогодні процес актуалізації ролі жінки в мові ще триває: у суспільстві досі побутують стереотипи, що знижують статус жіночих найменувань. Подекуди представниці жіночої статі навмисне уникають фемінітивів на позначення професій чи посад, вважаючи їх менш престижними в порівнянні із чоловічими, що може бути наслідком глибоко вкорінених патріархальних переконань. Та попри це, боротьба за гендерну й мовну рівність триває вже кілька десятиліть – і нова редакція Українського правопису 2019 року, що кодифікувала суфікси для утворення фемінітивів, значно її підсилила. Мовні зміни – це віддзеркалення еволюції суспільного життя, тому сучасна українська проза дедалі виразніше відбиває процес повернення жінки до культурного простору.

Однак якщо в українську мову сьогодні активно впроваджують фемінітиви після тривалого періоду патріархального впливу, то в англійській мові ситуація інша. У староанглійській мові була граматична категорія роду, і поряд із чоловічими формами вживали й жіночі. Натомість сучасна англійська мова, де граматична категорія роду занепала, прагне досягти гендерної рівності іншим шляхом – через відмову від гендерно маркованих одиниць та використання нейтральних форм, універсальних для представників будь-якої статі. Такий різний підхід до досягнення гендерної рівності становить серйозний виклик для перекладачів. Передати виразну жіночу присутність, властиву українському тексту, засобами англійської мови, що тяжіє до нейтральності, – непросте завдання. Невдалий переклад або нівелювання фемінітивів може призвести до спотворення змісту та відтворення гендерних стереотипів. Ось чому питання актуалізації фемінітивів, зокрема в художньому перекладі, потребує особливої уваги та глибокого дослідження.

Протягом останніх років фемінітиви активно привертають увагу дослідників, про що свідчать численні праці мовознавців, зокрема А. Архангельської, М. Брус, А. Загнітка, А. Нелюби, О. Синчак, В. Старка та ін. Попри досить широкий спектр проведених досліджень, у зв'язку із тривалою відсутністю систематичного інтересу до перекладу українських текстів іншими

мовами та обмеженим вживанням фемінітивів у класичних творах, проблема перекладу українських гендерно маркованих лексичних одиниць англійською мовою залишається недостатньо вивченою. Хоча І. Дерік і Д. Гуцал досліджували переклад фемінітивів у публіцистичному дискурсі, проблема їх відтворення в сучасній українській прозі залишається нерозв'язаною. Зростання зацікавленості українською літературою на міжнародному рівні зумовлює потребу якісних перекладів. Міжмовні розбіжності у відтворенні гендерно маркованої лексики, зокрема фемінітивів, свідчать про необхідність розробки рекомендацій щодо перекладу таких одиниць, що й зумовлює **актуальність** даного дослідження.

Метою дослідження є визначення способів та вербальних засобів перекладу українських фемінітивів англійською мовою на матеріалі сучасної української прози.

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язок таких **завдань**:

- розмежувати поняття «фемінітив», «гендерно маркована лексика», «гендер» і «гендерні стереотипи»;
- відстежити історію дослідження гендерно маркованої лексики в українському та англійському мовознавстві;
- схарактеризувати трансформації, що супроводжують переклад українських фемінітивів англійською мовою;
- визначити продуктивні й непродуктивні методи перекладу фемінітивів;
- з'ясувати роль фемінітивів у формуванні гендерних стереотипів та розробити стратегії вдосконалення перекладу з метою уникнення стереотипізації.

Об'єкт дослідження – методи перекладу англійською мовою українських фемінітивів у художніх творах.

Предметом дослідження є засоби англійської мови, якими відтворюють українські фемінітиви в перекладах художніх текстів.

Фактичним **матеріалом** для аналізу стали тексти сучасних українських письменників, зокрема Ю. Андруховича, С. Жадана, О. Забужко, М. Матіос та

Т. Прохаська, та англійські переклади цих текстів. Усього для аналізу було відібрано 374 одиниці – така вибірка дала змогу простежити основні закономірності вживання фемінітивів у художній літературі та визначити способи їх перекладу англійською мовою.

Для розв’язку поставлених завдань у роботі було застосовано різні **методи дослідження**. Описовий метод було використано для вивчення функціонування фемінітивів в українській та англійській мовах. Розмежування понять «фемінітив», «гендерно маркована лексика» і «гендерні стереотипи» та вивчення історії гендерно маркованої лексики в обох мовах передбачало використання описового та зіставного методів. Контрастивний та лінгвостатистичний методи залучено для визначення способів і засобів перекладу жіночих номінацій англійською мовою в сучасній українській прозі, а також для виявлення частотності вживання фемінітивів та їхніх відповідників у перекладах. Зіставний метод було застосовано для порівняння оригінальних текстів і їх перекладів з метою виявлення системних відмінностей між мовами. Метод спостереження, а також комунікативно-прагматичний, лінгвостатистичний, корпусний і компонентний методи було залучено для визначення адекватності перекладу фемінітивів, з’ясування їхнього впливу перекладу на формування гендерних стереотипів, а також під час розробки стратегій для поліпшення перекладу.

Наукова новизна дослідження зумовлена здійсненням комплексного аналізу функціонування фемінітивів у сучасній українській прозі та особливостей їхнього перекладу англійською мовою. Уперше було розкрито роль фемінітивів у формуванні гендерних стереотипів, а також визначено основні труднощі, з якими зіштовхуються перекладачі під час відтворення таких одиниць англійською мовою.

Практичне значення роботи полягає в можливості застосування отриманих результатів під час укладання рекомендацій для перекладу фемінітивів у художніх текстах, а також для удосконалення підходів до збереження гендерної чутливості в перекладі. Матеріали дослідження можуть

бути використані у викладанні курсів з перекладознавства, стилістики, лінгвістики тексту, гендерної лінгвістики, а також стати підґрунтям для подальших досліджень у галузі перекладу гендерно маркованої лексики.

Результати дослідження **апробовано** на ІХ Всеукраїнській науковій конференції студентів, аспірантів і молодих учених «Мовний простір сучасного світу» (Національний університет «Києво-Могилянська академія», 30 травня 2025 року), виголошено доповідь «Роль фемінітивів у формуванні гендерних стереотипів».

Структура роботи. Робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку теоретичних джерел (136 позицій), фактичного матеріалу (14 позицій) та додатків. Загальний обсяг роботи – 223 сторінки, із яких 86 сторінок основного тексту.

РОЗДІЛ 1.

ПОНЯТТЯ ПРО ФЕМІНІТИВИ ТА ГЕНДЕРНО МАРКОВАНУ ЛЕКСИКУ І ПРОБЛЕМИ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

1.1 Поняття «фемінітив», «гендерно маркована лексика», «гендер» і «гендерні стереотипи» та зв'язок між ними

У сучасному суспільстві виникає дедалі більша потреба досліджувати питання гендерної лексики, адже мова не лише відбиває соціальні реалії, а й активно впливає на їхнє формування. Мовні норми закріплюють суспільні цінності та часто відтворюють стереотипи, що впливають на розподіл ролей між чоловіками та жінками. Саме тому важливо розглянути такі поняття, як «фемінітив», «гендерно маркована лексика» та «гендерні стереотипи», щоб дослідити їхню роль у віддзеркаленні суспільних змін і боротьбі з упередженнями.

Особистість людини завжди формується під впливом соціуму, у якому вона живе. На думку К. Брюжейль, І. Кромер та С. Кромер, процес соціалізації тісно пов'язаний із формуванням гендерної ідентичності, що проявляється у сприйнятті людиною своєї відповідності гендерним ролям. Саме гендер є тим важливим параметром, через який конструюється соціальна ідентичність мовця. Він взаємодіє з іншими соціальними характеристиками, такими як статус, вік чи належність до певної соціальної групи. Гендер є засадничим соціальним і культурним параметром, який визначає не лише роль та статус людини в суспільстві, але й формується та відтворюється через мову [105]. Термін «гендер» походить із англійської мови (gender) і первісно означає категорію роду. У науковий обіг цей термін введено для чіткого розмежування соціальної та біологічної статі. Поняття «гендер» увійшло до лінгвістики з антропології на початку 1970-х років. Г. Рубін визначив його як сукупність умовностей, які

регулюють сприйняття та використання біологічної статі в суспільній діяльності [127]. Як складне і багатовимірне явище, гендер охоплює соціальні, культурні й психологічні аспекти, які пов'язують із рисами, нормами, стереотипами та ролями, що суспільство приписує жінкам і чоловікам у конкретній соціокультурній ситуації. Гендер проявляється в мові через лексичні, граматичні та дискурсивні особливості. Наприклад, лексичний гендер визначає, чи є слово гендерно специфічним, як-от в англійській мові *father* чи *sister*, або ж гендерно нейтральним, наприклад, *patient* [115]. Деякі дослідники виокремлюють три основні групи мов за вираженням гендеру. Перша група – це гендерні мови (*gendered languages*), такі як українська, іспанська, німецька чи гінді, які мають граматичні маркери для чоловічого, жіночого та іноді середнього роду. Друга група – це мови із природним гендером (*natural gender languages*), як-от англійська чи скандинавські мови, у яких гендер позначається лише займенниками «він» чи «вона», а іменники зазвичай нейтральні. Третя група – це безгендерні мови (*genderless languages*), як-от фінська, турецька, перська чи китайська, у яких граматичних маркерів гендеру взагалі немає [125]. Отож, гендер як поняття є доволі широким, оскільки охоплює не лише мовну, але й соціальну, культурну й психологічну площини.

Однією з конкретних реалізацій гендерного аспекту в мовній системі є гендерно маркована лексика. Це поняття стосується тих мовних одиниць, які прямо або опосередковано віддзеркалюють гендерну ідентичність, стереотипи чи асоціації, закріплені в суспільній свідомості. Як вдало зазначив Є. Долинський, «гендерно марковану одиницю мови визначено як таку, що має фемінно або маскулінно забарвлений потенціал, тобто такий, що уможливує виділити диференційні риси жіночого або чоловічого мовлення відповідно, а також передає всю систему соціокультурних асоціацій та стереотипних уявлень у певному лінгвокультурному соціумі» [21, с. 35]. До гендерно маркованої лексики можна зарахувати: «гендерні стереотипи, реалізовані в мові; гендерно марковані метафоричні одиниці з гендерним компонентом як основні функціональні одиниці гендерної мовної картини світу, тобто ті лексичні

одиниці, у значенні яких «гендерний компонент» реалізується більш контрастно» [35, с. 147]. Отже, гендерно маркована лексика є лише одним із виявів ширшого поняття гендеру, яке охоплює різні аспекти мовної, соціальної та культурної реальності.

Зважаючи на те, що гендерна маркованість мови виявлена на різних рівнях і тісно пов'язана із соціокультурними уявленнями, особливу роль у цьому аспекті відіграють фемінітиви. Вони є лише однією з категорій гендерно маркованої лексики, проте їхнє значення важко переоцінити. Фемінітиви слугують засобом ідентифікації жіночої ідентичності мовця чи суб'єкта, особливо коли традиційно використовувалися загальні або маскулінні форми. Вони позначають жінок за назвами професій, посад, соціальних ролей та інших сфер діяльності, водночас виконуючи важливу соціокультурну функцію. Завдяки фемінітивам зростає видимість жінок у мовній картині світу, що впливає на сприйняття гендерних ролей у суспільстві. Саме тому вони є обов'язковою частиною дослідження гендерної лексики та мовних змін.

Фемінітиви, як важливий інструмент у боротьбі за мовну та соціальну видимість жінок, безпосередньо пов'язані з глибшими соціокультурними процесами. Одним із основних чинників, які впливають на їхнє сприйняття та функціонування, є гендерні стереотипи. Це такі історично сформовані, типізовані уявлення, які закріпилися в колективній свідомості певного лінгвокультурного соціуму щодо атрибутів, які вважають властивими або невластивими індивіду, якого суспільство кваліфікує як чоловіка або жінку [48, с. 47]. Іншими словами, це сукупність усталених уявлень про соціальні ролі, риси характеру, поведінкові моделі та інші характеристики, які соціум традиційно приписує чоловікам і жінкам. Вони ґрунтовані на глибоко вкорінених культурних нормах і часто стають основою для гендерної нерівності. У мовній системі ці стереотипи вербалізовані через вибір лексичних одиниць, граматичних конструкцій і стилістичних засобів, які нав'язують певні моделі поведінки чи очікування. Наприклад, використання фразеологізмів, епітетів або навіть лексем із позитивним чи негативним забарвленням відбиває

суспільне сприйняття гендерних ролей. Зокрема, вислови «жіноча логіка» (що натякає на її ірраціональність), «слабка стать» (що демонструє нібито фізичну чи емоційну крихкість жінок) або «місце жінки – на кухні» (що закріплює традиційну роль жінки як домогосподарки) демонструють, як мова фіксує усталені гендерні уявлення. Особливий вплив гендерних стереотипів відчувається у сприйнятті фемінітивів. Часто вони стають об'єктом критики або знецінення, що можна пояснити уявленнями про нібито «вторинність» жіночих ролей порівняно з чоловічими. Такий підхід не лише перешкоджає інтеграції фемінітивів у мовну практику, але й укріплює традиційні стереотипи щодо розподілу ролей у суспільстві.

Отож, поняття «гендер», «гендерно маркована лексика», «фемінітиви» та «гендерні стереотипи» є тісно взаємопов'язаними, однак кожне з них має власну специфіку. Гендер як ширший соціокультурний і мовний конструкт створює контекст, у якому формуються мовні явища, тоді як гендерно маркована лексика виступає його лінгвістичним віддзеркаленням. Фемінітиви, зі свого боку, є окремою категорією гендерно маркованої лексики, спрямованою на репрезентацію жіночої статі.

1.2 Поняття «фемінітив» та еволюція його вивчення в українському мовознавстві

Фемінітиви, як важливий складник гендерно маркованої лексики, зазнали істотних змін у процесі їхнього вивчення та вживання в контексті історичних, культурних і соціальних трансформацій. Для позначення цієї категорії науковці пропонують різні терміни, зокрема як «назви істот жіночого роду» та «назви жіночого роду» (І. Ковалик [40]), «назви осіб жіночої статі» (Л. Родніна [70]), а також термін «фемінітиви», який є поширеним серед таких дослідників, як А. Архангельська [4], М. Федурко [93], М. Брус [8-13], С. Семенюк [76], Л. Кислюк [37]. А. Архангельська також використовує терміни «назви жінок», «категорія *nomina feminine*», «фемінінний доміант» і «фемінінний новотвір» [2; 4; 5]. Дехто послуговується терміном «фемінатив» (А. Архангельська [3],

А. Загнітко, [25-27]), тоді як інші дослідники пропонують менше вживані альтернативи, як-от «моція» (Н. Клименко [38]) та «фемініатив» (Н. Захлопана [29]). У цій роботі ми послуговуємося терміном, що набув найбільшого поширення, – «фемінітив». Сьогодні поряд із цим терміном у лінгвістиці активно використовують й інші спільнокореневі поняття, зокрема «фемінітивний», «фемінітивність», «фемінізація», «фемінізувати», «фемінізування» [9]. Ці терміни віддзеркалюють різні аспекти дослідження й функціонування назв осіб жіночої статі в сучасній мовній практиці.

Фемінітиви є не лише індикатором мовної динаміки, а й маркером змін у сприйнятті ролі жінок у різних сферах життя. Вони демонструють боротьбу за рівноправність і поступове утвердження жінок у мовному просторі, стаючи частиною сучасної мовної практики, яка привертає увагу як науковців, так і ширшої аудиторії. Це підтверджують і визначення, запропоновані сучасними дослідниками. Зокрема, М. Брус зазначає, що фемінітиви – це іменники жіночого роду, що позначають жінку за професійною, соціальною або іншою ознакою, на відміну від маскулінів – чоловічих форм тих самих понять, напр.: *учитель – учителька, газетник – газетниця, писар – писарка* [10]. А. Архангельська називає фемінітиви «фемінними інноваціями в новітньому українському назовництві», наголошуючи на їхньому зв'язку зі змінами в суспільних відносинах і боротьбою за мовну рівноправність [4]. У словнику гендерних термінів фемінітиви подано як «слова жіночого роду, що виступають альтернативними або парними аналогічним поняттям чоловічого роду, позначаючи жінок за професійною чи соціальною ознакою» [96, с. 255]. У сучасному лінгвістичному словнику зазначено, що «фемінітиви (від лат. *femina* – жінка) є виразниками статі, маркованими граматичним жіночим родом, що і зумовлює їхню назву» [28, с. 836].

Фемінітиви стали предметом тривалого наукового вивчення, що засвідчує зміну підходів у мовознавчій науці до категорії жіночості. Дослідження цієї теми як лінгвістичного, так і соціокультурного феномену розпочалося ще в XVI–XVII століттях і триває ще й дотепер, демонструючи зростання інтересу

до цієї проблематики в сучасній лінгвістиці. За свідченням М. Брус, фемінітиви як явище вперше потрапляють у поле зору мовознавців у граматиках XVI–XVII століть. Одними з найперших документальних згадок є праці М. Смотрицького та І. Ужевича [12, с. 6]. У «Граматики Славенския правильное Синтагма» (1619) М. Смотрицький вказував на використання назв жіночої статі, таких як *мати, доилица, сноха, самаряныни*. Подібні приклади знаходимо в праці І. Ужевича (1645), який також акцентує увагу на фемінітивних формах *восводина, матка, панна, братовад, матеръ, господынд* [12, с. 6]. Ці перші згадки доводять, що лінгвісти вже тоді звертали увагу на специфіку назв жіночої статі, але дослідження мало суто описовий характер і не було спрямоване на глибокий аналіз.

Переломний етап розвитку припав на XIX століття, коли мовознавці почали систематизувати фемінітиви як окрему мовну категорію. Значний внесок у вивчення фемінітивів зробив О. Потебня. У праці «Из записок по русской грамматике» (1868) він розглянув назви жіночої статі в контексті атрибутивності іменників. Мовознавець зазначав, що більшість фемінітивів утворюється похідним способом від назв чоловіків (*киянин – киянка, пустолай – пустолайка*), що свідчить про їхню залежність у словотворенні. Він також звернув увагу на здатність українських іменників виконувати функції прикметників, що є рідкісним явищем для інших мов [66]. Це дослідження стало основою для подальшого аналізу словотвірних моделей жіночих назв.

У XX столітті дослідження фемінітивів значно поглибилося, і вони стали предметом не лише лінгвістичного опису, а й соціолінгвістичного аналізу. Так, наприклад, Є. Тимченко в «Українській граматиці» (1907) детально аналізував суфікси для творення жіночих назв (*-к-(а), -иц-(я), -оньк-(а)*). Він зазначав, що фемінітиви виконували різні функції – від демінутивного значення (*матуся, бабуня*) до модифікаційного номінативного (*міщанка, княгиня*) [90].

Значну кількість фемінітивів зафіксовано в словниках початку XX століття, що свідчить про їхнє широке використання. Наприклад, у «Словнику ділової мови» М. Дорошенка (1930) поруч із кожним маскулінтивом

наводяться відповідні жіночі номінації, напр.: *акторка* [22, с. 2], *бакалійниця* [22, с. 5], *майстриня* [22, с. 81], *упорядниця* [22, с. 208] тощо. У «Російсько-українському словнику» за ред. А. Кримського та С. Єфремова (1924–1933) також наявні численні фемінітиви, напр.: *заробітчанка* [71, с. 485], *оббирачка* [71, с. 1724], *перелюбка* [71, с. 2309], *спадкоємниця* [71, с. 1395] тощо. За підрахунками О. Синчак, вибірка з трьох томів цього словника налічує 2117 фемінітивів [78, с. 65], що свідчить про широке використання цих форм у мовній практиці того періоду.

Експертом в історичних дослідженнях лексикологічних питань, зокрема найменувань осіб жіночої статі, став В. Німчук. Лінгвіст детально досліджував лексику праслов'янського, давньоруського та інших періодів, зокрема назви жінок за родинними зв'язками і фемінітиви, пов'язані з віком і соціальним статусом [59].

І. Ковалик, зі свого боку, зробив значний внесок у дослідження дериваційних моделей фемінітивів саме у контексті слов'янських мов. Він одним із перших виокремив категорію жіночості як самостійну, аналізуючи особливості творення та функціонування таких одиниць в українській та інших слов'янських мовах [39]. Праця мовознавця сприяла глибшому розумінню міжмовної специфіки фемінітивів та їхньої ролі у відтворенні гендерних особливостей мови.

Особливий інтерес викликають дослідження Л. Гумецької, яка в праці *«Нарис словотворчої системи української актової мови XIV–XV ст.»* детально проаналізувала вживання жіночих назв у ділових текстах відповідного історичного періоду. Вона зазначала, що фемінітиви в офіційно-діловому стилі виконували важливу функцію, позначаючи статеву належність осіб, про яких ішлося в документах [18]. Це вказує на те, що фемінітиви були і є обов'язковою частиною мовної системи навіть у тих жанрах, де вони часто й сьогодні потрактовані як нетипові.

Продовжуючи традицію попередників, у 1960 році С. Бевзенко в праці *«Історична морфологія української мови»* детально розглянув еволюцію

словотвірних моделей для назв жіночої статі, зосереджуючи увагу на різних способах деривації іменників (*жниця, пряха, прабаба, ткаля, наречена*). Дослідник наголошував, що фемінітиви формувалися під впливом соціокультурних змін і віддзеркалювали певні етапи становлення української мовної системи [7].

У ХХІ столітті увага до фемінітивів ще більше зросла завдяки суспільним трансформаціям і посиленому інтересу до питань гендерної рівності. Прикладом дослідниці, яка цікавилася вивченням глибокого історичного коріння фемінітивів, є М. Брус, авторка низки праць, присвячених цій проблематиці [8-11; 13]. Однак одним із найвизначніших внесків став вихід її фундаментальної монографії «*Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування*» у 2019 році [12]. У цій праці авторка застосувала діяхронний підхід, аналізуючи розвиток назв жіночої статі на всіх етапах історії української мови.

Окрім того, багато інших сучасних українських дослідників акцентують увагу на впливі феміністичних рухів на розвиток та популяризацію фемінітивів у публічному дискурсі. Істотний внесок у дослідження сучасних фемінітивотвірних процесів зробили і продовжують робити українські мовознавці, зокрема А. Архангельська [1-5], А. Загнітко [24-28], О. Пода [63], А. Нелюба [51-53], Я. Пузиренко [67], О. Синчак [78-79], О. Стишов [86], Т. Сукаленко [87-88] тощо. Їхні праці не лише розширюють теоретичну базу для аналізу фемінітивів, але й забезпечують розуміння мовних змін у контексті гендерної рівності.

Попри величезну увагу до фемінітивів з боку українських дослідників, дослідження історії субстантивів із значенням осіб жіночої статі охоплюють також численні зарубіжні праці, що зосереджені на процесах творення фемінітивів у різних мовах. Наприклад, у білоруському мовознавстві важливою є праця М. Павленка «*Нариси з білоруського словотворення. Жіночі особові найменування у старобілоруській мові*», у якій проаналізовано словотвірчі засоби й типи назв жінок (*бѣлая жонка – бѣложонка, вучыцца – вучаня*,

гандляр – гандлярка, князь – княгыца) [123]. У німецькому мовознавстві значний внесок у дослідження фемінітивів зробила Д. Ньюблінг. Мовознавиця аналізує фемінітиви як у діахронному аспекті, так і з позиції гендерної лінгвістики, фокусуючись, зокрема, на пейоративізації назв жінок та віддзеркаленні культурних тенденцій від середньовіччя до сучасності [118-120]. У польському мовознавстві Г. Блажковська присвятила низку праць асиметрії у творенні фемінітивів, детально вивчаючи граматичні структури жіночих найменувань та критикуючи використання чоловічого роду як засобу гендерної абстракції [101-103]. Мовознавиця Г. Нецименко вивчала словотворення фемінітивів у чеській мові. Її роботи містять також порівняльний аналіз чеської з іншими мовами, що є вагомим внеском у сучасну славістику [56]. Ще одним здобутком сучасного мовознавства стала праця під назвою *«Гендер у різних мовах: лінгвістична репрезентація жінок і чоловіків»* [114]. Це серія книг М. Геллінгер та Г. Буссманн, яка надає порівняльний аналіз гендерної лексики та практик у різних мовах світу, зокрема висвітлює граматичні аспекти утворення фемінітивів, а також культурні та соціальні впливи на їх розвиток.

Отже, фемінітиви сьогодні є важливим елементом української мовної системи, що відбиває не лише мовну динаміку, а й соціокультурні трансформації. Їхнє вивчення бере початок у граматиках XVI–XVII століть і триває донині, демонструючи еволюцію поглядів на жіночу ідентичність у мові: від перших спроб опису до систематизації словотворчих моделей у XIX–XX століттях. У XXI столітті фемінітиви стають об'єктом ще глибшого вивчення в контексті гендерної рівності, підкріпленої соціальними запитами та прагненням до унормування. Спільні зусилля українських та зарубіжних мовознавців підтверджують, що фемінітиви є не лише інструментом мовної адаптації, а й віддзеркаленням суспільного розвитку і прагнення до гендерної рівності.

1.3 Фемінітиви: історичний шлях і способи творення в сучасній українській мові

Оскільки історичні витоки фемінітивів в українській мові сягають сивої давнини, ще до часів писемності, питання їхнього виникнення та розвитку є одним із найскладніших у сучасній лінгвістиці. Відсутність писемних пам'яток досить тривалого періоду української історії унеможлиблює точне відтворення перших стадій цього мовного явища. Та навіть у пізніші часи, коли писемність вже давно існувала, жіночі найменування не були в полі зору дослідників. Ось чому дослідження історії фемінітивів є порівняно молодим напрямом у вітчизняному мовознавстві. Однак, сьогодні все ж є праці, написані переважно у ХХ сторіччі, які частково висвітлюють цінні спостереження щодо появи фемінітивів в українській мові: серед них лінгвістичні розвідки С. Бевзенка [7], Л. Гумецької [18], В. Німчука [58], Г. Півторака [62], С. Самійленка [73-75] тощо. Найповніше і найсистематичніше дослідження з цієї теми належить М. Брус [12].

Перші писемні свідчення про існування фемінітивів в українській мові датовано індоєвропейським періодом, коли формувалися первісні імена для позначення осіб жіночої статі, зокрема в родинних контекстах, напр.: *tata* (*мати*), *baba* (*баба*), *žena* (*жінка*) [12, с. 335]. У праслов'янський період виникли різноманітні форми жіночих імен на позначення вікових, фізіологічних або соціальних ознак, як-от: *děvčina* (*дівчина*), *mězina* (*жінка похилого віку*), *nevěsta* (*наречена*) [12, с. 336]. У період XI–XV століть українська мова переживала етап формування літературно-писемної традиції [60, с. 454]. Як наслідок, у мові з'явилися жіночі найменування, що позначали професії, родинні зв'язки, соціальний статус, вік, міфологічні образи, а також національні й територіальні характеристики [12, с. 338].

З переходом до XVI століття, у зв'язку з розвитком друкованої літератури, фемінітиви починають письмово фіксувати. Першим друкованим словником, що задокументував ці зміни, став «Лексис» Л. Зизанія (1596). У ньому було

зафіксовано всього сім жіночих найменувань, серед яких: серед яких: *дочка, медведиця, молодиця, невістка, горбата, скорчена, сляка (скривлена)* [81, с. 272].

У староукраїнській мові XVI–XVII століть з’явилося чимало запозичених фемінітивів, напр.: *абтекарка, самарянка, тиранка, шинкарка* [12, с. 339-340]. У період XVIII–XIX сторіч розвиток фемінітивів був зумовлений змінами у мові та суспільстві, зокрема формуванням літературної мови й відходом від староукраїнської книжності. Давні фемінітиви втратили актуальність, натомість з’являлися нові. Одночасно зросла кількість спільнокореневих форм одного й того ж фемінітива: *бондарка, бондарівна, бондариха; вуйна, вуяня, вуянка* [12, с. 341-342]. Такі утворення уможливили не лише відтворення ідентичності жінки, але й різних оцінок її ролі в суспільстві.

На початку XX століття фемінітиви міцно закріпилися в українській мові, про що свідчать словники того часу. Наприклад, у «Словарі української мови» Б. Грінченка (1907–1909) міститься значна кількість фемінітивів, які стосуються різних професій, соціальних ролей та характеристик жінок. Подібний підхід демонстрував і «Російсько-український словник» А. Кримського (1924–1933) [71]. У цьому словнику зафіксовано близько тисячі фемінітивів, таких як *віддячниця, заводовласниця, заступниця, медичка, надихачка* тощо [81, с. 272]. Це доводить продовження тенденції до збагачення української мови фемінітивами навіть у ранній радянський період, хоч і на основі дореволюційної мовної спадщини.

Проте в другій половині XX століття, під впливом ідеології влади, фемінітивна підсистема зазнала поступового занепаду. Формальна пропаганда гендерної рівності насправді сприяла мовній уніфікації, що усувала відмінності між чоловічими та жіночими формами. Назви професій і посад дедалі частіше зводилися до «нейтральних» чоловічих форм, що створювало враження універсальності, але приховувало жіночу суб’єктність. Попри це, за підрахунками М. Скидан та Я. Скидан, одинадцятитомний «Словник української мови» (1970–1980 рр.) зафіксував понад три тисячі фемінітивів

[81, с. 272]. Однак у реальному мовному вжитку більшість із них були витіснені або стилістично марковані як неформальні чи другорядні. Нові фемінітивні форми утворювалися дедалі рідше, а багато традиційних найменувань відійшли на периферію мовної системи. Отже, ХХ століття стало періодом боротьби між природним розвитком мовної системи, яка прагнула зберегти й збагачувати фемінітиви, та ідеологічним впливом, що обмежував їхнє використання, орієнтуючись на чоловічу мовну норму. Як результат, маскулітивні форми почали переважати як в офіційній, так і в розмовній мові, формуючи звичку обходитися без фемінітивів.

Ситуація залишалася незмінною досить довгий час, аж поки в ХХІ сторіччі фемінітиви не почали поступово повертатися до розмовного мовлення й масмедіа. А вже в 2019 році нова редакція українського правопису офіційно закріпила цю тенденцію, що й спричинило широку суспільну дискусію [92, с. 39-40]. Демонстрація способів творення фемінітивів не тільки привернула увагу до їхнього історичного значення, але й актуалізувала питання сучасної мовної практики. Отже, історичний розвиток цієї категорії демонструє, що фемінітиви завжди відбивали суспільні зміни, а їхнє повернення в активний мовний ужиток є продовженням закономірного процесу мовної еволюції.

Незважаючи на те, що вживання фемінітивів активно відновлюється лише в останні десятиліття, їхній потенціал значно ширший, ніж це може здаватися на перший погляд. Жіночі найменування охоплюють різноманітні лексико-семантичні групи, кожна з яких формувалася під впливом історичних, культурних та соціальних змін, починаючи від праіндоевропейської доби та закінчуючи сучасністю. За свідченням М. Брус, найчисельнішою є група назв за інтересами, здібностями, характером і поведінкою. Окрім того, дослідниця виділяє фемінітиви за територіальними, національними та етнічними ознаками, за соціально-класовими чи сімейними станами, за церковно-релігійною належністю, за родинними зв'язками, за фізичними та фізіологічними станами, за віковими ознаками та за міфологічними характеристиками [12, с. 144-154].

Отже, фемінитиви в українській мові є різноманітними і виконують важливу роль у віддзеркаленні гендерних відмінностей.

Однак, окрім різних видів фемінитивів, не менш виразно проявляються і різні способи їх творення, які відбивають як історичні тенденції розвитку мови, так і сучасні мовні впливи. Як свідчать дослідження М. Брус, найпотужнішим є суфіксальний спосіб, що демонструє високу продуктивність завдяки активному використанню суфіксів **-к-(а)**, **-ниц-(я)**, **-льниц-(я)**. Суфікс **-к-(а)** є найпродуктивнішим формантом для утворення фемінитивів в українській мові. Він активно «поєднується з різними типами чоловічих основ на приголосний», утворюючи фемінитиви від професійних найменувань, як от: *фігуристка* (від *фігурист*), *відвідувачка* (від *відвідувач*) [72, с. 171]. Словотвірні типи на **-ниц-(я)** (*вагонниця*, *гардеробниця*) та **-льниц-(я)** (*бетонувальниця*, *гаптувальниця*) також є продуктивними в сучасній українській мові [12, с. 212-213]. Суфікси **-ин-(я)**, **-кин-(я)**, хоча раніше належали до малопродуктивних словотвірних типів, тепер стають дедалі продуктивнішими, напр.: *мисткиня*, *теоретикиня* [12, с. 218].

Окрім суфіксального способу утворення фемінитивів, в українській мові є й інші способи деривації, хоча вони не є такими продуктивними. Один із таких способів – це префіксальний. Попри те, що в українській мові все ще зберігаються окремі деривати зі спільнослов'янськими префіксами **пра-**, **по-** на кшталт: *прабаба*, *посестра*, кількість нових префіксальних фемінитивів, що позначають жінок, є доволі обмеженою: *антисемітка*, *напівполька*. Флексійний спосіб деривації фемінитивів також не набув популярності, хоча можна простежити наявність кількох жіночих найменувань, утворених шляхом додавання флексій, напр.: *бойка*, *гостя*. Конфіксальний спосіб так само залишається малопродуктивним (*бездітниця*, *надчерка*). Однак, важливо зазначити, що сьогодні зростає роль основоскладання й словоскладання, напр.: *медсестра*, *фізпрацівниця* [12, с. 230]. Сучасні процеси деривації фемінитивів в українській мові засвідчують зміну парадигми, що демонструє розширення словотвірних моделей і зростання їхньої ролі в мові.

Отже, фемінитиви пройшли довгий шлях від ранніх етапів розвитку мови до сучасності – та, незважаючи на різні історичні перипетії, змогли повернутися до активного вжитку в мові. Сьогодні спостерігаємо велике семантичне й словотвірне розмаїття фемінитивів. Динамічний розвиток цих структур свідчить про гнучкість української мови й її здатність адаптуватися до сучасних комунікативних потреб.

1.4 Дискусії щодо вживання фемінитивів у сучасній українській мові

Питання вживання фемінитивів в українській мові активно обговорювали ще до появи нової редакції «Українського правопису» 2019 року [92], зокрема завдяки засобам масової інформації, які активно впроваджували іменники жіночого роду для позначення професій, посад і соціальних ролей жінок. Водночас ухвалення документа, хоча й без зобов'язання використовувати фемінитиви, привернуло ще більше уваги до мовного явища та посилило суспільні дискусії як серед фахівців, так і серед носіїв мови.

Активісти та публічні особи, які виступають за фемінитиви, наголошують на їхньому значенні як поверненні до автентичності української мови, яка історично містила такі форми [43; 82; 91; 95]. Вони наголошують, що використання фемінитивів є не лише питанням гендерної рівності, а й проявом самоповаги та утвердження культурної спадщини. Ба більше, їхнє вживання сприяє видимості жінок у професійній і публічній сферах, а мовне відбиття суспільних змін розглядається як крок до інтеграції принципів рівності в усі сфери життя [61].

Водночас критики таких нововведень вважають їх неприродними або надто радикальними. Для когось це питання зручності, для інших – небажання порушувати усталені мовні норми. Окрім цього, деякі дослідники і звичайні мовці побоюються, що такі нововведення можуть спричинити небажані суперечки чи навіть розкол у мовній спільноті [19]. Однією з головних причин опору фемінитивам є глибоко вкорінені патріархальні уявлення в суспільній свідомості. Вживання назв жіночого роду часто сприймається як знецінення

професійного статусу жінки, так наче «жіноче» є менш значущим, тоді як «чоловіче» – еталоном. Як зазначає О. Малахова, це результат багатовікового патріархального впливу [47]. Ще однією поширеною причиною опору фемінітивам є їхнє «дивне звучання». І. Ладика зазначає, що це сприйняття – наслідок тривалого невживання таких форм у мові. Адже для носіїв української мови звичнішими стали чоловічі форми для позначення жінок, що можна пояснити історичною відсутністю жінок у публічному просторі. Як приклад, І. Ладика наводить фрази на зразок: «студент Ковальська» чи «письменник Оксана Забушко» – і стверджує, що такі конструкції абсолютно суперечать логіці мови [43]. На захист фемінітивів стає й Л. Смоляр, яка наголошує, що не дивно вживати фемінітиви – дивно досі вважати, що суспільству вони не потрібні [82].

Однак фемінітиви є причиною запальних дискусій не лише серед активістів, але й серед мовознавців. Частина науковців вбачає в сучасному словотворенні фемінітивів закономірне явище нашої епохи та активно підтримує їх упровадження в мовну практику [13; 36; 65; 69; 76]. Серед аргументів на користь фемінітивів – їхня комунікативно-функційна доцільність, зумовлена соціальним запитом і низкою психологічних, культурно-історичних та когнітивних чинників, про що пише А. Загнітко [24]. До того ж, О. Тараненко наголошує на впливові західнослов'янських мов та мовної практики української діаспори на виникнення цього словотвірного типу [89], а О. Синчак підкріплює це порівняннями з польською мовою, що підтверджує зв'язок із нашими мовними коренями [79]. Так само й О. Малахова вважає фемінітиви органічною частиною української мови, а не штучним нововведенням [47]. А також, на думку багатьох дослідників, таких як О. Гаврилів [15], М. Маєрчик [45], О. Пономарів [64], Н. Собецька [83] тощо, питання фемінітивів тісно пов'язане з гендерною чутливістю, соціальними ролями жінок та подоланням мовної дискримінації. Історичну глибину проблеми показує й О. Кузнецова, наголошуючи, що в українському суспільстві століттями закріплювались

патріархальні стереотипи щодо статусу жінки, які сьогодні потребують переосмислення [41, с. 238].

Що стосується новітніх фемінітивів, то їхнє виникнення є предметом дискусій у лінгвістичному середовищі. Дослідники навіть розрізняють два типи фемінітивів: традиційні (успадковані з праслов'янського періоду) та новітні, що з'явилися у зв'язку з соціальними змінами, такими як демократизація та активізація ролі жінок у професійному житті [50, с. 187-188]. Останні найчастіше є темою дискусій серед мовознавців. Саме останні викликають найбільше суперечок, оскільки частина мовознавців висловлює занепокоєння щодо їхньої стилістичної маркованості або навіть неприродності. Новітні фемінітиви нерідко оцінюють як стилістично знижені чи такі, що суперечать ustalеним мовним нормам [2; 5; 14, с. 88; 55, с. 62-63; 89, с. 68-70].

Зазначений спротив часто зумовлений традицією використання чоловічих форм як граматично нейтральних. На думку О. Фоменко, замість уживання фемінних або маскулінних форм доцільніше використовувати універсальні або гендерно нейтральні найменування, що характеризують професію чи соціальну роль незалежно від статі [94]. А от Ю. Кузьменко навіть прирівнює форми чоловічого роду до назв спільного роду – за аналогією до таких іменників, як *суддя, голова, колега* [42, с. 135]. У цьому контексті фемінітиви розглядають як необов'язкові або навіть штучні.

Ще однією перешкодою для поширення фемінітивів є відсутність чітких мовних норм. В «Українському правописі» 2019 року (§32, пункт 4) лише поверхово описано правила утворення назв осіб жіночої статі за допомогою чотирьох основних суфіксів: *-к(-а), -иц(-я), -ин(-я), -ес(-а)* [55]. На думку А. Нелюби, правопис не містить чітких норм для вживання фемінітивів в офіційно-діловому чи академічному мовленні, через що ці одиниці часто залишаються поза межами нормативного вжитку. Окрім того, правопис не пропонує вичерпного переліку суфіксів, що призводить до конкуренції варіантів: *науковиця, науковка, науковчиня* – усі потенційно нормативні, але не закріплені. Особливе занепокоєння викликає суфікс *-ес(а)*: хоча історично він

функціонує в словах *баронеса, поетеса*, нові утворення на кшталт *студентеса, професореса* звучать неприродно [55, с. 63]. Однак, як зазначає Н. Собецька, така ситуація є типовою для нових слів і триватиме, доки мовна спільнота не унормує найуживаніші варіанти [83, с. 377].

А взагалі утворення фемінітивів від маскулінитивних форм, на думку А. Нелюби, породжує філософсько-ідеологічний дисонанс. Адже з одного боку, у суспільстві всіляко пропагують ідею рівності жінок і чоловіків, а з іншого – навіть на рівні мови жіночі форми є залежними від чоловічих. Вирішення цього питання дослідник вбачає у творенні незалежних фемінітивів [55].

Недостатня увага до фемінітивів виявляється не лише в мовній практиці, а й у лексикографії. За спостереженням Я. Пузиренко, фіксація жіночих назв у словниках часто є несистемною й суб'єктивною [68, с. 44]. А. Архангельська теж звертає увагу на відсутність чіткої та систематичної роботи зі фемінітивами в українському словникарстві: подекуди їх подають як окремі заголовки, подекуди лише як складові корелятивної пари з відповідними маскулінитивами, а в окремих випадках фемінітиви взагалі дублюють у різних позиціях [3, с. 438]. Подібні зауваги висловлюють і О. Синчак із В. Старком, наголошуючи на фрагментарному поданні фемінітивів навіть у новітніх тлумачних словниках, де їх потрактовано не повноцінними лексемами, а лише похідними від маскулінитивів із обмеженим ілюстративним матеріалом [130].

Утім, попри зазначені проблеми, спостерігаємо й позитивні зрушення в напрямку впорядкування та кодифікації фемінітивної лексики. Серед новітніх спроб систематизації жіночих форм вирізняється «Вебсловник жіночих назв української мови» О. Синчак – перше повноцінне зібрання жіночих найменувань у сучасній українській мові [77]. Окрім того, сучасна лексикографія поступово адаптується до змін у мовній практиці, включаючи фемінітивну лексику в новітні словники, зокрема праці Є. Карпіловської [34], М. Годованої [16], А. Нелюби та Є. Редька [54]. Хоча процес інтеграції жіночих найменувань у словникову практику супроводжується дискусіями та критикою, сучасні ініціативи в лексикографії свідчать, що фемінітиви поступово

інтегрують у мовний стандарт, відбиваючи реалії сьогодення та суспільний запит на гендерну рівність.

Отже, фемінітиви – це не просто мовний феномен, а важливий маркер соціальних змін, який віддзеркалює процес утвердження гендерної рівності в українському суспільстві. Їхнє поширення свідчить про прагнення визнати жінок як рівноправних учасниць усіх сфер життя та подолати патріархальні стереотипи, які досі впливають на мовну практику. Однак для повноцінного функціонування фемінітивів необхідний системний підхід. З одного боку, слід удосконалити мовні норми, розробивши чіткі й послідовні правила творення фемінітивів, а також активно інтегрувати жіночі назви в словники з урахуванням динаміки сучасної мовної практики. З іншого боку, важливо працювати над суспільним сприйняттям, розвіюючи стереотипи та формуючи позитивне ставлення до цих мовних інновацій. Лише за умови продуманої мовної політики та зміни суспільної свідомості вони зможуть стати природною та органічною частиною мовної системи, сприяючи формуванню більш справедливого й гендерно чутливого суспільства.

1.5 Жіночий гендер в англійській мові: історія та сучасні тенденції

Поняття гендеру в будь-якій мові є надзвичайно складним і багатограним. Воно охоплює не лише граматичні особливості, але й соціокультурні аспекти, які впливають на сприйняття й віддзеркалення гендерних категорій у суспільстві. В англійській мові еволюція гендерної системи є унікальною через її перехід від граматичного роду до природного. Ця трансформація яскраво демонструє, що мовні зміни відбивають ширші соціальні і культурні процеси.

У давньоанглійській мові (750–1150 pp.) граматична категорія роду мала надзвичайно важливе значення. У цій системі існували три роди: чоловічий, жіночий і середній. Провідною особливістю було те, що граматичний рід не завжди збігався з біологічною статтю референта. Наприклад, слова, які позначали жінок, як-от *magden* (дівчина) чи *wif* (жінка), часто належали до

середнього роду [124, с. 244-245]. Водночас особові займенники, які використовувалися для позначення референта, переважно узгоджувалися з його біологічною статтю. Наприклад, слово *wifmon*, незважаючи на граматичний чоловічий рід, супроводжувалося займенником жіночого роду *heo* (вона). Це показує, що в спілкуванні важливішу роль відігравало семантичне значення слова, тобто його зв'язок із реальністю, а не лише граматичні правила. Ще однією з прикметних рис було використання відмінкових закінчень, які чітко відрізнялися залежно від роду іменника, та означених артиклів: для чоловічого роду використовували *se*, для жіночого – *seo*, а для середнього – *þæt*. [124, с. 244-245].

Як свідчать історики мови, у середньоанглійський період (1150–1500 рр.) система граматичного роду в англійській мові зазнала глибоких змін. Цей процес був поступовим і мав багатоаспектну природу. Одним із вагомих чинників стало тривале мовне взаємопроникнення з норманською французькою та скандинавськими мовами, які мали значно простішу граматичну структуру [109]. Такий вплив сприяв спрощенню англійської граматики, зокрема за рахунок зникнення складної системи граматичного роду. Занепад відмінкової системи також відіграв важливу роль. Зникнення ненаголошених кінцевих складів у словах позбавило іменників традиційних граматичних маркерів, унаслідок чого втрапилася можливість чіткого розрізнення роду за формальними ознаками. Важливим наслідком цих змін стало об'єднання форм означеного артикля, які раніше мали граматичну прив'язку до роду. Форми *se* та *seo* поступово злилися в єдину, універсальну форму *the*, що значно спростило узгодження. Зміни торкнулися і системи займенників, яка стала орієнтуватися не на граматичний рід, а на природний [109]. Відтоді вибір займенника почав залежати лише від біологічної статі або сприйняття референта, що стало вирішальним кроком у переході англійської мови до системи природного роду.

У новоанглійський період англійська мова досягла завершення трансформацій у системі роду, остаточно закріпивши природний рід як основу граматичного узгодження. Цей перехід означав, що граматичний рід більше не

залежав від формальних характеристик слова, як це було в давньоанглійський період, а винятково від біологічної статі або сприйняття референта. Займенники *he* та *she* почали чітко асоціюватися з чоловічою та жіночою статтю відповідно, тоді як *it* стало стандартною формою для позначення неживих об'єктів або абстрактних понять [109]. Однак навіть у рамках цієї системи залишилися певні культурні винятки, які свідчать про зв'язок мови з традиціями та символізмом. Наприклад, у поетичному чи культурному контексті кораблі, а іноді й країни, позначають займенником *she*. Це явище вчені пояснюють як спадок давніх персоніфікаційних традицій, які надавали неживим об'єктам жіночих рис, демонструючи їхню уявну красу, велич чи роль у житті людини [109]. Цікаво, що сучасна англійська мова зберегла не лише біологічний, але й соціальний вимір у використанні займенників. У багатьох випадках вибір форми займенника залежить не стільки від об'єктивної статі референта, скільки від емоційного зв'язку мовця з ним. Наприклад, домашніх тварин часто називають *he* чи *she* залежно від прив'язаності до них, навіть якщо їхній біологічний гендер не є відомим чи важливим [110]. Це явище демонструє, як мова враховує індивідуальні емоційні аспекти спілкування.

Як бачимо, еволюція гендерної системи англійської мови стала віддзеркаленням ширших соціокультурних змін. Від формальної, суворої класифікації родів у давньоанглійській мові до більш гнучкого, контекстуального використання в сучасній, цей процес ілюструє здатність мови адаптуватися до потреб своїх носіїв.

Сучасний етап розвитку англійської мови відкриває нові горизонти в розумінні гендерних категорій, які стають більш чутливими до соціальних змін. Якщо в історичній перспективі мова адаптувалася до базових потреб комунікації, то сьогодні її трансформації дедалі частіше зумовлені прагненням до рівності й інклюзивності. Та попри те, що англійська мова належить до мов із природним гендером, де граматичний рід іменників визначається переважно займенниками (*he, she, it*), у мові все ж функціонує низка фемінітивів. Їх формують за допомогою спеціальних суфіксів або додавання гендерних

маркерів і вони є віддзеркаленням соціальних уявлень про гендерні ролі. Наприклад, додавання суфіксів *-ess* або *-ette* до базового чоловічого іменника утворює відповідну жіночу форму: *actor* → *actress*, *usher* → *usherette*, *ambassador* → *ambadress*, *duke* → *duchess*, *prince* → *princess*, *poet* → *poetess*. На думку Г. Хе, цей підхід не лише доводить той факт, що жіночі найменування структурно походять від маскулітивів, але й може вказувати на їхню другорядність у порівнянні з чоловічими еквівалентами [113, с. 332]. Також варто згадати випадки, коли жіночі форми мають значні семантичні відмінності від чоловічих. До прикладу, слово *governor* позначає особу, яка обіймає керівну посаду та має значний вплив і повноваження [112]. У той же час похідне *governess* має зовсім інше значення, вказуючи на гувернантку, чия роль обмежується вихованням дітей у приватному просторі [111]. Така різниця в значеннях демонструє традиційний розподіл гендерних ролей, де чоловікам відведено провідні й впливові позиції, тоді як жінки асоціюються з підлеглими чи допоміжними функціями. Ще однією важливою рисою англійської мови є використання складних слів із гендерними маркерами. Формально іменники, як от *doctor*, *engineer*, або *lawyer*, є гендерно-нейтральними. Проте на практиці вони часто асоціюються із чоловічою статтю. Для уточнення жіночого роду використовують маркери на кшталт *woman lawyer* або *madam chairman* [113, с. 333]. Це явище є проявом соціальних уявлень про професії, які традиційно знову ж таки були розподілені за гендерною ознакою. Навпаки, у професіях, що асоціюються з нижчим соціальним статусом, такі маркери часто не потрібні, оскільки вони апріорі вважаються жіночими. Наприклад, іменники *nurse* або *secretary* сприймають як жіночі професії, і в разі уточнення чоловічої статі додають слова *male nurse* або *man secretary*. Подібні мовні конструкції відбивають соціальний розподіл професій на чоловічі та жіночі, але це радше винятки із правил, адже більшість іменників таки без гендеру. Гендерно-нейтральні іменники, такі як *student*, *teacher*, *person*, часто використовують в узагальненому значенні, проте займенники, що до них відносяться, зазвичай мають чоловічу форму (*he*, *his*). Це можна побачити на прикладі: *An instructor*

should offer his students challenging projects. Хоча інструктор може бути як чоловіком, так і жінкою, займенник **his** формально представляє лише чоловічу стать. Цікаво, що лексема *man* часто використовується як загальний термін для позначення людини, наприклад, у висловах «*Man is a social animal*» або «*All men must die*». Водночас *woman* не використовують у подібних конструкціях, що свідчить про обмеженість фемінітива в семантичному значенні [113, с. 334]. З огляду на такий мовний дисбаланс, у 1999 році ЮНЕСКО видало Guidelines on Gender-Neutral Language, де запропонували уникати використання гендерно маркованих суфіксів: *poetess* → *poet*, *stewardess* → *flight attendant* [133, с. 13-14]. Оксфордський словник також рекомендує замінювати *man* у складних словах на гендерно-нейтральні аналоги, наприклад: *spokesman* → *spokesperson*, *barman* → *bartender*. Окрім того, замість слова *man* у значенні «людина» рекомендується використовувати *human being* [121]. «Гендерно-марковані *man*, *mankind* витісняють тепер нейтральними *person*, *people*, *human*, *human being*, *individual*, *humanity*, *humans*, *humankind*, *men and women*. Слово *manpower* замінюють на *personnel*, *workforce*, *workers*, *staff*, *human resources*, *workmanlike* – *skillful*, *efficient*, а *man-made* – *artificial*, *constructed*, *fabricated*, *handmade*» [6, с. 25].

Займенники – ще одна сфера, де спостерігаємо зміни в бік гендерної нейтральності. Зокрема, займенник **they** дедалі частіше використовують для позначення однини в контексті, коли стать невідома або неважлива. Це особливо важливо в контексті небінарних ідентичностей. Небінарні люди, які не відчувають себе тільки чоловіками чи жінками, часто вибирають займенник **they** для позначення себе в мові [128]. Така практика вже стає все більш популярною і її підтримують багато мовних стандартів та організацій. Наприклад, у 2019 році Оксфордський словник офіційно вніс використання **they** як займенника для однини [121]. Це є одним із прикладів того, як мова адаптується до соціальних змін і потреб сучасного суспільства. Таке використання допомагає створити більш інклюзивне середовище, яке визнає і поважає гендерну різноманітність. До того ж, використання **they** в однині стало корисним не лише в контексті небінарних людей [128], але й для ситуацій, коли

стать особи не є відома або не має значення [98-99], [100], що сприяє загальному зменшенню гендерних стереотипів у мові.

Отже, розвиток гендерної системи в англійській мові є результатом довготривалих соціокультурних процесів. Від давньоанглійської мови, де граматичний рід був важливою категорією, до сучасної англійської, у якій домінує природний рід, ми спостерігаємо зміну акцентів у віддзеркаленні гендерних ролей. Зміни в мовній структурі, зокрема в сфері займенників, свідчать про прогресивні тенденції, спрямовані на досягнення гендерної рівності та інклюзивності. Сучасні практики, зокрема використання гендерно-нейтральних форм і займенників, таких як *they* для однини, є важливими кроками до того, щоб зробити мову більш чутливою до соціальних потреб і рівноправної для всіх її носіїв. Отже, мова не лише відтворює реальність, але й формує її, сприяючи зміні суспільних уявлень про гендер і роль мовлення в цих процесах.

1.6 Роль гендерно забарвленої лексики в перекладознавстві

Вивчення гендерно забарвленої лексики посідає важливе місце в перекладознавстві, адже мовлення та текстова репрезентація завжди перебувають у взаємозв'язку із соціокультурними особливостями. Дослідження таких авторів, як Дж. Вуд [136], Дж. Корбет [107], А. Лівія [116], С. МакКоннел-Джінет [117], А. Пауелз [122], С. Ромен [126], Ш. Саймон [129], Д. Танен [131], Л. Вон Флотов [135] та Л. Чемберлен [106] дають змогу поглиблено зрозуміти природу гендерної чутливості текстів і особливості їхнього відтворення в перекладі.

Переклад, особливо художнього дискурсу, є не лише технічно складним завданням, але й глибоко культурним процесом, що потребує постійного балансування між двома мовами та культурами. Ця «двополярність» визначає саму природу перекладу, адже перекладач перебуває між двома мовними та культурними полюсами, через що текст перекладу набуває «бікультурного»

характеру [35, с. 146]. Як наслідок, переклад стає актом культурної взаємодії, де важливо зберегти не лише точність, а й автентичність у контексті двох культур.

У ситуаціях, коли соціальні норми мови перекладу істотно відрізняються від норм мови оригіналу, перекладач зіштовхується з культурними розбіжностями, які складно подолати. Особливий виклик виникає під час роботи з гендерно забарвленою лексикою, адже така лексика зазвичай міцно вкорінена в суспільні норми та культурний контекст. Оскільки різні мови по-різному «кодують» гендер, перекладачам доводиться створювати стратегії, які враховують ці відмінності. Як зазначає А. Лівія, коли йдеться про переклад між мовами з різними ступенями вираженості лінгвістичних гендерних маркерів, гендерна інформація або втрачається, або гіперболізується, що може спотворювати авторський задум [116, с. 157]. Саме тому перекладачі мають вирішувати, які елементи тексту залишити незмінними, які потребують пояснень, а що варто адаптувати, аби зберегти зміст і гармонію між культурою оригіналу та перекладу. Цей складний процес вимагає не лише мовних знань, але й глибокого розуміння контексту, адже, як наголошує С. Ромен, «значна частина мови є двозначною, а її інтерпретація залежить саме від контексту, а не лише від гендерних аспектів» [126, с. 5].

Гендерна чутливість перекладача стає засадничою умовою для забезпечення точності перекладу, адже вона дозволяє уникнути нав'язування додаткових сенсів, не передбачених автором. У сучасному перекладознавстві важливим поняттям є «невидимість перекладача» (англ. *translator's invisibility*). За словами Л. Венуті, ідеальна роль перекладача полягає у забезпеченні «невидимості», де текст виглядає максимально автентично та автор залишається в центрі уваги [134, с. 179].

Однак проблеми перекладу гендерно забарвленої лексики не обмежені лише міжмовними відмінностями. В Україні ця проблема набуває додаткових ускладнень через власні мовні та культурні особливості. Перекладачі часто зіштовхуються із ситуацією, коли певні терміни або вислови, які в оригіналі мають чітке гендерне значення, в українській мові можуть бути недостатньо

точно передані через відсутність абсолютних відповідників або через різницю в культурних контекстах. Наприклад, в українській мові слово *чоловік* може мати два різні значення: відносно статі (як в англійському *man*) та сімейного статусу (як в англійському *husband*) – іноді це стає на заваді точного перекладу сенсу, закладеного автором. Також, науковці зазначають, що в українській літературній традиції є певна «цнотливість» у зображенні сексуальності та тілесності, що ускладнює переклад художніх творів, де ці теми є важливими. Це пов'язано з тим, що протягом тривалого часу радянська література була значною мірою «стерильною» і не охоплювала жаргонізмів, сленгу або брутальної лексики, що ускладнює відтворення аналогічних тем у сучасному перекладі [23, с. 123].

Ще однією важливою проблемою є використання фемінітивів в українському перекладі. Згідно з рекомендаціями правопису 2019 року [92], їхнє вживання стало популярним, однак питання щодо доцільності їх застосування залишаються відкритими. Перекладачі часто зіштовхуються з труднощами у виборі, чи варто використовувати фемінітиви, і якщо так, то які саме форми є найбільш відповідними. Оскільки на сьогодні ще немає усталених норм щодо їхнього використання, це викликає певну неоднозначність і потребує додаткового творчого підходу при перекладі.

Отже, дослідження гендерно забарвленої лексики в перекладознавстві підтверджує її важливість як у контексті міжмовних відмінностей, так і в межах культурних і соціальних змін, які постійно відбуваються. Однак, як показує аналіз, перекладачі постійно опиняються перед викликами, пов'язаними з розбіжностями в гендерному маркуванні між мовами, нестабільністю перекладацьких стандартів та невизначеністю у застосуванні фемінітивів. Ось чому гендерна чутливість перекладача, знання мовних та культурних особливостей, а також здатність до гнучкого підходу є основними складниками високоякісного перекладу в умовах постійних змін у мовному середовищі.

1.7 Перекладацькі стратегії та трансформації

Успіх перекладу залежить не тільки від гендерної чутливості перекладача та його здатності враховувати мовні й культурні особливості, але й від вибору перекладацьких стратегій. Попри широке використання терміна «перекладацька стратегія», у науковій літературі немає його чіткого та усталеного визначення, що зумовлено багатозначністю самого поняття. Термін «перекладацька стратегія» має кілька варіантів тлумачення та вживання. Окрім загальноживаного «стратегії перекладу» [57], у науковій літературі можна натрапити на такі словосполучення, як «тактика перекладу» [97], «стратегія перекладача» [17], «перекладацька стратегія» [49], а також «стратегія поведінки перекладача в процесі перекладу» [57], які часто використовують як синоніми, навіть в межах однієї наукової праці

У перекладознавстві поняття стратегії нерідко розглядають як один із прикметних елементів перекладацької компетенції. На думку дослідників, це «домінантний складник перекладацької компетенції, своєрідна програма діяльності, спрямована на переконструювання комунікативного смислу повідомлення» [30, с. 54-55]. Іншими словами, стратегією перекладу є планування перекладацьких дій та їхнє послідовне втілення для досягнення мети перекладу, що охоплює механізми ухвалення рішень, які перекладач застосовує на різних рівнях мовної структури.

Основним завданням перекладача є вміння застосувати відповідні техніки перекладу, які дозволяють максимально точно передати зміст оригінального тексту, дотримуючись норм мови перекладу. Як зазначають І. Лощенова та В. Нікішина, перекладацькі трансформації – це «перетворення, за допомогою яких здійснюється перехід від одиниць мови оригіналу до одиниць мови перекладу» [44, с. 102]. Ці зміни є своєрідним видом міжмовного перефразування, що значно відрізняється від внутрішньомовних перетворень.

Складність поняття трансформацій виявляється не лише у відсутності єдиного визначення, але й у багатоманітності підходів до їх класифікації. Адже попри значну кількість досліджень і спроб класифікувати перекладацькі

трансформації, єдиної та вичерпної систематизації досі немає. Кожен дослідник пропонує власний набір термінів і категорій, зосереджуючись на тих аспектах, які здаються йому найбільш важливими. Так, І. Лощенова та В. Нікішина виокремлюють стилістичні, морфологічні, синтаксичні, семантичні, лексичні та граматичні трансформації. Стилiстичні пов'язані зі зміною емоційного забарвлення, морфологічні – зі зміною частин мови, синтаксичні – зі структурною перебудовою речень. Семантичні трансформації передають логічні зв'язки, лексичні – долають невідповідності у словниковому складі, а граматичні – узгоджують текст із нормами мови перекладу [44, с. 103]. Натомість С. Максимов пропонує власну класифікацію, зосереджену лиш на двох групах перекладацьких трансформацій – лексично-семантичних, а також граматичних. До першої групи він зараховує генералізацію, диференціацію, конкретизацію, смисловий розвиток, антонімічний переклад, компенсацію та повну перестановку текстових сегментів. Граматичні трансформації, за його підходом, охоплюють переміщення, граматичні заміни, додавання й пропуски [46]. В. Карабан, досліджуючи переклад з української мови англійською, запропонував широку класифікацію методів перекладацької обробки тексту. Серед них: лексичні й граматичні трансформації, генералізація, номіналізація, вербалізація, інверсія, прагматична адаптація, компресія, декомпресія, а також відтворення стилістичних фігур [32]. Інший приклад – дослідження І. Дерік і Д. Гуцал, які зосередилися на перекладі фемінітивів з української на англійську в публіцистичних текстах. Їхня типологія охоплює такі методи: пошук еквівалента, генералізація, наближений переклад, лексичне додавання (розширення), контекстуальна заміна та опущення [20].

Варто наголосити, що трансформації в «чистому вигляді» трапляються рідко – найчастіше їх поєднують в складні комбінації. Це зумовлено багатофакторністю перекладацького процесу, у якому беруть участь як мовні, так і соціокультурні чинники. Перекладач, виконуючи роль посередника між двома культурами, має враховувати не лише відмінності в граматичних і

лексичних структурах, але й зберігати тональність, стиль і значення тексту оригіналу.

Отже, перекладацькі трансформації є засадничим складником перекладацької діяльності. Їхнє застосування дозволяє ефективно адаптувати текст до умов мови перекладу, забезпечуючи не лише точність, а й стилістичну та функціональну відповідність. Різноманіття класифікацій трансформацій, запропонованих лінгвістами, свідчить про складність і динамічність перекладацького процесу, який поєднує технічні навички та творчий підхід.

Висновки до розділу 1

Вивчення фемінітивів та гендерно маркованої лексики демонструє, що мова є не лише засобом комунікації, але й інструментом віддзеркалення соціальних і культурних змін. Історичний розвиток української мови сформував підґрунтя для появи фемінітивів – одиниць, що відбивають жіночу ідентичність і реагують на потребу номінації жінок за професійними та соціальними ознаками. Поняття «фемінітив» еволюціонувало в мовознавстві, охоплюючи різноманітні терміни та підходи до його вивчення. У лінгвістиці вживають різні назви цього поняття: від «назв істот жіночого роду» до «фемінітивів» чи навіть «фемінативів». Історичний шлях розвитку цих одиниць ілюструє їхню залежність від соціокультурного контексту. В епоху Київської Русі жіночі найменування відбивали переважно родинні та соціальні ролі жінок. Пізніше, у середньовіччі, з розвитком писемності, ці форми закріпилися в офіційних документах. У ХХ столітті, попри ідеологічний тиск радянської системи, яка прагнула уніфікувати мовні норми, фемінітиви все ж залишилися частиною мовної системи. А протягом кількох останніх десятиліть активно з'являються нові форми жіночих найменувань та розширюється їхнє функціонування в різних сферах діяльності. Проте впровадження цих одиниць у мову й досі викликає дискусії, пов'язані як зі стереотипами та традицією сприймати чоловічі форми як універсальні, так і неусталеністю словотвірних моделей.

Особливості творення та функціонування фемінітивів демонструють багатство та різноманіття української мови. Суфіксальний спосіб, який охоплює такі продуктивні моделі, як *-к-(а)*, *-иц-(я)*, *-ин-(я)*, є основним методом створення фемінітивів. Окрім того, мова використовує префіксальний, основоскладальний та інші способи, що забезпечують гнучкість і адаптивність мовної системи. Утім, конкуренція між паралельними варіантами свідчить про незавершений процес унормування.

Поняття «фемінітив», «гендерно маркована лексика», «гендер» і «гендерні стереотипи» є взаємопов'язаними, створюючи цілісну картину впливу мови на соціальні відносини. Фемінітиви виконують не лише номінативну функцію, а й є інструментом боротьби зі стереотипами. Їхнє використання сприяє видимості жінок у професійній і публічній сферах, надаючи їм мовного простору для самореалізації.

Дослідження англійської мови в цьому контексті дозволяє побачити іншу стратегію розв'язку гендерного питання. Тоді як українська мова акцентує увагу на фемінізації, активно розвиваючи словотвірні моделі для створення жіночих назв, англійська мова демонструє тенденцію до нейтралізації гендерних маркерів. Історично англійська мова зазнала значного спрощення граматичної системи, що, зокрема, призвело до втрати граматичного роду в більшості слів. Якщо в давньоанглійській мові рід відігравав важливу роль, як і в сучасній українській, то вже в середньоанглійський період відбулася поступова трансформація, і рід залишився помітним лише в займенниках (*he, she, it*). Це стало основою для розвитку сучасної системи, де гендерна нейтральність часто досягається не через словотвір, а через уникнення зайвих гендерних маркерів у лексиці. У сучасній англійській мові це проявляється у поширенні гендерно-нейтральних термінів, таких як *chairperson* замість *chairman* або *police officer* замість *policeman*. До того ж, займенник *they* дедалі частіше використовується як гендерно-нейтральний варіант для позначення особи невідомої статі або для небінарних осіб. Ця стратегія не лише відповідає сучасним прагненням до інклюзивності, але й віддзеркалює історичний розвиток мови із притаманним

спрощенням граматичних категорій. Водночас, українська мова, маючи складну систему граматичного роду, акцентує увагу на фемінитивах як способі забезпечення видимості жінок у публічному просторі. Як бачимо, обидва підходи мають свої переваги та недоліки, але їхня мета є спільною – сприяти гендерній рівності через мову.

Такий різний підхід до гендерно маркованої лексики створює виклики для перекладачів. Адже їхнім завданням є майстерне перенесення української вказівки на гендер у мову, де таких маркерів майже немає. Різні перекладацькі стратегії стають в нагоді під час перекладу з української на англійську і часто задля успішного результату перекладачі застосовують одразу кілька методів одночасно.

РОЗДІЛ 2. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКИХ ФЕМІНІТИВІВ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ В ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ

2.1 Лексико-семантичні й словотвірні особливості фемінітивів

Переклад фемінітивів – це не лише відтворення окремих слів іншою мовою, а й передавання соціально та культурно значущих категорій. В останні роки вживання фемінітивів в українській мові помітно активізувалося, особливо в художній літературі, що зумовлює потребу в системному аналізі цих одиниць. Аби виявити основні тенденції у їхньому функціонуванні та простежити, як семантичні й словотвірні особливості впливають на переклад, було здійснено відповідні розрахунки.

У процесі аналізу лексико-семантичних груп фемінітивів (див. Додаток 2) ми взяли за основу класифікацію, розроблену М. Брус [12, с. 171-203]. Найчисельнішою виявилася група, що охоплює фемінітиви, пов'язані з професійною діяльністю, функціями та процесами – вона становить 40,9 % від загальної вибірки, як от: *буфетниця* [III, с. 26], *шинкарочка* [V, с. 203] тощо. Другою за поширеністю є група, що об'єднує фемінітиви, які описують риси характеру, поведінку, темперамент та зовнішність – їхня частка становить 11,3 %: *істеричка* [IV, с. 142], *скупіндра* [VI, с. 11] тощо. Група фемінітивів, що визначають територіальні, національні, племінні, етнічні та расові ознаки, становить 10,89 % від загальної вибірки: *гуцулка* [VII, с. 162], *ефіопка* [IV, с. 289] тощо. Фемінітиви за вираженням родинних зв'язків становлять 8,95 %: *наречена* [V, с. 229], *подруга-однодумця* [V, с. 639] тощо. Група, що позначає інтереси, уподобання та здібності, охоплює 7 %: *буддистка* [II, с. 404], *модниця* [VI, с. 21] тощо. На черзі група фемінітивів за соціально-класовими та спадково-майновими станами, що становить 6,6 %: *бідачка* [V, с. 528],

спадкоємиця [V, с. 80] тощо. Менш чисельною є група фемінітивів, пов'язаних з міфологічними характеристиками, яка займає 4,67 %: *мольфарка* [VI, с. 46], *цербериця* [V, с. 399] тощо. Найменшими за часткою є групи фемінітивів, що визначають фізичні та фізіологічні стани (3,89 %) – *незайманка* [VI, с. 10], *полонянка* [I, с. 74]; вікові ознаки (3,1 %) – *парпуля* [I, с. 105], *ровесниця* [V, с. 118]; церковно-релігійні ознаки (2,7 %) – *великомучениця* [VI, с. 7], *монашка* [VII, с. 68]. Як можна простежити, не всі групи лексико-семантичні групи фемінітивів однаково часто фігурують в українській сучасній прозі, – деякі з них є значно меншими за поширеністю. Попри це, кожна з цих груп відіграє важливу роль у віддзеркаленні різноманітності жіночої ідентичності та її соціальних ролей.

Фемінітиви в українській мові різняться не лише значенням і культурними ролями, а й унікальними способами творення (див. Додаток 3). Під час аналізу ми орієнтувалися на структурно-словотвірну класифікацію фемінітивів, запропоновану М. Брус, яка вдало систематизувала різноманітні способи творення жіночих найменувань [12, с. 203-231]. Найактивніше представлені фемінітиви, утворені суфіксальним способом, що становлять 82,1 % від загальної кількості зафіксованих випадків (див. Додаток 4). Найпоширенішим серед них є суфікс **-к-(а)** (58 %), напр.: *лаборантка* [V, с. 371], *шатенка* [III, с. 45] тощо. Другою за частотністю групою є жіночі найменування із суфіксом **-иц-(я)** (29,5 %), напр.: *авантюриця* [I, с. 105], *убійниця* [VI, с. 55]. Менш продуктивним у порівнянні із суфіксальним, але другим за частотністю способом творення фемінітивів є словоскладання, що становить 10,6 % від загальної вибірки. У цій групі переважають складні слова, у яких компоненти поєднуються через дефіс або без нього, зберігаючи вихідне значення кожного з компонентів, напр.: *джаз-виконавиця* [II, с. 379], *робітниця-ударниця* [IV, с. 284] тощо. Також менш поширеним є спосіб творення фемінітивів шляхом субстантивації, що охоплює 5,3 % зафіксованих випадків, напр.: *чергова* [II, с. 285], *покійна* [III, с. 214]. Ще рідше функціонує основокладання, яке охоплює 2 % вибірки. До цієї групи належать як складні

слова, утворені основоскладанням із суфіксацією (*домогосподарка* [V, с. 356]), так і без неї (*медсестра* [V, с. 223], *культуртрегерка* [IV, с. 285]). Варто зазначити, що в досліджуваному матеріалі не зафіксовано префіксального та конфіксального способів творення фемінітивів. Це свідчить про те, що такі моделі не є характерними для формування жіночих найменувань у сучасній українській мові.

Отже, фемінітиви в сучасній українській мові вирізняються як семантичною, так і словотвірною різноманітністю. Жіночі найменування в сучасній українській прозі відбивають різні ролі жінок у суспільстві – від професійної та соціальної до релігійної й міфологічної. Найпродуктивнішими є суфіксальні моделі, проте поряд із ними функціонують і менш поширені способи творення. Розрахунки здійснено з метою простежити, як семантико-словотвірні особливості фемінітивів корелюють із вибором перекладацьких стратегій, що стане основою подальшого аналізу відповідних перекладацьких рішень у художньому дискурсі.

2.2 Методи перекладу фемінітивів

Перекладацькі трансформації відіграють істотну роль у процесі відтворення змісту та стилю художнього тексту іншою мовою. У нашому дослідженні ми спиралися на класифікацію В. Карабана [32, с. 279–314], яка дозволяє систематизувати різні способи адаптації тексту до норм і особливостей цільової мови.

Аналіз сучасної української прози засвідчив, що під час перекладу відбуваються різні трансформації, спрямовані на збереження змістової точності та стилістичної близькості. Методами перекладу, які було виявлено в процесі дослідження, є: генералізація, пошук словникового відповідника, контекстуальна заміна, конкретизація, описовий переклад, вилучення, конверсія, перестановка, транскодування та додавання. Кожна з цих трансформацій має свою специфіку, а вибір тієї чи тієї трансформації залежить

від контексту, стилістичних вимог і необхідності точного відтворення авторського задуму.

З метою оцінки ефективності перекладацьких рішень щодо збереження гендерної маркованості та стилістики фемінітивів у дослідження також залучено корпуси BNC (British National Corpus) [104] і COCA (Corpus of Contemporary American English) [108], які дають змогу простежити частотність і контексти вживання відповідників в англійській мові.

2.2.1 Генералізація

Одним із важливих методів перекладу фемінітивів є генералізація – заміна слова з вузьким значенням лексемою із ширшим змістом [33, с. 24]. У контексті перекладу сучасної прози генералізація є одним із найбільш поширених методів трансформації фемінітивів (див. Додаток 5). За результатами дослідження, було зафіксовано 218 випадків використання цього методу, що свідчить про його важливість для забезпечення адекватного відтворення змісту в перекладі. Цей метод перекладу може бути застосований у різних контекстах, і його ефективність залежить від конкретної ситуації. На думку Я. Капранова, трансформація генералізації має бути обґрунтованою і застосовуватись обачно, оскільки може призводити до втрати частини змістової точності. У перекладі фемінітивів застосування генералізації має на меті таке: уникнення надмірної навантаженості тексту, прагнення до стилістичної нейтральності, особливо в мовах із тенденцією до гендерної нейтралізації, таких як англійська [31, с. 114]. Однак, незважаючи на переваги, генералізація часто призводить до втрати нюансів оригінального тексту, зокрема в питанні гендерної ідентичності персонажів. У зв'язку з цим, генералізацію часто поєднують з іншими методами перекладу, аби зберегти не лише лексичний, а й стилістичний та культурний контексти оригінального тексту.

Під час аналізу фемінітивів із використанням трансформації генералізації з'ясовано, що найбільшу частку становлять одиниці, які репрезентують професійні, діяльнісні, процесуальні та функційні ознаки – 64,13 % випадків,

напр., *піонервожата* [II, с. 95], *служниця* [VI, с. 38] тощо. Це свідчить про тенденцію перекладачів адаптувати текст до особливостей англійської мови, де розмежування назв професій за гендерною ознакою є менш вираженим. У словотвірному аспекті домінує суфіксальний спосіб творення фемінітивів – 89,6 % випадків. Найчастіше функціують суфікси **-к-(а)** (*годованка* [VI, с. 8], *діячка* [IV, с. 285]) та **-иц-(я)** (*заступниця* [VI, с. 7], *молодиця* [V, с. 79]).

Статистичний аналіз результатів засвідчив, що 76,61 % випадків перекладу шляхом генералізації можна вважати вдалими (див. Додаток 6). До таких випадків належать ті, у яких значення оригінальної одиниці було адаптоване для сприйняття іншомовною аудиторією із незначним розширенням або трансформацією змісту без істотної зміни комунікативної мети, напр.: *Тімки-санітарки були, вочевидь, в курсі...* (Жадан. Ворошиловград, с. 162) – *Clearly, the sanitation department ladies had been briefed...* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 71). На нашу думку, переклад також є адекватним у випадках, коли втрачено маркер жіночого роду, проте загальний зміст збережено завдяки контекстуальним елементам, зокрема особовим займенникам, пор.: *А дівчина виявилася перукаркою* (Жадан. Месопотамія, с. 46) – *It turns out the girl was a hairdresser* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 34). Очевидно, фемінітив *hairdresser* є нейтральною лексемою, а займенник *she* виконує функцію маркера жіночої статі.

Однак у 23,39 % випадків генералізація призводить до втрати важливих деталей оригінального тексту, що може впливати на його змістову точність, напр.: *...згадав сьогоднішні недобрі погляди ветеранок, і мені від усього цього раптом стало гірко й противно...* (Жадан. Ворошиловград, с. 164) – *...as I was remembering the old ladies' unfriendly stares in turn, a bitter and unsettling sensation overcame me...* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 71). В українському тексті наголошено не лише на вікових ознаках, а й на соціальному статусі, який в англійському варіанті розчиняється в загальному понятті літньої жінки. Якщо в українському тексті є

натяк на військовий досвід або активну роль у суспільстві, то в англійському це просто вікова характеристика. Така генералізація впливає на сприйняття контексту й може змінювати ставлення читача до персонажа.

Іноді метод генералізації в перекладі призводить не до втрати точного змісту оригіналу, а до втрати вказівки на гендерну ознаку, зокрема коли в цільовій мові відсутні засоби відтворення гендерно маркованих одиниць. У таких випадках перекладач вимушено використовує нейтрально гендерний термін, напр.: *І ми кожного дня з **напарницею** мусили виловлювати з ріки піонерів"* (Жадан. Ворошиловград, с. 95). У цьому випадку слово *напарниця* вказує на жінку, яка працює в парі з іншою особою. Однак, у перекладі цей термін замінюється на нейтральний варіант – *partner*, пор.: *My **partner** and I had to pull his kids out of the water every day* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 44). Очевидно, рішення перекладача пов'язане із тим, що в англійській мові немає фемінітива-відповідника.

Проте є ситуації, коли цільова мова має абсолютний лексичний відповідник, але перекладач свідомо уникає його використання, напр.: *Тої миті, казала вона, чари розвіялись – голосільниця обернулася в її очах чимось на кшталт **акторки**...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 122) – *In that instant, Vlada said, the magic was gone: the mourner turned into a kind of an **actor**...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 60). Метод перекладу, застосований у цьому випадку, можна визначити як генералізацію: замість розмежування *актор* – *акторка* перекладач використовує гендерно нейтральний термін *actor* попри те, що в англійській мові є фемінітив *actress*. Припускаємо, таке рішення зумовлене тим, що сучасна англійська мова поступово відмовляється від гендерно маркованих назв професій у межах загальної тенденції до мовної інклюзивності. Саме тому використання *actor* замість *actress* є свідомим вибором перекладача, продиктованим як загальними тенденціями розвитку англійської мови, так і специфічними особливостями вихідного контексту. Це підтверджує, що

перекладацька діяльність не є механічним процесом, а вимагає глибокого аналізу культурних, соціальних та мовних аспектів обох мов.

Отже, генералізація як метод перекладу відіграє важливу роль у процесі адаптації тексту до мовних норм цільової мови. Вона дає змогу зберігати змістову цілісність висловлювань, проте подекуди може призводити до втрати важливих культурних сенсів чи гендерних маркерів, що впливає на сприйняття персонажів і загальну стилістику тексту. Використання цього методу є необхідністю у випадках, коли цільова мова не має еквівалентних форм, але його застосування потребує зваженого підходу, особливо в текстах, де гендерна ідентичність персонажів відіграє істотну роль.

2.2.2. Переклад фемінітивів шляхом підбору словникового відповідника

Переклад шляхом підбору лексичного еквівалента може здаватися найпростішим методом відтворення значення засобами іншої мови. Проте цей процес є значно складнішим, ніж може видатися на перший погляд.

Як зазначають В. Карабан та Дж. Мейс, «одним з найскладніших моментів у перекладі лексичних елементів є вибір одного лексичного елементу цільової мови з низки синонімів». Це зумовлено тим, що синоніми часто мають незначні семантичні та стилістичні відмінності, які перекладачеві необхідно враховувати для правильного вибору [33, с. 19]. Тому навіть коли цільова мова має прямий відповідник фемінітива, його використання потребує ретельного аналізу контексту та стилістичних особливостей.

У перекладах текстів сучасних українських письменників, що увійшли до нашої вибірки, цей метод застосовувався 187 разів, посідаючи друге місце за частотою використання після генералізації (див. Додаток 5). Аналіз семантичного розподілу фемінітивів засвідчив, що за професійними, діяльнісними, процесуальними та функційними ознаками переклад здійснювався в 40,64 % випадків (*альпіністка* [V, с. 654], *директорка* [IV, с. 70]), за територіальними, національними, племінними, етнічними та расовими ознаками – у 12,5 % (*українка* [V, с. 221], *циганка* [II, с. 201]), а за

міфологічними характеристиками – у 9,17 % (звідунка [VII, с. 110], мольфарка [VI, с. 46]). Особливої уваги заслуговує те, що майже всі фемінітиви з міфологічною семантикою із загальної вибірки було перекладено шляхом підбору лексичного еквівалента в англійській мові. Це свідчить про наявність усталених лексичних одиниць у словникових ресурсах англійської мови, які, на думку перекладачів, адекватно передають зміст українських одиниць. Щодо способів творення фемінітивів у досліджуваному матеріалі, переважна більшість – 85,83 % – утворені за допомогою суфіксального способу, найчастіше за допомогою суфіксів **-к-(а)** (громадянка [V, с. 765]), **-иц-(я)** (великомучениця [VI, с. 7]), **-ин-(я)** (продавчиня [IV, с. 14]).

Оцінювання ефективності перекладацьких рішень продемонструвало, що в 40,4 % випадків переклад можна вважати вдалим (див. Додаток б), оскільки в перекладеному тексті було збережено як гендерну маркованість, так і основне семантичне навантаження фемінітива, напр.: *золотооку **сплячу красуню**, котра подарувала їм усім надію та сподівання* (Жадан. Ворошиловград, с. 320) – ...*the gold-eyed sleeping **beauty** who gave them all hope and faith* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 133). У цьому випадку фемінітив не лише збережено, а й адаптовано до англійської мовної традиції через сталі словосполучення *sleeping beauty*, що підсилює образність висловлювання.

Аналогічний випадок вдалого перекладу шляхом підбору словникового відповідника, пор.: *При столі сидять монах і **монашка** і щось п'ють* (Прохасько. НепрОсті, с. 68) – *Around the table sit a monk and a **nun**, drinking something* (Prokhasko. The UnSimple. Transl. by Blacker, p. 44). Як бачимо, фемінітив *монашка* має прямий відповідник *nun*, що дозволяє повністю зберегти як зміст, так і гендерну маркованість терміна.

Ще один приклад вдалого перекладу шляхом підбору словникового відповідника, пор.: *Чорнява така, на **жидівку** подібна...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 528) – *She's dark, swarthy like a **Jewess**...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 267). Варто

зазначити, що в українській мові фемінітив *жидівка* має негативне забарвлення, на відміну від нейтрального *єврейка*. Припускаємо, що перекладач навмисне обрав відповідник *Jewess*, який також несе архаїчний і частково зневажливий відтінок у сучасній англійській мові. Якщо метою перекладу було б збереження нейтральності, доречнішими варіантами були б *Jewish woman* або *Jewish girl*, проте такі еквіваленти не повною мірою передавали б комунікативний намір оригіналу.

Разом із тим результати аналізу засвідчують, що в 59,6 % випадків переклад за допомогою методу лексичного відповідника був невдалим. Причиною цього є часте поєднання цього методу з іншими перекладацькими стратегіями, зокрема з генералізацією. Таку тенденцію можна пояснити структурними особливостями мов: у сучасній українській мові фемінітиви активно функціонують як важлива частина лексичної системи, тоді як в англійській мові простежується прагнення до нейтралізації гендерних маркерів. Внаслідок перекладу часто втрачається гендерна специфіка фемінітивів, що іноді призводить до неправильного сприйняття тексту, пор.: **Викладачка** теж її хвалить... **Професорка**... (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 759) – *Her teacher praises her too...her professor, I mean...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 392). Підбір відповідників *teacher* та *professor* є доцільним, однак він не передає гендерної специфіки, характерної для українських фемінітивів *викладачка* та *професорка*. Окрім того, варіант *teacher* переважно асоціюється зі шкільним вчителем, тож у цьому випадку, на наш погляд, доречніше було б уточнити значення, використавши формулювання *university teacher*. Такий підхід, що поєднує методи пошуку словникового відповідника та генералізації, дозволив зберегти загальний зміст, проте призвів до втрати гендерного маркера і частини початкового авторського сенсу.

Так само невдалим ми вважаємо варіант, коли значення абсолютно відповідає задумам автора, але втрачено вказівку на гендер, пор.: *Таки недарма він майже чотири роки прожив із художницею* (Забужко. Музей покинутих

секретів, с. 613) – *You couldn't say Vadym spent four years with an **artist** for nothing* (Zabuzhko. *The Museum of Abandoned Secrets*. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 313). В оригінальному тексті фемінітив *художниця* чітко вказує на жіночий рід, однак в англійському варіанті використано нейтральний термін *artist*, що позбавляє текст гендерної специфіки. Втрата гендерної маркованості у цьому випадку може призвести до двозначності, що є істотним для сприйняття читачем оригінальних авторських ідей.

Отже, підбір лексичного еквівалента є досить ефективним методом перекладу фемінітивів, який дозволяє зберегти семантичну точність та стилістичні особливості оригінального тексту. Однак у випадках, коли цільова мова не має еквівалентної форми або віддає перевагу гендерно-нейтральним варіантам, цей метод часто поєднується з генералізацією, що може призводити до втрати специфічних культурних та соціальних конотацій. Тому перекладач повинен уважно аналізувати контекст та вибирати варіанти, які не лише відповідають мовним нормам цільової мови, а й максимально точно передають комунікативні наміри автора.

2.2.3 Стратегія контекстуальної заміни

Стратегія контекстуальної заміни є ще одним методом перекладу фемінітивів, що допомагає адаптувати текст до норм і традицій цільової мови. В. Карабан визначає цей метод як «лексичну перекладацьку трансформацію, внаслідок якої перекладним відповідником стає слово або словосполучення, що не є словниковим еквівалентом, але підібране з урахуванням контекстуального значення слова, його вживання та мовленнєвих особливостей цільової мови» [32, с. 287–288].

У досліджуваній вибірці текстів сучасних українських письменників цей метод застосовувався 105 разів – це третє місце за частотою використання після генералізації та підбору словникового відповідника (див. Додаток 5). Семантичний аналіз назв осіб жіночої статі продемонстрував, що переважають одиниці з професійними, діяльними, процесуальними та функційними

ознаками – 39 % випадків, напр.: *робітниця-ударниця* [IV, с. 284], *співачка* [II, с. 381]. Як і в попередніх стратегіях перекладу, ці одиниці знову залишаються постійним лідером за частотою. Однак значну частку мають також фемінітиви, пов'язані з родинними зв'язками та стосунками (14,6 %), напр.: *напарниця* [II, с. 95], *супутниця* [V, с. 427], а також ті, що описують поведінку, характер, темперамент або зовнішність (12,2 %), напр.: *товстунка* [II, с. 404], *шатенка* [III, с. 45]. Раніше ці групи не виходили на провідні позиції, що доводить особливість застосування стратегії контекстуальної заміни. Зі словотвірного погляду переважну більшість фемінітивів у цій групі утворено суфіксальним способом, зокрема за допомогою найчастотніших суфіксів, зокрема: **-к-(а)** (*пестунка* [V, с. 731]) та **-иц-(я)** (*працівниця* [II, с. 38]). Однак серед перекладених одиниць є також значна кількість фемінітивів, утворених шляхом словоскладання, напр.: *дівочка-сорокалітка* [V, с. 86], *секс-служниця* [V, с. 428] тощо.

З-поміж усіх зафіксованих випадків використання контекстуальної заміни успішними були 89,52 % (див. Додаток 6), що свідчить про високу якість перекладацьких рішень та вміння адаптувати переклад відповідно до контексту. Хоча ця стратегія не є простою, оскільки передбачає як свідоме уникнення наявних прямих еквівалентів задля точності чи стилістичної гармонії, так і пошук альтернативних рішень у разі їхньої відсутності.

Іноді проігнорувати вже наявний абсолютний лексичний відповідник є вдалим рішенням, пор.: *Лука сидів і посміхався, переводячи погляд від Боба до незнайомки, що сиділа при іншому боці столу* (Жадан. Месопотамія, с. 309) – *Luke sat there smiling, his eyes shifting from Bob to the **girl** who was sitting on the other side of the table* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 252). У цьому випадку фемінітив *незнайомка* перекладено словом *girl*, яке не є прямим відповідником, але точно передає контекст і природно вписується в англійську мову. Це приклад ситуації, коли прямий еквівалент – *stranger* – існує, але його використання призвело б до втрати гендерного маркера, властивого оригіналу. Додавання ж *stranger girl*

зробило б переклад громіздким і порушило би принцип економії мови. Тому вибір перекладача на користь варіанту *girl* ілюструє, як контекстуальна заміна допомагає зберегти стилістичну плавність і природність тексту.

Аналогічний випадок вдалого перекладу шляхом контекстуальної заміни, пор.: *І ще там була викладачка, зовсім юна, аспірантка...* (Жадан. Ворошиловград, с. 401) – *And there was one really young teacher's assistant in the group* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 165). Фемінітив *аспірантка* було замінено на *teacher's assistant*, що не є прямим відповідником, як-от *PhD student*, але вдало відбиває контекст і роль персонажки.

Іноді метод контекстуальної заміни працює в комбінації з іншими перекладацькими стратегіями, що призводить до успішного перекладу, напр.: *Вона була юною, хоча на студентку не скидалася...* (Жадан. Месопотамія, с. 38) – *She was pretty young, but she didn't appear to be an undergrad...* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 27). Тут *студентка* перекладено як *undergrad*, що є відносним еквівалентом, доповненим конкретизацією, адже термін адаптовано до англомовного контексту вищої освіти, зберігаючи при цьому сенс оригіналу.

Проте, як це часто трапляється під час перекладу з однієї мови іншою, абсолютний відповідник у цільовій мові відсутній, і тоді перекладач має відшукати найвлучніший контекстуальний еквівалент, пор.: *Проститутки теж заливалися сміхом, а товстунка – та просто качалась підлогою, істерично б'ючись головою ...* (Жадан. Месопотамія, с. 404) – *The other prostitutes were cracking up; the fat one was rolling around, her head banging on the floor hysterically* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 166). У цьому випадку перекладач скористався висловом *fat one*, що є контекстуально зумовленим рішенням, яке відрізняється від буквального значення *товстунка*. Однак такий вибір є обґрунтованим, оскільки він зберігає і загальний зміст, і гендерну ознаку.

Ще одним прикладом вдалого використання стратегії контекстуальної заміни є: «...і я ще, в напливі рантрової ніжності, подумала з усміхом: *байкерша!* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 101) – ... *and I remember thinking with a smile, in a sudden rush of tenderness, **Biker girl!*** (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 51). У цьому випадку перекладач, обираючи словосполучення *Biker girl*, оминає проблему відсутності прямого лексичного еквівалента в цільовій мові, а отже це є свідченням того, що контекстуальна заміна дозволяє відтворити не тільки зміст, а й атмосферу тексту в іншій мовній традиції.

За нашими підрахунками, випадків невдалого використання методу контекстуальної заміни було всього 10,8 %. Адже іноді перекладачі настільки відходять від оригіналу, що втрачають початковий зміст, пор.: *Компанію сестрам у їхній духовній місії склали їхня давня подружка, ірландка за походженням Варвара Керрол, та мексиканська співачка, активістка методистської церкви Марія де лос Мерседес...* (Жадан. Ворошиловград, с. 372) – *Barbara Carroll, an Irish-American and one of their oldest friends, as well as Maria de las Mercedes, a fellow singer and **church member** of Mexican descent...* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 154). Контекстуальний відповідник *church member* частково передає роль Марії в церкві, оскільки позначає не людину, яка активно займається діяльністю в рамках релігійної організації, а когось, хто лише формально є членом церкви.

Отже, стратегія контекстуальної заміни є справді продуктивним методом перекладу фемінітивів, який дозволяє перекладачеві адаптувати текст до цільової мови, враховуючи її стилістичні норми та культурні особливості. Цей підхід особливо цінний у ситуаціях, коли прямий еквівалент відсутній або недостатньо передає контекстуальне значення.

2.2.4. Конкретизація

На думку В. Карабана, важливим способом вибору відповідника у перекладі є застосування трансформації конкретизації, що зумовлена

розбіжностями у функційних характеристиках лексичних одиниць оригіналу та усталеними нормами цільової мови. Мовознавець визначає цю трансформацію як таку, «внаслідок якої слово (термін) ширшої семантики в оригіналі замінюється словом (терміном) вузької семантики» [32, с. 300]. У межах нашої вибірки метод конкретизації було зафіксовано у 37 випадках, що значно поступається за частотою застосування генералізації – методу з протилежним механізмом реалізації (див. Додаток 5). Під час аналізу перекладу жіночих назв за допомогою конкретизації визначено, що найбільший відсоток становлять одиниці, пов'язані з територіальними, національними, племінними, етнічними та расовими ознаками – 35,14 % (напр.: *африканка* [VII, с. 160], *пуерториканка* [IV, с. 286] тощо). Це можна пояснити особливостями англійської мови, у якій позначення національності зазвичай є гендерно нейтральним, тому для уточнення жіночої статі перекладачам доводиться вдаватися до конкретизації. Також цей метод активно застосовують під час перекладу фемінітивів на позначення професійних, діяльнісних, процесуальних та функційних характеристик – 24,32 % (напр.: *гімнастка* [IV, с. 253], *фельдшерка* [VI, с. 10] тощо) або родинних зв'язків і соціальних стосунків – 16,22 % (напр.: *знайома* [III, с. 66], *сусідка* [IV, с. 111] тощо). Щодо словотворчих особливостей, у перекладі переважає суфіксальний спосіб утворення фемінітивів із безперечним домінуванням суфікса **-к-(а)**: *білявка* [II, с. 321], *японка* [IV, с. 288] тощо.

У межах нашого дослідження ми також проаналізували ефективність використання конкретизації під час перекладу жіночих найменувань (див. Додаток 6). Виявлено, що цей метод реалізується як через звуження семантики окремих фемінітивів, так і шляхом додавання до тексту окремих елементів, таких як *woman*, *female* або *lady*, для уточнення статі персонажа. Вдалим застосуванням конкретизації ми вважаємо ті випадки, коли перекладацьке рішення не призводить до спотворення контексту, обраний варіант адекватно відбиває зміст оригіналу і водночас не перевантажує текст зайвими уточненнями або надмірною деталізацією. Аналіз засвідчив, що у 83,78 % випадків застосування конкретизації було виправданим, тоді як у 16,22 %

прикладів воно було недоцільним. Це свідчить про те, що конкретизація є продуктивним перекладацьким методом, особливо в контексті відтворення українських фемінітивів англійською мовою.

У деяких випадках спостерігаємо необґрунтоване звуження семантики, що призводить до втрати частини змісту оригіналу, напр.: *...то пані Мелісанда з Понятовських Жевуська – печальний уламок старого шляхетського роду, котрій, на жаль, вигасає, пророчиця й авантюриця, яких мало* (Андрухович. Рекреації, с. 105) – *... is Mrs. Melisanda Rzewuska nee Poniatowski - the sad relic of an old Polish noble family that, regrettably, is dying out, a diviner and an **intriguer** without compare* (Andrukhovych. Recreations. Transl. by Pavlyshyn, p. 100). Як бачимо, слово *авантюриця*, що в українській мові має доволі широке значення – жінки, яка шукає пригоди і діє сміливо, – замінено на *intriguer*, що натомість фокусується на інтригах і змовах, надаючи образу негативного відтінку. У цьому випадку доцільніше було б використати варіант *adventurous woman*, що точніше передавав би первісний зміст без зайвої конкретизації, але зі збереженням гендерної ознаки.

Аналогічний приклад не надто вдалого використання методу конкретизації, пор.: *...нагадувала вона циркову гімнастку, що останні десять років літала в повітрі, б'ючись і хапаючись за згустки й розлами наелектризованої порожнечі* (Жадан. Месопотамія, с. 253) – *She looked like a **trapeze artist** who'd been flying through the air for the last ten years, colliding with clumps and fragments of electrified emptiness as she reached out to grab them* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 213). Перекладач відмовився від буквального калькування *circus gymnast*, обравши варіант *trapeze artist*, який є природнішим для англомовної аудиторії та в цілому відповідає контексту. Проте цей вибір дещо звужив семантику оригіналу, оскільки в українському тексті наголошується на загальному польоті в повітрі, без прив'язки до конкретного виду циркового мистецтва.

Однак, метод конкретизації виправдовує себе в тих випадках, коли додавання гендерних маркерів справді допомагає розкрити контекст або

зберегти важливі деталі оригінального тексту, пор.: *Байстриця* (Matios. Москалиця, с. 46) – *Bastard girl* (Matios. The Russky woman. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 56). Уточнення за допомогою компонента *girl* є вдалою, оскільки в реченні немає жодних інших компонентів, які могли б натякати на гендер. Подібний ефект спостерігаємо у випадку: *Кароліна лежала на спальнику, пристрасно цілує із м'язистою білявкою в помаранчевому комбінезоні* (Жадан. Ворошиловград, с. 321) – *Karolina was lying on a sleeping bag, passionately kissing some muscular blonde woman in orange overalls* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 133). У цьому прикладі конкретизація є важливою для уникнення хибних інтерпретацій, оскільки відсутність чіткого вказування на стать могла б спотворити сприйняття стосунків між персонажами.

Отже, метод конкретизації є загалом ефективним методом перекладу українських фемінітивів англійською мовою. Його застосування виявляється особливо вдалим тоді, коли воно спрямоване на відтворення гендерної маркованості тексту. Однак подекуди надмірне або невиправдане звуження семантики може призвести до втрати частини змістового багатства оригіналу, що вимагає від перекладача особливої уважності та чутливості до контексту.

2.2.5 Застосування описового перекладу

Описовий переклад, або експлікація, є ще однією поширеною в перекладі фемінітивів трансформацією. Це «такий прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, словосполучення, термін чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням (або більшим за кількістю словосполученням), яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення» [32, с. 297].

У досліджуваній вибірці текстів сучасних українських авторів метод описового перекладу було зафіксовано в 36 випадках (див. Додаток 5). Семантичний аналіз уживання фемінітивів засвідчив наявність двох провідних груп: фемінітиви, пов'язані з професійною, діяльнісною, процесуальною та

функційною сферою (33,4 % випадків), напр.: *гадєрниця* [VII, с. 23], *хористка* [IV, с. 285] та фемінітиви, що позначають риси поведінки, характеру, темпераменту чи зовнішності (25 % випадків), напр.: (*дурочка* [V, с. 85], *трудоївниця* [V, с. 71]). Що стосується словотвірного аналізу, більшість фемінітивів, перекладених за допомогою описового методу, утворено шляхом додавання суфіксів. Найчастіше трапляються суфікси **-к-(а)** (*одиначка* [V, с. 743]) та **-иц-(я)** (*випускниця* [II, с. 331]).

Ефективне застосування цього методу полягає в точному відтворенні змісту оригіналу без надмірного ускладнення тексту – як візуально, так і семантично [32, с. 297]. За кількісно-статистичними підрахунками, у 83,33 % випадків експлікація була реалізована вдало, з урахуванням контексту, жанрових особливостей та збереженням гендерного маркера (див. Додаток 6).

Описовий переклад часто застосовують у тих випадках, коли англійська мова не має відповідного фемінітива або коли лексичний еквівалент не передає повної змістової й стилістичної насиченості оригінального слова, пор.: *І навіть те, що цей хлопець назвався внуком унівської **боївкарки**, жінки, чий образ не відпускав мене, відколи я вперше вгледіла її на паршивенькому архівному знімку...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 28) – *Nor did it matter much that this boy introduced himself as the grandnephew of **the Insurgent Army warrior**, the woman who has gripped my imagination from the instant I saw her image on a faded archival shot...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 19). Тут термін *боївкарка* не має точного відповідника в англійській мові, однак експлікація *Insurgent Army warrior* у поєднанні з уточненням *woman* дозволяє зберегти гендерну характеристику та історичну конотацію.

Описовий переклад може бути також засобом стилізації тексту, зокрема в художніх творах, де важливо не лише передати зміст, а й зберегти емоційно-естетичний ефект, напр.: *Байкерша, гонщиця, дівчинка-переможниця...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 685) – *Biker girl, life was her racetrack, and she was always the winner...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets.

Transl. by Shevchuk-Murray, p. 353). Замість буквального перекладу на кшталт *racer* чи *winner*, які могли б знівелювати стилістичний ефект та стерти гендерний компонент, перекладач обрав експресивну експлікацію, що зберігає образність і жіночий компонент вислову.

Успішний описовий переклад також передбачає лаконічність, пор.: *Акуратистка, що не натішишися* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 636) – *She was so perfect I wanted to pinch myself* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 326). Тут зміст передано компактно, емоційно і з урахуванням функціональної ролі фемінітива.

Однак трапляються випадки, коли застосування експлікації не є виправданим, напр.: *Мала коротке волосся, що робило її зовсім юною, схожою на школярку* (Жадан. Ворошиловград, с. 403) – *She wore her hair short, which made her look even younger, like a girl just going into high school* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 166). У цьому випадку описовий переклад виявився надмірно розширеним і навіть доповненим: замість використання наявного в англійській мові лаконічного та гендерно маркованого еквівалента *schoolgirl*, перекладач обрав розгорнуту конструкцію *a girl just going into high school*, що порушує принцип економії мовних засобів і водночас додає вікове уточнення через слово *high*, якого не було в оригінальному тексті.

Ще один приклад невдалої експлікації спостерігаємо в перекладі слова *таздиня*, пор.: *Вдягала таздиню – і в неї тремтіли руки* (Матіос. Москалиця, с. 14) – *With trembling hands she dressed the farmer's wife* (Matios. The Russky woman. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 19). У цьому випадку експлікація не передає культурної багатозначності лексеми *таздиня*, яка в українському дискурсі означає не лише дружину господаря, а й уособлює жіночу хазяйновитість, силу та гідність. Важливо, що *таздиня* може позначати жінку незалежно від її сімейного статусу. Переклад як *farmer's wife* редукує цей образ до побутової ролі, втрачаючи його символічний і емоційний зміст.

Отже, описовий переклад є дієвим інструментом відтворення фемінітивів за умови його виваженого, економного і стилістично обґрунтованого застосування. У переважній більшості випадків цей метод дозволяє адекватно передати зміст, зберегти гендерне маркування та адаптувати культурно марковану лексику до англомовного контексту. Водночас він потребує обережності: надмірна деталізація або невдала інтерпретація можуть знизити якість перекладу й порушити баланс між формою та змістом.

2.2.6 Стратегія вилучення жіночих найменувань

Протилежною до методу додавання є перекладацька трансформація вилучення. Як зазначає В. Карабан, перекладач не має права самовільно усувати елементи, що можна перекласти. Вилучення можливе лише у випадках, коли оригінальні одиниці випадково дублюють зміст оригіналу або суперечать мовним нормам цільової мови. За визначенням науковця, вилучення – це «усунення в тексті перекладу тих плеонастичних або тавтологічних лексичних елементів, які за нормами мови перекладу є частинами імпліцитного смислу тексту» [32, с. 311]. При використанні цієї трансформації особливо важливо не допустити зменшення змістового обсягу оригіналу та зруйнувати семантичну цілісність висловлювання.

У проаналізованому матеріалі зафіксовано 35 випадків перекладу фемінітивів за допомогою трансформації вилучення (див. Додаток 5). Розподіл за семантичними групами продемонстрував, що найчастіше цей метод застосовувався із назвами, які позначають професійну, діяльнісну чи функційну належність жінки – 34,29 %, напр.: *джаз-виконавиця* [II, с. 379], *начальниця* [IV, с. 114]. На другому місці – фемінітиви, що описують фізичний стан або фізіологічні характеристики, зокрема: *померла* [II, с. 206], *старушка-покойниця* [II, с. 214]. Ця семантична група вперше виявила високу активність саме у використанні методу вилучення, що відрізняє її від попередніх трансформацій. З погляду словотвірної структури, переважну більшість становлять одиниці, утворені суфіксальним способом, з домінуванням суфікса *-к-(а)*, як-от: *глядачка*

[V, с. 434], *співачка* [II, с. 381]. Однак переважна частина прикладів – 88,57 % – доводить, що вилучення фемінітивів у перекладі призводить до втрати важливої інформації та порушення стилістичної точності (див. Додаток 6). У зв'язку із цим, можемо стверджувати, що цей метод не є вдалим для відтворення жіночих назв у сучасній українській прозі.

Одним із показових прикладів вилучення, що впливає на сприйняття тексту, є переклад фемінітиву *вдовиця*, пор.: **Вдовицею** в Мишині називали Катрю Овадюк – доньку місцевих учителів... (Матіос. Мама Маріца, с. 25) - *From the post office, she went post-haste to Katria Ovadiuk, the daughter of the local schoolteachers...* (Matios. Mother Marica. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 98). Іменник *вдовиця*, який має важливе соціальне навантаження та є частиною контрастної пари з головною героїнею – *москалицею*, – повністю зникає. Такий змістовий акцент не складно було б зберегти, адже слово *widow* є звичним для англомовного читача й не створює стилістичних бар'єрів.

Іншим прикладом, де втрачається частина авторського задуму, є, напр.: *Коло одного магазину, прихилившись до дверей, стояла розморена сонцем продавщиця в червоній короткій сукні* (Жадан. Ворошиловград, с. 61) – *One woman, wearing a short red skirt, was standing there listlessly, leaning up against a doorway* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 31). Тут вилучено і згадку про магазин, і фемінітив, який додавав соціального колориту та окреслював статус героїні. Заміна на *woman* нівелює ці аспекти і робить образ менш виразним.

Ще одним невдалим прикладом вилучення, що не лише зменшило зміст оригіналу, а й змістило його акценти, є, пор.: *І ще там була викладачка, зовсім юна, аспірантка, Ася, точно – Ася, яка відповідала за їхню бригаду* (Жадан. Ворошиловград, с. 401) – *And there was one really young teacher's assistant in the group. Her name was Asya, yeah, Asya, that was it, and she was responsible for their team* (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 165). Вилучено фемінітив і зведено до одного значення два окремих поняття – *викладачка* та *аспірантка*. В українському контексті це жінка, яка одночасно

викладає та навчається в аспірантурі, тоді як англійський варіант *teacher's assistant* передає лише підлеглий статус, що не відповідає змістові оригіналу.

Проте іноді вилучення не порушує змісту або навіть сприймається як стилістично вмотивоване, пор.: – *Циганка. З Ростова. – Як циганка? Коча говорив, що вони з Кавказу* (Жадан. Ворошиловград, с. 201) – "*She's a Gypsy, from Rostov.*" "*Why'd Kocha say she was from the Caucasus?*" (Zhadan. Voroshilovgrad. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 86). Репліку «*Як циганка?*» вилучено, але загальна ситуація залишається зрозумілою. Хоча збереження цієї деталі могло б додати емоційного забарвлення, переклад усе ж виглядає цілісним.

І ще одним випадком, коли вилучення окремого слова не має істотного впливу на зміст висловлювання, є приклад: — *Вибач, — художниця розгублено дивиться на товаришку, безпорадно пробуючи всміхнутися, — думку згубила...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 81) – "*I'm sorry,*" *the painter says. [She looks baffled, and attempts to smile, haplessly.] "I lost my train of thought..."* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 42). Тут із перекладу випущено слово *товаришка*, однак це не впливає на загальне розуміння ситуації, оскільки контекст дає чітке уявлення про співрозмовницю. Вилучення в цьому випадку є нейтральним і не заважає сприйняттю сцени.

Отже, очевидно, метод вилучення є найменш успішним серед усіх перекладацьких трансформацій, застосованих у перекладі фемінітивів. У більшості випадків його використання призводить до втрати важливих змістових або стилістичних компонентів, що впливає на первинний авторський задум. Навіть коли трансформація вилучення не змінює змісту, вона рідко є справді виправданою. У межах перекладу фемінітивів цей метод є малоефективним.

2.2.7 Конверсія

Ще однією з перекладацьких трансформацій, що застосовується для перекладу жіночих найменувань, є конверсія, або заміна частини мови.

Оскільки українська й англійська мови не надто різняться за набором частин мови, у більшості випадків слова зберігають свою граматичну категорію. Однак іноді переклад потребує зміни частини мови – через лексико-граматичні й словотвірні особливості, відмінності у сполучуваності слів, традиції мовлення або стилістичні міркування [33, с. 142].

У проаналізованих текстах цей метод було застосовано 31 раз (див. Додаток 5). Семантичний аналіз засвідчив, що найбільше фемінітивів було перекладено шляхом заміни частини мови саме серед тих, що позначають територіальні, національні, племінні, етнічні та расові ознаки – 38,71 %, напр.: *німкеня* [IV, с. 286], *японка* [IV, с. 289]. Дещо менше – 19,35 % – становлять фемінітиви, пов'язані з професійними, діяльними, процесуальними та функційними характеристиками, пор.: *поетка-патріотка* [I, с. 10], *хористка* [IV, с. 285]. На третьому місці – 16,13 % – фемінітиви, що виражають поведінкові, характерологічні, темпераментні або зовнішні риси, напр.: *товстунка* [II, с. 404], *чорнявка* [V, с. 187]. За способом творення переважають суфікси **-к-(а)**: *гімназистка* [V, с. 558], *русявка* [V, с. 67], та **-иц-(я)**: *байстриця* [VI, с. 46], *небіжчиця* [II, с. 209]. У жодному з проаналізованих випадків конверсія не виявилася неефективною – отже, цей метод можна вважати стовідсотково вдалим (див. Додаток 6).

Найчастіше реалізація конверсії полягає в заміні українського іменника на англійське прикметниково-іменникове словосполучення, напр.: *Ще на вокзалі він зауважив кількох стриманих, проте радісних **китаянок**, що сиділи у фастфуді над своєю локшиною* (Жадан. Месопотамія, с. 285) – *At the train station, a few meek yet cheerful **Chinese women** sitting at a fast-food joint located on the floor above their noodle place caught his eye immediately* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 233). Такий варіант конверсії особливо часто трапляється у фемінітивах, що позначають національності, і є цілком виправданим, адже забезпечує зрозуміле та гендерно точне відтворення.

Конверсія часто стає ефективним засобом, якщо в мові перекладу взагалі відсутній прямий лексичний відповідник, пор.: — *Розумничка*, — *опановую себе; з неї й справді розумничка* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 173) — “*Good job,*” *I say in Ukrainian, having regained my self-control; she does know what she’s doing* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 85). У цьому прикладі перекладач вдало підібрав англійський вислів, що точно передає значення, хоча й із втратою граматичного показника жіночого роду. Проте завдяки займеннику *she* та загальному контексту гендерна належність героїні не викликає сумнівів.

Подібний випадок, коли перекладач вдало обіграє неспроможність дібрати словниковий варіант, спостерігаємо, пор.: *Дуже гарний світловий ефект творить підзолочене й випрозорене сонцем волосся блондинки — тобто це з тим ефектом вона здається блондинкою, насправді з неї швидше русявка, вміло підфарбована до відтінку стиглого жита, і слушно...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 67) — *One notices the lovely play of light as it filters through the blonde woman’s hair, making it golden and translucent; in fact, it is darker than it appears but streaked with highlights the shade of ripe wheat...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 36). Замість пошуку вдалої назви для героїні, яка б точно передавала значення, перекладач натомість вдається до опису кольору волосся. Така заміна іменника прикметником є цілком обґрунтованою та успішною.

Утім, бувають випадки, коли лексичний еквівалент у мові перекладу є, але перекладач свідомо обирає іншу структуру висловлювання, напр.: *Гімназисткою мала в себе над столом пришпилену світлину Кларка Гейбла — із заліпленими вусиками, щоб подобав на вас* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 558) — *In Gymnasium, she had a picture of Clark Gable pinned above her desk—with his mustache covered up, to make him look more like you* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 284). Тут замість прямого перекладу фемінітиву використано прийменниково-іменникову конструкцію, а займенник *she* введено для точного означення жіночої статі

персонажки. Така трансформація виглядає стилістично природною та доречною.

Отже, конверсія – це перекладацька трансформація, яка виявилася надзвичайно ефективною у перекладі фемінітивів сучасної української прози. Вона може зумовлюватися як об'єктивною відсутністю відповідника, так і прагненням перекладача адаптувати текст до очікувань і мовних норм цільової аудиторії.

2.2.8 Перестановка мовних елементів

За В. Карабаном, метод перестановки, відомий також як пермутація, полягає у зміні порядку лексичних одиниць у реченні задля досягнення кращої відповідності нормам мови перекладу [32, с. 314].

Вибірка налічує 11 випадків, коли для точнішого відтворення фемінітива перекладач застосовував метод перестановки (див. Додаток 5). Найчастіше трансформація перестановки стосується фемінітивів, що позначають професію або зайнятість жінки – 54,55 %, зокрема: *вчителька* [V, с. 203], *диспетчерка* [IV, с. 158]. За способом творення переважають одиниці, утворені суфіксальним способом, особливо за допомогою суфікса **-к-(а)**: *американка* [IV, с. 295], *гімназистка* [V, с. 558], що становить 63,64 %. Водночас варто відзначити й високу частку словоскладання – 36,36 %, що є доволі нетиповим, напр.: *матір-одиначка* [IV, с. 208], *поетка-патріотка* [I, с. 10]. Цікавим спостереженням є те, що в усіх випадках застосування перестановки є виправданим (див. Додаток б): трансформація здійснюється лише тоді, коли цього вимагає структура цільової мови, і жоден приклад не спотворює змісту чи стилістики оригіналу. Отже, метод перестановки можна вважати стабільно ефективним засобом у перекладі фемінітивів.

Цікавим прикладом є використання українського фемінітива, утвореного складанням двох жіночих найменувань, яке в англійському перекладі подано з іншим порядком компонентів, пор.: *... з неї вийшла досить-таки смурна тітка, малопривітна, бамбулувата на виду й грубокоста, тип колишніх інженери-*

проектниця, що тепер вистоюють із секонд-хендом по базарах ... (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 15) - *She turned out to be a rather dour, prickly, thick-boned, and lumpy-looking matron, like the former **project engineers** who now have to sell secondhand clothes off cots in street markets...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 12). У цьому випадку компонент *інженерша-проектниця* в англійському перекладі передано як *project engineer*, де *project* набуває функцій прикметника. Така трансформація відповідає граматичним нормам англійської мови, де перше слово в словосполученні часто уточнює друге та виконує атрибутивну функцію.

Також метод перестановки абсолютно доречний у випадках, коли складений фемінітив має сталу форму в українській мові, але в англійській існує інша, звична для носіїв форма вираження цієї ж ідеї, пор.: **Матері-одиначки**, *жінки-алкоголички, сироти, заїди та вдови* (Жадан. Месопотамія, с. 208) – *Workers tossed out of garment factories, **single mothers**, alcoholics, orphans, interlopers, and widows* (Zhadan. Mesopotamia. Transl. by Costigan-Humes, Stackhouse-Wheeler, p. 169). Очевидно, що фемінітиви подано не у вигляді словосполучень з дефісом, як в українському варіанті, а шляхом побудови прикметникових конструкцій, які відповідають нормам англійської культури опису соціальних категорій.

Ще однією рисою англійської мови, що контрастує з українською, є спосіб вербалізації уточнювальної інформації щодо іменника, напр.: *Типова кар'єра **випускниця** радянських сиротинців* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 722) - *The typical career of a Soviet orphanage **graduate*** (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 372). Як бачимо, український текст використовує множину фемінітива та низку родових відмінків, тоді як англійський варіант тяжіє до узагальнення через однину та прикметникові форми. У цьому випадку трансформація охоплює не лише перестановку компонентів, а й зміну кількісної форми, тобто тут спостерігаємо комбіновану трансформацію.

Отже, хоча метод перестановки не є домінантним за кількістю застосувань, він демонструє найвищу ефективність серед перекладацьких трансформацій у перекладі фемінітивів. Його використання завжди виправдане синтаксичними або стилістичними нормами мови перекладу, не порушує змістової глибини тексту та дозволяє зберегти природність звучання для цільової аудиторії.

2.2.9 Транскодування

До методів перекладу фемінітивів належить ще одна трансформація – транскодування. За визначенням В. Карабана, це спосіб перекладу, за якого «звукова та/або графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу» [32, с. 282]. Мовознавець також виокремлює кілька видів цього методу: транскрибування, транслітерування, змішане й адаптивне транскодування [32, с. 282]. Важливо зазначити, що застосування методу транскодування в перекладі фемінітивів є виправданим лише за умови повної відсутності лексичних відповідників у цільовій мові. В аналізованих художніх текстах сучасної української прози було виявлено лише 4 випадки використання цієї трансформації (див. Додаток 5), що доводить, що англійська мова має достатній словниковий ресурс для відтворення українських фемінітивів, а тому до транскодування вдаються лише в окремих випадках.

У 75 % знайдених прикладів транскодування стосувалося фемінітивів, пов'язаних з етнічно-територіальними ознаками, зокрема: *гуцулка* [VII, с. 162], *москалиця* [VI, с. 6], *русачка* [VI, с. 7]. Ще один приклад – *постбойчукістка* [V, с. 77] – належить до фемінітивів, пов'язаних із професійною та діяльнісною сферою. Усі ці одиниці мають характерне суфіксальне творення, здебільшого із застосуванням суфікса *-к-(а)*.

Доволі поширеним видом транскодування у вибраних текстах було транскрибування, напр.: *На початках цієї історії дехто із більш милостивих та м'якосердих пробував пом'якшити ім'я невинного байстряги, називаючи його позаочі русачкою* (Матіос. Москалиця, с. 7) – *In the early stages of this story*

*the more charitable and kind-hearted people tried to soften the name of the innocent illegitimate child, calling her **Rusachka** behind her back* (Matios. The Russky woman. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 11). У цьому випадку за допомогою англійських літер вдало передано звукову форму оригінального слова.

Ще одним показовим прикладом транскрибування є переклад фемінітива *москалиця*, пор.: *Але безкості сільські язики таки задовго до церковної книги припечатали новонародженій дитині її довічне ім'я – **москалиця*** (Matios. Москалиця, с. 6) – *But in spite of the name entered into the church register, the spineless village gossips had branded the newly-born child with a name which stuck with until her dying day - **Moskalytsia or Russky woman*** (Matios. The Russky woman. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 10). Як бачимо, перекладач поєднує одразу два методи: транскрибування, яке передає звукову форму оригінального фемінітива, та описовий переклад з конкретизацією гендерної ознаки. Такий підхід є надзвичайно ефективним, оскільки не тільки зберігає культурний маркер, але й забезпечує його зрозумілість для іноземного читача.

Окрім транскрибування, у проаналізованих матеріалах зафіксовано приклад адаптивного транскодування, що поєднує елементи транскрипції та часткової лексично-граматичної адаптації, пор.: *Одного разу спали у такій тісноті, що прокинувшись серед ночі, Себастьян вийняв палець не з Анни, а з **гуцулки**, яка лежала зліва* (Прохасько. НепрОсті, с. 162) – *Once they had been sleeping in such cramped conditionsthat waking up in the middle of the night Sebastian had pulled his finger out not from Anna but from a **Hutsul woman** who lay on his left* (Prokhasko. The UnSimple. Transl. by Blacker, p. 101). У цьому прикладі збережено частину звучання оригінального слова *Hutsul*, однак український суфікс **-к-(а)** не передано, оскільки фемінітив зазнав адаптації до морфологічних норм англійської мови. Додавання іменника *woman* не тільки зберігає вказівку на стать, але й натякає англомовному читачеві, що йдеться про етнокультурну належність персонажки.

Утім, адаптивне транскодування не завжди зберігає вказівку на гендер, напр.: *Я, звісно, не фаховий мистецтвознавець, але особисто для мене всяке*

новаторське використання іконописної техніки закінчується тридцятими роками, тобто знищенням Бойчука і його школи, а тебе все-таки важко скваліфікувати як «*постбойчукістку*»... (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 77) – *I'm no art historian, of course, but I know enough to know that any really innovative uses of icon-painting techniques ended with Boychuk—when he and his students were executed and their works destroyed—and it's difficult to classify you as a **new-Boychukist*** (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 40). У перекладі збережено основу *Boychuk*, транскрибовану відповідно до вимови, а також використано суфікс *-ist*, який в англійській мові є гендерно-нейтральним. Префікс *new-* передає значення українського *пост-*, відтворюючи ідею наступництва та оновлення. Однак вказівка на жіночу стать, позначена в українському оригіналі суфіксами *-icm-к(a)*, у перекладі втрачена, адже в реченні відсутні будь-які додаткові вказівки на стать персонажа. Через це приклад не можна вважати повністю успішним – редукція гендерного маркера є критичною в перекладі фемінітивів.

Отже, у проаналізованому матеріалі транскодування реалізувалося у двох формах – транскрибуванні та адаптивному транскодуванні. Застосування цього методу перекладу є виправданим і результативним передусім у тих випадках, коли переклад лексем іншими способами є неможливим або недостатнім для повноцінного відтворення культурного контексту та гендерного значення оригіналу. Попри обмежену кількість прикладів, транскодування виявляється надзвичайно вдалим засобом збереження мовної ідентичності та стилістичної автентичності фемінітивів (див. Додаток 6).

2.2.10 Додавання

Метод перекладу шляхом додавання також можна застосовувати під час перекладу українських фемінітивів англійською мовою. Однак, як відомо, перекладач не є автором тексту, а тому не має права довільно змінювати або доповнювати його зміст – за винятком приміток чи коментарів поза основним текстом. Саме тому В. Карабан наголошує, що додавання у перекладі – це

метод «експліцитного вираження частини імпліцитного смислу оригіналу в тексті перекладу» [32, с. 308]. Іншими словами, йдеться не про зміну значення, а про введення в текст перекладу тих лексичних елементів, які допомагають точніше передати зміст оригіналу з урахуванням норм мови перекладу.

У межах нашої вибірки додавання як перекладацька трансформація було зафіксовано лише один раз (див. Додаток 5). Йшлося про фемінітив із семантикою зовнішності – *чорнявка* [V, с. 187], утворений за допомогою суфікса *-к-(а)*. Цей переклад виявився не надто вдалим (див. Додаток 6), оскільки містить додатковий елемент, відсутній в оригінальному тексті, пор.: *І в кого тепер розпитатися – чей-же не в того, кого ця грудаста чорнявка назвала отцем капеляном?..* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 187) – *And who to ask about it all now—the one **the dark-eyed nurse** calls Father Chaplain?* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 92). Іменник *nurse* не має відповідника в оригіналі й був доданий перекладачем. Окрім того, український фемінітив *чорнявка* позначає дівчину з темним волоссям, а не лише з темними очима. У перекладі ж використано епітет *dark-eyed*, який не передає повного значення слова, а доданий іменник *nurse* втрачає чітку гендерну маркованість – він може стосуватися як жінки, так і чоловіка.

Отже, додавання як метод перекладу виявилось малопродуктивним інструментом у перекладі фемінітивів сучасної української прози. У межах аналізованої вибірки зафіксовано лише один випадок його використання – і той не можна визнати цілком вдалим. Це свідчить про обмеженість застосування цього методу в перекладі жіночих найменувань.

Висновки до розділу 2

Дослідження лексико-семантичних і словотвірних особливостей фемінітивів у сучасній українській прозі, а також аналіз методів їхнього перекладу англійською мовою в художніх текстах підтвердило багатогранність цього мовного явища. Фемінітиви є не лише лінгвістичними одиницями, а й важливими індикаторами соціокультурних трансформацій, що відбивають

гендерну репрезентацію в мові та суспільстві. Аналіз вибірки з 374 одиниць, яка охоплює приклади із творів Ю. Андруховича, С. Жадана, О. Забужко, М. Матіос та Т. Прохаська (див. Додаток 1), дозволив виявити прикметні закономірності у вживанні та перекладі фемінітивів, а також оцінити ефективність застосованих перекладацьких стратегій. Дослідження охоплювало три основні напрями: лексико-семантичний аналіз, структурно-словотвірну класифікацію та аналіз перекладацьких трансформацій.

Згідно з результатами дослідження, українські фемінітиви вирізняються широкою семантичною палітрою (див. Додаток 2) та різноманітністю словотвірних форм (див. Додаток 3). Найчисленнішими виявилися форми, пов'язані з професійною діяльністю (40,9 %), що вказує на зростання видимості жінки в публічному просторі. Домінують фемінітиви, утворені суфіксальним способом (82,1 %), з яких найпоширенішими є слова із суфіксами **-к-(а)** (58 %) та **-иц-(я)** (29,5 %) (див. Додаток 4). Словоскладання як спосіб творення охоплює 10,6 % прикладів. Префіксальні й конфіксальні моделі є непродуктивними.

Аналіз перекладу виявив десять основних трансформацій. Оскільки методу перекладу здебільшого застосовувалися в комбінації з іншими, а не ізольовано, для аналізу їхньої частотності було підраховано кількість випадків застосовування кожної трансформації (див. Додаток 5). Найчастіше застосовувалися генералізація (218 випадків), пошук словникового відповідника (187 випадків), контекстуальна заміна (105 випадків). Рідше траплялися конкретизація (37 випадків), описовий переклад (36 випадків), вилучення (35 випадків), конверсія (31 випадок), перестановка (11 випадків), транскодування (4 випадки) та додавання (1 випадок). З метою встановлення відповідності перекладених фемінітивів сучасній англомовній практиці вживання було залучено корпусний аналіз із використанням даних British National Corpus (BNC) [104] та Corpus of Contemporary American English (COCA) [108]. Найбільш ефективними виявилися такі методи перекладу, як конверсія та перестановка (по 100 %), контекстуальна заміна (89,52 %),

конкретизація (83,78 %), описовий переклад (83,33 %), генералізація (76,61 %) і транскодування (75 %) (див. Додаток 6). Натомість підбір словникового відповідника (40,64 %), вилучення (11,43 %) і додавання (0 %) продемонстрували значно нижчу результативність.

Дослідження довело, що жоден метод не є універсальним: перекладачі змушені адаптувати стратегії залежно від контексту, жанру, і стилістичної специфіки оригіналу. Окрім того, результати дослідження свідчать про тенденцію до нейтралізації гендерної маркованості в англійських перекладах, що віддзеркалює лексичні обмеження цільової мови та домінування гендерно-нейтральних форм. Однак така стратегія може не повністю відтворювати авторський намір або знецінювати зусилля автора в маркуванні фемінності через мову.

Переклад фемінітивів – це не лише мовна практика, а й акт культурної інтерпретації. Успішне відтворення фемінної лексики англійською мовою вимагає від перекладача не лише мовної майстерності, а й глибокого розуміння соціокультурного контексту та чутливості до гендерної проблематики.

РОЗДІЛ 3

РОЛЬ ФЕМІНІТИВІВ У ФОРМУВАННІ ГЕНДЕРНИХ СТЕРЕОТИПІВ

3.1 Фемінітиви й гендерні упередження в українській мові

Мова відіграє основну роль у формуванні гендерних стереотипів, віддзеркалюючи суспільні уявлення про жінок і чоловіків. Дослідження феміністської лінгвістики показують, що чоловік у мові постає як центральна фігура, тоді як жінку часто зображують другорядною або взагалі не оприявнюють [84, с. 138]. У мові це проявляється через гендерні упередження, на позначення яких також послуговуються термінами «андроцентризм» та «мовний сексизм». За Н. Собецькою, мовний сексизм – «це дискримінація за статтю в мові», що функціонує як на лексичному, граматичному, так і дискурсивному рівнях. Це явище може стосуватися будь-якого гендеру, однак жінки потерпають від нього значно частіше [84, с. 138].

Одним із найбільш показових проявів сексизму є вживання мовних одиниць, які відбивають гендерні стереотипи. До прикладу, вислови на зразок «жіноча логіка» (що вказує на відсутність логіки), «жіноче щастя» (мати чоловіка та дітей), «жіночі балачки» (несерйозні розмови) свідчать про негативно марковану семантику, яка формується довкола жінки, тоді як аналогічні конструкції на позначення чоловіка або відсутні, або мають позитивне значення, як-от: «чоловіча розмова» (серйозна розмова) [84, с. 140].

Аналіз української сучасної прози (див. Додаток 1) підтверджує наявність подібних мовних тенденцій. Тому, перш ніж досліджувати вплив перекладацьких рішень на формування або трансформацію гендерних стереотипів, необхідно звернути увагу на самі вихідні тексти. Адже часто саме від того, як автори оригіналу подають гендерно марковані образи, залежить і те, як перекладачі його відтворюють. І справді, навіть у творах українських

письменників та письменниць можна знайти численні прояви мовного сексизму – як на рівні лексики, так і через більш глибокі стереотипні уявлення про жіночу роль у суспільстві. Попри те, що фемінітиви дедалі активніше входять у вжиток, їхнє використання не завжди є послідовним і часом поєднується з іронічною конотацією чи знеціненням.

З урахуванням того, що, як ми вже з'ясували, суфіксальний спосіб є найпродуктивнішим способом творення жіночих найменувань (див. Додаток 4), нетиповими є конструкції, де статеву належність жінки уточнюють додатково. Такі випадки викликають питання про наміри авторів і віддзеркалюють складність гендерного маркування в сучасній прозі. Це, до прикладу, використання фемінітива *жінка-лікар* [II, с. 151] замість наявного *лікарка*, що фігурує натомість в іншій праці [IV, с. 147]. Таке рішення автора свідчить про намір продемонструвати гендерну специфіку та наголосити, що йдеться не про типового лікаря чоловічої статі, а саме про жінку. Подібна тенденція простежується у прикладі, пор.: *Можеш назвати якихось жінок-художниць, яких вважаєш своїми попередницями?* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 80), хоча в тому ж тексті неодноразово фігурує й типове *художниця* [V, с. 72]. Однак, зважаючи на контекст, тут авторка хоче вкотре висловити свою профеміністичну позицію й акцентувати на важливості присутності жінок у сфері мистецтва. Інший приклад – *жінка-алкоголичка* [IV, с. 208] створює подвійний акцент на статі, що може слугувати для підсилення негативного сприйняття чи приниження, асоціюючи жіноцтво із соціальним падінням. Натомість вживання фемінітива *жінка-поліцейська* [IV, с. 288] є абсолютно виправданим, адже в українській мові бракує питомого фемінітива для позначення цієї професії.

Однак з приводу таких одиниць є й інші думки мовознавців. На думку Л. Кислюк, фемінітиви на кшталт *жінка-канцлер* чи *жінка-політик*, на відміну від суфіксальних утворень *канцлерка* і *політикеса*, мають право на існування, оскільки «таке слововживання підтримується традицією офіційного українського діловодства, засобами масової інформації, у сфері державного

управління, науки та освіти» [36, с. 116]. До того ж, В. Старко наголошує, що такі двокомпонентні моделі є «безпечним засобом номінації жінок» у сумнівних випадках, допоки суфіксальні утворення ще не закріпилися в мові [85, с. 115]. Та незважаючи на відмінні погляди науковців, ми дотримуємося вищевикладного принципу щодо застосування фемінітивів.

Зменшувально-пестливі суфікси в аналізованих текстах також відіграють важливу роль у формуванні образів персонажок. Звісно, наявні приклади, які транслюють винятково позитивну конотацію, як-от: *шинкарочка* [V, с. 203], *дівчинка-переможниця* [V, с. 685] і *розумничка* [V, с. 173]. Натомість нерідко автори сучасної української прози за допомогою таких суфіксів утворюють фемінітиви зі зневажливими чи іронічними значеннями, пор.: *панночка* [V, с. 28], *дурочка* [V, с. 85], *старушка-покойниця* [II, с. 214], *девочка-сорокалітка* [V, с. 86], та *порнозірочка* [V, с. 391]. Особливу увагу привертають приклади з відвертим сексуальним підтекстом – *класна керівничка* [IV, с. 218], *єврейочка* [V, с. 735], *метисочка* [V, с. 735], *полукровочка* [V, с. 735], *медсестричка* [V, с. 227] тощо. Це особливо виразно виражено в епізоді, напр.: *Уночі за ним зайшла сестричка, Алла. Викликала в коридор, довго шепотіла при місячному світлі. Лишила номер свого телефону, побігла додому* (Жадан. Ворошиловград, с. 364). Зменшувально-пестлива форма *сестричка* в поєднанні з описом нічної сцени, шепоту та обміну номером телефону створює напружений інтимно-еротичний підтекст. У результаті фахова роль медичної працівниці трансформується в образ «нічної спокусниці», що не лише стирає професійність, а й нав'язує глядачеві або читачеві специфічний спосіб сприйняття жінки – як доступного об'єкта бажання.

Окремої уваги заслуговують фемінітиви зі зневажливими або застарілими суфіксами, які походять ще з радянського мовного вжитку і, попри мовну еволюцію, досі трапляються в сучасній українській прозі. Такі форми, як *байкерша* [V, с. 101] замість експресивно нейтрального *байкерка*, *продавиця* [II, с. 61] замість *продавчиня* [IV, с. 14], *клакеша* [V, с. 711] замість *клакешка* або ж гібридна форма *інженерша-проектниця* [V, с. 15] замість усталеної

інженерка-проектниця, містять маркери знецінення або вульгаризації. Використання таких лексем може бути стилістично виправданим у разі, коли автор свідомо прагне висміяти персонажку чи наголосити на іронічному або зневажливому ставленні до неї. Проте в контекстах, де подібна конотація не передбачена, вживання таких одиниць є недоречним і потенційно дискримінаційним, оскільки сприяє збереженню мовних стереотипів щодо жіночих ролей.

Мова як соціальний інструмент іноді продовжує відтворювати й традиційний патріархальний розподіл гендерних ролей: жінок асоціюють насамперед із приватною сферою – хатнім господарством і вихованням дітей, тоді як чоловіків – із публічною, професійною, пов'язаною з бізнесом і кар'єрою [84, с. 140]. Попри те, що часи, коли чоловік був єдиним годувальником, а жінка – лише берегинею родинного вогнища, залишилися в минулому, відповідні стереотипи все ще активно функціонують у мовленні. Зокрема, в аналізованих текстах сучасної української прози трапляються лексеми, пов'язані з виконанням хатніх обов'язків: *господиня* [V, с. 80], *газдиня* [VI, с. 12], *домогосподарка* [V, с. 356], що укріплюють зв'язок жінки з традиційною «домашньою» роллю.

Ще один мовно-семантичний пласт – асоціація жінок із містичним або надприродним. У текстах спостерігається активне вживання фемінітивів на позначення представниць магії: *відьма* [IV, с. 95], *вісниця* [II, с. 158], *віщунка* [VII, с. 72], *ворожка* [VI, с. 16], *гадєрниця* [VII, с. 23], *звідунка* [VII, с. 110], *мольфарка* [VI, с. 46], *пророчиця* [I, с. 105], *цербериця* [V, с. 399]. Такі номінації посилюють образ жінки як ірраціонального, таємничого або навіть загрозливого створіння – своєїрідної представниці «інакшого», що викликає водночас і захват, і страх.

Незважаючи на ці стереотипні уявлення, сучасна проза демонструє значний прогрес у репрезентації жіночих професій. Тексти насичені новітніми фемінітивами, що свідчать про розширення жіночої ролі в суспільстві: *джаз-виконавиця* [II, с. 379], *директорка* [IV, с. 70], *завідувачка* [VI, с. 18], *заступниця*

[VI, с. 7], *професорка* [V, с. 759], *творкиня* [V, с. 74]. Упровадження таких номінацій відбиває не лише лінгвістичні зміни, а й глибші соціальні трансформації, спрямовані на утвердження гендерної рівності. Водночас залишки радянського спадку – з його уніфікованими й часто маскулінізованими назвами професій – і досі іноді впливають на мовну картину світу, спричиняючи коливання між новими і традиційними формами.

Отже, аналіз сучасної української прози засвідчує складний і суперечливий процес формування фемінітивів як повноцінних лексичних одиниць, що віддзеркалюють жіночу професійну, соціальну та культурну присутність. З одного боку, спостерігається активне впровадження новітніх фемінітивів, які сприяють розширенню мовних можливостей для гендерно інклюзивного опису дійсності. З іншого – часте вживання фемінітивів із іронічною, зневажливою або стереотипною конотацією, поєднання сучасних і застарілих форм, а також прив'язка жінок до побутової, містичної чи маргіналізованої ролі, свідчать про збереження глибинних гендерних упереджень. У такий спосіб мова водночас стає як інструментом емансипації, так і засобом відтворення патріархальних норм, демонструючи необхідність подальшого усвідомлення й переосмислення мовних практик у контексті гендерної рівності.

3.2 Вплив перекладу на формування гендерних стереотипів

Переклад жіночих найменувань – це не лише мовна, а й глибоко культурна проблема. Як зауважує Н. Собецька, труднощі виникають не стільки на рівні граматики, скільки внаслідок зіткнення мовних узусів, сформованих у різних культурних традиціях [83, с. 377]. Саме під час перекладу гендерні стереотипи можуть бути або посилені, або нівельовані, або ж навіть з'являтися там, де в оригіналі вони були відсутні – усе залежить від обраної перекладачем стратегії.

Гендерні стереотипи, на думку дослідників, мають культурне походження: вони формуються в колективній свідомості через протиставлення

жіночого й чоловічого як концептуальних категорій [48, с. 47]. Мова є одним із головних засобів трансляції цих стереотипів, а літературний текст – потужним інструментом формування соціальної та гендерної ідентичності. Автори часто відтворюють у своїх творах типові культурно усталені уявлення про гендерні ролі, іноді навіть не усвідомлюючи цього. Тож, – у процесі перекладу гендерний складник тексту так чи так зазнає певних змін, оскільки перекладач опиняється між двома системами очікувань – вихідною культурою автора й цільовою аудиторією. Якщо гендерні норми в цих культурах відрізняються, перекладач повинен обирати: адаптувати текст до нової системи або ж зберегти оригінальну ідею [132, с. 4-5]. Цей вибір ускладнюється ще й тим, що мови по-різному кодують гендер: українська має чітку граматичну гендерну маркованість, тоді як англійська частіше використовує гендерно нейтральні конструкції. Це може призводити до втрати важливих культурних маркерів, або ж навіть впливати на сприйняття тексту читачами.

Найпоширенішою проблемою під час перекладу українських фемінітивів англійською мовою є втрата гендерної специфіки, пор.: *Типова кар'єра випускниця радянських сиротинців* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 722) – *The typical career of a Soviet orphanage graduate* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 372). У такому формулюванні англійськомовний читач, за відсутності маркерів типу *female* або займенників *she/her*, імовірно сприйматиме персонажа як чоловіка. Тенденцію до маскулінізації можна простежити й на прикладі корпусного аналізу за даними BNC (British National Corpus) [104] і COCA (Corpus of Contemporary American English) [108]. Ці ресурси дозволяють оцінити частотність уживання гендерно маркованих і нейтральних форм, особливо в контексті професій, традиційно пов'язаних із певною статтю. У корпусі BNC слово *graduate* трапляється 1082 рази, з яких лише 8 випадків (0,7 %) містять маркери жіночого гендеру (*female* або *she*) [104]. У COCA – з 34 203 випадків лише 177 (0,5 %) прямо вказують на жіночу ідентичність [108]. В інших випадках гендер або не позначений, або сприймається як чоловічий за

замовчуванням. Така статистика створює враження, ніби роль випускниці – рідкісне або маргінальне явище, хоча це не збігається з реальністю. Отже, нейтралізація гендеру, яка в теорії мала б забезпечити гендерну нейтральність, на практиці сприяє невидимості жінок у тексті – і, як наслідок, підкріплює стереотипи про домінування чоловіків у певних сферах.

Цю тенденцію підтверджують і результати аналізу інших фемінітивів. Так, слово *домогосподарка* в перекладі зазвичай передають як *home-maker* – термін, який у сучасному англomовному дискурсі позиціонують як гендерно нейтральний. Однак результати корпусного аналізу свідчать про протилежне: у BNC 6 із 7 випадків вживання слова *home-maker* стосуються жінок [104], у COCA – 6 із 8, причому жодного разу цей термін не вжито щодо чоловіка [108]. Це демонструє, що формально нейтральне слово насправді маркується фоновими уявленнями про роль жінки в суспільстві, пор.: *Щоб я офіційно числилася не безробітною, а домогосподаркою?..* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 356) – *So I'd be officially a **home-maker** instead of unemployed?* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 177). Як бачимо, гендерна ознака, хоч і не вказана прямо, все ж зчитується як жіноча через культурно закріплені стереотипи.

Інший типовий приклад – випадки, коли перекладачі навмисно додають маркер жіночого гендеру, щоб передати оригінальну конотацію або уникнути непорозуміння, напр.: *... навіть змушений був якось вислухати гнівну нотацію з уст однієї **поетки-патріотки** про те, що Чортопіль — наша духовна Мекка...* (Андрухович. Рекреації, с. 10) – *...though you once had to listen to an angry lecture from the lips of a certain **patriotic woman poet** about how Chortopil is our spiritual Mecca...* (Andrukhovych. Recreations. Transl. by Pavlyshyn, p. 19). Хоча слово *poet* в англійській мові не має граматичного роду, додаткове означення *woman* акцентує на гендері персонажа. З одного боку, це може бути спробою зберегти точність перекладу, з іншого – свідчити про те, що участь жінки в певній сфері (у цьому випадку літературній) сприймається як виняток, що потребує спеціального маркування. Статистика вживання форм *woman poet* (47

разів у COCA [108], 5 разів – у BNC [104]) та *poetess* (81 раз [108] і 21 раз [104] відповідно) також свідчить про те, що жіноча поетична ідентичність в англomовному дискурсі часто потребує виокремлення, що може закріплювати уявлення про традиційно чоловічий характер цієї професії.

Ще один гендерний стереотип, який виникає на перетині культур, пов'язаний із глибоко вкоріненими в українській традиції поняттями *господиня* та *таздиня*. Ці одиниці мають не лише побутове, а й сакральне значення – вони передають уявлення про жіночу силу як берегиню дому, уособлення ладу, турботи й мудрості. Саме тому переклад цих понять є надзвичайно чутливим і складним завданням, оскільки англійські відповідники часто не здатні передати всі культурні й емоційні відтінки. У проаналізованих прикладах бачимо різні підходи до перекладу слова *господиня*, пор.: *Так що бабуні наші, коли образи тоді ховали... дух дому берегли, як і пристало **господиням*** (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 80) – *...protecting the spirit of the home, as **good wives and mothers** have always done...* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 42). У цьому випадку значення *господиня* зводиться до ролі дружини й матері, що, попри логічність у межах англійської культури, значно звужує зміст українського варіанту.

Іншим прикладом є контекстуальна метафора: *...як у **господині**, яка валить у борщ все, що потрошку псується в холодильнику* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 80) – *...like the **woman** who makes her borsch by mixing whatever is slowly rotting in her fridge* (Zabuzhko. The Museum of Abandoned Secrets. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 42). Зміст формально збережено, однак втрачається ключова конотація: в оригіналі *господиня* асоціюється з кмітливістю, турботою і вмінням раціонально використовувати ресурси, натомість у перекладі з'являється образ беземоційного, навіть трохи недбалого змішування зіпсованих продуктів.

У ще одному випадку переклад створює недоречну конотацію образу героїні: *...ліниві коти дрімають собі в ряд перед порогом, ніби вартують свою **господиню*** (Матіос. Москалиця, с. 40) – *As it was... lazy cats napped in a row on*

the doorstep, as if guarding their mistress (Matios. *The Russky woman*. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 49). Англійський відповідник додає романтичні або сексуальні сенси, які абсолютно відсутні в українському варіанті. Подібне зміщення може викликати хибне враження про характер відносин або соціальний статус жінки.

Цікавою є ситуація з перекладом фемінітива *газдиня*, пор.: *To купіть собі самі, як ви газдиня* (Matios. *Москалиця*, с. 12) – *Then buy yourselves some, if you're true farmers* (Matios. *The Russky woman*. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 17). Перекладач передав лише функціональний аспект, зводячи значення оригінального еквівалента до господарської навички, хоча в українській мові *газдиня* має значно багатший сенс – це жінка, що вміло веде дім, часто є моральним авторитетом. Переклад частково вдалий, адже зберігає іронічний відтінок, проте загалом спрощує образ, втрачаючи його культурну багатогранність і емоційну насиченість.

Ще один гендерний стереотип у перекладі – це прив'язка образу *газдині* до чоловіка, пор.: *Газдиню Марію болів попереk, то вона, обгорнута поясом із непареної вовни і потовченим корінням гав'язу, вже третій день лежала на твердому – без перин – ліжку*. (Matios. *Москалиця*, с. 13) – *Mariya, the farmer's wife, had done her back in and had been lying on a hard bed for three days without any bedding, a belt of raw wool and mashed comfrey roots wrapped around her waist*. (Matios. *The Russky woman*. Transl. by Tkacz, Onyfruk, p. 18). У тексті простежується стала стратегія: жінка-господиня подається через її зв'язок із чоловіком, натомість в українському дискурсі слово *газдиня* цілком автономне й не завжди передбачає шлюб або залежність.

Корпусний аналіз показує, що найпоширеніші переклади *господині* – *mistress* (BNC – 1073 [104], COCA – 6032 [108]), *hostess* (BNC – 373 [104], COCA – 4721 [108]) і *housewife* (BNC – 621 [104], COCA – 2167 [108]) – передають лише частину значення. *Housewife* зосереджується на побуті, *hostess* – на гостинності, а *mistress* має недоречні еротичні конотації. Рідкісніші *lady of the house* (BNC – 23 [104], COCA – 208 [108]) і *good wife and mother* (BNC – 2

[104], СОСА – 29 [108]) ближчі до оригіналу, але перший втрачає культурну глибину, а другий звучить архаїчно і стереотипно. *Farmer's wife* (BNC – 62 [104], СОСА – 128 [108]) прив'язує образ до чоловіка, а *true farmer* (СОСА – 2 [108]) не стосується жінок. Така обмеженість перекладу часто є чинником створення гендерних стереотипів, зводячи образ господині до суто побутової чи підлеглої ролі, що применшує її значення, закладене в українському контексті.

Ще один цікавий випадок стосується лексем, пов'язаних із етнічністю та фемінітивами, зокрема вживання слів *Jewish girl* та *Jewess*. Ці варіанти, хоча на перший погляд є синонімічними, у мовній практиці мають помітно різне емоційне та стилістичне забарвлення. За корпусними даними, форма "*Jewish girl*" значно поширеніша в сучасному англомовному вжитку (СОСА – 224 [108], BNC – 16 [104]), тоді як "*Jewess*" хоч і трапляється (СОСА – 79 [108], BNC – 12 [104]), здебільшого має архаїчне або навіть образливе значення. Аналіз прикладів із сучасної української прози демонструє, що перекладачі не завжди відтворюють ці нюанси, іноді згладжуючи або зовсім втрачаючи потенційно стереотипні або маргіналізовані конотації, пор.: ...*єврейочка!.. полукривочка, метисочка, а що, нічогенька комбінація вийшла...* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 735) – ...*a Jewish girl, a mixed-blood—and what a comely mix it is!* (Zabuzhko. *The Museum of Abandoned Secrets*. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 379). Як бачимо, оригінальний текст за допомогою зменшувально-пестливого маркера передає сексуалізацію і легку зневагу, та в перекладі ця експресивність зникає.

Подібний випадок стається й коли автор українського тексту подає фразу із внутрішнім конфліктом героя, у якому *жидівочка* звучить зневажливо і натякає на стереотипи щодо «інакшості», напр.: *Про українок у підпіллі так не думав ніколи, було-бо самозрозуміло, що наші дівчата нарівні з мужчинами борються й терплять за ту саму святу справу, а ця жидівочка тут за що?..* (Забужко. Музей покинутих секретів, с. 202) – *He never felt this way about the Ukrainian girls in resistance; it stood to reason that they should fight along with the men for the common sacred cause, but why should this Jewish girl suffer?*

(Zabuzhko. *The Museum of Abandoned Secrets*. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 100). Перекладач, однак, обирає нейтральний варіант *Jewish girl*, чим знову ж таки нівелює зневажливе стереотипне ставлення.

Однак подекуди перекладач таки відтворює, закладену автором зневажливу конотацію, пор.: *Чорнява така, на жидівку подібна...* (Забужко. *Музей покинутих секретів*, с. 528) – *She's dark, swarthy like a Jewess...* (Zabuzhko. *The Museum of Abandoned Secrets*. Transl. by Shevchuk-Murray, p. 267). Це вкотре доводить, що лексеми *Jewess* та *Jewish girl* мають різне стилістичне навантаження, а різний переклад одного й того ж фемінітива може істотно вплинути на сприйняття тексту читачами.

Отже, переклад фемінітивів – це не лише мовний виклик, але й складна соціокультурна проблема, що безпосередньо впливає на репрезентацію гендерних ролей. Такий переклад може відтворювати, підсилювати, нівелювати або навіть формувати гендерні стереотипи. Запорукою успішного перекладу є вдалий вибір перекладацьких стратегій та чутливість до культурних конотацій і суспільних контекстів.

3.3 Пропозиції щодо вдосконалення стратегій перекладу фемінітивів у художньому дискурсі з метою уникнення стереотипізації

Переклад фемінітивів у художньому дискурсі залишається доволі проблемною сферою, що вимагає підвищеної уваги як з боку дослідників, так і практиків перекладу. Динамічний розвиток жіночих найменувань та зростання уваги до гендерно-чутливої одиниць у сучасній українській мові актуалізує потребу в розробці виважених стратегій їх перекладу англійською мовою, які забезпечували б і лінгвістичну точність, і культурну чутливість. Аналіз методів перекладу фемінітивів, застосованих у перекладі сучасної української прози англійською мовою, засвідчив, що перекладацькі рішення можуть бути як успішними, так і малоефективними. Ці спостереження слугують підґрунтям для наших пропозицій щодо вдосконалення стратегій перекладу фемінітивів, спрямованих на уникнення стереотипізації та збереження змісту оригіналу.

Засадничим етапом перекладу фемінітивів є ретельний аналіз оригінального контексту. Передусім варто звернутися до двомовних словників, щоб перевірити наявність прямих лексичних відповідників. Якщо англійська мова пропонує фемінітив, який відповідає значенню та гармонійно вписується в контекст, таким еквівалентом можна скористатися. У разі відсутності такої одиниці еквівалента або ж невідповідності наявного фемінітиву контекстуальним вимогам, необхідно поглиблено вивчити роль гендерно-маркованої одиниці в тексті. Перекладач повинен об'єктивно оцінити, чи є вказівка на гендер критично важливою для збереження змісту, і чи втрата гендерної ознаки вплине на сприйняття інформації читачем. Якщо контекст уже містить чіткі гендерні маркери, такі як займенники *she* чи *her*, власні жіночі імена або інші вказівки на стать, гендерно-нейтрального відповідника може бути достатньо, аби не порушувати цілісності тексту. Однак, коли уточнення гендеру є необхідним для відтворення авторського задуму, доречною перекладацькою стратегією може бути додавання елементів на кшталт *woman* чи *female* або переформулювання речення із залученням гендерно-специфічних займенників. Важливо, щоб такі рішення не створювали штучності чи надмірної насиченості гендерними маркерами, зберігаючи природність і зрозумілість тексту.

Якщо фемінітив не має прямого словникового або контекстуального відповідника, метод описового перекладу або конверсія можуть також сприяти збереженню змістової функції одиниці. У випадках, коли контекст потребує адаптації до мови перекладу, можна вдаватися й до інших перекладацьких методів, як-от: генералізація, конкретизація, метод перестановки тощо. Однак вдаватися до методу вилучення фемінітива видається доцільним лише тоді, коли це не порушує змістової цілісності тексту. У випадку із культурно специфічним жіночим найменуванням, відповідника якого знайти не вдається, вдалим рішенням може стати застосування методу транскодування з обов'язковим поясненням у примітці. Подекуди, залежно від контексту, саме

комбінація кількох перекладацьких трансформацій є запорукою успішного перекладу гендерно-маркованої лексики.

Однак, етична відповідальність перекладача також полягає в тому, щоб перевіряти, чи обраний варіант не транслює небажаних або нав'язаних гендерних конотацій, особливо у випадках, коли англомовний читач може помилково інтерпретувати нейтральну форму як лише чоловічу. Для перевірки доречності обраних відповідників і уникнення ненавмисної гендерної семантики перекладачі можуть звертатися до лінгвістичних корпусів, таких як British National Corpus (BNC) [104], Corpus of Contemporary American English (COCA) [108] чи будь-яких інших. Такі ресурси дозволяють виявити рівень уживаності певної одиниці в реальному мовленні, запобігти перенасиченню тексту штучними структурами або ж нівелюванню закладених автором ідей. Перекладач має розуміти, що його завдання – не переосмислити, а максимально точно передати чужу думку іншою мовою, для читачів, учасників іншої культурної спільноти. У випадках, коли певний фемінітив звучить адекватно в мові оригіналу, але викликає дискомфорт у цільовій культурі, помірною адаптацією допускається – однак сенс має залишатися незмінним. Водночас, якщо гендерна стереотипізація була закладена автором навмисне, перекладач не має права її уникати, адже це є частиною авторської стратегії.

Окрім лінгвістичних аспектів, перекладачам варто враховувати соціокультурні, психолінгвістичні та феміністичні перспективи. Тож співпраця з експертами з гендерних студій на етапі перекладу чи рецензування може допомогти точніше оцінити роль фемінітивів і уникнути небажаної стереотипізації. Такий підхід сприяє формуванню етичної та відповідальної перекладацької практики, яка поважає авторський задум і відповідає очікуванням цільової аудиторії.

Насамкінець, у перспективі доцільним кроком могло б стати створення спеціалізованого українсько-англійського словника з перекладу фемінітивів із рекомендованими перекладацькими відповідниками. Такий ресурс міг би значно полегшити роботу перекладачів, надаючи їм орієнтири для

контекстуального застосування відповідників. Однак, навіть за наявності подібного словника, важливо пам'ятати, що кожен перекладацький випадок є унікальним. Механічне застосування готових еквівалентів без урахування контексту, жанру, інтенції автора й культурної специфіки цільової аудиторії не може забезпечити якісного результату.

Отже, перекладачі, попри все, мають залишатися чутливими до особливостей тексту, його культурного контексту та потреб аудиторії, ухвалюючи зважені рішення щодо методів перекладу. Застосування цих стратегій дозволить ефективно долати виклики перекладу фемінітивів, зберігаючи авторський задум і забезпечуючи автентичне сприйняття англомовною аудиторією.

Висновки до розділу 3

Гендерні стереотипи – це проблема, що є актуальною не лише в межах окремої мови, а й у процесі перекладу з однієї мови на іншу, особливо коли це стосується фемінітивів. В українській мові жіночі найменування можуть як наголошувати на значущості жінок у професійних і соціальних сферах, так і додавати негативних конотацій, зокрема через зменшувально-пестливі маркери. Попри актуалізацію жіночих назв у сучасному суспільстві, патріархальні уявлення й досі побутують і часто впливають на сприйняття фемінітивів. До прикладу, жіночі ролі можуть дотепер подекуди вважатися другорядними чи менш престижними порівняно із чоловічими.

Сучасні українські письменники іноді відбивають такі гендерні стереотипи у творах, часто вдаючись до іронічного або зневажливого маркування жіночих найменувань. А перекладачі можуть ці стереотипи не тільки посилювати, а й доповнювати новими – унаслідок невдалого добору перекладацьких трансформацій або нехтування культурними особливостями мов. До прикладу, перекладачі часто замінюють українські фемінітиви англійськими гендерно нейтральними формами, що часто призводить до нівелювання жіночої ідентичності, тоді як навмисне акцентування на статі

може навпаки створити враження виняткової присутності жінки в певній сфері. Корпусний аналіз на основі BNC [104] і COCA [108] доводить, що сучасна англійська мова тяжіє до гендерно нейтральних лексем, що й ускладнює відтворення стилістичних і соціокультурних нюансів українських фемінітивів.

З метою уникнення гендерної стереотипізації в процесі перекладу доцільно дотримуватися усвідомленого покрокового алгоритму дій, що поєднує відтворення фемінітивів не тільки лінгвістично точно і близько до оригіналу, але й із культурною чутливістю. Запропонований підхід охоплює ретельний контекстуальний аналіз, вибір релевантних перекладацьких трансформацій, вивіряння термінів та їхніх конотацій за допомогою лінгвістичних корпусів, а також консультації із фахівцями у сфері гендерних студій для виявлення та уникнення потенційних стереотипів. Ще одним кроком до розв'язку проблеми перекладу жіночих найменувань є створення спеціалізованого українсько-англійського словника фемінітивів, який би слугував орієнтиром для перекладачів.

Такий комплексний підхід забезпечить етично коректне і збалансоване віддзеркалення гендерних ролей у перекладній літературі, запобігаючи викривленням авторського задуму та появі нових стереотипів. Водночас варто пам'ятати, що кожен переклад фемінітива є унікальним випадком, який вимагає ретельного індивідуального аналізу та застосування перекладацьких стратегій з урахуванням соціокультурних реалій обох мов.

ВИСНОВКИ

Сьогодні дедалі частіше, зокрема в лінгвістичних дискусіях, йдеться про поняття гендеру, гендерно маркованої лексики, фемінітивів та гендерних стереотипів. Нам вдалося розмежувати ці терміни та з'ясувати, що з-поміж усіх вищеперерахованих, саме гендер є найширшим поняттям, адже це загальна система уявлень про різні статі. Лінгвістичною репрезентацією гендеру є власне гендерно маркована лексика, що поділяється на різні категорії, включно з маскулітивами та фемінітивами. Останні також пов'язані й з віддзеркаленням ролі жінки в мові. А неправильне вживання чи неточний переклад гендерно маркованої лексики формує хибні уявлення про гендерні ролі, які називають гендерними стереотипами.

Фемінітиви увійшли до поля зору вчених ще в XVI–XVII століттях. Однак справжній прорив у вивченні жіночих назв стався у XIX столітті, коли їх уперше виокремили як мовну категорію. Відтоді багато українських науковців досліджували ці мовні одиниці, і саме їхні праці стали підґрунтям сучасного розуміння фемінітивів. Попри значний обсяг попередніх досліджень, тема фемінітивів залишається надзвичайно актуальною та не достатньо вивченою, що підтверджує значущість гендерної номінації як міжмовної проблеми.

Перші жіночі найменування з'явилися в українській мові ще в період її становлення і тривалий час були органічною частиною української мовної системи. Однак у радянський використання фемінітивів стало обмеженим. Патріархальні уявлення та звичка послуговуватися «універсальними», тобто чоловічими, формами залишили свій відбиток у мовній практиці, та, попри численні історичні перепони, новітні номінації жінок продовжують додавати до вжитку навіть сьогодні. Однак ця тема є доволі суперечливою як серед мовознавців, так і серед мовних активістів. Якщо одні бачать у фемінітивах крок вперед до рівноправності, подалі від застарілих стереотипних переконань, то інші відверто критикують «штучне» створення таких одиниць. Однак за

умови якісної мовної політики і подолання патріархальних уявлень, є висока імовірність того, що фемінітиви невдовзі стануть органічною частиною української мови, а соціальна роль жінки – абсолютно рівноправною із чоловічою.

Поки українська мова поступово відходить від патріархату в напрямку гендерної рівності, англійська мова навпаки обмежує використання будь-якої гендерно-маркованої лексики. Якщо в давньоанглійській мові граматичний рід був визначальною категорією, то в сучасній англійській віддзеркалення ролей чоловіка та жінки нівельоване прагненням до використання гендерно-нейтральних одиниць. Однак для перекладачів, чиє завдання полягає в тому, щоб відтворити український гендерно маркований варіант нейтрально англійською мовою, такі різні принципи стають справжнім викликом.

Детальний аналіз творів Ю. Андруховича, С. Жадана, О. Забужко, М. Матіос та Т. Прохаська (див. Додаток 1) засвідчив, що українські жіночі найменування є семантично і структурно різноманітними. Найактивніше в сучасній українській прозі фігурують назви жінок за професійними, діяльнісними, процесуальними та функційними ознаками – 40,9 %. Менш чисельними, але все ж показовими, є групи фемінітивів, що описують риси характеру, поведінку, зовнішність (11,3 %), а також етнічні й національні характеристики (10,89 %). Найменшу частку становлять фемінітиви, пов'язані з віковими, фізіологічними та релігійними ознаками. Така картина лексико-семантичного розподілу (див. Додаток 2) свідчить не лише про розширення сфер функціонування жіночих назв, а й про поступове зміщення акцентів із традиційно родинних ролей жінки на її активну присутність у професійному, культурному та суспільному житті.

Щодо структурного аспекту (див. Додаток 3), найпродуктивнішим способом творення жіночих назв є суфіксальний – 82,1 %, зокрема, за допомогою словотворчих формантів **-к-(а)** (58 %) та **-иц-(я)** (29,5 %) (див. Додаток 4). Такі способи, як словоскладання, субстантивація та основоскладання, є менш продуктивними. Відсутність префіксального та

конфіксального способів творення фемінітивів свідчить про те, що ці моделі не є характерними для формування жіночих назв в українській мові.

У процесі аналізу сучасних українських художніх творів та їхніх перекладів англійською мовою (див. Додаток 1) було виявлено, що через відмінні підходи до гендерної репрезентації в обох мовах перекладачі вдаються до різних перекладацьких трансформацій. У межах дослідження зафіксовано 10 методів перекладу, якими послуговувалися перекладачі під час відтворення українських фемінітивів англійською мовою. Кількість випадків застосування кожного з методів зафіксовано окремо відповідно до результатів аналізу (див. Додаток 5). Найчастіше вдаються до генералізації (218 випадків), пошуку словникового відповідника (187 випадків) та контекстуальної заміни (105 випадків). Трохи рідше застосовували конкретизацію (37 випадків), описовий переклад (36 випадків), вилучення (35 випадків) та конверсію (31 випадок). А такі перекладацькі трансформації, як перестановка (11 випадків), транскодування (4 випадки) та додавання (1 випадок), є найменш продуктивними в перекладі жіночих назв. До того ж, перекладачі переважно використовували комбінації кількох трансформацій одночасно, щоб адекватно відтворити гендерні нюанси відповідно до мовної специфіки обох систем. Натомість ізольоване застосування одного методу траплялося значно рідше.

Задля визначення не лише формальної частотності, а й практичної релевантності аналізованих трансформацій, до дослідження було залучено корпусні дані із British National Corpus (BNC) та Corpus of Contemporary American English (COCA), що дало змогу оцінити, наскільки перекладені одиниці відповідають реальним мовним моделям сучасної англійської. У результаті, такі трансформації, як конверсія (100 %), перестановка (100 %), контекстуальна заміна (89,52 %), конкретизація (83,78 %), описовий переклад (83,33 %), генералізація (76,61 %) і транскодування (75 %) продемонстрували доволі високу результативність. Натомість менш ефективним виявився метод перекладу фемінітивів шляхом добору словникового відповідника (40,64 %), що пов'язано з відмінностями в гендерних системах української та англійської мов.

У більшості випадків невдалого відтворення фемінітивів англійською мовою перекладач обирає гендерно нейтральний лексичний еквівалент, який не відбиває жіночого маркування ані через контекст, ані за допомогою займенників чи словотворчих засобів. Метод перекладу, який не сприяє відтворенню гендерної специфіки та фактично нівелює роль жінки в тексті, на нашу думку, можна вважати невдалим. Тож, найменш успішними трансформаціями виявилися вилучення (11,43 %) і додавання (0 %). Отримані статистичні дані свідчать про те, що основним завданням перекладача є максимально точне відтворення оригінального тексту іншою мовою, а втручання в авторський задум шляхом вилучення певних елементів чи введення нових є малоефективним методом. До того ж, результати дослідження показали, що наразі немає такої перекладацької трансформації, яка була б універсальною в перекладі будь-якого фемінітива. Кожен випадок є унікальним і завданням перекладача є дібрати найвдалішу перекладацьку стратегію, яка б не тільки влучно відтворювала оригінальну ідею автора, але й адаптувала одиницю до цільової мови.

Проблема успішності перекладу жіночих назв не обмежена лише добором перекладацьких трансформацій. Гендерні стереотипи – це ще одна актуальна проблема, яка виникає не лише на межі двох різних мов, а й часто в межах одного суспільства. Подекуди, автори українських сучасних текстів вживають фемінітиви не стільки задля збереження гендерної рівності, скільки з метою наголосити на патріархальному ставленні до жінок. Виявами цього переважно є вживання фемінітивів стосовно неprestижних професій із додаванням зневажливих конотацій, чи, навпаки, сильне акцентування на винятковості ролі жінки в серйозних професійних сферах. Коли українські митці вдаються до таких методів із наміром висміяти героїнь своїх історій, це абсолютно доречно. Однак у випадках, коли зневажливе ставлення до жінок є наслідком радянських упереджень, уживання фемінітивів з негативною конотацією стає серйозною проблемою. До того ж, така неоднозначність української позиції щодо ролі жінок може стати ще одним потужним викликом для перекладачів. Адже під

час перекладу фемінітивів гендерні стереотипи, початково закладені автором, можуть бути підсилені чи й зовсім нівельовані. Невдало застосовані перекладацькі трансформації можуть спричиняти створення гендерних стереотипів там, де оригінальний текст їх не передбачає.

З метою уникнення гендерної стереотипізації в процесі перекладу жіночих найменувань, було розроблено низку стратегій перекладу таких одиниць. Насамперед, перекладач повинен майстерно володіти двома мовами, бути гендерно чутливим до будь-яких нюансів та шляхом добору ефективної перекладацької трансформації влучно відтворювати оригінальний зміст іншою мовою. Доцільним під час перекладу українських фемінітивів англійською мовою, на нашу думку, є залучення лінгвістичних корпусів обох мов, адже вони допомагають виявити найтонші семантичні відтінки й обрати оптимальний варіант перекладу. Ще однією ефективною стратегією може бути консультування із фахівцями у сфері гендерних студій із метою запобігти утворенню потенційних гендерних стереотипів. Нарешті, створення спеціалізованого українсько-англійського словника фемінітивів із рекомендованими варіантами перекладу стало б корисним інструментом під час перекладу жіночих найменувань. Однак варто враховувати, що кожен фемінітив функціонує в конкретному контексті, й універсального еквівалента, який би вдало відтворював оригінальний сенс у всіх випадках, немає. Тому перекладач повинен зважати на усі мовні та позамовні чинники – від лексичного контексту до культурних особливостей і гендерних нюансів – застосовуючи всі зазначені вище стратегії комплексно.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архангельська А. М. До проблеми словотвірної фемінізації в українській мові новітньої доби: традиція і сучасність. П. *Мовознавство*. 2014. № 1. С. 58–70.
2. Архангельська А. М. Маскулізоване вираження *nomina feminina* та фемінізоване вираження *nomina masculina* у слов'янських мовах взаємодія свого і чужого. *Мовознавство*. 2007. № 1. С. 23–38.
3. Архангельська А. М. Лексикографічна фіксація фемінативів в українському словникарстві ХХ-ХХІ ст. *Slavia Orientalis*. 2021. Т. LXX, № 2. URL: <https://doi.org/10.24425/slo.2021.137518> (дата звернення: 12.05.2025).
4. Архангельська А. М. Фемінні інновації в новітньому українському назовництві. *Мовознавство*. 2014. № 3. С. 34–50.
5. Архангельська А. М. *Femina cognita*. Українська жінка у слові й словнику. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2019. 444 с.
6. Байдалова Д. О., Гулієва Д. О. Гендерно-марковані і гендерно-нейтральні одиниці у перекладознавстві. *Збірник матеріалів міжнародної науково-практичної онлайн-конференції «Актуальні питання інтернаціоналізації вищої освіти в Україні: лінгвістичний, правовий та психолого-педагогічний аспекти»*. 2023. С. 23-27.
7. Бевзенко С. П. Історична морфологія української мови. (Нариси із словозміни та словотвору). Ужгород : Закарпатське обласне видавництво, 1960. 416 с.
8. Брус М. П. Загальні жіночі особові номінації в українській мові ХVІ – ХVІІ століть: словотвір і семантика. Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ, 2001. 260 с.
9. Брус М. П. Поняття з основою фемін- у контексті сучасної української лінгвістики. *Лінгвістичні студії: збірник наукових праць*. Донецьк, Донецький національний університет, 2008 р. С. 209-214.

10. Брус М. П. Словотворна семантика фемінітивів української мови XVI-XVII століть. *Актуальні проблеми українського словотвору*. Івано-Франківськ : «Палай», 2002. – С. 403-413.
11. Брус М. П. Словотворна термінологічна база фемінітивної підсистеми української мови. *Лінгвістичні студії : зб. наук. праць*. Донецьк : Донецький національний університет, 2011. № 23. С. 17-21.
12. Брус М. П. Фемінітиви в українській мові: генеза, еволюція, функціонування. Монографія. Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2019. 440 с.
13. Брус М. П. Фемінітиви української мови в переплетенні давніх і сучасних тенденцій. *Вісник Львівського університету ім. І. Франка*. Львів : Національний університет ім. І. Франка, 2009. С. 61-69.
14. Вакуленко М. О. Декілька зауваг щодо фемінітивів в українській мові. *Вісник Національної академії наук України*, 2018. № 1. С. 86–89
15. Гаврилів О. Гендерінг, або як не передати куті меду. *Вісник Львівського університету. Серія міжнародні відносини*, 2014. Вип. 35. С. 236–346.
16. Годована М. П. Словник-довідник назв осіб за видом діяльності / ред. Л. В. Туровська К. : Наукова думка, 2009. 176 с.
17. Гриців Н., Мельничук О. Когнітивне зусилля як компонент стратегії перекладача. *Folia Philologica*. № 3. 2022. URL: <https://doi.org/10.17721/fovia.philologica/2022/3/6> (дата звернення: 12.05.2025).
18. Гумецька Л. Л. Нарис словотворчої системи української актової мови XIV – XV ст. / відп. ред. І. М. Керницький. К. : Видавництво АН УРСР, 1958. 298 с.
19. Дві причини не вживати фемінітиви. *Діаріум або тиск слова*. URL: <https://maksymus.wordpress.com/2017/11/09/500520/> (дата звернення: 10.04.2025).

20. Дерік І., Гуцал Д. Особливості відтворення фемінітивів у перекладі української публіцистики англійською мовою. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. № 33. 2021. С. 311–327.
21. Долинський Є. В. Особливості перекладу гендерно маркованих елементів в англomовній художній прозі. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія: Філологічні науки (мовознавство)*. № 17. 2022. С. 35–40.
22. Дорошенко М., Станіславський М., Страшкевич В. Російсько-український словник ділової мови. Харків, К. : Держ. Вид-во України, 1930. 254 с.
URL: [https://r2u.org.ua/data/Російсько-український%20словник%20ділової%20мови%20\(1930\).pdf](https://r2u.org.ua/data/Російсько-український%20словник%20ділової%20мови%20(1930).pdf) (дата звернення: 20.02.2025).
23. Дячук Л. С. Проблеми фемінізму, гендерних студій та перекладу в українському контексті. *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. 2011. № 58. С. 121–125.
24. Загнітко А. П. Комунікативно-функційна інтенційність фемінітивності та маскулінативності: грамати́ка і семантика. *Slavica Wratislaviensia*. 2023. № 178. С. 263-278.
25. Загнітко А. П. Корелятивність іменників-назв осіб чоловічого і жіночого роду. *Українське мовознавство. Збірник статей*. 1987. № 14. С. 67-74.
26. Загнітко А. П. Сексизм і фемінізм у мовносоціумному просторі: граматичні виклики. *Slavica Wratislaviensia*. 2022. Т. 175. № 1. С. 87–97.
27. Загнітко А. П. Сучасна лінгвофемінізація в одно- та різносистемних мовах: від модерну до постмодерну. *Ukrainisch – Zur Emanzipation einer Sprache*. Берлін, 2024. С. 131–157. URL: https://doi.org/10.57088/978-3-7329-8876-1_5 (дата звернення: 20.02.2025).
28. Загнітко А. П. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця, Україна : Твори, 2020. 920 с.
29. Захлюпана Н. М. Субстантивні утворення із суфіксом –ка в сучасній українській мові: Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Ужгород, 1984. 20 с.

30. Іваницька Н. Б. Сучасні стратегії перекладу наукового тексту. *Наукові записки Кіровоградського державного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Філологічні науки.* 2016. С. 54–58.
31. Капранов Я. В. Семна характеристика генералізованих і конкретизованих мовних одиниць у сучасному перекладознавстві. *Науковий вісник кафедри Юнеско КНЛУ Серія Філологія. Педагогіка. Психологія.* 2017. № 34. С. 110–116.
32. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.
33. Карабан В. І., Мейс Дж. Переклад з української мови на англійську. *Навчальний посібник-довідник для студентів вищих закладів освіти.* Вінниця : Нова книга, 2003. 608 с.
34. Карпіловська Є. А. Кореневий гніздовий словник української мови : гнізда слів з вершинами - омографічними коренями. К.: "Українська енциклопедія" ім. М. П. Бажана, 2002. 908 с.
35. Касаткіна-Кубишкіна О. В., Курята Ю. В. Гендерно маркована лексика у англійськомовних рекламних текстах та особливості її перекладу. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна».* 2017. № 64. С. 146–148.
36. Кислюк Л. П. Жінка-космонавт чи космонавтка? Культура слова. 2013. № 78. С. 114–118.
37. Кислюк Л. П. Словотвірна номінація в сучасній українській мові: система – узус – ідіолект : дис. канд. філол. наук. спец. 10.02.01 «Українська мова». К. , 2018. 616 с.
38. Клименко Н. Ф. Категорія «Моція». Енциклопедія «Українська мова». К. : Вид-во «УЕ» ім. М. Бажана, 2000. С. 354.
39. Ковалик І. І. Питання слов'янського іменникового словотвору. Львів : Видавництво Львівського університету, 1958. 153 с.

40. Ковалик І. І. Словотворчий розряд суфіксальних загальних назв живих істот жіночої статі у східнослов'янських мовах у порівнянні з іншими слов'янськими мовами. *Питання українського мовознавства*. Львів : Видавництво Львівського університету, 1962. Кн. 5. С. 3-34.
41. Кузнецова О. Д. Непряма гендерна дискримінація в газеті “Спортивка”. *Захист прав і свобод людини та громадянина в умовах формування правової держави: збірник тез VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції*. С. 237–239.
42. Кузьменко Ю. І. Які перспективи мають фемінитиви в сучасній українській мові? *Мовні і концептуальні картини світу*. 2018. № 2 (62). С. 127–137.
43. Ладика І. Я. Фемінативи в українських медіа: „за” і „проти”. *День*, 2019. 29.03
44. Лощенова І. Ф., Нікішина В. В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. *Наукові записки (Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя). Серія : Філологічні науки*. 2014. Кн. 3. С. 102–105.
45. Маєрчик М., Плахотнік О., Ярманова Г. Гендер для медій: підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. К. : Критика, 2013. 224 с.
46. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). *Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: навчальний посібник*. К. : Ленвіт, 2006. 157 с.
47. Малахова О. А. Фемінитиви – не данина моді, вони властиві українській мові як системі. URL: <http://womo.ua/olena-malahova/> (дата звернення: 18.02.2025).
48. Мартинюк А. П. Конструювання гендеру в англomовному дискурсі. Харків : Константа, 2004. 292 с.

49. Михайленко О. А. Поняття “перекладацькі стратегії” як складова стратегічної компетенції. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2014. № 121. С. 148–154.
50. Навальна М. І. Динаміка лексики української періодики початку ХХІ ст. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 238 с.
51. Нелюба А. М. «Гендерна лінгвістика» і малопродуктивні словотворчі засоби. *Лінгвістика : збірник наукових праць*. Луганськ, 2011. № 1. С. 135–137.
52. Нелюба А. М. Жінки. Гендер. Словотвір. *Збірник Харківського історикофілологічного товариства*. Харків, 2011. Т. 14. (Нова серія). С. 189–204.
53. Нелюба А. М. Інноваційні зрушення й тенденції в українському жіночому словотворі. *Лінгвістика : збірник наукових праць*. Луганськ, 2011. № 2 (23). С. 49–59.
54. Нелюба А. М., Редько Є. О. Лексико-словотвірні інновації (2015–2016). Словник / заг. ред. А. М. Нелюби. Харків : Харківське історико-філологічне товариство, 2017. 204 с.
55. Нелюба А. М. «Український правопис» і тотальна фемінітивізація. *Українська мова*. 2023. № 3 (87). С. 58–67.
56. Нещименко Г. П. Відображення історії та культури народу в словотворенні. *Доповіді XII Міжнародної наукової конференції Комісії зі слов'янського словотворення / упоряд. та наук. ред. Н. Ф. Клименко, Є. А. Карпіловська*. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. С. 192–207.
57. Ніколаєва Т. М. Перекладацькі стратегії в англо-українському просторі. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні Комунікації*. 2018. Т. 29 (68) № 1. С. 110–115.
58. Німчук В. В. Давньоруська спадщина в лексиці української мови / відп. ред. С. П. Бевзенко. К. : Видавництво «Наукова думка», 1992. 416 с.
59. Німчук В. В. Лексика давньоруської мови. Історія української мови. Лексика і фразеологія / ред. кол.: В. М. Русанівський (відп. ред.),

- В. Л. Карпова, В. В. Німчук, І. П. Чепіга. К. : Видавництво «Наукова думка», 1983. С. 29–163.
60. Німчук В. В. Походження української мови. Етнічна та етнокультурна історія України : у 3 т. / ред. О. Б. Діденко, Є. І. Мазніченко, К. В. Харченко; відп. ред. Г. А. Скрипник. К. : Видавництво «Наукова думка», 2005. Т. 1. Кн. 2. С. 351–468.
61. Пилипюк С. Маркетологиня, водійка та підприємця: що таке фемінітиви та чому ми їх вживаємо. Та до чого тут гендерна рівність і русифікація
URL: <https://www.the-village.com.ua/village/city/talk/285571-marketologinya-vodiyka-tapidpriemnitsya-scho-take-feminitivi-ta-chomu-mi-yih-vzhivaemo>
(дата звернення: 24.02.2025)
62. Півторак Г. П. Формування і діалектна диференціація давньоукраїнської мови. (Історико-фонетичний нарис) / відп. ред. В. Г. Скляренко. К. : Видавництво «Наукова думка», 1988. 280 с.
63. Пода О. Ю. Фемінітиви і маскулінітиви як гендерні маркери журнальних заголовків у контексті гендерної політики західноукраїнських часописів для жінок. Держава та регіони. *Гуманітарні науки : науково-виробничий журнал*. 2008. № 3. С. 87–95.
64. Пономарів О. Д. Блог Пономарева: як я ставлюся до фемінітивів на кшталт членкиня - BBC News Україна. *BBC News Україна*.
URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/blog-olexandr-ponomariv-43838045> (дата звернення: 12.03.2025).
65. Пономарів О. Д. Культура слова: мовностилістичні поради. К. : Либідь, 1999. 164 с.
66. Потєбня А. А. Из записок по русской грамматике. Об изменении значения и заменах существительного. М. : Издательство «Просвещение», 1968. Т. III. 552 с.
67. Пузиренко Я. В. Агентивно-професійні назви осіб жіночої статі в лексикографічному описі та узусі : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2005. 21 с.

68. Пузыренко Я. В. Динаміка включення назв осіб жіночої статі до реєстру словників. *Opera Slavica*. 2003. Т. XI. № 4. С. 42–46.
69. Пузыренко Я. В. До проблеми номінації осіб жіночої статі в українській мові (гендерний аспект). *Наукові записки НаУКМА. Філологічні науки*. 2000. Т. 18. С. 36–42.
70. Родніна Л. О. Суфіксальний словотвір іменників. *Словотвір сучасної української літературної мови*. К. : Наукова думка, 1979. С. 57–118.
71. Російсько-український словник : у 4 т. / ред. А. Кримський, С. Єфремов. Електронна версія російсько-українського словника А–П / підг. О. Телемко. Київ : Червоний шлях, 1924–1933. URL: <http://www.r2u.org.ua> (дата звернення: 18.02.2025)
72. Сабадир Г. І. Структура фемінітивів сучасної української мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. Т. 2, № 62. С. 168–172.
73. Самійленко С. П. Іменник. Історія української мови. Морфологія / ред. кол.: В. В. Німчук (відп. ред.), А. П. Грищенко, М. А. Жовтобрюх, В. М. Русанівський, І. П. Чепіга. К. : Видавництво «Наукова думка», 1978. С. 16–128.
74. Самійленко С. П. Нариси з історичної морфології української мови : посібник. К. : Видавництво «Радянська школа», 1964. Ч. I. 236 с.
75. Самійленко С. П. Нариси з історичної морфології української мови : посібник. К. : Видавництво «Вища школа», 1970. Ч. II. 192 с.
76. Семенюк С. П. Формування словотвірної системи іменників з модифікаційним значенням жіночої статі : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 «українська мова». Запоріжжя, 2000. 20 с.
77. Синчак О. П. Вебсловник жіночих назв української мови | Російсько-українські словники. Російсько-українські словники | З незамулених джерел. URL: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html (дата звернення: 18.12.2024).
78. Синчак О. П. Вплив мовної політики на лексикографування фемінітивів. Український католицький університет, Львів. 2023. С. 63–71.

79. Синчак О. П. „Лексикографка” чи „лексикографиня”? Українсько-польські паралелі жіночого словотворення. *Slavica Wratislaviensia*. 2022. Т. 176. С. 103–115. URL: <https://doi.org/10.19195/0137-1150.176.8> (дата звернення: 20.02.2025).
80. Синчак О. П. Передмова до Вебсловника жіночих назв української мови. Львів, 2022. URL: https://r2u.org.ua/html/femin_details.html/ (дата звернення: 18.02.2025).
81. Скидан М. С., Скидан Я. А. Тенденції формування гендернотолерантної української мови. *Аргументи сучасної філології. Образ Жінки : «жіноче», «феміністське», «фемінне»*. 2022. С. 270–274.
82. Смоляр Л. Три причини, чому варто вживати фемінітиви. URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2017/10/28/227141/> (дата звернення: 02.03.2025).
83. Собецька Н. В. Вживання фемінітивів як прояв гендерної культури. *Молодий вчений*. 2016. № 12.1. С. 375–378.
84. Собецька Н. В. Мовні стереотипи гендерної ідентичності (на матеріалі української мови). *Одеський лінгвістичний вісник*. 2017. Т. 2. № 9. С. 136–140.
85. Старко В. Ф. Проблемні випадки творення фемінітивів у корпусі й словнику. *Мова: класичне – модерне – постмодерне*. 2024. № 10. С. 99–117.
86. Стишов О. А. Номінації осіб у сучасній українській мові (на матеріалі дискурсу ЗМІ). *Мовознавство*. 2012. № 6. С. 23–37.
87. Сукаленко Т. Метафоричне вираження концепту ЖІНКА в українській мові : монографія. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. 240 с.
88. Сукаленко Т. Типізовані образні парадигми словесного втілення концепту жінка в українській мові. *Українська мова*. 2010. № 3. С. 81–98.
89. Тараненко О. Актуалізовані моделі в системі словотворення сучасної української мови (кінець ХХ–ХХІ ст.). К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2015. 248 с.

90. Тимченко Є. Українська грамати́ка. К. : Друкарня Товариства Н. А. Гирич, 1907. 179 с.
91. Труш Н. Жінка в професії, або чи треба боятися фемінітивів URL: <http://kolo.news/category/suspilstvo/14248> (дата звернення: 20.02.2025)
92. Український правопис. К.: Науково-виробн. підприємство „Видавництво “Наукова думка” НАН України”, 2019. 391 с.
93. Федурко М. Ю. Словотвірна морфологія українських фемінативів у лінгвокультурологічному аспекті. *Відображення історії та культури народу в словотворенні : доповіді XII Міжнародної наукової конференції Комісії зі слов'янського словотворення*. К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010. С. 433–442.
94. Фоменко О. С. Гендер і мова. *Основи теорії гендеру: навчальний посібник*. Київ : К. І. С., 2004. С. 472.
95. Чорнієвич М. Фемінітиви притаманні українській мові, це не якесь нове явище – мовознавиця. URL: <https://gazeta.ua/articles/istoriya-movi/feminitivi-pritamanni-ukrayinskij-movi-ce-ne-yakes-nove-yavische-movoznavicva/843774> (дата звернення: 02.03.2025).
96. Шевченко З. В. Словник гендерних термінів. Черкаси: видавець Чабаненко Ю., 2016. 336 с.
97. Шитик Л. В., Юлдашева Л. П. Тактики перекладу англomовних назв фільмів українською мовою. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*. 2018. Т. 29 (68) № 1. С. 207–216.
98. Arnold J. E., Mayo H. C., Dong L. My pronouns are they/them: Talking about pronouns changes how pronouns are understood. *Psychonomic Bulletin & Review*. 2021. 28(5). P. 1688–1697.
99. Arnold J. E., Venkatesh R., Vig Z. A. Gender competition in the production of nonbinary they. *Glossa Psycholinguistics*. 2024. 3(1). P. 1–39.

100. Baron D. A brief history of singular they. *Oxford English Dictionary*. 2018, Sep 4. URL: <https://www.oed.com/discover/a-brief-history-of-singular-they/> (date of access: 16.03.2025).
101. Błaszowska H. Asymmetrien in der Bildung und im Gebrauch femininer und maskuliner Personenbezeichnungen im Deutschen und im Polnischen. *Studia Germanica Posnaniensia*. 2002. 28. S. 19–34. (date of access: 24.03.2025).
102. Błaszowska H. Weibliche Personenbezeichnungen im Deutschen und Polnischen aus der Sicht der feministischen Sprachkritik. *Dysertacje Wydziału Neofilologii UAM w Poznaniu*. Poznań : Wydział Neofilologii UAM w Poznaniu, 2016. 296 s.
103. Błaszowska H. Zur sprachlichen Ungleichbehandlung von Frauen und Männern im System der deutschen Personenbezeichnungen. *Studia Germanica Posnaniensia*. 1995. 21. S. 12–17.
104. British National Corpus (BNC). *English Corpora*. URL: <https://www.english-corpora.org/bnc/> (date of access: 01.05.2025).
105. Brugeilles C., Cromer I., Cromer S. Male and female characters in illustrated children's books or how children's literature contributes to the construction of gender. *Population*. 2002. 57(2). P. 237–267. URL: https://www.cairn-int.info/article-E_POPU_202_0261--male-and-female-characters-in-illustrate.htm?contenu=auteurs (date of access: 11.01.2025).
106. Chamberlain L. Gender Metaphorics in Translation. *Encyclopedia of Translation Studies*. London : Routledge, 1998. P. 93–96.
107. Corbett G. *Gender*. Cambridge : University Press, 1991. 231 p.
108. Corpus of Contemporary American English (COCA). *English Corpora*. URL: <https://www.english-corpora.org/coca/> (date of access: 01.05.2025).
109. Curzan A. *Gender Shifts in the History of English (Studies in English Language)*. Cambridge : Cambridge University Press, 2009. 236 p.
110. Friedman J. How to handle animal pronouns: He, she or it? *Writer's Digest*. 2010. URL: <https://www.writersdigest.com/write-better-fiction/how-to-handle-animal-pronouns-he-she-or-it> (date of access: 25.04.2025).

111. Governess. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/governess> (date of access: 24.04.2025).
112. Governor. *Cambridge Dictionary | English Dictionary, Translations & Thesaurus*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/governor> (date of access: 24.04.2025).
113. He G. An Analysis of Sexism in English. *Journal of Language Teaching and Research*. 2010. Vol. 1. No. 3. URL: <https://doi.org/10.4304/jltr.1.3.332-335> (date of access: 12.01.2025).
114. Hellinger M., Bußmann H. (Eds.). *Gender across languages: The linguistic representation of women and men*. Vol. 1. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 2001. URL: <https://doi.org/10.1075/impact.9> (date of access: 14.01.2025).
115. Hellinger M., Bußmann H. The linguistic representation of women and men. In: Hellinger M., Bußmann H. (Eds.) *Gender across languages*. Vol. 1. Philadelphia : John Benjamins Company, 2001. P. 1–25.
116. Livia A. "One Man in Two is a Woman": Linguistic Approaches to Gender in Literary Texts. In: Holmes J., Meyerhoff M. (Eds.) *The Handbook of Language and Gender*. Oxford : Blackwell Publishing Ltd, 2005. P. 144–158.
117. McConnell-Ginet S. The sexual (re)production of meaning: a discourse-based theory. *Language, gender, and professional writing: theoretical approaches and guidelines for nonsexist usage*. New York : The Modern Language Association of America, 1990. P. 35–50.
118. Nübling D., Dammel A., Duke J., Szczepaniak R. *Historische Sprachwissenschaft des Deutschen. Eine Einführung in die Prinzipien des Sprachwandels*. Tübingen : Narr, 2008.
119. Nübling D., Fahlbusch F., Heuser R. *Namen. Eine Einführung in die Onomastik*. Tübingen : Narr Francke Attempto, 2012.
120. Nübling D. Von der «Jungfrau» zur «Magd», vom «Mädchen» zur «Prostituierten»: Die Pejorisierung der Frauenbezeichnungen als Zerrspiegel

- der Kultur und als Effekt männlicher Galanterie? In: Riecke J. *Historische Semantik. Jahrbuch für Germanistische Sprachgeschichte*. Bd. 1. Berlin / New York, 2011. S. 344–359.
121. *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford : Oxford University Press, 2025. URL: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com>
122. Pauwels A. Linguistic and Feminist Linguistic Activism. In: Holmes J., Meyerhoff M. (Eds.) *The Handbook of Translation and Gender*. Oxford : Blackwell Publishing, 2003. P. 550–570.
123. Pawlenka M. A. Narysy pa belaruskamu slovautvarenniu. Zhanochyja asabovyja naminacyi u stara belaruskaj move. Minsk, 1978.
124. Penzl H., Kastovsky D., Bauer G. Luick Revisited. *Language*. 1990. Vol. 66, no. 1. P. 194. URL: <https://doi.org/10.2307/415308> (date of access: 09.01.2025).
125. Prewitt-Freilino J. L., Caswell T. A., Laakso E. K. The Gendering of Language: A Comparison of Gender Equality in Countries with Gendered, Natural Gender, and Genderless Languages. *Sex Roles*. 2011. Vol. 66, no. 3–4. P. 268–281. URL: <https://doi.org/10.1007/s11199-011-0083-5> (date of access: 07.01.2025).
126. Romaine S. *Communicating Gender*. London : Lawrence Erlbaum Associates, 1999. 406 p.
127. Rubin G. The Traffic in Women: Notes on the "Political Economy" of Sex. Toward an Anthropology of Women [Rayna R. Reiter (ed.)]. New York : Monthly Review Press, 1975. P. 157–210.
128. Saguy A. C., Williams J. A. A little word that means a lot: A reassessment of singular they in a new era of gender politics. *Gender & Society*. 2022. 36(1). P. 5–31.
129. Simon S. *Gender in Translation*. New York : Routledge, 1996. 180 p.
130. Synchak O., Starko V. Ukrainian Feminine Personal Nouns in Online Dictionaries and Corpora. COLINS-2022: 6th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems, May 12–13, 2022, Gliwice,

- Poland. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-3171/paper58.pdf> (date of access: 01.05.2025).
131. Tannen D. *You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation*. New York : William Morrow, 1990. 310 p.
 132. Tashchenko G. V., Kabiri M. H. Gender stereotypes in translation: stylistic perspective. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: Foreign Philology. Methods of Foreign Language Teaching*. 2020. No. 91. URL: <https://doi.org/10.26565/2227-8877-2020-91-17> (date of access: 05.05.2025).
 133. UNESCO. *Guidelines on Gender-Neutral Language. Pour l'égalité des sexes dans le langage*. Ed. Breda Pavlic. Paris : UNESCO, 1999. DRG.99/WS/1. 54 p.
 134. Venuti L. A Translator's Invisibility. *Criticism: A Quarterly for Literature and Arts*. 1986. 28(2). P. 179–212.
 135. Von Flotow L. *Translation and Gender. Translation in the Era of Feminism*. Manchester : St. Jerome Publishing, 1997. 128 p.
 136. Wood J. T. *Gendered Lives: Communication, Gender and Culture*. International Thomson Publishing, 1994. 359 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ФАКТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

- I. Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : Ранок: Фабула, 2017. 240 с.
- II. Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.
- III. Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.
- IV. Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжковий Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.
- V. Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.
- VI. Матіос М. Москалиця. Мама Маріца — дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : Літературна агенція «Піраміда», 2011. 64 + 48 с.
- VII. Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.
- VIII. Andrukhovych Y. Recreations / transl. from Ukr. by M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 p.
- IX. Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / transl. from Ukr. by Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2nd ed. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 p.
- X. Prokhasko T. The UnSimple / transl. from Ukr. by U. Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. P. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (accessed: 02.09.2024).
- XI. Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets: novel / transl. from Ukr. by N. Shevchuk-Murray. Las Vegas: AmazonCrossing, 2012. 852 p.
- XII. Zhadan S. Mesopotamia / transl. from Ukr. by R. Costigan-Humes, I. Stackhouse-Wheeler. New Haven: Yale University Press, 2018. 322 p.
- XIII. Zhadan S. The White Chalk of Days: The Contemporary Ukrainian Literature Series Anthology / transl. from Ukr. by M. Andryczyk. Boston: Academic Studies Press, 2017. 368 p.
- XIV. Zhadan S. Voroshilovgrad: novel / transl. from Ukr. by R. Costigan-Humes, I. Stackhouse-Wheeler. Dallas, Texas: Deep Vellum, 2016. 180 p.

ДОДАТКИ

Вибрка вживання фемінітивів у сучасній українській прозі та їх переклад англійською мовою

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
1	авантюристка	Отже, тамта стара парпуля, зодягнута в стилі щонайменше середини минулого віку, — то пані Мелісанда з Понятовських Жевуська — печальний уламок старого шляхетського роду, котрий, на жаль, вигасає, пророчиця й авантюристка, яких мало.	Андрухович Ю. Рекреції: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 105	That ancient crone dressed in a style belonging to no later than the middle of the last century, is Mrs. Melisanda Rzewuska nee Poniatowski - the sad relic of an old Polish noble family that, regrettably, is dying out, a diviner and an intriguer without compare.	Andrukhovych +G3:I3Y. Recreations / пер. з укр. М. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с.	с. 100
2	активістка	Компанію сестрам у їхній духовній місії склали їхня давня подружка, ірландка за походженням Варвара Керрол, та мексиканська співачка, активістка методистської церкви Марія де лос Мерседес, котра зголосилась плисти з сестрами, тікаючи від переслідувань церковної адміністрації, що звинувачувала Марію в привласненні коштів, переданих на церкву парафіянами.	Жадан С. Ворошиловград: роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 372	Barbara Carroll, an Irish-American and one of their oldest friends, as well as Maria de las Mercedes, a fellow singer and church member of Mexican descent - and who had good reason to leave the country after the church administration accused her of embezzling donation money - joined the Abrams sisters on their religious mission.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 154
3	активістка	У титрах її називали громадською активісткою.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 253	The caption below her name read "activist".	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 207
4	активістка	Певен, що серед них якнайчастіше трапляються екологічні активістки й	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів.	с. 285	I'm sure that their ranks are mostly filled by environmental activists and politicians,	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I.	с. 233

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		політичні діячки, культуртрегерки та церковні хористки.	Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.		managers of institutions of high culture, and church choir singers.	Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	
5	акторка	Тої миті, казала вона, чари розвіялись — голосільниця обернулася в її очах чимось на кшталт акторки, і невдовзі по тому, як замовкла, Влада вирізнила з-поміж бабського стишеного бубоніння її геть-то буденний, мов відразу перевдягся в сухе, голос: як відповідав чи то віддавав комусь ділові вказівки, за якісь рушники, і скільки їх куди треба, — "я тоді заснула з таким гірким відчуттям, — згадувала Влада, — ніби мене ошукали...".	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 122	In that instant, Vlada said, the magic was gone: the mourner turned into a kind of an actor, and soon after she finished, Vlada caught her voice out of the general low hum of women's voices—very businesslike, common, as if changed into dry clothes; it was answering someone or giving someone instructions about where to drape the embroidered rushnyky and how many. "I went back to sleep with this bitter feeling," Vlada remembered, "as if I'd been cheated."	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 60
6	акторка	Вона теж не знає, — сказала Віка, — вона акторка, в неї мова тіла, розумієш?	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 42	"Neither does she," Vika said, "she's an actress, her body is her language, you understand?"	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 203
7	акторка-інженер	— Цього не знімати! — зі сміхом гукає вона, розвернувшись до камери — цілим корпусом, затуливши собою кадр, від рвачкого руху їй розповивається недбало обвитий круг голої шиї шовко-шалик від Агтані, загрожуючи спорнуту, і вона обіруч притримує його, притисши долонями до ключиць, — в кадрі це виглядає комічно, наче жест акторки-	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 85	"Don't shoot this!" the brunette cries out, laughing. She turns her entire body to the camera to block the shot. The sudden motion makes the silk Versace scarf wound carelessly around her bare neck slip and begin to slide off, and she pins it with both hands against her collarbones. This looks comical in the frame—like an ingénue actress in her first role as a simple-hearted	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 44

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		інженю в ролі схвильованої провінційної дурочки, що, радісно зойкнувши, завмерла з рученьками на грудях.			provincial maiden who's just cried out in joy and clasped her hands to her bosom.		
8	актриса	Я вперше помічаю, що в Юлічки, з її збитою, як вершки на капучіно, мелірованою гривкою порнозірочки, насправді обличчя актриси на героїчні ролі — грубокосте і владне, по-індіянському вилицювате обличчя зрілої жінки.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 391	For the first time I notice that Yulichka, under her highlighted, porn-starlet bangs, fluffed like cream for cappuccino, has the face of a dramatic actress—someone for heroic roles, big-boned and willful, the Cherokee-cheekboned face of a mature woman.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 195
9	акуратистка	Акуратистка, що не натішишся.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 636	She was so perfect I wanted to pinch myself.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 326
10	акушерка	ПРО ТЕ, ЩО ЩИПЦІ, оті страшні металеві щипці, якими такі людяні акушерки поспішливо витягували Христофорчика на світ Божий із Маріциної утроби, зробили з її дитиною страшну справу, вона зрозуміла швидше від лікарів, але пізніше, ніж належало зробити це насамперед медикам.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 15	THE FACT THAT THE FORCEPS, those terrible metal forceps that the humane midwives had used to hasten Chrystofor's entry into this world from Marica's womb, had had a very terrible effect on her baby, Marica realized much sooner than her doctors; but it was later than the medicos should have realised.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 89
11	альпіністка	Пласт тоді заборонений був, мама ходила в гори й водила групи по спортивній лінії, як альпіністка, — казала бабці Ліні, що в горах "ближче до Бога" і що їй перед кожним походом точно сняться розташування зірок над майбутнім місцем ночівлі...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 654	The Plast scouts were banned back then; Mom, being an alpinist, went hiking and took climbing groups to the mountains for sport. She used to say to Granny Lina that in the mountains one is closer to God, and that before every expedition she'd dream the exact position of stars above her future	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 356

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
					campsite.		
12	альпіністка	Вона лікувалася від страху висоти, бо була альпіністкою.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 12	She was trying to conquer her fear of heights because she was a mountaineer.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 11
13	американка	Потім вона якийсь час сиділа з ним у напівосвітленій кімнаті, всіляко вдаючи, що ніхто нікуди не поспішає, що до клієнта тут ставляться з повагою, що її цікавить не лише те, як він це робить (тим більше, кого це могло зацікавити?), а й чим він живе, тож вона спробувала з ним поговорити і розповіла про себе, сказала, що сама вона стовідсоткова американка (велика радість, подумав він), із порядної родини (воно й видно, спало йому на думку), закінчила нормальний коледж (років тридцять тому), була в шлюбі (з подаром якимось, очевидно), але так сталося, що доля закинула її сюди (не найгірший для тебе варіант), і ось тепер вона мусить займатись цією не надто шляхетною справою (так займайся ж,	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 295	Then she sat there with him in the dingy room for a bit, mightily pretending that she was in no hurry, that customers were treated with respect around here, that she wasn't just interested in making that happen (who could be, really?), but also in what was on his mind. She tried making conversation, told him about herself, saying that she was one-hundred-percent American, born and bred ("Well good for you," he thought), was raised with wholesome values ("I can see that"), graduated from a respectable community college ("about thirty years ago"), then got married ("to some fag"), but then she wound up here ("It could have been much worse"), and now she has to do this degrading work ("Well stop fucking	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 242

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		хулі), але вона вірить, що все стане на свої місця (ну, це навряд) і вона отримає-таки вищу освіту (хіба в Україні, мем).			whining and do it, then”), but she still believed that everything would work out (“I highly doubt that”) and she’d eventually go back to school and get a four-year degree (“Yeah, maybe if you buy one in Ukraine, Mem”).		
14	артистка	Раїса Соломонівна — це циганський муніципальний ансамбль, заслужена артистка Білорусі.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 44	Raisa Solomonovna—she’s with the gypsy municipal ensemble, an award-winning Belarusian actress.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. М. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 204
15	асистентка	Секретарки, масажистки, етажерки, асистентки — який же, коли вдуматися, широкий у платоспроможного мужчини вибір на ринку молодих і спраглих кращої долі жінок!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 425	Secretaries, masseuses, interns, assistants—come to think of it, what a wide choice a solvent man has of young women thirsting for a better life!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
16	аспірантка	І ще там була викладачка, зовсім юна, аспірантка, Ася, точно — Ася, яка відповідала за їхню бригаду.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 401	And there was one really young teacher's assistant in the group. Her name was Asya, yeah, Asya, that was it, and she was responsible for their team.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 165
17	африканка	З ним лежала його улюблена африканка.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 160	Alongside him lay his beloved African girl.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. C. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vo102/03-	с. 100

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	
18	байкерша	Влада відчула все це на крок раніш од мене і першою ж, рятуючись, рвонула саморуч уплав по життю — із грудною натоді Катруською на руках, не думаю, що я б на її місці наважилася (втім, я ж і на дитину з Сергієм завбачливо не наважилася також!), а от у ній жодного страху невідомости не було й близько, вона вся дзвеніла, націлена в майбутнє, як стиснута сталева пружинка, заряджаючи й мене своєю абсолютною певністю обраного шляху, на ній була тоді чорна шкіряна куртка, і я ще, в напливі раптової ніжності, подумала з усміхом: байкерша! — тільки білого шолома й бракувало...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 101	Vlada had sensed all this a step ahead of me and was first to jump ship, to paddle her one-woman rescue raft away, with the infant Katrusya at her breast—I don't think I would've had the guts were I in her shoes, but then again, I didn't have the guts to have Sergiy's child either. She had not a shred of fear in the face of the unknown; her whole being hummed, aimed at the future, as though she were set atop a tightly coiled steel spring ready to pop, and the energy she contained charged me, too, giving me some of the same confidence—she was wearing a black leather jacket that day, and I remember thinking with a smile, in a sudden rush of tenderness, Biker girl! All she needs is a white helmet...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 51
19	байкерша	Байкерша, гонщиця, дівчинка-переможниця...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 685	Biker girl, life was her racetrack, and she was always the winner...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 353
20	байстриця	Байстриця.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 46	Bastard girl.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 56

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
21	бариншня-компаньйонка	О, згадала: в Лесі Українки в якомусь оповіданні бариншня-компаньйонка розчереплює старій баронесі голову якраз бронзовим свічником!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 234	Wow...it's like in that Lesya Ukrainka story where the lady companion cracks the old baroness's skull with a candelabra just like this!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 115
22	баронеса	О, згадала: в Лесі Українки в якомусь оповіданні бариншня-компаньйонка розчереплює старій баронесі голову якраз бронзовим свічником!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 234	Wow...it's like in that Lesya Ukrainka story where the lady companion cracks the old baroness's skull with a candelabra just like this!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 115
23	бідачка	Так тяжко стогнала, бідачка, я водно Бога молив, щоб їй перейми в дорозі не почалися...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 528	She moaned so, poor soul; I just kept praying that she wouldn't go into labor on the way...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 267
24	білявка	Кароліна лежала на спальнику, пристрасно цілуєчись із м'язистою білявкою в помаранчевому комбінезоні.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 321	Karolina was lying on a sleeping bag, passionately kissing some muscular blonde woman in orange overalls.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 133
25	білявка	При цьому я подивився на монітор, де тьмяно спалахувала білявка, не випускаючи з зубів свою здобич.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 426	I looked back at the laptop, for lack of anything better to do. The blonde was still shining on the dark screen, refusing to let her prey out of her mouth.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 175
26	блондинка	Мізансцена виглядає так (дуже симпатично!): дві жінки, блондинка й брюнетка, за столиком літньої кав'ярні в Хрещатицькому Пасажі, обидві стильні, добре задбані, з оголеними засмаглими	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 67	Two women, a blonde and a brunette, are sitting at a café table in the Passage on Khreshchatyk. Both are stylishly dressed and well groomed, both sport bare tan shoulders. It's the end of August, when	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 36

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		плечима, — це кінець серпня, пора закінчення відпусток, на задньому плані вряди-годи проходить офіціант у білій куртці, із ні до кого не зверненим загадковим напівусміхом мовчазного всерозуміння, що притаманний усім київським офіціантам і робить їх схожими на індійських божків, насправді ж приховує виключно їхню непевність себе й страх наскочити на незвичного клієнта — в даному разі роль такого виконує поставлена на терасі телекамера.			everyone returns from summer vacations. In the background, a waiter appears every so often, dressed in a white jacket and wearing the mysterious smile of unspoken understanding that is the trademark of all Kyiv waiters and the reason they all look like low-rank Hindu deities, while the truth is that few of them really know what they're doing and most are deathly afraid of running into an unusual client—say, someone accompanied by a TV camera that's currently installed between the tables.		
27	блондинка	Дуже гарний світловий ефект творить підзолочене й випрозоване сонцем волосся блондинки — тобто це з тим ефектом вона здається блондинкою, насправді з неї швидше русявка, вміло підфарбована до відтінку стиглого жита, і слушно: з такими дрібними пташиними рисами навіть при широко посаджених очах її бліде личко з по-чоловічому роздвосним підборіддям неминуче губилось би в натовпі без яскравішого обрамлення, так що кольорове рішення знайдено бездоганно точно, — зрештою, не дивно, адже вона художниця.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 67	One notices the lovely play of light as it filters through the blonde woman's hair, making it golden and translucent; in fact, it is darker than it appears but streaked with highlights the shade of ripe wheat to give her pale face, with its masculine cleft chin and small birdlike features, a brighter frame, without which it would certainly disappear in a crowd, despite her wide-set eyes. The colors have been chosen perfectly, and no wonder—she's a painter.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 36
28	блондинка	"Коли не з третіх", — вставляє блондинка.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 68	"If not third," the blonde interjects.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las	с. 36

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	
29	блондинка	Біле волосся, здається, повернута спиною блондинка.	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 76	Light-coloured hair, looks like a blonde with her back turned.	Andruxhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 75
30	бойкарка	І навіть те, що цей хлопець назався внуком упівської бойкарки, жінки, чий образ не відпускав мене, відколи я вперше вгледіла її на паршивенькому архівному знімку — таку різко відмітну серед усіх тих вояків із грубуватими селянськими фізіономіями, чепурну й відзігорну (елегантську, як у них там кажуть!) навіть у повстанському однострої, так зграбно перетягу в короткому стані армійським паском, ніби не з підземної криївки вилізла на світ, а вбралася панночка для виїзду на полювання в родовому мастку і десь за спиною ховала англійського стека, а за кадром — кількох породистих хортів, що з нетерплячим гарчанням натягували повідок, — те, що він міг мати до цієї жінки найбезпосередніший — кровний — стосунок (щось наче й справді прозирало спільне в губах, у посадці очей...), теж анічогісінько не доводило, — що, хіба не пам'ятає наша стара тусовка (та тільки де вона тепер, гай-гай...), як рідний правнук	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 28	Nor did it matter much that this boy introduced himself as the grandnephew of the Insurgent Army warrior, the woman who has gripped my imagination from the instant I saw her image on a faded archival shot—so radically different from her peasant-faced fellow insurgents, so neat and refined (“smart,” as the locals would say), even in her guerrilla uniform, the army-issue belt wrapped around her small waist with such flawless style it wasn’t as if she had just climbed out of an underground lair but was simply dressed for a hunt across her family’s lands (you could almost imagine a riding crop in hand behind her back and her pack of purebred hounds just outside the frame, straining their leashes and whimpering with excitement). No, the boy’s ostensibly intimate—blood!—bond to her (admittedly, one could glimpse a resemblance in his lips, his eyes) was not, in itself, a recommendation. Our old gang (Where are	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 19

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		самого Миколи Міхновського на початку 1990-х ошивався по тодішніх хрещатицьких "демократичних" точках, нині покійних "Ямах" і "Кулінарках", переконаним "істинно рускім человеком", ще й російські монархічні стішки власного виробу там, пригадується, декламував?			they now?) remembers all too well how in the early nineties the great-grandson of the legendary nationalist Mykola Mikhnovsky introduced himself as “a thoroughly Russian person” at “democratic” haunts along Khreshchatyk—all those long-defunct “Dips” and “Culinary Cafés”—and could even be prompted to read Russian monarchist poems of his own composition, which no doubt made his ancestors spin in their graves like chicken on a spit.		
31	брюнетка	Мізансцена виглядає так (дуже симпатично!): дві жінки, блондинка й брюнетка, за столиком літньої кав'ярні в Хрещатицькому Пасажі, обидві стильні, добре задбані, з оголеними засмаглими плечима, — це кінець серпня, пора закінчення відпусток, на задньому плані вряди-годи проходить офіціант у білій куртці, із ні до кого не зверненим загадковим напівусміхом мовчазного всерозуміння, що притаманний усім київським офіціантам і робить їх схожими на індійських божків, насправді ж приховує виключно їхню непевність себе й страх наскочити на незвичного клієнта — в даному разі роль такого виконує поставлена на терасі телекамера.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 67	Two women, a blonde and a brunette, are sitting at a café table in the Passage on Khreshchatyk. Both are stylishly dressed and well groomed, both sport bare tan shoulders. It's the end of August, when everyone returns from summer vacations. In the background, a waiter appears every so often, dressed in a white jacket and wearing the mysterious smile of unspoken understanding that is the trademark of all Kyiv waiters and the reason they all look like low-rank Hindu deities, while the truth is that few of them really know what they're doing and most are deathly afraid of running into an unusual client—say, someone accompanied by a TV camera that's currently installed between the tables.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 36

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
32	брюнетка	І навіть якщо сьогодні твоє визнання на Заході, — розважливо продовжує брюнетка, — вдома, в Україні, не викликає жодних реакцій, крім хіба що заздрости колег, все одно, об'єктивно (це слово вона виокремлює до непристойности сексуально, круглим маковим ротом із нової колекції в Вгоссарді, ніби наводить кожну літеру жирним курсивом: на відміну від своєї співрозмовниці, вона говорить не лише до товаришки, ай до уявної аудиторії, яка все те має ковтати) ти працюєш на цю саму країну, котра, як ти кажеш, за тобою не встигає, — зокрема й на зміну її уявлень про себе, що, по-моєму, надзвичайно важливо...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 70	“So what if the recognition you’ve achieved in the West today translates into little more than envy at home? Objectively,” [The brunette’s poppy-red, Guerlain-lipstick-stained mouth enunciates the last word with a sexy air-kiss, draws it out as if in bold italics—she is addressing an imaginary TV audience, not just her friend.] “you still work for the benefit of this nation, even when it can’t, as you put it, keep up, and in particular, loses track of its own rapidly changing ideas of itself which, to me, is an important issue.”	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 37
33	буддистка	Мала ніжний пушок на плечах і портрет Ісуса на правій лопатці, хоча була, здається, буддисткою.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 404	Her shoulders were covered with a thin, soft down, and there was a tattoo portrait of Jesus on her right shoulder blade, although Nikolaich assumed she was a Buddhist.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 166
34	буфетниця	Зранку Славик ішов у виконком, заходив до буфету, пив там чай, розмовляв із буфетницями про погоду, після чого йшов до управління культури.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 26	In the morning, Slavik went to the Cultural Events Committee, visited their cafeteria, drank tea there, talked about the weather with the ladies working at the cafeteria, and then went to the office of cultural affairs.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 194
35	буфетниця	Славик склав список запрошених, всього сто з чимось чоловік, Гога довго вивчав	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006.	с. 28	Slavik put together a list of invited guests, a hundred or so people, Hoha spent a lot of	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary	с. 195

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		запропонований йому список, потім довго його редагував, викреслив прізвища буфетниць із виконкому і чотирьох працівниць палацу піонерів, решту списку було узгоджено, Славік намагався відстояти хоча б буфетниць, проте після тривалої суперечки відступив.	223 с.		time studying the proposed list, crossed out the names of the ladies working at the Cultural Events Committee cafeteria and of four workers from the Pioneer Youth Cultural Center, the rest of the list was agreed upon; Slavik tried to argue the case for including the cafeteria ladies but gave up after a long debate.	Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. М. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	
36	вахтерка	Вахтеркам на прохідній це навіть подобалося – вони почали мене поважати.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 19	The security guard ladies at the factory actually liked my crew cut—they started to respect me.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 10
37	вдова	Матері-одиначки, жінки-алкоголички, сироти, зайди та вдови.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 208	Workers tossed out of garment factories, single mothers, alcoholics, orphans, interlopers, and widows.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 169
37	вдовниця	Вдовицею в Мишині називали Катрю Овадіук — доньку місцевих учителів, голова якої перестала твердо товаришувати з розумом після того, як Вітю Андрухова, котрого Катря два роки чекала з армії, привезли в Мишин у цинковій труні з Кабулу, саме на його двадцятиріччя.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 25	From the post office, she went post-haste to Katria Ovadiuk, the daughter of the local schoolteachers, whose mind had firmly lost contact with sounds reason after Vitya Andrukho, for whom Katria had waited two years to leave the army, was brought to Myshyn in a galvanized-iron coffin from Kabul on his twentieth birthday.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 98
38	ведуча	Довгі єгипетські брови, і губи темнощі, мов напоєні кров'ю, — наскільки ж несхоже на телеекранний образ, що змушує думати насамперед, від якої фірми	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 124	She's got long, Egyptian eyebrows and dark lips as if sated with blood—this is not her televised self crafted to make viewers wonder about the designer of her suit and	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012.	с. 61

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		на ведучій костюмчик і яку вживає помаду.			the brand of her lipstick.	852 с.	
39	ведуча	Задля справедливости, правда, вона згадує, що доки не стала Дариною Гоцинською, ведучою одного з національних телеканалів, їй теж траплялося самій проявляти ініціативу з чоловіками, котрі їй подобалися, але ця згадка така вже далека й туманна, що не зрівноважує...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 127	For fairness's sake Daryna admits that before she was Daryna Goshchynska, a national news anchor, she herself was not above making the first move with men she liked, but this was ancient history, so shrouded in the mists of time that it doesn't placate her now.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 62
40	великомучениця	Решту грошей Катрінка поклала в хаті за образ святої Катерини-Великомучениці — своєї милосливої заступниці й покровительки.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 7	Katrinka placed the rest of the money behind the icon of Saint Catherine the Martyr - her gracious protector and patron saint.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 12
41	ветеранка	Я відразу згадав учорашній день, суворий голос Ніколая Ніколаїча, який виявився комп'ютерником, згадав сьогоднішні недобрі погляди ветеранок, і мені від усього цього раптом стало гірко й противно, і чи не вперше по-справжньому захотілось додому, в офіс, з його сірими, як мокрий цукор, партійними буднями.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 164	I found myself remembering the harsh tone that goddamn computer guy had tried to take with me the day before. And then, as I was remembering the old ladies' unfriendly stares in turn, a bitter and unsettling sensation overcame me - for the first time since my arrival at the station, I really wanted to go home, back to my white-collar job, back to my mundane routine as a party functionary.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 71
42	викладачка	І ще там була викладачка, зовсім юна, аспірантка, Ася, точно — Ася, яка відповідала за їхню бригаду.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 401	And there was one really young teacher's assistant in the group. Her name was Asya, yeah, Asya, that was it, and she was responsible for their team.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum,	с. 165

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						2016. 180 с.	
43	викладачка	Викладачка теж її хвалить... Професорка...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 759	Her teacher praises her too...her professor, I mean.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 392
44	виконавиця	Глорія та Сара Абрамз увійшли до історії північноамериканського джазу як одні з найбільш відомих та оригінальних виконавиць спірічуелз.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 370	Gloria and Sarah Abrams had gained recognition on the North American musical scene as two of the most famous and original singers of spirituals.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 153
45	випускниця	Чоловіки й жінки, діти й старі, студенти, військові, робітники, випускниці в білих фартушках, померлі в домовинах, із сріблом, покладеним на очі, немовлята з улюбленими іграшками — вони чекали, коли хтось почне вдивлятися у їхні кольорові та чорно-білі зіниці, пробуючи вирахувати, що їх тримало поміж собою, що їх поєднувало, чим вони жили й чому померли.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 331	Grown men and women, children and old people, students, soldiers, blue-collar workers, high school seniors wearing white graduation aprons, the deceased in coffins with silver coins placed over the eyes, and infants with their favorite toys - they were all waiting for someone to meet their eyes, some color, some black and white, to ascertain what it was that kept them together, what they were living for and why they'd passed on.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 138
46	випускниця	Типова кар'єра випускниць радянських сиротинців.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 722	The typical career of a Soviet orphanage graduate.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 372

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
47	вихованка	Чому я це забула, як могла забути й згадати щойно тепер: "Вадю", "Вадька" — так зверталася Влада до свого Вадима, звісно, не прилюдно, Боже борони, і не тоді, коли говорила про нього в третій особі, тут вона завжди була заціпнута на всі гудзики, як вихованка шляхетського пансіону, жодних фамільярностей, тільки повне ім'я, і я, може, всього раз-другий і чула з її уст це домашнє звертання, коли воно вихопилось їй випадково, як буває, коли занадто нахилишся або гудзик розціпнеться, і присутні вглядять твою білизну...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 236	Why did I forget—how could I forget, so it only now comes back to me: Vaddy—that was how Vlada addressed her Vadym, not in public, of course. God forbid. And not when she spoke about him in the third person—she was always fastidiously proper, buttoned-up like a graduate of a young ladies' pensione, not for her the vulgar familiarities of mere mortals—she always referred to him by his full name, and I only heard this domestic one once or twice, when she let it slip accidentally, like when you lean forward too far, and a button comes undone on your blouse, and everyone glimpses your underwear.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 116
48	вихователька	МАРЦА НЯМЦУ, яку Христофор Рибачук забрав у Мишин мало не зі шкільної парти, тепер охоче вчилася в місцевому педучилищі на заочному відділенні і працювала вихователькою в дитячому садку.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 9	...MARICA NJAMCU, whom Chrystofor Rybachuk had brought to Myshyn, practically snatching her from her school desk, now studied eagerly by correspondence at the local Pedagogical Institute and worked as a teacher in the local kindergarten.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 82
49	вихователька	Маріца покинула свою символічну роботу виховательки навіть на тих чверть окладу, який їй символічно виплачувала добросердна, ба, навіть відважна мишинська завідувачка дитсадком, що махнула рукою на можливі неприємності із контролюючими органами через такого працівника - «підсніжника».	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 18	Marica gave up her symbolic job as a teacher in the kindergarten, even though it was only at a quarter salary, which the good-hearted, even brave, director paid her, snubbing her nose at the fact that there might be repercussions from the audit department because of this 'underground' staff member.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 91

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
50	відвідувачка	<p>В якусь мить я раптом відчуваю це так само достеменно й неоясно (навіть тобі не зуміла б пояснити!), як колись, багато років тому, — в Софійському соборі, куди заскочила була з сум'яття напівбезсонної ночі, розворохоблена не стільки навіть подіями, скільки — далеко глибше — передчуттям перших широкомасштабних життєвих перемін, що підступали звідусюди нараз, звітуючи кінець юности, — каса щойно відчинилась, і я була першою відвідувачкою, сама-самісінька в лункій, нашорошеній храмовій тиші, де кожен крок по страхітливій металевій долівці розлягавсь аж на хорах, — і стоячи так на дні темно-медового присмерку, напівпритомно задивлена в скіснопадний слуп сонячних порохів, враз відчула наче поштовх у груди: з фрески на протилежній стіні бічного нефа просто на мене дивився сивобородий чоловік у блакитному збористому плащі до п'ят, стуливши до купи сухі горіхові долоні, — мені ледь запаморочилося в голові, мов торкнуло зсередини пушистою лапкою, якийсь хитливий промельк стенув повітря, щось змістилося, я підступила ближче, але чоловік уже дивився в інший бік: якийсь чернець чи боярин, сутемне од</p>	<p>Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.</p>		<p>I realize this in an instant (I couldn't possibly explain this, even to you!) with the same precise and inexplicable certainty as I did one day, many years ago, at St. Sophia Cathedral when I had wandered in, lathered after a half-sleepless night, agitated not so much by any real events but by the much more deeply disturbing premonition of fundamental changes in my life—changes whose advance I could feel from all sides at once and which I knew portended the end of my youth. The ticket office had just opened and I was the first visitor, all alone in the echoing and alert silence of the temple, where every step on the terrifying cast-iron floors rang all the way through the choir lofts.</p>	<p>Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.</p>	

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		часу обличчя того типово українського, добре прописаного, але водночас м'якого, як у старих горах, рельєфу, що його й досі легко впізнати, наприклад, між дядьків на Бессарабці, і тільки очі, незворушно-темні, набрякли всезнаттям, тяжіли на ньому, немов не вміщаючись, і здавалось, він от-от знову зверне їх на мене.					
51	відвідувачка	Об нього чіплялись студенти-практиканти, на нього наптовхувались літні відвідувачки, його недовіркою оминали хворі в потріпаних халатах.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 161	Some interns latched onto him, some elderly visitors bumped into him, and some mistrustful patients in their ragged gowns sidestepped him.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 130
52	відмінниця	Після паузи — в якій їхнє недоречне ліричне піднесення таки, нікуди не дінешся, збентежено вичахає — інтерв'юєрка, як осаджений, було, на скаку й повернений на дистанцію рисак, відновлює форму — і круто переминое тон на призвоїтіший, діловий, стрімголов надолужуючи втрачений темп несамовитим натиском ерудитії, — трохи наче відмінниця, запідозрена в недовченому урокові й сповнена рішучості зараз же продемонструвати перед учителем (дарма що невидимим у кадрі) свою бездоганність.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 77	After the break, which, like it or not, does drain some of the passion from the women's inopportune lyrical exaltation, the interviewer—like a trotter that broke stride, loped off, and had to be brought back into the race—regains form, returns to her businesslike tone, and unleashes a compensatory flood of erudition to make up for lost ground, like the straight-A student suspected of not having done her homework (although no teachers are found in the picture) and determined to restore her sterling reputation.]	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 40
53	відмінниця	Дівочка-сорокалітка, вічна невиліковна відмінниця, гендлярка фейсом і прочитаними книжками, кукла, кукла,	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 86	You forty-year-old bird, compulsive valedictorian, peddler of eye candy and book smarts, you doll, you stupid, stupid	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las	с. 45

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		дурепа.			doll.	Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	
54	вiдьма	Згадувала щось про холодну зброю, яка виготовляється на старих заводах, про те, що влітку дерева затуляють собою небо, вночі не видно ні місяця, ні зірок, тому дехто думає, що в місті живуть вiдьми, і вони тут справді живуть, стверджувала, і доволі добре себе почувають, тому що це взагалі зручне для проживання місто, ось сюди й сповзаються потопельники та повішеники, припливають ріками, проникають крізь вокзали, покращуючи загальну демографічну ситуацію.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 95	She mentioned something about the cold steel weapons cranked out by old factories, the trees plastering the sky in the summertime, and the fact that you couldn't see the moon or stars at night. That's why some people say there are witches living around here, and they're right, she declared. Things are just dandy for them, because Kharkiv is a pretty livable city—that's why people who have drowned or hanged themselves wind up here, floating down the rivers, penetrating the city through its train stations, multiplying, and improving the country's demographic situation.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 75
55	вiдьма	За аеродромом починалися паркани хлібо заводів і м'ясокомбінатів, що прокидалися поночі, забезпечуючи їжею мешканців міста, далі стояли шибениці, на яких вішали вiдьом, за ними видно було будівельний гіпермаркет, і в одному з його ангарів непомітно для вахтерів спали на бетонній підлозі, підмостивши під спину шматки картону, прочани, що брели з Півдня, з Донбасу та Криму, аби прикласти до ікон у старих соборах міста.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 130	Beyond the airport began the fences of bread factories and meatpacking plants that woke up in the dark to feed the residents of the city, followed by the gallows where they would hang local witches; the large hardware store was visible behind them, and in one of the hangars, hidden away from the security guards, pilgrims who had come from down south—the Donbas and Crimea—to venerate the icons of the city's ancient cathedrals slept on the concrete floor with pieces of cardboard underneath them.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 105

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
56	вільма	А сусідки наші, розповідала вона, були справжні вільми.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 152	“Our neighbors were real witches,” Nastia said.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 122
57	вільгунка	Дві жінки — вільгунка і гадерниця — обмили Анну і загорнули її в кольорові ліжники.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 23	Two women—a seeress and a snake-charmer—washed Anna and wrapped her in colorful blankets.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 17
58	вільниця	Ніби дві плакальниці, вільниці смерті, принесли вони погані новини, віщуючи в подальшому зростання відсотків по кредитах та підвищення всіх можливих комунальних тарифів.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 158	Like funeral keeners, these two signified death, forecasting interest rate hikes and mounting utility bills.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 69
59	вільгунка	Це означало, що сталося так, як казала вільгунка — Анніні сни показують, як могло би бути.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 72	That meant the prediction of the seeress had come true—Anna’s dreams showed how things could be.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 46

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
60	власниця	<p>А жах же в тім, що вони нікуди не ділись, ні той хлопчик, ні та дівчинка, раз я, наприклад, досі так по-ідіотському здатна ревнувати тебе до твоєї шкільної любови, — дарма що ми ж із нею знайомились у цілком уже теперішньому часі, і ця зустріч, по ідеї, мала б для мене раз і назавше закрити тему, бо порівняння тепер уже рішуче не на її користь: з неї вийшла досить-таки смурна тітка, малюпривітна, бамбулувата на виду й грубокоста, тип колишніх інженерш-проектниць, що тепер вистоюють із секонд-хендом по базарах, ще й із тими глибоко посадженими очима, такими вугільно-чорними западинами, що з роками творять дедалі дужче враження чи то хронічної сплуканости, чи хронічної-таки спитости, й добряче постарюють власнищо ...</p>	<p>Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.</p>	с. 15	<p>How could we hope to conduct our dead-relatives exchange—to cross these ghostly bloodlines that stretch into the most impenetrable reaches of time—if we can't even manage to marry our younger selves, that boy and that girl who used to fall in love with other girls and boys, who both lay awake at night in different cities without the slightest inkling of each other's existence? And the worst of it is that they are still here—that boy and that girl. They must be if I am still capable of such idiotic jealousy toward your high-school sweetheart—never mind that I met her decidedly in the present tense, precisely so that I could get over it once and for all, because the comparison now was not at all in her favor. She turned out to be a rather dour, prickly, thick-boned, and lumpy-looking matron, like the former project engineers who now have to sell secondhand clothes off cots in street markets; and she had those deep-set eyes—like soot-black hollows—that with the passing of time seem to be increasingly the result of constant crying or no less constant drinking, aging their owner beyond her years.</p>	<p>Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.</p>	с. 12
61	володарка	<p>Жінки здійняли руки до небес і почали викрикувати щось радісно й безтямно, і</p>	<p>Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011.</p>	с. 320	<p>Then the women lifted their hands to the heavens and started shouting ecstatically,</p>	<p>Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse</p>	с. 133

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		чоловіки слідом за ними викидали в чорне жовтневе повітря міцно стиснуті кулаки, дякуючи місцевим духам за прихильність та поблажливість і славлячи щойно народжену принцесу Моку — гаранта їхньої безпеки та транзитності, королеву монголів, володарку срібних пернів ФК Шахтар, золотооку сплячу красуню, котра подарувала їм усім надію та сподівання.	442 с.		and the men threw their clenched fists into the black, October air, thanking the local spirits for their benevolnce and forbearance and praising their newborn princess, Moka, their guardian, their ticket to Europe, the queen of the Mongols, the bearer of the FC Shakhtar Donetsk silver rings, the gold-eyed sleeping beauty who gave them all hope and faith.	Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	
62	ворожка	То їздила довколишніми селами в пошуках підпільних знахарів і ворожок.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 16	Or she would go around the surrounding villages and seek out underground herbalists and fortune-tellers.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 89
63	вчителька	Льоша, натомість, був із простої сім'ї — його мама працювала вчителькою, а тато шабашив десь у Росії, ще з 80-х.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 11	Lyolik, on the other hand, came from more humble origins. His mom was a schoolteacher, while his dad had been slaving away in Russia since the '80s.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 11
64	вчителька	Як та вчителька, українка, яку совецькі партизани-"медведєвці" прив'язали за ноги до двох нахилених беріз, а тоді пустили, — казали, правда, ніби котрийсь таки того не витримав і вистрілив їй у голову, вже напівроздертій...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 203	Like that Ukrainian teacher whom the Soviet partisans tied by each leg to a bent-over birch and then let the trees go—they did say one of them could not take her screaming up there and shot her, half-torn, in the head.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 103
65	вчителька	Була вона вчителькою, і подібна була на вчительку, і поводилась, як типова вчителька: навіть коли питала про здоров'я, виникало відчуття, що за	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014.	с. 192	She acted just like a teacher—even when she asked you how you were feeling it seemed as though you would get marked down if she didn't like your answer—and	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press,	с. 156

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		неправильної відповіді отримаєш погану оцінку.	368 с.		she looked exactly like you would expect a teacher to look—appropriately enough, since she was a teacher.	2018. 322 с.	
66	гадерниця	Дві жінки — віжлунка і гадерниця — обмили Анну і загорнули її в кольорові ліжники.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 23	Two women—a seeress and a snake-charmer—washed Anna and wrapped her in colorful blankets.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. C. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 17
67	гендлярка	Дівочка-сорокалітка, вічна невеликовна відмінниця, гендлярка фейсом і прочитаними книжками, кукла, кукла, дурепа.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 86	You forty-year-old bird, compulsive valedictorian, peddler of eye candy and book smarts, you doll, you stupid, stupid doll.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 45
68	героїня	Найдужче мені зараз хочеться спитати у Вадима, чи бачив він у її архіві ті знімки — ті, де ми з нею вдвох, я закримована по-відьмацькому, в стилістиці героїнь раннього Буїноеля, Влада з розмазаною через увесь рот кривавою помадою...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 618	What I'd most like to ask Vadym right now is whether he has seen those photos in her archive—the ones of the two of us, me in the witchy makeup, in the style of the early Buñuel heroines, Vlada with the bloody lipstick smeared across her mouth.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 313
69	гімназистка	Гімназисткою мала в себе над столом пришилену світлину Кларка Гейбла — із заліпленими вусиками, щоб подобав на вас.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 558	In Gymnasium, she had a picture of Clark Gable pinned above her desk—with his mustache covered up, to make him look more like you.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 284

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
70	гімназистка	<p>Пісня проймає до сліз, хрустиш пальцями, Мартофляче, плаче Зореслава, плачуть майже всі, закурюють, випивають, знову плачуть, бо починається друга пісня — про білі кості на самому дні Петербурга, як вони все-таки проростають і навесні зеленіють крізь асфальт, а петербурзькі гімназистки сплітають собі вінки, і вони, твоє товариство, поволі підводяться й починають танцювати, тут-таки, на подвір'ї, довкола столу, і хтось забирає від тебе вологу зірку Зореславу, вона теж танцює, а вас при столі тільки двоє — ти і вухатий, котрий на цей раз співає наступну пісню — про полонянку з зеленого лісу, як вона пішла по ягоди, а її вполювали татари, але вона втекла, а потім пішла на річку, і її схопили вражі ляхи, але вона втекла, а потім вийшла заміж за нелюба з бороною, то й досі мучиться...</p>	<p>Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.</p>	с. 74	<p>The song moves you to the point of tears, you crack your fingers, Martofliak, Zoreslava weeps, almost everyone else weeps, the smoke, drink some more, then weep again, for another song is beginning - one about bleached bones buried deep under St. Petersburg, and how nonetheless they sprout and their green shoots come up through the asphalt in spring, and St. Petersburg schoolgirls weave wreaths out of them, and they, your companions, gradually get up and start to dance here in the yard around the table, and someone takes the moist star Zoreslava away from you, she dances as well, and only two of you remain at the table, you and big-ears, who now sings a song about a mountain girl from the green forest and how she went picking berries and the Tatars caught her, but she ran away, and then she went to the river and the cursed Poles got her, but she ran away, and then she got married to a bearded man she didn't love and is suffering to this day.</p>	<p>Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с</p>	с. 74
71	гімнастка	<p>Деся на п'ятий день відпочинку, коли гроші, шампанське та хліб закінчувалися, Чорний зі своєю гімнасткою почали тягти Марата додому.</p>	<p>Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.</p>	с. 31	<p>On day five of their trip, when they started running out of money, champagne, and bread, Black Devil and his gymnast were trying to drag Marat back to Kharkiv—but then it was like somebody had flipped a switch.</p>	<p>Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.</p>	с. 21

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
72	гімнастка	Її ключиці були так само гострі, нігті були так само пощерблені в щоденних сутичках, коліна були в подрпинах, литки були в синцях, нагадувала вона циркову гімнастку, що останні десять років літала в повітрі, б'ючись і хапаючись за згустки й розлами наелектризованої порожнечі.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 253	Yet her collarbone was just as sharp, her nails, always engaged in active combat, were just as chipped; her knees were scratched, and her calves were bruised. She looked like a trapeze artist who'd been flying through the air for the last ten years, colliding with clumps and fragments of electrified emptiness as she reached out to grab them.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 213
73	глядачка	Ну як — от уяви собі, буде Катруся дивитися цей конкурс на найгарнішу глядачку, дівчинці, знаєш, це потрібно, особливо в такому віці — мати перед очима загальноприйнятий стандарт жіночої вроди, щоб на нього рівнятися, — а потім десь класі в восьмому захоче й собі послати фото на конкурс...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 434	You know—what would happen when Katrusya watches this beauty contest, girls, you know, need such things, especially at her age: to have a universally accepted standard of beauty before them, something to aim for—and then around eighth grade or so, she'll want to send in her own picture to be considered for the contest.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	. 218
74	годованка	Ураз осиротілій дитині вертатися не було куди, ото за кілька років Полотнюкові сусіди — бездітні газди Дмитро й Марія Онуфрійчуки — взяли бідовану Северину за годованку, нарешті заспокоївшись, що перед смертю буде кому їм горнятко води подати.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 8	The suddenly-orphaned child had nowhere to return, so that several years later on the Polotniuks' neighbors, the childless couple Dmytro and Maria Onufriychuk took in the wretched Severyna as a foster-child, and finally felt at ease that there would be someone to hand then a cup of water before they died.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 13
75	голосілляниця	Тої миті, казала вона, чари розвіялись — голосілляниця обернулася в її очах чимось на кшталт акторки, і невдовзі по тому, як замовкла, Влада вирізняла з-поміж бабського стишеного бубоніння її геть-то	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 122	In that instant, Vlada said, the magic was gone: the mourner turned into a kind of an actor, and soon after she finished, Vlada caught her voice out of the general low hum of women's voices—very	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 60

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		буденний, мов відразу перевдягся в сухе, голос: як відповідав чи то віддавав комусь ділові вказівки, за якісь рушники, і скільки їх куди треба, — "я тоді заснула з таким гірким відчуттям, — згадувала Влада, — ніби мене ошукали...".			businesslike, common, as if changed into dry clothes; it was answering someone or giving someone instructions about where to drape the embroidered rushnyky and how many. "I went back to sleep with this bitter feeling," Vlada remembered, "as if I'd been cheated."		
76	гонщиця	Байкерша, гонщиця, дівчинка-переможниця...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 685	Biker girl, life was her racetrack, and she was always the winner...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 353
77	господня	Так що бабуні наші, коли образи тоді ховали, не за художні цінності дбали, а, як і пристало господарям, дух дому берегли — поки образи, поти й хата, навіть прислів'я ж було...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 80	So when our grannies went digging to bury their icons, they weren't intent on preserving our artistic heritage, but simply protecting the spirit of the home, as good wives and mothers have always done— 'While the icons hang, the home stands,' as the proverb went.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
78	господня	Хоч це, властиво, теж дуже жіночий підхід до матеріалу — знаєш, як у господині, яка валить у борщ все, що потрошку пеується в холодильнику.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 80	I'm like the woman who makes her borsch by mixing whatever is slowly rotting in her fridge.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
79	господня	Жіноцтво вже досягло тієї стадії поведінки, коли професійних повій практично неможливо відрізнити від порядних господинь, а чоловіцтво творило збірний і багатолікий образ чи то молодцюватого бізнесмена, чи то просто	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 42	The women had already reached a stage of behaviour where it is practically impossible to distinguish professional prostitutes from decent housewives, and the men had imerged into a collective and manyfaced portrait of an audacious businessman or	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 49

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		якогось феноменального скурвого сина.			some other phenomenal son of a bitch.		
80	господня	Вона відразу ж узялася порядкувати, як гостинна господиня.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 292	She immediately took charge, like a chipper hostess.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 240
81	господня	...А НА ЗАВТРА кошик із сушеним зіллям, підвішений до сволюка мало не над самими дверима Северинової хати, глухо зашипів на господиню із самого ранку.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 33	...AND THE FOLLOWING DAY the basket of dried herbs hanging from a beam almost directly above the door to Severyna's house began to emanate a muffled hissing sound from early morning.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 41
82	господня	А так... ліниві коти дримають собі в ряд перед порогом, ніби вартують свою господиню.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 40	As it was... lazy cats napped in a row on the doorstep, as if guarding their mistress.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 49
83	господня	І ті, й ті — мисливці одні й мисливці інші — знали, що господиня цієї хатки — недоторканна.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 56	Both of them - the hunters and the guerillas - knew that the lady of this house was untouchable.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 67
84	громадянка	Вона ж уже була громадянка СРСР.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 765	She was Soviet citizen already.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 395

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
85	громадянка	Сповістили, що громадянка Северин Северина Катеринівна ні в документах щойно організованої замість примарії сільради, ні в церковних записях членом сім'ї політична неблагонадійних і куркулів Онуфрійчук не значиться, що використовувалася в господарстві як наймана сила, тому ізоляції не підлягає.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 16	Here she was informed that citizen Severyna Katerynivna Severyn was not listed in the registers of the village council or the church records as a family member of the politically-suspect kulaks, the Onufriychuks, that she had been utilized by them as a hired hand, so was therefore not subject to isolation.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 21
86	громадянка	Найперше, спалила документ із райсобезу, який повідомляв-нагадував про те, що вона, громадянка Рибачук Марія Тодорівна, може оформити свого сина — інваліда першої групи з дитинства Рибачука Христофора Христофоровича — в будинок-інтернат для інвалідів за такою-то адресою.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 24	Firstly she burnt the district social security document which stated that she, Maria Todorivna Rybachuk, could apply to have her son, Chrystofor Chrystoforovych Rybachuk, a class one invalid from childhood, accepted into the boarding school for the disabled at such and such an address.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 98
87	грузинка	Грузинка?	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 201	She's Georgian?	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 86
88	гуцулка	Одного разу спали у такій тісноті, що прокинувшись серед ночі, Себастьян вийняв палець не з Анни, а з гуцулки, яка лежала зліва.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 162	Once they had been sleeping in such cramped conditionsthat waking up in the middle of the night Sebastian had pulled his finger out not from Anna but from a Hutsul woman who lay on his left.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. C. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата	с. 101

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						звернення: 02.09.2024).	
89	газдиня	То купіть собі самі, як ви газдиня.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 12	Then buy yourselves some, if you're true farmers.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 17
90	газдиня	Газдиню Марію болів попереk, то вона, обгорнута поясом із непареної вовни і потовченим корінням гав'язу, вже третій день лежала на твердому — без перин — ліжку.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 13	Mariya, the farmer's wife, had done her back in and had been lying on a hard bed for three days without any bedding, a belt of raw wool and mashed comfrey roots wrapped around her waist.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 18
91	газдиня	Вдягала газдиню — і в неї тремтіли руки.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 14	With trembling hands she dressed the farmer's wife.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 19
92	дівочка-сорокалітка	Дівочка-сорокалітка, вічна невеликовна відмінниця, гендлярка фейсом і прочитаними книжками, кукла, кукла, дурепа.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 86	You forty-year-old bird, compulsive valedictorian, peddler of eye candy and book smarts, you doll, you stupid, stupid doll.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 45
93	джаз-виконавиця	Емоції, про які співали північноамериканські джаз-виконавиці, були зрозумілі й близькі для широкої робітничої аудиторії.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 379	The sentiments expressed by these North American vocalists were easily understood and shared by a large cross-section of the local working class.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 157

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
94	дикунка	Не тямить, як триматися серед чужих, як їм чемно приподобитися й тим непомітньою домогтися свого, а зараз же з порога валить як стій незнайомій чарівниці ("Зміїній цариці", — підказує розбавлена журналістка), угу, зміїній цариці всі свої наміри межі очі, як рідній мамі, — от, така собі хатня дикунка, ні?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 72	She's got no clue how to behave among strangers, what to do to gain their confidence, how to work behind the scenes toward her goals—she just blurts it all out, like to that sorceress... "The Snake Queen," prompts the brunette. "Yep, the Snake Queen. The chick turns up in the palace and rattles off her list of wants, as if to her own mommy. She's like a domestic savage, isn't she?"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 32
95	директорка	Директорка часто спить у своєму кабінеті. Не сама. До неї приїздять. Машина з дипломатичними номерами.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 70	The principal often spends the night in her office, but not by herself—she has visitors . . . a car with diplomatic plates.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 53
96	диспетчерка	Уночі хіба з диспетчерками таксі.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 158	I guess it must have been with taxi dispatchers.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 195
97	діва-войовниця	І Влада правильно це відчула, коли розмальовувала мене під "The Show Must Go On" на діву-войовницю, — інстинктивно правильно шукала в мені точку опори, якої потребувала, щоб визволитися з-під цього чоловіка, жаль, що я тоді виявилась такою квочкою, злякалася, замахала руками, закудкудакала: "я не така!"...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 617	And Vlada intuited it correctly when she painted me a maiden warrior to the accompaniment of "The Show Must Go On"—she had the right instinct: to seek in me the fulcrum she needed to leverage this man up and free herself from under him. It's too bad I proved such a coward back then, got scared, flailed, and clucked "I'm not like that!"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 313

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
98	дівчинка-переможниця	Байкерша, гонщиця, дівчинка-переможниця...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 685	Biker girl, life was her racetrack, and she was always the winner...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 353
99	діячка	Найсмішніше, що в тому, попередньому поколінні такі жінки ще справді водилися: вони сиділи вдома, варили борщі, студіювали езотеричну літературу, опікувалися гнаними й невизнаними митцями, часом щось пописували чи рукомесничали і в очах громади уходили за якихось страшених діячок, а що всю дорогу який-небудь скромний трудящий чоловіченько їм усе те оплачував — і митців, і езотеричну літературу, і те, що кладеться в борщ, — про те ніколи ніде не згадувалося ні словечком, як не згадувалося в товаристві про те, що людина мусить пісяти й какати, і як то воно дамам виходило так лепсько в житті влаштуватися — то вже належить до розряду древніх жіноцьких умінь, на кінець двадцятого століття безповоротно затрачених, як тканина на кроснах чи підкурювання бешихи...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 114	The funniest thing is that women like that still existed in our mothers' generation: the ladies who stayed home, cooked borsches, studied esoteric literature, patronized persecuted and unrecognized artists, occasionally penned or crafted something, and were held in high regard as impressive activists by their communities; but the fact that some humble hardworking husbands bankrolled all their activism—their artists, their books, and whatever went into their borsches, too—was never mentioned in polite society, just like it wasn't proper to point out that a person has to piss and shit; the knack these ladies had for arranging their lives so comfortably belongs to the ancient feminine arts that were irretrievably lost by the end of the twentieth century, like weaving on an upright loom or treating hives with herb smoke.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 57
100	діячка	Певен, що серед них якнайчастіше трапляються екологічні активістки й політичні діячки, культуртрегерки та церковні хористки.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014.	с. 285	I'm sure that their ranks are mostly filled by environmental activists and politicians, managers of institutions of high culture, and church choir singers.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press,	с. 233

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			368 с.			2018. 322 с.	
101	домогосподарка	Щоб я офіційно числилася не безробітною, а домогосподаркою?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 356	So I'd be officially a home-maker instead of unemployed?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 177
102	дурепа	Дівочка-сорокалітка, вічна невиліковна відмінниця, гендлярка фейсом і прочитаними книжками, кукла, кукла, дурепа.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 86	You forty-year-old bird, compulsive valedictorian, peddler of eye candy and book smarts, you doll, you stupid, stupid doll.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 45
103	дурепа	Це звучить як турбота, і так ним і сприймається, за що вона відчуває легенький укол сумління, ніби свідомо його ошукала, й у відповідь намагається зосередитись, покійно вислуховуючи, як він прийшов — вибрався нарешті — на свою трудновимовну кафедру, де досі числиться аспірантом, а шефа не застав, секретарка обіцяла, що той скоро буде, і він марно вбив майже годину, випивши з тою дурепою з півлітра кави, — тільки Адріан не каже "дурепою", бо він взагалі не каже про людей погано без зайвої на те потреби, і навіть коли така потреба аж пишчить, обходить характеристикою одного конкретного неподобства, не поширюючи її на персонажа в цілому, Дарина ж давно підозрює, що секретарка	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 126	The question sounds like she's worried, and that's how he interprets it, which makes her feel a little guilty, as if she'd toyed with him on purpose, so she tries to focus and listen diligently as he explains how he finally made it to his unpronounceable department at the university where he is still considered to be working on his dissertation, but didn't catch the head of his committee, and the secretary promised the boss would be back soon, and he wasted almost an hour drinking a pot of coffee with that hen— except that Adrian doesn't call her a hen because he never says anything negative about anyone unless absolutely necessary, and even when it is urgently and critically necessary, limits himself to a remark about	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 62

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		кафедри просто запала на Адріяна й користується кожною нагодою, аби влаштувати собі з ним приемний тет-а-тетик, здуріти можна, які тепер нахабнючі поробилися дівки!..			the subject's one unattractive deed and does not generalize, while Daryna, on the other hand, has long nourished the suspicion that the department's secretary has the hots for Adrian and uses every chance she gets to enjoy his company; it's really shocking what girls will do these days.		
104	дурочка	— Цього не знімати! — зі сміхом гукає вона, розвернувшись до камери — цілим корпусом, затуливши собою кадр, від рвачкого руху їй розповивається недбало обвитий круг голої шиї шовко-шалик від Агтані, загрожуючи спорснуту, і вона обіруч притримує його, притисши долонями до ключиць, — в кадрі це виглядає комічно, наче жест акторки-інженю в ролі схвильованої провінційної дурочки, що, радісно зойкнувши, завмерла з рученьками на грудях.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 85	“Don't shoot this!” the brunette cries out, laughing. She turns her entire body to the camera to block the shot. The sudden motion makes the silk Versace scarf wound carelessly around her bare neck slip and begin to slide off, and she pins it with both hands against her collarbones. This looks comical in the frame—like an ingénue actress in her first role as a simple-hearted provincial maiden who's just cried out in joy and clasped her hands to her bosom.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 44
105	етажерка	Секретарки, масажистки, етажерки, асистентки — який же, коли вдуматися, широкий у платоспроможного мужчини вибір на ринку молодих і спраглих кращої долі жінок!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 425	Secretaries, masseuses, interns, assistants—come to think of it, what a wide choice a solvent man has of young women thirsting for a better life!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
106	ефіопка	Ефіопка вдихне мені в горло радість і спокій.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 289	An Ethiopian girl would give me a breath of joy and serenity.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 236

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
107	єврейка	Єврейка?	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 159	Was she Jewish?	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 129
108	єврейочка	Он, значить, звідки в Павла Івановича ця зовнішність арабського терориста, цей близькосхідний колорит, що в розведеному вигляді ще й малій трохи перепавав, — і ці прекрасні балухаті очиська, цей підтятий носик і пухлогубий рот, коли вона повертає голову, враз, як на картинці з подвійним зображенням, складаються мені в новий образ: єврейочка!.. полукровочка, метисочка, а що, нічогенька комбінація вийшла...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 735	So that's where Pavlo Ivanovych gets his Arab look, his near-Eastern charm, some of which, in a diluted form, has trickled down to his progeny—and when Nika turns her head, the magnificent prominent eyes, the tucked-up nose, and the plump-lipped mouth assemble instantly, like a 3-D image behind a stereoscopic picture, into a new kind of person: a Jewish girl, a mixed-blood—and what a comely mix it is!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 379
109	єгиптянка	— Єгиптянка, — відповіла йому Настя з темряви.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 159	"Uh-uh, she was Egyptian," Nastia answered, from out of the darkness.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 129
110	жидівка	Чорнява така, на жидівку подібна...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 528	She's dark, swarthy like a Jewess...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 267
111	жидівочка	Про українок у підпіллі так не думав ніколи, було-бо самозрозуміло, що наші дівчата нарівні з мужчинами борються й терплять за ту саму святу справу, а ця	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 202	He never felt this way about the Ukrainian girls in resistance; it stood to reason that they should fight along with the men for the common sacred cause, but why should	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012.	с. 100

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		жидівочка тут за що?..			this Jewish girl suffer?	852 с.	
112	жінка-алкоголичка	Матері-одиначки, жінки-алкоголички, сироти, зайди та вдови.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 208	Workers tossed out of garment factories, single mothers, alcoholics, orphans, interlopers, and widows.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 169
113	жінка-лікар	Тебе, Германе, заводять жінки-лікарі?	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 151	Tell me, Herman, do women doctors turn you on?	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 66
114	жінка-поліцейська	Оминав зовсім стареньких монашок, що зблискували керамічними щелепами, оминав тілих жінок-поліцейських, у чії руки хотілося віддатись і чіми кайданками хотілось навіки бути скованим. Однокласника далі не було вдома.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 288	He dodged the ancient nuns flashing their ceramic dentures and the portly policewomen—their powerful arms made him want to give himself up to their embraces and their handcuffs made him want to be fettered for the rest of his life.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 235
115	жінка-художниця	Можеш назвати якихось жінок-художниць, яких вважаєш своїми попередницями?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 80	Can you name any female artists you consider your predecessors?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
116	журналістка	— ??? — журналістка запитально зводить брови, наперед сяючи, ледве стримуючи нетерплячу готовність весело захихотіти.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 69	The reporter raises her eyebrows in exaggerated curiosity, bursting with a barely contained giggle.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 37

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
117	журналістка	Не тямить, як триматися серед чужих, як їм чемно приподобитися й тим непомітньою домогтися свого, а зараз же з порога валить як стій незнайомій чарівниці ("Зміїній цариці", — підказує розбавлена журналістка), угу, зміїній цариці всі свої наміри межі очі, як рідній мамі, — от, така собі хатня дикунка, ні?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 72	She's got no clue how to behave among strangers, what to do to gain their confidence, how to work behind the scenes toward her goals—she just blurts it all out, like to that sorceress... "The Snake Queen," prompts the brunette. "Yep, the Snake Queen. The chick turns up in the palace and rattles off her list of wants, as if to her own mommy. She's like a domestic savage, isn't she?"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
118	журналістка	— Ясна річ, то не була самодостатня художня творчість, нічого схожого на те, як діти, приміром, малюють або віршики складають ("От-от, — лепече журналістка, — я, власне, й хотіла..."), ну так, головна функція "секрета" полягала не стільки в тому, щоб бути гарним, скільки в тому, що, крім його творців — чи як тут сказати, "творкинь"? — крім двох-трьох подружок, які його робили, більше ніхто про нього знати не мав права, так що й хвалитись його красою не було перед ким — конспірація зберігалась якнайсуворіша!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 74	"Of course, this cannot be considered a purely artistic activity, nothing like when children draw or make up verses just because they can." "That's it," mumbles the interviewer, "that's what I wanted to..." A secret's main purpose was not to be beautiful but to be something that no one, except its creators, had the right to see. When you made one, with another friend or two, you couldn't even brag to anyone else about how pretty it was; it was to be strictly private.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 39
119	журналістка	Звичайно, я розумію, — вона ранена тим, що сталося в неї на ТБ, куди глибше, ніж сама собі признається: вона ж ніколи не мислила себе поза роботою, в неї просто нема наготові іншої життєвої ролі, розбуркай її серед ночі й спитай: "Хто	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 356	She simply doesn't have an alternative role at hand; shake her awake in the middle of the night and ask, "Who are you?" And she'll say, "Journalist!"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 177

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		ти?", то й спросоння відповідь: "Журналістка!".					
120	журналістка	Анфіса, журналістка, веде погоду.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 72	Anfisa lives there, she's a journalist—well, she's the weather girl.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 55
121	завідувачка	Маріца покинула свою символічну роботу виховательки навіть на тих чверть окладу, який їй символічно виплачувала добросердна, ба, навіть відважна мишинська завідувачка дитсадком, що махнула рукою на можливі неприємності із контролюючими органами через такого працівника - «підсніжника».	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 18	Marica gave up her symbolic job as a teacher in the kindergarten, even though it was only at a quarter salary, which the good-hearted, even brave, director paid her, snubbing her nose at the fact that there might be repercussions from the audit department because of this 'underground' staff member.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 91
122	завідувачка	На пошті, під диктовку завідувачки Ощадбанку, написала заяву з проханням видати заощаджені кошти покійного чоловіка на покращення утримання сина-інваліда.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 25	At the post office, under the direction of the Savings Bank officer, she wrote a letter requesting that the savings of her deceased husband be released to her to help with the upkeep of her handicapped son.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 98
123	заступниця	Решту грошей Катрінка покклала в хаті за образ святої Катерини-Великомучениці — своєї милостивої заступниці й покровительки.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 7	Katrinka placed the rest of the money behind the icon of Saint Catherine the Martyr - her gracious protector and patron saint.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 12
124	звідунка	Анна була вродженою звідункою.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 110	Anna was a born spy.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian	с. 69

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	
125	знайома	— У мене там знайома, — пояснив Травмований, — думає, що я зараз у Польщі.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 136	"I've got a girl down there" Injured explained.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 60
126	знайома	Я в знайомої був.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 200	I was at this girl's place.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 85
127	знайома	А ти знав, — почав здалеку, — що твоя знайома завтра заміж виходить?	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 128	"Did ya know," he started, "that your friend is getting married to that guy tomorrow?"	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 103
128	знайома	Знайома батьків.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 214	She was his parents' friend.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 174
129	знайома	З ним ще якась знайома Луки, з попереднього життя, з давньої пам'яті.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб	с. 309	One of Luke's friends, a girl from his past life, buried deep in his memory, came with John.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New	с. 252

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			сімейного дозвілля», 2014. 368 с.			Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	
130	знайома	Є у мене знайома, дуже прикольна, правда, п'є багато.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 66	“The reason I’m asking,” Sanych explained, “is that I’ve got this acquaintance, she’s very cool, except that she drinks a lot.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. М. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 217
131	інженерша- проектниця	А жах же в тім, що вони нікуди не ділись, ні той хлопчик, ні та дівчинка, раз я, наприклад, досі так по-ідіотському здатна ревнувати тебе до твоєї шкільної любови, — дарма що ми ж із нею знайомились у цілком уже теперішньому часі, і ця зустріч, по ідеї, мала б для мене раз і назавше закрити тему, бо порівняння тепер уже рішуче не на її користь: з неї вийшла досить-таки смурна тітка, малопривітна, бамбулувата на виду й грубокоста, тип колишніх інженерш- проектниць, що тепер вистоюють із секонд-хендом по базарах, ще й із тими глибоко посадженими очима, такими вугільно-чорними западинами, що з роками творять дедалі дужче враження чи то хронічної сплуканости, чи хронічної- таки спитости, й добряче постарюють власницю ...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 15	How could we hope to conduct our dead- relatives exchange—to cross these ghostly bloodlines that stretch into the most impenetrable reaches of time—if we can’t even manage to marry our younger selves, that boy and that girl who used to fall in love with other girls and boys, who both lay awake at night in different cities without the slightest inkling of each other’s existence? And the worst of it is that they are still here—that boy and that girl. They must be if I am still capable of such idiotic jealousy toward your high-school sweetheart—never mind that I met her decidedly in the present tense, precisely so that I could get over it once and for all, because the comparison now was not at all in her favor. She turned out to be a rather dour, prickly, thick-boned, and lumpy- looking matron, like the former project engineers who now have to sell secondhand clothes off cots in street	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 12

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
					markets; and she had those deep-set eyes—like soot-black hollows—that with the passing of time seem to be increasingly the result of constant crying or no less constant drinking, aging their owner beyond her years.		
132	інтерв'юєрка	— "Абсолютно справедливо, коли не з третіх!" — аж надто палко підхоплює інтерв'юєрка, і обидві знов сміються, цим разом недобре, з дружним злостивим викликом, за яким впізнається багаторічна ансамблева зіграність поглядів і претензій на адресу своєї країни.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 68	"Exactly!" the interviewer agrees. [She's a little too eager, and both women laugh again, this time with a tinge of unanimous menace that suggests a history of shared grudges against various things national.]	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 36
133	інтерв'юєрка	Інтерв'юєрка, яка за кожним словом захоплено кивала, мов зразкова студентка на лекції улюбленого професора, розтуляє свого макового рота, щоб похопитися з підоспілим коментарем, але художниця переймає її репліку на льоту, ще не вимовленою, чим викликає в своїй співрозмовниці новий напад мімічного ентузіазму.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 74	The interviewer, who has been enthusiastically nodding like an A+ student at a favorite professor's lecture, opens her poppy-red mouth to offer a suitably insightful comment, but the painter continues to talk, sending the reporter into another fit of vigorously affirmative miming.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 39
134	інтерв'юєрка	Образи переховували жінки, це була їхня робота, — раз, що їм і від властей безпечніше було, якби засікли, — мовляв, що візьмеш із темної баби ("Несознательной.." — підказує всміхаючись інтерв'юєрка), ну да, корів же хто з колгоспів позабирав назад у двори в тридцятому — баби й молодичі, і	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 79	It was women who buried the icons—it was their job: one, because they were safer from the authorities—if they got caught, it was no big deal, like what else would you expect from a stupid broad." "No class consciousness," the interviewer pipes in with the vintage Communist-speak "Exactly, and who took the cattle back	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		так і лишилося, відстояли!			from the kolkhoz in the early thirties? Again, mothers and wives, and that's how they managed to keep them.		
135	інтриганка	Колина родина займала дві кімнати на першому поверсі, поруч із ними жили Павлови: Павлов-тато, інженер, Павлова-мама, теж інженер, і їхня донька — істеричка й інтриганка.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 142	Kolia's family had two rooms on the first floor, next to the Pavlovs—Papa Pavlov, an engineer, Mama Pavlov, an engineer, too, and their busybody drama-queen daughter.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 114
136	ірландка	Компанію сестрам у їхній духовній місії склали їхня давня подружка, ірландка за походженням Варвара Керрол, та мексиканська співачка, активістка методистської церкви Марія де лос Мерседес, котра зголосилась піти з сестрами, тікаючи від переслідувань церковної адміністрації, що звинувачувала Марію в привласненні коштів, переданих на церкву парафіянами.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 372	Barbara Carroll, an Irish-American and one of their oldest friends, as well as Maria de las Mercedes, a fellow singer and church member of Mexican descent - and who had good reason to leave the country after the church administration accused her of embezzling donation money - joined the Abrams sisters on their religious mission.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 154
137	іспанка	Тож сиділи тепер, тяжко дихаючи у спекотному повітрі, мов дві затяті іспанки, відмахуючись конторськими книгами, ніби віялами.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 157	Now they are breathing heavily in this oppressive heat, reminding me of two robust Spanish women, fanning themselves with accounting ledgers.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 69
138	іспанка	Скаржилась старому на наїзди з боку кукурудзяників, оповідала про старих іспанок та корумпованість в ешелонах влади.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 168	She complained to the old-timer about the corn guys making trouble for us, told him about the old Spanish women, and the corruption-ridden local government.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 73
139	іспанка	Серед жінок огрядно виокремлювались дві жагучі іспанки, кожна тримала в руці	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011.	с. 202	The two fiery Spanish women were there too, and stood out from the crowd - they	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse	с. 86

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		по вінку, в однієї був від профспілок, в іншої — від чорнобильців.	442 с.		were both holding wreaths, one from the worker's union and the other from the Chernobyl Disaster Fund.	Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	
140	істеричка	Колина родина займала дві кімнати на першому поверсі, поруч із ними жили Павлови: Павлов-тато, інженер, Павлова-мама, теж інженер, і їхня донька — істеричка й інтриганка.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 142	Kolia's family had two rooms on the first floor, next to the Pavlovs—Papa Pavlov, an engineer, Mama Pavlov, an engineer, too, and their busybody drama-queen daughter.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 114
141	італійка	У підземці йому трапилась компанія італійок, що заперкло розглядали карту міста й сперечались так гаряче, ніби читали вголос ранні футуристичні маніфести.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 285	In the subway, he came across a group of Italians examining a city map so excitedly and arguing so heatedly that one would have thought they were reading one of the early Futurist manifestos aloud.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 234
142	квартирантка	Отож невдовзі по війні, але за —надцятих із початку століття господарів у цім краю яко-ісь-то днини Северина при відчинених дверях стриміла на стільчику, підкладаючи в кошик поживу для своєї квартирантки, коли з порогу впала тінь, і бадьорий чоловічий голос поцікавився: — Здесь живьот Москаліца Северіна Катері-новна?	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 36	So that shortly after the war, but umpteen rulers from the turn of the century in this land, Severyna one day found herself standing on a stool in the open doorway to her abode, placing food into the basket to feed her lodger, when a shadow fell from the doorway and a cheerful male voice asked in Russian: "Does Severina Katerinovna Russky live here?"	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 45
143	китайка	Ще на вокзалі він зауважив кількох стриманих, проте радісних китайок, що сиділи у фастфуді над своєю локшиною.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 285	At the train station, a few meek yet cheerful Chinese women sitting at a fast-food joint located on the floor above their noodle place caught his eye immediately.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 233
144	клякерша	Кивала, як заводний зайчик, підхикувала, як клякерша на "Комеді	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ :	с. 711	I nodded like a wound-up bunny; I chuckled like an extra at a Comedy Club	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер.	с. 366

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		Клаб".	Комора, 2019. 852 с.		broadcast.	з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	
145	класна керівниця	За ним пішла Тамара, наша класна керівниця – виснажена, проте непереможена, взявши із собою загорнутий у бульварну пресу шматок пирога.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 20	Tamara, our exhausted yet unstoppable homeroom teacher, left after him, taking a piece of pie with her, wrapped up in tabloid journalism.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 11
146	класна керівниця	Хотів випити з учителем праці й порозумітися з учителем історії, хотів подивитись в очі завучу й розцілувати класну керівницю, хотів опинитися в її житті, опинитися там поруч із нею, так близько, щоби відчувати, як кров перетікає під її шкірою.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 218	He wanted to have a drink with her shop teacher and bond with her history teacher, gaze deeply into her assistant principal's eyes and smother her homeroom teacher with kisses, he wanted to be in her life, be next to her, close enough to feel the blood flowing under her skin.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 177
147	клієнтка	Як казала одна моя клієнтка: до сорока років жінці досить бути гарненькою, після сорока вже треба бути багатою, — і робила мені очка, хоча сорок тьоті явно мусило бути, як я ще до школи ходив.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 633	As a client of mine used to say: under forty, it's enough for a woman to be pretty; after forty, she needs to be rich—and made eyes at me, even though the old battle-ax had ticked past forty back when I was in middle school.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 325
148	колежанка	А вона одбилась од свого народу — її переховала родина колежанки з гімназії, українки.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 221	And she left her own people: a Gymnasium friend's family, Ukrainians, hid her.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 109
149	колежанка	Тамта вельми показна дівуля з гачкуватим носиком і розпусним язичком — моя гімназійна колежанка панна Вожена Чортик, яку вже давно безвслідно	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240	с. 13	That ostentatious miss with the hooknose and dissolute tongue is my Gymnasium classmate, Miss Bozhena Chortyk, whom my papa has been trying unsuccessfully to	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998.	с. 99

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		зваблює мій татусь.	с.		seduce for ages.	134 с	
150	конспіраторка	Смерть: велика конспіраторка, от вона хто.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 205	Death is a great conspirator.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 101
151	королева	Снігова королева — так він назвав її того вечора, коли відпроваджував додому, до професорської колонії на Круп'ярській, її високі шнуровані ботики лишали на снігу такі крихітні, сливе діточі сліди, він указував їй на те, а вона поблажливо, трошечки кокетливо посміювалась — та що ви, пане Адріане, нога як нога, — але ж прошу порівняти, панно Гелю, — приділявся їй упечатував свою ведмежу лабищу поряд із її делікатним слідочком, що темнів на снігу, мов квіткова пелюстка (з манюнім пуп'янком обцасика внизу), гейби боронячи його в такий спосіб від можливого чужого ока, ослоняючи своєю зримо втоптанною присутністю, — прошу подивитися, прошу! — раз, і вдруге, і так цілу дорогу: бачити відбитки їхніх ніг поруч, знову й знову, було невиситимим блаженством, наче доторкатися до неї в якийсь особливий, інтимний спосіб, і коли вона вже майже злякано випурхнула, вихопила від нього руку під самим ганком	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 145	Snow Queen—that's what he called her that night when he walked her home, to the Professors' Colony far up Lychakivska, her tall lace-up boots leaving tiny, miniscule impressions in the snow, child's tracks, and when he pointed it out to her, she indulged him with a small laugh, slightly coy, "What fancy is that, Mister Adrian; it's just my foot, it's plenty common." "But I insist, Miss Gela, be so kind as to compare," and he carefully planted his bear paw next to her little delicate trace like an imprint of a flower petal with the minute bud of her heel at the bottom, and it felt as though he were protecting it from a stranger's prying eyes, shielding her with his own imprinted presence—"Take a look, be so kind, I insist"—once, and again, and the whole way home. To see their footprints next to each other, again and again, was rapture beyond compare, like touching her in some mysteriously intimate way, and when she flitted away from him, almost startled,	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 71

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		і сховалася в свою фортецю з башточками, свою великопанську професорську віллу, обсажену невидними поночі, мов залягли десь там у глибині на чатах, родичами й покоївками (вхідні двері рипнули так, ніби густий баритон протягло здивувавсь: "О-о-о!"), він лишився стояти перед брамою на тому самому місці, де вона його покинула, цілком не розуміючи, куди ж тепер має йти — і пощо?..			when she drew back her hand and hid in her towered fortress—her eminent professorial villa guarded by a quietly watchful army of relatives and maids, invisible at this late hour, and with doors that creaked like a living baritone in surprise—he remained standing just outside her porch, rooted to the spot where she had abandoned him, without the slightest idea of where he should go next or why.		
152	королева	Таке постійне хихотливе, шампанське збудження: королева на карнавалі, перебрана за пастушку.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 426	A constantly giggly, champagne-bubbly arousal: a queen at a masquerade, dressed as a shepherdess.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
153	коханка	Одягнув свою піжонську білу сорочку і спустився в долину, до золотої електрики та бузкових тіней у провулках, де на нього чекали його коханки, відкривши вікна в чорну і свіжу ніч.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 90	He'd put on his foppish white dress shirt and head down into the valley, toward the golden electric lights and lilac-colored shadows of the city's alleyways - his lovers would be waiting there for him, opening up their windows into the cool black nights.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 43
154	кравчиня	Зголоднілі від суцільних дефіцитів мишинські модниці стали в чергу до нової кравчині, яка мала витончений смак і добру машинку.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 21	The young fashion-conscious local lasses, hungry for goods, which were never available in the stores, queued up before the new seamstress, who had good taste and a good sewing machine.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 94
155	красуня	Жінки здійняли руки до небес і почали викрикувати щось радісно й безтямно, і	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011.	с. 320	Then the women lifted their hands to the heavens and started shouting ecstatically,	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse	с. 133

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		чоловіки слідом за ними викидали в чорне жовтневе повітря міцно стиснуті кулаки, дякуючи місцевим духам за прихильність та поблажливість і славлячи щойно народжену принцесу Моку — гаранта їхньої безпеки та транзитності, королеву монголів, володарку срібних пернів ФК Шахтар, золотооку сплячу красуню, котра подарувала їм усім надію та сподівання.	442 с.		and the men threw their clenched fists into the black, October air, thanking the local spirits for their benevolnce and forbearance and praising their newborn princess, Moka, their guardian, their ticket to Europe, the queen of the Mongols, the bearer of the FC Shakhtar Donetsk silver rings, the gold-eyed sleeping beauty who gave them all hope and faith.	Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	
156	культуртрегерка	Певен, що серед них якнайчастіше трапляються екологічні активістки й політичні діячки, культуртрегерки та церковні хористки.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 285	I'm sure that their ranks are mostly filled by environmental activists and politicians, managers of institutions of high culture, and church choir singers.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 233
157	лаборантка	Там, унизу, скупчувалися жебраки, бомжі з "кравчучками" й картатими цератяними торбами, люди без віку, з погаслими очима й обличчями, наче зшитими із залежаного відвологлим, та так і не розгладженого полотна, — кілька років тому на мене при виході з "Пантагрюеля" накинувся з божевільним ревом і розкритими обіймами один такий вилізлий із гробу напівзотлілий Лазар, і я з жахом упізнав у ньому Сашка Краснокутського з паралельної групи, — колись ми з ним були врочисто назвалися молочними братами, відкривши, що обоє спали з лаборанткою з радіофізу, Ілонкою-Барбі, яка страх це діло любила.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 371	There, at the bottom, in the increasingly visible deposit were accumulated the paupers, the hoboes with dollies and plaid oilskin bags the size of suitcases, people with no age, with dead eyes and faces that looked like they'd been sewn from linen crumpled damp and never ironed out. A few years ago, at the door to Pantagruel, I was assaulted, with demented roaring and open arms, by one such half-decomposed Lazarus fresh out of the grave; with horror, I recognized him to be Sashko Krasnokutsky from my class—we'd solemnly declared ourselves milk brothers once, after we'd found out we'd both slept with the same ever-willing lab tech from	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 185

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
					the radio physics department, Ilonka-the-Barbie.		
158	ледащиця	І це ж навіть у фольклорі відбито: в усіх казках завжди бабина, тобто материна, дочка лишається в програті, а дідова, татова доця, привозить додому повну скриню всякого добра — нібито тому, що така трудівниця, а бабина ледащиця, але, може, бабина дочка просто не навчена — як би ми це сьогодні сказали, соціально адаптованої поведінки?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 71	You can find this even in folktales: it's always the wife's daughter, Mommy's girl, who loses out, and the man's daughter brings home a treasure—ostensibly because she works hard and the other girl is lazy, but what if the wife's daughter just doesn't know any better? Hasn't been properly socialized, you know?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
159	лікарка	У лікарняному коридорі Маріо мусив зачекати: у палаті лікарка саме пояснювала Колі, що ліки потрібно пити.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 147	Back at the hospital, Mark had to wait in the hallway—the doctor was trying to explain to a surly and uncooperative Kolia that he had to take his medicine.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 118
160	любителька	В очах знайомих я мусила потвердити свою, й без того поширену, репутацію несамовитої ризикантки, любительки пригод і гострих відчуттів, ладної на бозна-що задля чергової порції адреналіну, і мужчины, що були в товаристві, не зводили з мене за вечерею закслених підозрілим блиском поглядів (кожен, вочевидь, переконаний, що здолав би забезпечити мене адреналіном у куди приємніший спосіб!), і кілька дружин не до речі проявило підвищену нервозність, трохи приписувавши мені мій тодішній блаженно-п'яний стан — наслідок	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 39	My reputation as a daredevil, a thrill-loving adventure seeker who would do just about anything to get her adrenaline fix, had to have been carved in stone that night, and at dinner the men of the group couldn't take their suspiciously twinkling eyes off me, apparently convinced that any of them could come up with much more pleasurable means of supplying me with adrenaline. A few of their wives turned unattractively skittish, which put a bit of a damper on the blissful intoxication I had achieved with the powerful cocktail of two substances that are so hard to obtain for a professional	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 24

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		забійного коктейлю, складеного з двох рідкісних для професійного інтелектуала (чи я й справді професійний інтелектуал? чи може журналіст у нашій країні бути інтелектуалом?..) інгредієнтів: мертвецької фізичної втоми та гордості за вивершений труд.			intellectual (Is that what I am? Can a journalist in our country be an intellectual?): utter physical exhaustion and pride in a job well done.		
161	мандрівниця	Щойно цілі та білі, а тепер розтерзані камінними зубами полотна, звивалися то в'юнами, то гадюками в густій каламуті раптово збуреного намулу — немовби хотіли наздогнати незвану мандрівницю.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 46	A moment earlier the cloth had been white and whole, but now it was shredded by sharp stony teeth, and it writhed like eels and snakes in the thick, muddy, suddenly agitated silt - as if attempting to overtake the uninvited traveller.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 120
162	манекенниця	Зблизька в очі кидалось безліч деталей: пожовклий папір газетних вирізок, виколоті очі манекенниць, свіжорозлитий клей і темно-багряні краплі полуничного джему, схожі на загуслий лак для нігтів.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 42	Up close, though, the eye was immediately drawn to a multitude of minor details - the faded yellow newspaper clippings, the mannequins whose eyes had been gouged out, freshly-spread glue, and dark crimson drops of strawberry jam resembling dried-up nail polish.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 24
163	масажистка	Секретарки, масажистки, етажерки, асистентки — який же, коли вдуматися, широкий у платоспроможного мужчини вибір на ринку молодих і спраглих кращої долі жінок!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 425	Secretaries, masseuses, interns, assistants—come to think of it, what a wide choice a solvent man has of young women thirsting for a better life!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
164	масажистка	А на зворотному рейсі — вже знаючи, після того ранку з вікном на мокрі дахи, що з Р. треба невідкладно рвати, і то якраз для здоров'я, принаймні душевного, — я, як на гріх, завважила була якраз таку	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 427	And on the flight back—already knowing, after that morning with the hotel-window view of the wet roofs below, that I urgently need to break things off with R.—I just had to spot one of those tight Barbie dolls, not	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 214

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		<p>туленьку лялю, недавно з конвесра, хоч уже й не зовсім свіжу, ледь підпсугу нальотом уживаности, з недвозначним, як уніформа, прикидом: розпущене вороне волосся врівень сідниць, золоті ланцюги, срібні стилети-"алегро", що робили її на голову вищою од супутника, з виду десь чи не втричі од неї старшого, вони всілись акурат за нами, і тамтой — видать, також бізнюк, що всюди літає з власною масажисткою (на перекладачку ляля не тягнула!), — одразу занурився в якусь російську книжкову лабуду, якогось Гітлера-Сталіна-Жукова в полум'яній обкладинці (якраве, вони люблять усе якраве, щоб очі зривало, вічно голодні на блискуче діти сірих заводських окраїн та шахтарських посьолків!), — і за цілу дорогу озався до своєї супутниці єдиний раз — коли принесли напої: "Шва будеш?" — так я розмовляю з маминим Барсином: кісточку будеш?..</p>			<p>long out of the box but already not quite fresh, slightly spoiled by a touch of second-handedness, turned out as unambiguously as if she were wearing a uniform: loose, tar-black hair down to her buttocks, gold chains, silver stiletto heels that made her a head taller than her companion, who looked like he could be thrice her senior. They took the seats immediately behind us, and the man—also, I figured, a big wheel that flies everywhere with his own masseuse (the doll didn't quite have the goods for an interpreter)—instantly dove into some Russian pulp, some Hitler-Stalin-Zhukov potboiler with a hot-red cover. (Bright, they like everything bright, pop-your-eyes-out bright; they are forever hungry for bling, these children of gray factory developments and mining towns.) He spoke to his companion exactly once during the entire flight, when the stewardess came by with the drinks. "You want a beer?" The way I talk to Barsik, "You want some scraps?"</p>		
165	магір-одиначка	<p>Матері-одиначки, жінки-алкоголічки, сироти, зайди та вдови.</p>	<p>Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.</p>	с. 208	<p>Workers tossed out of garment factories, single mothers, alcoholics, orphans, interlopers, and widows.</p>	<p>Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.</p>	с. 169

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
166	медсестра	Та ти таки насправду помічна медсестра, дівчино! Хоч представляй тебе до вирізнення наказом штабу — за самовіддане зцілення раненого...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 223	You are a sister of mercy indeed—time to request you be recognized by a Headquarters' decree: For selfless work at healing the wounded!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 110
167	медсестричка	А шляк би то трафив, таже з нього вже зовсім здоровенний жеребцюра, ич як розбасувався, то якої ж курчої мами тут висиджує — жирує собі з медсестричкою, як який капітан-красноармеець на курорті, поки хлопці десь там гинуть, і ветиду на нього нема?!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 227	For Pete's sake, if he can be a stud like that, what the heck is he doing on his ass in the hospital? All fat and smooth like some Red captain shagging a resort nurse—while the boys are dying somewhere? You lazy bastard!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 112
168	метисочка	Он, значить, звідки в Павла Івановича ця зовнішність арабського терориста, цей близькосхідний колорит, що в розведеному вигляді ще й малій трохи перепавав, — і ці прекрасні балухаті очиська, цей підтятий носик і пухлогубий рот, коли вона повертає голову, враз, як на картинці з подвійним зображенням, складаються мені в новий образ: єврейочка!.. полукривочка, метисочка, а що, нічогенька комбінація вийшла...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 735	So that's where Pavlo Ivanovych gets his Arab look, his near-Eastern charm, some of which, in a diluted form, has trickled down to his progeny—and when Nika turns her head, the magnificent prominent eyes, the tucked-up nose, and the plump-lipped mouth assemble instantly, like a 3-D image behind a stereoscopic picture, into a new kind of person: a Jewish girl, a mixed-blood—and what a comely mix it is!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 379
169	моделька	Ото від того вернісажу вперше війнуло мені, як несвіжим віддыхом із пофарбованого рота, якимось вульгарним, купецьким душком, який за життя до Влади не приставав: не потрібен там був громохкий рок-гурт при вході, всі ті музики в льотчицьких шоломах, що потім	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 411	It was at that show where I first caught the whiff, like stale breath from a painted mouth, of this vulgar, mercantile tang that had never clung to Vlada when she was alive: the thunderous rock band at the entrance was out of place, all those musicians in aviator helmets, who later	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 206

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		<p>никали по залах із благісно обдовбаними усміхами, ані готичного вигляду дівулі з кошиками живих троянд, якими вони навщось посипали підлогу (креатив модного куратора, котрий знає, як роздути кошторис!), і відео, нарізане, як саямі, з роликів тих європейських музеїв, де виставлялися Владині роботи, теж було якесь несмачно претензійне, наче реклама турагентства, і так народом і сприймалося: "А ето хде, хде?" — з ожилим інтересом — куди більшим, ніж до розвішаних по стінах полотен, — перепитували в своїх супутників з'юрмлені перед екраном дами, вистроєні як на гламурну фотосесію, декотрі навіть із пір'яними боа на плечах у тон сукням, — втім, кілька було серед них і правдивих красунь, як завжди на вернісажах, і всі показували на чиюсь модельку з білим, як льон, волоссям у кінський хвіст, що це, мовляв, справжня проститутка — з Криму, з ялтинського готелю.</p>			<p>cruised through the galleries with benevolently stoned grins; and so were the Gothic-looking damsels with baskets of roses, which they, for whatever reason, strew all over the floor (a creative touch of the fashionable curator who knew how to blow up a budget); and the video, sliced like salami from the footage of the various European museums where Vlada's work had appeared, was also somehow distastefully pretentious, like a promo for a travel agency. And that's exactly how it played: "Where is that? And that?" the ladies inquired of their companions, with lively interest—much livelier than for the canvases displayed on the walls—as they crowded before the screens, lined up as if for a glamorous photo shoot, some with feather boas draped across their shoulders to match their gowns. As is always the case at art shows, there were among them a few truly beautiful women, and everyone singled out a model with her linen-white hair in a pony-sized tail as a real, honest-to-goodness prostitute from Crimea, from a Yalta hotel, or so they claimed.</p>		
170	модниця	<p>Зголоднілі від суцільних дефіцитів мишинські модниці стали в чергу до нової кравчині, яка мала витончений смак і добру машинку.</p>	<p>Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда",</p>	с. 21	<p>The young fashion-conscious local lasses, hungry for goods, which were never available in the stores, queued up before the new seamstress, who had good taste</p>	<p>Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re</p>	с. 94

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			2011. 64 + 48 с.		and a good sewing machine.	вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	
171	молдаванка	Мовляв, так і так, відколи поховали бідолашну Одарку, ця безсоромна молдаванка Маріца живе собі з сином, як із чоловіком, ні сорому, ні совісті не маючи... сохрани, Боже, людських дітей і навіть ворога від такого.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 42	It announced that after they had buried poor Odarka, this shameless Moldavian Marica had started to live with her son as husband and wife, showing no shame and no conscience... Lord save our children and even our enemies from the likes of this.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 115
172	молодиця	Образи переховували жінки, це була їхня робота, — раз, що їм і від властей безпечніше було, якби засікли, — мовляв, що візьмеш із темної баби ("Несознательной.." — підказує всміхаючись інтерв'юєрка), ну да, корів же хто з колгоспів позабирав назад у двори в тридцятому — баби й молодиці, і так і лишилося, відстояли!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 79	It was women who buried the icons—it was their job: one, because they were safer from the authorities—if they got caught, it was no big deal, like what else would you expect from a stupid broad." "No class consciousness," the interviewer pipes in with the vintage Communist-speak "Exactly, and who took the cattle back from the kolkhoz in the early thirties? Again, mothers and wives, and that's how they managed to keep them.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
173	молодиця	Молодиця стояла перед хатою, схрестивши руки на грудях, і сміялася краснопогонникам у живі очі — а він наслухав із-за хати зі зведеним напоготові затвором: — "Ішь ти, бойкая какая, а муж твояй где?" — "Адесь є, пане офіціре, коли ваші не вбили!" — навіть він притерп, чекаючи вибуху, але молодиця краще за нього розлічила внутрішні сили сторін: тамті невідь-чому обм'якли і, погилдикавши ще трохи для годиться, —	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 193	A young village wife in front of her house, arms across the chest—laughing straight into the Reds' faces—while he listened from the backyard, rifle cocked. "Some hot thing you are, all by yourself—and where'd be your husband?" "He is, indeed, Officer-sir, somewhere, lest your boys shot him already!" He froze to the spot, ready for an explosion, but the woman better divined the balance of powers: the others sort of	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 95

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		подались, відступили.			withered right there and, after shooting the breeze for a while longer, just for show, left, retreated.		
174	мольфарка	Мольфарка.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 46	Shaman.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 56
175	монашка	При столі сидять монах і монашка і щось п'ють.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 68	Around the table sit a monk and a nun, drinking something.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 44
176	монашка	Оминав зовсім стареньких монашок, що зблискували керамічними щелепами, оминав тілих жінко-поліцейських, у чії руки хотілося віддатись і чіими кайданками хотілось навіки бути скованим. Однокласника далі не було вдома.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 288	He dodged the ancient nuns flashing their ceramic dentures and the portly policewomen—their powerful arms made him want to give himself up to their embraces and their handcuffs made him want to be fettered for the rest of his life.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 235
177	москалиця	Але безкості сільські язики таки задовго до церковної книги припечатали новонародженій дитині її довічне ім'я — москалиця.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда",	с. 6	But in spite of the name entered into the church register, the spineless village gossips had branded the newly-born child with a name which stuck with until her	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге	с. 10

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			2011. 64 + 48 с.		dying day - Moskalystsia or Russky woman.	вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	
178	муринка	І на цих диванчиках сиділи три мурини і одна муринка.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 26	Three dark-skinned men and one dark-skinned woman were sitting on these sofas.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 17
179	муринка	І на муринах було якесь біле спідне, а на муринці сіра спортивна білизна.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 26	They were in their underwear, the men's strange and white, the woman's modern and sporty.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 17
180	мучениця	Від думки, що з підримованим батьківським трупом на оберемку я товктимусь у тій самій черзі — з цією заслуженою мученицею режиму в перших рядах, — мені зробилось якось по-особливому, гнітюче паскудно, і я того вечора пребездарно набралась у "Барабані", мішаючи найміцніші коктейлі, як зелене дівчисько, — всі вони смакували сілню і содою, і на ранок похмільна згага пекла так само — содою й сілню...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 49	The vision of dragging my father's made-up cadaver into the same carnival tent of "the persecuted," where this veteran martyr held court, soured everything with particular potency, and I proceeded to get most ingloriously drunk at Baraban that night, downing the strongest cocktails like a sorority girl—but they all tasted of soda and salt, and in the morning the hangover reeked of the same, salt and soda.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 28
181	напарниця	І ми кожного дня з напарницею мусили виловлювати з ріки піонерів.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 95	My partner and I had to pull his kids out of the water every day.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 44

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
182	напарниця	Говорив, що сам не розуміє, як так сталося і коли це почалося, але його напарниця, ще зовсім юна, тиха й тонка, в якій не було нічого, крім спортивних перспектив, утратила від нього голову, і він теж утратив свою, причому задовго до цього, тож ніхто з них особливо ні про що не думав.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 31	He said that he didn't even know what had hit him or how it all started—his partner in crime, a shy, slim girl with nothing going for her but the prospect of a dazzling sports career, went crazy for Marat . . . and he'd gone crazy for her a while before.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 21
183	наречена	Праці матимуть повні руки, і буде з ними секретарка, "Дзвіня" — "моя наречена", майже офіційно ознайомив "Стодоля", гейби наперед застерігав: моє, не руш, — і Адріян знову кивнув, ховаючи посмішку: вітаю, друже.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 229	"They'll have their hands full, and they'll have a secretary, Dzvinia, my fiancée," Stodólya added—very formally, as if to forestall any potential infringement, like, she's mine, alright?—at which Adrian nodded his congratulations, hiding a smile.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 113
184	начальниця	Данило неквапно підвівся, скинув на підлогу хрещеного молодого, що спав, сидючи на стільці, головою у виделках, осадив одного з футболістів, що ліз битися до офіціантів, провів важкою долонею по спині блідій начальниці юридичного відділу, від чого та запалала, вигораючи зсередини, пішов, не озируючись, відчуваючи за плечима запах паленого цукру й мокрого потюну.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 114	Danylo rose to his feet unhurriedly, went over to the bride's godfather, who had been sleeping upright in a chair by the bar, his head resting on a bunch of forks, and knocked him to the ground, slugged one of the soccer players who was trying to pick a fight with one of the servers, ran his heavy hand along the head lawyer's pale back, sending fire through her skin, and walked away without looking back, detecting the smell of charred sugar and wet tobacco that lingered behind him.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 89
185	небіжниця	Коло небіжчиці сиділи дві красиві потягані жінки, обидві в чорних сукнях, чорних панчохах і чорних черевиках, в одній на пальцях було безліч пернів та	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 204	Two beautiful, worn-down women, both wearing black dresses, black stockings, and black shoes, were sitting by the deceased. One of them had countless rings on her	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum,	с. 87

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		каблучок, а в іншій на шиї мотались намиста й ланцюжки з золотими хрестиками, відразу двома чи трьома.			fingers, while the other had beads, necklaces, and two or three gold crosses hanging around her neck.	2016. 180 с.	
186	небіжчиця	Крім того, зусібіч небіжчицю обкладено було лампами, одягом, вишиваними портретами Тараса Шевченка й Ісуса, в руках вона тримала пудреницю й фен, а до кишень піджака дбайливий Коча напихав монети, медалі й жетони.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 205	In addition, lamps, clothing, and sewnn portraits of Taras Shevchenko and Jesus Christ surrounded the deceased. She was holding a compact and a hair dryer, while Kocha had considerably stuffed her jacket pockets with coins, medals, and tokens.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 87
187	небіжчиця	Коли яму заставили речами й квітами, так що й небіжчиці за ними видно не було, до могили підійшов священник.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 209	After the hole had been filled with flowers and the deceased's possessions, completely concealing her, the priest walked up to the grave to pay tribute.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 89
188	небіжчиця	Влада запам'ятала, як прокидалася вночі й бачила крізь одчинені двері палахтіння свічок у сусідній кімнаті, — там "чували" над небіжчицею, і свічки, здалося маленькій Владусьці, проростали з темряви самі собою, як вогняні квіти, вона подумала, що це і є папороть, про яку мовилося в казках, і навіть загадала бажання, тільки не пам'ятала, яке, — і ось тої ночі вона почула голосіння, "справжнє голосіння, Дарино, тепер такого вже й по селах не почувеш!" — казала, це було як спів: одним-одна музична фраза весь час повторювалася, розганялась угору, мов по крутосхилу, й безсило з'їжджала вділ, наче той "газик", яким вони з батьком	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 121	Vlada remembered waking up in the middle of the night and seeing through the open door the flickering candlelight in the other room: there, people were sitting vigil with the newly departed and the candles appeared to little Vlada to be growing into the darkness of their own accord, like fiery flowers, and she thought these were the fern blooms of the fairytales she'd heard, and even made a wish, only she couldn't remember it; that night she heard the lamentation—"Real lamentation, Daryna, you don't hear it like that anymore, not even in the country!"—she said it was like singing, a single musical phrase repeating itself, rising, sweeping up, as if running	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 59

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		добиралися в село по осінній багноці, буксуючи при кожнім пагорку, і в цій монотонності була якась усепроймаюча моторошна ясність, ніби саме вона, ця монотонність, і була найточнішим виявом краси, і муки, і марности людських зусиль під цим небом.			uphill, then sliding back down, helplessly, worn out like the van that took her and her father to the village through late autumn mud, wheels spinning on every hill, and this monotony contained a kind of all-embracing uncanny clarity, as if only this, the monotony, could truly express the beauty, and the agony, and the vanity of human effort on this earth.		
189	небіжчиця	Була я, була, клацає їй безгучно, — якраз у той час на ті самі кадри дивилася, тільки з іншою небіжчицею в товаристві!..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 133	I was, I was, clicks in her head—right when you called, I was looking at the same footage, only with a different dead woman!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 65
190	незайманка	А то ж — ого-го-о-о яка справа, як незайманка своєю цнотою щезника вигріває!	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 10	And what a big deal it was, when a virgin used her virtue to hatch a devil!	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 15
191	незнайомка	А зайшовши, тут-таки їх і побачив: у ванні, повернувшись до Марію спиною, стояла юна незнайомка й марно намагалася розібратися з гарячою водою.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 144	A young stranger stood in the shower, her back turned to Mark, fiddling with the hot-water knob.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 116
192	незнайомка	Лука сидів і посміхався, переводячи погляд від Боба до незнайомки, що сиділа при іншому боці столу.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 309	Luke sat there smiling, his eyes shifting from Bob to the girl who was sitting on the other side of the table.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 252

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
193	незнайомка	На одному з них сиділа незнайомка, яка чомусь залишилась.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 316	The girl nobody knew was still there, for some reason.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 258
194	німкеня	У маленькому грецькому магазині, куди він забрів по воду, до нього притислась, виходячи, світловолоса й легко одягнена німкеня з ніжним світлим пушком на тренованих стегнах, з підкачаним животом, з пірсингом, що бовтався в неї на носі, ніби кільце з інформацією на лапці домашнього голуба.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 286	On his way out of a small Greek restaurant where he'd bought a bottle of water, a scantily clad German girl with fair hair, soft peach fuzz on her lean body, a rock-hard stomach, and a piercing dangling from her nose like a band attached to a tame dove's leg pressed up against him.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 234
195	новонароджена	Натомість жінка, котра кидала трави до вогню, схилилась над багаттям і, набравши повні легені диму, підвелась і рушила до новонародженої, а там випустила біле задимлене повітря над головою дівчинки, так що та аж посміхнулась уві сні, й усі інші теж заусміхались, і я теж усміхнувся, і Кароліна, торкнувшись мого ліктя, також засміялась.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 318	Then the woman who was sitting on top of the stove, tossing grass into the flames, hopped down, bent over the fire, and inhaled deeply, filling her lungs with smoke. She headed over to the newborn and exhaled white, smoky air over the girl's head, so that she even smiled in her sleep. The rest of the nomads smiled with her, and so did I.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 132
196	огириця	Цей останній замір, іно зажеврїлий, убила в мені на пню відома поетеса, з тих, свого часу гучних, із патріотичними віршиками й туманною репутацією жертви режиму, — з цікавості я сама попхалася брати в неї ювілейне інтерв'ю, де й пережила повний нокдаун: здоровезне, гергеписте	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 48	Interestingly enough, I wanted to interview her on the occasion of her birthday—and found myself in a knockdown: the draft-horse-sized harpy with a bad bite spent the first half hour spraying me with spit, tossing her head to make the few remaining strands of her dyed hair bounce (which	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 27

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		<p>бабисько з кепським прикусом, бризкаючи на мене слиною й раз у раз хвицаючи головою, щоб метлялися поріділі фарбовані кучері (жест, який сорок років тому міг асоціюватись у невибагливих мужчин водночас і з темпераментом молоді огириці, і з патріотичною нескореністю), спершу з півгодини значущо, з притиском торчило мені, що воно допускає до себе "тільки вибраних людей", щоб я належно пройнялась і виструнчилась, — а потім так само довго й докладно, з усіма картинками, мовби те трапилося вчора, розповіло, як на його перший ювілей, п'ятдесятилітній, — в той самий рік, порахувала я, коли Стусові впаяли другий строк, уже смертний, — бабиськові навіть не прислали зі Спілки письменників вітальної телеграми, а прислали, здумати лишень, запрошення на чийсь інший авторський вечір — бабисько двадцять п'ять літ пам'ятало, чий саме, — зі спеціальним підступним умислом саме цього дня зорганізований, — от яке воно було переслідуване!..</p>			<p>about forty years ago may have signaled to some undemanding men both a temperament of a young ogress and the spirit of an indomitable patriot), and making absolutely sure that I realized how privileged I was to have been granted access to a person who only “interacts with very select people”; she then proceeded to relate, in great detail and with vivid illustrations, as if it had happened the day before, how for her first, fifty-year jubilee—the same year, I quickly calculated, when they gave Stus, also a poet, his second (and deadly) prison sentence—the National Writers’ Union didn’t even send her a congratulatory telegram, but instead mailed her (imagine that!) an invitation to someone else’s reading—the harpy still, twenty-five years later, remembered whose—scheduled, intentionally, no doubt, on the same day, and that’s what it was like, being persecuted!</p>		
197	одиначка	— Ви одиначка?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 743	“Are you the only child?”	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012.	с. 383

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						852 с.	
198	однокурсниця	Учора зранку попхався на весілля до доньки однієї своєї однокурсниці, що пару років тому померла, лишивши по собі добру пам'ять і дорослу спадкоємицю.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 141	Yesterday morning he'd made a long haul out to some wedding—he had a classmate who had died a few years ago, leaving behind a solid legacy and an adult heiress.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 113
199	однокурсниця	У мене половина однокурсниць проститутками стали.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 226	Half of my old classmates are prostitutes now and the other half are jealous of them.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 185
200	однокурсниця	Що то роблять із людиною навіть не гроші ще, а сам тільки їхній провіденційний подув у повітрі — впору згадати колишню однокурсницю, що влізла з чоловіком у газовий бізнес під руку якогось московського Петі, а той Петя виявився гомиком — і внадився раз у раз їздити до них трахати Лесьяного благовірного, а Леська на цей час перебиралася в кімнату для гостей.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 173	Makes me think of Les'ka, we were at the university together: she and her husband went into the gas business under the tutelage of some Petya from Moscow, and later Petya turned out to be gay and would come visit every time he got the itch for Les'ka's hubby—Les'ka would move out to the guestroom then.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 185
201	оптимістка	Але ми ж із тобою оптимістки, Владо, чи не так?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 69	Still, Vlada, you and I are optimists, aren't we?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 37
202	отроковиця	А я була перед ними смертна — мені заледве сповнилося вісімнадцять, і я тоді ще й жінкою, по правді сказавши, не була	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 21	And I was before them, a mortal, barely nineteen. I wasn't even a woman yet to tell the truth (it was soon after that I became	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las	с. 15

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		(от якраз невдовзі по тому й стала!), так що, може, то було прозріння з розряду тих, що класифікуються в богословській літературі як видіння отроковиць абощо, — в кожному разі, ніколи потім, у жодному з тисячолітніх святилищ, ні на Афіньському Парфеноні, ні на оголеній плащизні Єрусалимського Храму, ні в Гетсиманському саду, — ніде більше ті, видимі чи невидимі, хто віками замешкує місце, не приймали мене за свою: все, що я будь-де відчувала, навіть коли вдавалося зостатися з ними сам-на-сам, була їхня зачаєність — не грізна чи відпихаюча, а десь така, як загамований подих, що словами приблизно віддається як "Чого тобі, жінко?".			one), so perhaps mine was the kind of revelation classified in theological literature as a maiden's vision or some such. At any rate, never again, in any of the ancient holy places—not at the Athenian Parthenon, nor on the bare site of the Jerusalem Temple, nor in the Garden of Gethsemane—would those, visible or invisible, who persist in a place for ages, welcome me as one of their own. All I ever felt again—even when I managed to be alone with them—was their purposeful wariness, not menacing or defiant but more akin to a held breath, a whisper: What do you want, woman?	Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 c.	
203	офіціантка	Підійшла офіціантка — хлопчача зачіска, уважний погляд. Юра попросив приборати звук.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 200	A waitress came over—boyish haircut, attentive gaze.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 c.	с. 162
204	офіціантка	Ідучи до однокласника, він старанно оминав сонячних офіціанток, що виносили стільці й застиляли столи білосніжними скатерттинами, оминав літніх поштарок, що дивились на перехожих уважно й трепетно, як на потенційних власників поштових скриньок.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 287		Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 c.	с. 235

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
205	панночка	<p>І навіть те, що цей хлопець назвався внуком упівської боївкарки, жінки, чий образ не відпускав мене, відколи я вперше вгледіла її на паршивенькому архівному знімку — таку різко відмітну серед усіх тих вояків із грубуватими селянськими фізіономіями, чепурну й відзігорну (елеганцьку, як у них там кажуть!) навіть у повстанському однострої, так зграбно перетяту в короткому стані армійським паском, ніби не з підземної криївки вилзла на світ, а вбралася панночка для виїзду на полювання в родовому маєтку і десть за спиною ховала англійського стека, а за кадром — кількох породистих хортів, що з нетерплячим гарчанням натягували повідок, — те, що він міг мати до цієї жінки найбезпосередніший — кровний — стосунок (щось наче й справді прозирало спільне в губах, у посадці очей...), теж анічогісінько не доводило, — що, хіба не пам'ятає наша стара тусовка (та тільки де вона тепер, гай-гай...), як рідний правнук самого Миколи Міхновського на початку 1990-х ошивався по тодішніх хрещатицьких "демократичних" точках, нині покійних "Ямах" і "Кулінарках", переконаним "істинно рускім человеком", ще й російські монархічні стішки власного виробу там, пригадується,</p>	<p>Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.</p>	с. 28	<p>Nor did it matter much that this boy introduced himself as the grandnephew of the Insurgent Army warrior, the woman who has gripped my imagination from the instant I saw her image on a faded archival shot—so radically different from her peasant-faced fellow insurgents, so neat and refined (“smart,” as the locals would say), even in her guerrilla uniform, the army-issue belt wrapped around her small waist with such flawless style it wasn’t as if she had just climbed out of an underground lair but was simply dressed for a hunt across her family’s lands (you could almost imagine a riding crop in hand behind her back and her pack of purebred hounds just outside the frame, straining their leashes and whimpering with excitement). No, the boy’s ostensibly intimate—blood!—bond to her (admittedly, one could glimpse a resemblance in his lips, his eyes) was not, in itself, a recommendation. Our old gang (Where are they now?) remembers all too well how in the early nineties the great-grandson of the legendary nationalist Mykola Mikhnovsky introduced himself as “a thoroughly Russian person” at “democratic” haunts along Khreshchatyk—all those long-defunct “Dips” and “Culinary Cafés”—and</p>	<p>Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.</p>	с. 19

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		декламував?			could even be prompted to read Russian monarchist poems of his own composition, which no doubt made his ancestors spin in their graves like chicken on a spit.		
206	паня-служниця	З помутнілими очима, а може, вже й із помутнілим розумом, сиділа перед хатою зі своїми панями-служницями із кошика — й моторошне шипіння, здавалося, перекривало тріск автоматних черг.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 56	With glazed eyes, and perhaps even a glazed mind, she sat before her house with her lady-servants in the basket - and their frightful hissing seemed to muffle the crackle of automatic gunfire.	Matiios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 67
207	парпуля	Отже, тамта стара парпуля, зодягнута в стилі щонайменше середини минулого віку, — то пані Мелісанда з Понятовських Жевуська — печальний уламок старого шляхетського роду, котрий, на жаль, вигасає, пророчиця й авантюристка, яких мало.	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 105	That ancient crone dressed in a style belonging to no later than the middle of the last century, is Mrs. Melisanda Rzewuska nee Poniatowski - the sad relic of an old Polish noble family that, regrettably, is dying out, a diviner and an intriguer without compare.	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 100
208	партизанка	Так працювати, як працюють ці хлопці-реставратори, — з повною самопопсвятотою, за мізерну плату, з самої відданості тому, що робиш, — це й є партизанка в чистому вигляді, сама суть партизанки, як той очищений від слів до голого інструментального квиління голос.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 818	To work the way these restoration guys work—in utter self-dedication, for miniscule pay, purely out of devotion to what you do—that is resistance in its purest form, the essence of resistance, like that voice stripped of words down to a bare melodic lament.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 424
209	партнерка	Там, ясна річ, буде купа всіляких мандрівних шльондр, що-що, а партнерку до ліжка на цьому святі Воскресаючого Духу знайти простіше всього, може, навіть простіше, ніж пляшку, щоправда,	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 14	There will be legions of itinerant whores of all kinds in Chortopil, of course, whatever else happens, finding a lay at this festival of the Resurrecting Spirit will be easier than anything else, maybe even easier than	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 23

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		він занадто нарцисичний, аби за ними увихатися, але невже йому так потрібна я і саме там?			finding a bottle, admittedly, he's too narcissistic to go prancing after them, but does he really need me right here?		
210	пасажирка	Слід сказати, що матроси, котрі отримали за перевезення жінок доволі серйозну суму, все одно ставились до своїх пасажирок насторожено, коли б не сказати — вороже.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 372	One should note that the sailors, who received a rather hefty sum for agreeing to transport the women, were quite apprehensive about this particular venture, and even rather belligerent toward them at times.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 154
211	пастушка	Таке постійне хихотливе, шампанське збудження: королева на карнавалі, перебрана за пастушку.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 426	A constantly giggly, champagne-bubbly arousal: a queen at a masquerade, dressed as a shepherdess.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
212	перекладачка	А на зворотному рейсі — вже знаючи, після того ранку з вікном на мокрі дахи, що з Р. треба невідкладно рвати, і то якраз для здоров'я, принаймні душевного, — я, як на гріх, завважила була якраз таку тугеньку лялю, недавно з конвеєра, хоч уже й не зовсім свіжу, ледь підпсутовану нальотом уживаності, з недвозначним, як уніформа, прикидом: розпущене вороне волосся врівень сідниць, золоті ланцюги, срібні стилети-"алегро", що робили її на голову вищою од супутника, з виду десь чи не втричі од неї старшого, вони всілись акурат за нами, і тамтой — видать, також бізнюк, що всюди літає з власною масажисткою (на перекладачку ляля не	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 427	And on the flight back—already knowing, after that morning with the hotel-window view of the wet roofs below, that I urgently need to break things off with R.—I just had to spot one of those tight Barbie dolls, not long out of the box but already not quite fresh, slightly spoiled by a touch of second-handedness, turned out as unambiguously as if she were wearing a uniform: loose, tar-black hair down to her buttocks, gold chains, silver stiletto heels that made her a head taller than her companion, who looked like he could be thrice her senior. They took the seats immediately behind us, and the man—also, I figured, a big wheel that flies everywhere with his own	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 214

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		тягнула!), — одразу занурився в якусь російську книжкову лабуду, якогось Гітлера-Сталіна-Жукова в полум'яній обкладинці (яскраве, вони люблять усе яскраве, щоб очі зривало, вічно голодні на блискуче діти сірих заводських окраїн та шахтарських посольків!), — і за цілу дорогу озвався до своєї супутниці єдиний раз — коли принесли напої: "Шва будеш?" — так я розмовляю з маминим Барсином: кісточку будеш?..				masseuse (the doll didn't quite have the goods for an interpreter)—instantly dove into some Russian pulp, some Hitler-Stalin-Zhukov potboiler with a hot-red cover. (Bright, they like everything bright, pop-your-eyes-out bright; they are forever hungry for bling, these children of gray factory developments and mining towns.) He spoke to his companion exactly once during the entire flight, when the stewardess came by with the drinks. "You want a beer?" The way I talk to Barsik, "You want some scraps?".	
213	перехожа	Поруч товклася випадкова перехожа, яка потім і переповіла цю історію ширшому загалу.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 37	A woman who just happened to be passing by saw it all and went on to tell the community.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 267
214	перукарка	А дівчина виявилася перукаркою.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 46	It turns out the girl was a hairdresser.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 34
215	пестунка	Але вона ще замала, щоби в'їжджати в такі тонкощі, вона, з щасливим егоїзмом юности, ще переповнена виключно собою й своєю негайною потребою самоствердження (пестунка, татова доця, а ще до того ж і пізня дитина, ну так, це ж Павлові Йвановичу мусило десь уже під	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 731	But she is still too young to appreciate such complexities; she, with the happy enthusiasm of youth, is still filled to the brim with herself exclusively and her urgent need for self-affirmation (little princess, Daddy's girl, and a late child to boot—Pavlo Ivanovych must've been	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 377

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		сороківку бути...), — і вона хапається за одним заходом вихлопнути на мене все, чого не розлила по дорозі, поки гналася за мною з своїм буклетиком від самої коней, знизу від Городецького аж під Софію (а нічогенький-таки крос, десь із півгодини біжка під гору, не диво, що товстенке упріло!), — радісно нагадує мені, що має мій автограф, — видно, в її уявленні це вже якась інтимність, знак зв'язку між нами, атож, пригадую, люблячий тато ж таки й випросив був для дитини, тількино перший раз мене забачивши, добре мати люблячого тата!..			pushing forty). And she springs at the chance to unload on me, all at once, everything she didn't spill along the way while she raced after me with her booklet all the way from the Conservatory, up the hill from Gorodetsky Street to St. Sofia (and that's quite a trek, must be what, about thirty minutes, and all uphill, no wonder the plump little thing is drenched!). She reminds me, happily, that she has my autograph—in her mind, this must constitute some kind of intimacy between us, a sign of a connection—of course, I remember, the same loving father solicited it for the child the first time he ever laid eyes on me, must be nice to have such a loving dad!		
216	писарка	Писарка спершу звела на неї здивований погляд, а далі мовчки схилилася над паперами, майже непомітно низавши плечима чи то від нерозуміння, чи то несхвалення, чи, може, навіть і осуду.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 15	The registrar at first looked up at her in surprise, and then quietly bent over her papers, almost imperceptibly shrugging her shoulders, perhaps because she failed to understand, or perhaps because she did not approve from opposition, or perhaps even, because she condemned Marica for her action.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 88
217	піонервожата	— Я, — сказала Ольга, — колись працювала піонервожатою в піонерському таборі.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 95	I used to be a camp counselor.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 44

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
218	плакальниця	Ніби дві плакальниці, вісниці смерті, принесли вони погані новини, віщуючи в подальшому зростання відсотків по кредитах та підвищення всіх можливих комунальних тарифів.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 158	Like funeral keeners, these two signified death, forecasting interest rate hikes and mounting utility bills.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 69
219	повія	Жіноцтво вже досягло тієї стадії поведінки, коли професійних повій практично неможливо відрізнити від порядних господинь, а чоловіцтво творило збірний і багатолікий образ чи то молодцюватого бізнесмена, чи то просто якогось феноменального скурвого сина.	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 42	The women had already reached a stage of behaviour where it is practically impossible to distinguish professional prostitutes from decent housewives, and the men had imerged into a collective and manyfaced portrait of an audacious businessman or some other phenomenal son of a bitch.	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 49
220	подруга	Подруга її, так само м'ясна від спеки, мала на голові старанно викладену кону кольору промислової міді, що червоно відсвічувала в сонячному промінні.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 157	Her friend, drooping just as much from the heat, had a copper-colored mop, tinted red by the sunlight, neatly arranged on her head.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 69
221	подруга-однодумця	Але невдовзі виявилось, що Василенкове придбання вміє не тільки носити спіднички вище трусів і стояти раком у туалеті, — у цієї сироти з Мелітополя (чи з Маріуполя, я вічно плував) незгірше працювала й голова, сирота вже вчилася десь на бухгалтерських (чи секретарських) курсах і дуже швидко стала нам не просто секретаркою (триста доларів плюс преміальні), а справжньою бойовою подругою-однодумцею: коли ми, ще втрьох, я, Василенко і Зайцев, обговорювали нові проекти, Юлічка, в	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 639	But soon enough it turned out that Vasylenko's acquisition could do more than wear skirts that end above her panties and bend over in bathrooms—the Melitopol (or Mariupol, I can never keep it straight) orphan had a well-oiled brain, too, and was already taking accounting (or secretarial) evening classes somewhere and quickly became not just our secretary (three hundred dollars a month plus bonuses), but a true comrade in arms: whenever we, the three of us back then (Vasylenko, Zaitsev, and I) discussed any new projects, Yulichka	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 328

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		ботфортах і міні, незмінно нам асистувала й не раз потрапляла підкинути якусь корисну ідейку саме тоді, коли хлопці вже от-от готові були перегризтися між собою.			was unfailingly there to assist and, more often than not, would make a useful suggestion right at the moment when we were about to go for each other's throats.		
222	подружка	Компанію сестрам у їхній духовній місії склали їхня давня подружка, ірландка за походженням Варвара Керрол, та мексиканська співачка, активістка методистської церкви Марія де лос Мерседес, котра зголосилась плисти з сестрами, тікаючи від переслідувань церковної адміністрації, що звинувачувала Марію в привласненні коштів, переданих на церкву парафіянами.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 372	Barbara Carroll, an Irish-American and one of their oldest friends, as well as Maria de las Mercedes, a fellow singer and church member of Mexican descent - and who had good reason to leave the country after the church administration accused her of embezzling donation money - joined the Abrams sisters on their religious mission.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 154
223	подружка	Гостював у давньої подружки, Раї Штерн, з котрою вони разом навчалися і яка після отримання диплома успішно змінила прізвище, виїхала в бундес і тепер співала в ресторані «Самовар».	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 397	He had been visiting an old girlfriend, Rae Stern; he'd been in the same class as her, and she'd changed her last name and left for Germany after graduating from college.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 164
224	подружка	Бармени всіх розтягли й порадили розходитися, викладач намагався поводитися спокійно, проте дещо зашвидко подав своїй подружці плащ, дещо забагато лишив чайових, дещо демонстративно простягнув їй руку, щоби вивести на вулицю.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 38	The professor tried to keep his cool, but he handed his girlfriend her coat just a little too quickly, he tipped just a little too generously, and he made just a little too much of a show of taking her hand as they were leaving.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 27
225	поетка-патріотка	Ти ще ніколи в житті не бував у Чортополі, Хомський, і навіть змушений був якось вислухати гнівну нотацію з уст однієї поетки-патріотки про те, що	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240	с. 10	You've never in your life been to Chortopil, Khomsky, though you once had to listen to an angry lecture from the lips of a certain patriotic woman poet about how Chortopil	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998.	с. 19

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		Чортопіль — наша духовна Мекка, і не побувати в ньому не можна, якщо ти справді любиш свій рідний край, а кожен митець повинен любити свій рідний край, пане Хомський, так вона казала десь протягом години, в клубі українського товариства, підсівши до тебе на сусідній стілець, одне й те саме протягом години, з деякими несуттєвими варіаціями, нахилиючись дуже близько до твого обличчя, аби ти її добре почув, але ти чув тільки поганий запах від неї, тож поклявся самому собі, що ніколи не поїдеш у той Чортопіль, але от їдеш, їдеш, Хомський, покинувши напризволяще інститут і Росію, і Женю з абортм, їдеш на два дні за тисячу кілометрів, бо тебе покликано телеграмою від Мацапури — геніального постановника всіх епох і народів.	с.		is our spiritual Mecca, it is impossible not to go there if one truly loves one's native land, and all artists must love their native land, Mr. Khomsky, that is what she kept saying for about an hour at the club of the Ukrainian society after occupying the chair next to yours, onne and the same thing for an hour with minor variations, holding her face very close to your so that you could hear her properly, but all you noticed was that she smelled bad, therefore you swore never to go to Chortopil, and yet here you are, Khomsky, you're going, you're going, leaving the institute and Russia to fend for themselves, and Zhenia with her abortion too, you're going a thousand kilometres to spend two days because you have been summoned by a telegram from Matsapura, that genius of an impresario for all epochs and nations.	134 с	
226	покійна	Застілля вихопилось у під'їзд, пляшки з вином і тарілки з овочами передавали на сходи, всі голосно говорили, згадуючи факти трудової біографії покійної й перекикуючи одне одного.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 214	The party was flowing out onto the stairwell; bottles of wine and vegetable platters were being passed down the line. Everyone was talking loudly, recalling the deceased's professional achievements, yelling over one another.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 89
227	покійниця	Ні, здається, то пізніше так подумалося — коли він мене проводжав до виходу і, вже не мавши чого більше додати, все одно продовжував говорити, мовби його забули	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 725	Actually, now that I think about it, I must have picked up that vibe a bit later—when he was escorting me back to the entrance and, no longer having anything to add, kept	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012.	с. 373

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		вимкнути, — говорив і говорив, як піском сипав, аж пригадав мені, вперше за всю аудієнцію, того капітана з юрливими чорними очками, що колись "співбесідував" мене в ректораті перед дипломною практикою, — говорила покійниця до самої смерти, та все чорти-батька-зна-що.			852 c.		
228	покоївка	Снігова королева — так він назвав її того вечора, коли відпроваджував додому, до професорської колонії на Круп'ярській, її високі шнуровані ботики лишали на снігу такі крихітні, сливе діточі сліди, він указував їй на те, а вона поблажливо, трошечки кокетливо посміювалась — та що ви, пане Адріане, нога як нога, — але ж прошу порівняти, панно Гелю, — приділявся їй упечатував свою ведмежу лабищу поряд із її делікатним слідочком, що темнів на снігу, мов квіткова пелюстка (з манюнім пуп'янком обцасика внизу), гейби боронячи його в такий спосіб від можливого чужого ока, ослоняючи своєю зримо втоптанною присутністю, — прошу подивитися, прошу! — раз, і вдруге, і так цілу дорогу: бачити відбитки їхніх ніг поруч, знову й знову, було неситимим блаженством, наче доторкатися до неї в якийсь особливий, інтимний спосіб, і	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комира, 2019. 852 с.	с. 145	852 c.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 c.	с. 71

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		коли вона вже майже злякано випурхнула, вихопила від нього руку під самим ганком і сховалася в свою фортецю з башточками, свою великопанську професорську віллу, обсажену невидними поночі, мов залягли десь там у глибині на чатах, родичами й покоївками (вхідні двері рипнули так, ніби густий баритон протягло здивувавсь: "О-о-о!"), він лишився стояти перед брамою на тому самому місці, де вона його покинула, цілком не розуміючи, куди ж тепер має йти — і пощо?..			mysteriously intimate way, and when she flitted away from him, almost startled, when she drew back her hand and hid in her towered fortress—her eminent professorial villa guarded by a quietly watchful army of relatives and maids, invisible at this late hour, and with doors that creaked like a living baritone in surprise—he remained standing just outside her porch, rooted to the spot where she had abandoned him, without the slightest idea of where he should go next or why.		
229	покровителька	Решту грошей Катрінка поклала в хаті за образ святої Катерини-Великомучениці — своєї милостивої заступниці й покровительки.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 7	Katrinka placed the rest of the money behind the icon of Saint Catherine the Martyr - her gracious protector and patron saint.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 12
230	полюнянка	Пісня проймає до сліз, хрустиш пальцями, Мартофляче, плаче Зореслава, плачуть майже всі, закурюють, випивають, знову плачуть, бо починається друга пісня — про білі кості на самому дні Петербурга, як вони все-таки проростають і навесні зеленіють крізь асфальт, а петербурзькі гімназистки спілітають собі вінки, і вони, твоє товариство, поволі підводяться й починають танцювати, тут-таки, на повітрі, довкола столу, і хтось забирає від	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 74	The song moves you to the point of tears, you crack your fingers, Martofliak, Zoreslava weeps, almost everyone else weeps, the smoke, drink some more, then weep again, for another song is beginning - one about bleached bones buried deep under St. Petersburg, and how nonetheless they sprout and their green shoots come up through the asphalt in spring, and St. Petersburg schoolgirls weave wreaths out of them, and they, your companions,	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 74

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		тебе вологу зірку Зореславу, вона теж танцює, а вас при столі тільки двоє — ти і вухатий, котрий на цей раз співає наступну пісню — про полонянку з зеленого лісу, як вона пішла по ягоди, а її вполювали татари, але вона втекла, а потім пішла на річку, і її схопили вражі ляхи, але вона втекла, а потім вийшла заміж за нелюба з бородою, то й досі мучиться...			gradually get up and start to dance here in the yard around the table, and someone takes the moist star Zoreslava away from you, she dances as well, and only two of you remain at the table, you and big-ears, who now sings a song about a mountain girl from the green forest and how she went picking berries and the Tatars caught her, but she ran away, and then she went to the river and the cursed Poles got her, but she ran away, and then she got married to a bearded man she didn't love and is suffering to this day.		
231	полукровочка	Он, значить, звідки в Павла Івановича ця зовнішність арабського терориста, цей близькосхідний колорит, що в розведеному вигляді ще й малій трохи перепав, — і ці прекрасні балухаті очиська, цей підтятий носик і пухлогубий рот, коли вона повертає голову, враз, як на картинці з подвійним зображенням, складаються мені в новий образ: єврейочка!.. полукровочка, метисочка, а що, нічогенька комбінація вийшла...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 735	So that's where Pavlo Ivanovych gets his Arab look, his near-Eastern charm, some of which, in a diluted form, has trickled down to his progeny—and when Nika turns her head, the magnificent prominent eyes, the tucked-up nose, and the plump-lipped mouth assemble instantly, like a 3-D image behind a stereoscopic picture, into a new kind of person: a Jewish girl, a mixed-blood—and what a comely mix it is!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 379
232	померла	Знизу підійшов весільний оркестр, з трубою, барабаном та скрипкою і, вловивши тональність, підтримав співаків, граючи не так для померлої, як для мешканців нижчих поверхів.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 206	Down below, a wedding band joined in, the trumpet player, drummer, and violinist picking up the tune, adding their music to the singing, though they were playing more for those living on the lower floors than for the wake itself.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 87

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
233	помічниця	Така кльова секретарка, незамінна помічниця, права рука!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 636	Such a great secretary, my irreplaceable assistant, my right hand!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 326
234	помічниця	Я вже й помічницю нагледіла, — збрехала, не дивлячись в очі нікому.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 24	Besides, I've found a carer for him," she lied, not looking any of them in the face.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 97
235	попередниця	Можеш назвати якихось жінок-художниць, яких вважаєш своїми попередницями?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 80	Can you name any female artists you consider your predecessors?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
236	порнозірочка	Я вперше помічаю, що в Юлічки, з її збитою, як вершки на капучіно, мелірованою гривкою порнозірочки, насправді обличчя актриси на героїчні ролі — грубокосте і владне, по-індіянському вилицювате обличчя зрілої жінки.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 391	For the first time I notice that Yulichka, under her highlighted, porn-starlet bangs, fluffed like cream for cappuccino, has the face of a dramatic actress—someone for heroic roles, big-boned and willful, the Cherokee-cheekboned face of a mature woman.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 195
237	постбойчукістка	Я, звісно, не фаховий мистецтвознавець, але особисто для мене всяке новаторське використання іконописної техніки закінчується тридцятими роками, тобто знищенням Бойчука і його школи, а тебе все-таки важко скваліфікувати як "постбойчукістку"...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 77	I'm no art historian, of course, but I know enough to know that any really innovative uses of icon-painting techniques ended with Boychuk—when he and his students were executed and their works destroyed—and it's difficult to classify you as a new-Boychukist.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 40

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
238	поштарка	Ідучи до однокласника, він старанно оминав сонячних офіціанток, що виносили стільці й застидали столи білосніжними скатертинами, оминав літніх поштарок, що дивились на перехожих уважно й трепетно, як на потенційних власників поштових скриньок.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 287	He headed for his classmate's apartment, taking great pains to dodge the sunny waitresses carrying chairs outside and unfurling snow-white tablecloths and the elderly postwomen looking at passersby with tremulous attention, as though they were potential addressees.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 235
239	праведниця	Безсердечно припечатане праведниками й праведницями Панської Долини в день її народження й тепер уже незмивне, як залишався незмивним дьоготь на хвіртці материного подвір'я до тої ночі, поки раптово прийшли великі води не звершили суд над сплячою Катрінкою і її хатою... а може, тільки над її поламаною долею, яка подеколи таки нагадує Северині поламани хребти тутешніх гір.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 24	Heartlessly affixed by the righteous people of Landlords Valley on the day of her birth and impossible to wash away, just as the tar on the gate to her mother's yard had remained there until the night when the floodwaters had concluded their trial of the sleeping Katrinka and her house... or perhaps only of her fractured destiny, which occasionally reminded Severyna of the broken ridges of the local mountains.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 30
240	працівниця	Сусіди теж були переконані, що це Коча гвалтує зоряними запашними ночами працівниць молокозаводу, протинаючи їх потім гострим металевим предметом.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 38	The neighbors too - everyone was convinced that Kocha was the one raping the girls coming home from the milk factory on starry, perfumed nights, and then stabbing them with a long jagged piece of scrap metal.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 22
241	працівниця	Підпис працівниці бюро перепусток СБУ став би надбанням іноземних розвідок?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 706	The signature of the SBU check-in lady on that pathetic piece of paper would be acquired by foreign intelligence agencies?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 363

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
242	працівниця	Славик склав список запрошених, всього сто з чимось чоловік, Гога довго вивчав запропонований йому список, потім довго його редагував, викреслив прізвища буфетниць із виконкому і чотирьох працівниць палацу піонерів, решту списку було узгоджено, Славик намагався відстояти хоча б буфетниць, проте після тривалої суперечки відступив.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 28	Slavik put together a list of invited guests, a hundred or so people, Hoha spent a lot of time studying the proposed list, crossed out the names of the ladies working at the Cultural Events Committee cafeteria and of four workers from the Pioneer Youth Cultural Center, the rest of the list was agreed upon; Slavik tried to argue the case for including the cafeteria ladies but gave up after a long debate.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. М. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 195
243	працівниця	Славику дозволено було запросити працівниць палацу піонерів, усіх чотирьох.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 59	Slavik was given permission to invite the workers from the Pioneer Youth Cultural Center, all four of them.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. М. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 213
244	представниця	Так, ніби на цілому світі лишилась однією жінка — ти, а решта представниць твоєї статі — просто, люди...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 638	As if there were a single woman left in the whole wide world—you—and the all the other members of your sex, they're just people.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 328
245	представниця	З іншого боку, хрещений легко це компенсував: терся коло представниць юридичного відділу, кладучи свої жовті сухі руки на ніжні дівочі коліна, глушив шампанське фужерами, час від часу дістаючи щелепу й протираючи її вологими серветками.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 106	Her godfather more than made up for their absence, though—he was hitting on the women from the legal department, putting his skinny, yellow hands on their soft, supple thighs, pounding champagne, and occasionally taking out his dentures to clean them with wet wipes.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 82
246	претендентка	Потім ви знову поринаєте у свято — ви його маєте, ви ходите ним уже добру	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса:	с. 68	Then you plunge once again into the festival - it belongs to you, you've been	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. М. Pavlyshyn.	с. 69

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		годину, і щось усередині чинить опір — не так, не так, хоча, з іншого боку, все саме так, молодчина Павло, постарався, зробив, і кобзар співає про червону китайку чи про червону калину, і студенти ставлять містерію про Вітчизну, і можна купити гороскоп у кооператора або з'їсти шашлик, або постріляти з лука у величезного картонного Сталіна, або помилуватися черговим задом чергової претендентки на конкурсі "Суперпанна", або випити просто з пляшки, або розмалювати собі писок синьою й жовтою фарбами, або послухати ораторію, або дивитись на небо крізь телескоп, або пограти в безпрограшну лотерею, або з кимось побитися — просто так чи за самичку, або жонглювати ножами і помаранчями, або набратися в дим, як Білінкевич, або купити собі амулет на ланцюжку, або хрестик, або відкинути копита, або постріляти в пересувному тирі, або купити старий грамофон, або танцювати до ранку ритуальний аркан, або співати в кумпанійці про рекрутів і червону калину чи про червону китайку, або купатися з дівчатами в бочці, або спати в багажнику чорного авта, або купити собі "Біблію" арабською, або "Коран" українською, або порнокалендар,	Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.		part of it for a good hour now, and yet something inside is resisting - it's not right, not right, though, on the other hand, it's just right, well done, Pavlo, you worked at it, got it together, and now a kobzar is singing about the red guelder rose, and students are staging a mystery-play about our Fatherland, and you can buy a horoscope at a free- enterprise stall or eat a kabob, or shoot arrows from a bow at a huge cardboard Stalin, or ogle the next-in-line backside of the next-in-line competitor in the "Supermiss" contest, or drink straight from a bottle, or make up your kisser with blue and yellow paint, or listen to the oratorio, or look at the sky through a telescope, or lose in the no-losers lottery, or have a fight with someone - just for the hell of it or over some little bitch - or juggle knives and oranges, or get pissed to the gills like Bilenkevych, or buy an amulet on a chain or a cross, or kick the bucket, or do some shooting at a moving target, or buy an old gramophone, or dance a ritual arkan till morning, or sing in a small company about recruits and the red guelderrose or the red winding-cloth or bathe with some girls in a barrel, or sleep in the trunk of a black car, or buy a copy of the Bible in Ukrainian, or the Koran in Arabic, or a	Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 c	

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		або відеокасету, або пістолет Макарова, або оленячі роги, або півня, або курку, або прапор, або джинси, або тіло, або Бога, або морфій, або ребра, або груди, або пиво, або воду, або люльку, або цвяхи, або шкіру, або рану, або забратися й піти до готелю, або ходити тут до ранку, або вмерти...			porn calendar, or a video cassette, or a Makarov pistol, or a set of stag's horns, or a rooster, or a hen, or a flag, or a pair of jeans, or a body, or God, or morphine, or spare ribs, or breasts, or beer, or water, or a pipe or nails , or a hide, or a wound, or split and go to your hotel, or walk around here until morning or die...		
247	приймачка-москалиця	А скупіндра яка вже та приймачка-москалиця — світ такої не знав і не видів.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 11	And that foster-daughter was such a tight-ass, the likes of which the world had yet to see.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 16
248	принцеса	Жінки здійняли руки до небес і почали викрикувати щось радісно й безтямно, і чоловіки слідом за ними викидали в чорне жовтневе повітря міцно стиснуті кулаки, дякуючи місцевим духам за прихильність та поблажливість і славлячи щойно народжену принцесу Моку — гаранта їхньої безпеки та транзитності, королеву монголів, володарку срібних пернів ФК Шахтар, золотооку сплячу красуню, котра подарувала їм усім надію та сподівання.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 320	Then the women lifted their hands to the heavens and started shouting ecstatically, and the men threw their clenched fists into the black, October air, thanking the local spirits for their benevolnce and forbearance and praising their newborn princess, Moka, their guardian, their ticket to Europe, the queen of the Mongols, the bearer of the FC Shakhtar Donetsk silver rings, the gold-eyed sleeping beauty who gave them all hope and faith.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 133
249	принцеса	"Сторі" тут конче потрібна — власне щоб відновити природний порядок речей: щоб виставити саме цю, траплену в фокус об'єктива смерть жадливим винятком, кричущим цього порядку порушенням, за	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 110	A story is badly needed here—it alone can help restore the natural order of things; it can focus the frame and present this one death as a horrible aberration, a painful disruption for which someone, somewhere,	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 55

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		яке хтось-чи-щось неунікнено муситиме відповісти, — як не тепер, то колись, як не перед людським, то перед Божим судом, — і якщо жертва за своїм життєвим амплуа була принцесою, від колиски затовареною гостинцями фей, як на святочному шопінгу (в чому вже проглядає певний обцяючий натяк на правопорушення, певна, відпочатку закладена в умовах задачі несправедливість: це ж чого, спитати б, їй одній так багато?..), і якщо, на додачу, за життя ніколи в ролі жертви не виступала, не приміряла навіть на себе такої, з гордості, з принципу чи ще з якої причини, то найлогічніше буде на неї ж таки й скласти вину — хай несе, раз така цяця! — і тим справу закрити: цур мене, пек, зі мною такого трапитись не може.			will have to answer, if not now, then eventually, and if not in a court of law, then to a higher Judgment. If, on top of everything else, the victim was seen as a princess, showered with gifts by fairy godmothers every birthday and Christmas (Which already hinted at a trespass, inserted the required measure of injustice into the equation: Why should she be the special one?), and if she never once in her life acted the victim because she was too proud, or had principles, or for whatever other reason, then it only makes more sense to blame her for everything—let her take it all, if she's so special—and close the case, turn, spit, curse, nothing like this would ever happen to me.		
250	приятелька	Ото у прикру годину й узля за приятельку й рятівницю гадину.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 58	And so in a difficult hour she had taken the reptiles as her saviors and friends.	Matiös M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 70
251	продавчиня	Нічна продавчиня з кіоску сказала, що нічого не чула, хоча їй здалося, ніби хтось співав і лунав рев моторів, проте вона не впевнена, але в разі чого могла б упізнати голоси; втім, точно сказати, були вони	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 14	The clerk working the night shift said she hadn't heard any gunfire, but she could have sworn she did hear people singing and a motor revving up. She claimed she could identify those voices if she heard them	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 6

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		чоловічі чи жіночі, не може, а все ж устигла записати номери на жигулях, однак виявилось, що жигулі ці стоять на узбіччі під студентською поліклінікою вже другий рік і в них двірники складають порожні пляшки та знайдений на смітниках картон.				again, although she wasn't sure if they'd been male or female. Also, she'd managed to write down the number of the supposed getaway car; however, it matched the plates on the ancient Zhiguli that had been parked outside the student infirmary for the past year or so. Nobody touched it but the street sweepers who stashed scraps of cardboard and empty bottles in it.	
252	продавщиця	Коло одного магазину, прихилившись до дверей, стояла розморена сонцем продавщиця в червоній короткій сукні.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 61	One woman, wearing a short red skirt, was standing there listlessly, leaning up against a doorway.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 31
253	пророчиця	Отже, тамта стара парпуля, зодягнута в стилі щонайменше середини минулого віку, — то пані Мелісанда з Понятовських Жевуська — печальний уламок старого шляхетського роду, котрий, на жаль, вигасає, пророчиця й авантюриця, яких мало.	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 105	That ancient crone dressed in a style belonging to no later than the middle of the last century, is Mrs. Melisanda Rzewuska nee Poniatowski - the sad relic of an old Polish noble family that, regrettably, is dying out, a diviner and an intriguer without compare.	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 100
254	проститутка	Боря часто приходив до нас у гості, сівав у моїй кімнаті на підлогу, брав до рук телефон і телефонував проституткам.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 11	Bolik often stopped by our place, sat on the floor in my room, picked up the phone, and called up prostitutes.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 11
255	проститутка	Іноді на шляху траплялись бари, коло них стояли чорні запилені фури, в яких спали діти й одурілі від спеки проститутки.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 164	Black, dusty trucks were out in their parking lots with some kids and prostitutes, weary from the extreme heat, sleeping inside.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum,	с. 72

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						2016. 180 с.	
256	проститутка	Проститутка, в якій вона питалась, навіть не вилізла з кабіни і напрямком показала босою ногою.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 164	The woman didn't even get out of the truck to answer - she just pointed the way with her bare foot.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 72
257	проститутка	Проститутки теж заливалися сміхом, а товстунка — та просто качалась підлогою, істерично б'ючись головою.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 404	The other prostitutes were cracking up; the fat one was rolling around, her head banging on the floor hysterically.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 166
258	проститутка	Ото від того вернісажу вперше війнуло мені, як несвіжим віддыхом із пофарбованого рота, якимось вульгарним, купецьким душком, який за життя до Влади не приставав: не потрібен там був громохкий рок-гурт при вході, всі ті музики в льотчицьких шоломах, що потім никали по залах із благісно обдовбаними усміхами, ані готичного вигляду дівулі з кошиками живих троянд, якими вони навщось посипали підлогу (креатив модного куратора, котрий знає, як роздути кошторис!), і відео, нарізане, як салями, з роликів тих європейських музеїв, де виставлялися Владині роботи, теж було якесь несмачно претензійне, наче реклама турагентства, і так народом і сприймалося: "А это хде, хде?" — з	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 411	It was at that show where I first caught the whiff, like stale breath from a painted mouth, of this vulgar, mercantile tang that had never clung to Vlada when she was alive: the thunderous rock band at the entrance was out of place, all those musicians in aviator helmets, who later cruised through the galleries with benevolently stoned grins; and so were the Gothic-looking damsels with baskets of roses, which they, for whatever reason, strew all over the floor (a creative touch of the fashionable curator who knew how to blow up a budget); and the video, sliced like salami from the footage of the various European museums where Vlada's work had appeared, was also somehow distastefully pretentious, like a promo for a	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 206

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		ожилим інтересом — куди більшим, ніж до розвішаних по стінах полотен, — перепитували в своїх супутників з'юрмлені перед екраном дами, вистроєні як на гламурну фотосесію, декотрі навіть із пір'яними боа на плечах у тон сукням, — втім, кілька було серед них і правдивих красунь, як завжди на вернісажах, і всі показували на чиюсь модельку з білим, як льон, волоссям у кінський хвіст, що це, мовляв, справжня проститутка — з Криму, з ялтинського готелю.			travel agency. And that's exactly how it played: "Where is that? And that?" the ladies inquired of their companions, with lively interest—much livelier than for the canvases displayed on the walls—as they crowded before the screens, lined up as if for a glamorous photo shoot, some with feather boas draped across their shoulders to match their gowns. As is always the case at art shows, there were among them a few truly beautiful women, and everyone singled out a model with her linen-white hair in a pony-sized tail as a real, honest-to-goodness prostitute from Crimea, from a Yalta hotel, or so they claimed.		
259	проститутка	Довкола мостів селилися переважно жебраки, займаючи приміщення колишніх типографій та фармацевтичних складів, проститутки, що винаймали дешеві кімнати в гуртожитках інституту залізничників, ювеліри та переписувачі тори, котрі остерігалися жити в приватному секторі, тому поселялись великими родинами в сталінських будинках уздовж проспекту.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 131	The area around the bridges was mostly inhabited by alms-seekers who had set up camp in the old typography offices and pharmaceutical warehouses, prostitutes who rented cheap rooms at the dorms run by the railroad institute, jewelry dealers and Sophers who were hesitant to live in the residential area down by the river, so they raised large families in the Stalin-era apartment buildings along one of the main avenues.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 106
260	проститутка	У мене половина однокласниць проститутками стали.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014.	с. 226	Half of my old classmates are prostitutes now and the other half are jealous of them.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press,	с. 185

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			368 с.			2018. 322 с.	
261	проститутка	Проститутки, — злився про себе Боб, — справжні проститутки.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 288	Bunch of whores,” he repeated to himself. “Yeah . . . whores!	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 236
262	проститутка	Але проститутки Саніч не брав до уваги, думаю, проститутки теж не вважали це за особисте життя, скоріше за суспільно-економічне, так, мабуть, буде правильно.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 14	But Sanych didn't count the prostitutes, they probably didn't consider it as being a part of one's personal life either, it's more like one's societal-economic life, which may be the best way to put it.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 187
263	стриптизерка	Він знайшов їх через стриптизерок із палацу піонерів.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 55	He found them through the strippers from the Pioneer Youth Cultural Center.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 211
264	професорка	Викладачка теж її хвалить... Професорка...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 759	Her teacher praises her too...her professor, I mean.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 392
265	пуерториканка	На перехресті його необережно черкнула своїм чорним розвіяним волоссям шалена пуерториканка.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 286	A wild Puerto Rican girl's black flowing hair slapped him as she crossed an intersection.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 234

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
266	ризикантка	В очах знайомих я мусила potwierditi свою, й без того поширену, репутацію несамовитої ризикантки, любительки пригод і гострих відчуттів, ладної на бозна-що задля чергової порції адреналіну, і мужчини, що були в товаристві, не зводили з мене за вечерею закслених підозрілим блиском поглядів (кожен, вочевидь, переконаний, що здолав би забезпечити мене адреналіном у куди примітніший спосіб!), і кілька дружин не до речі проявило підвищену нервозність, трохи приписували мені мій тодішній блаженно-п'яний стан — наслідок забійного коктейлю, складеного з двох рідкісних для професійного інтелектуала (чи я й справді професійний інтелектуал? чи може журналіст у нашій країні бути інтелектуалом?..) інгредієнтів: мертвецької фізичної втоми та гордості за вивершений труд.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 39	My reputation as a daredevil, a thrill-loving adventure seeker who would do just about anything to get her adrenaline fix, had to have been carved in stone that night, and at dinner the men of the group couldn't take their suspiciously twinkling eyes off me, apparently convinced that any of them could come up with much more pleasurable means of supplying me with adrenaline. A few of their wives turned unattractively skittish, which put a bit of a damper on the blissful intoxication I had achieved with the powerful cocktail of two substances that are so hard to obtain for a professional intellectual (Is that what I am? Can a journalist in our country be an intellectual?): utter physical exhaustion and pride in a job well done.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 24
267	ризикантка	Менші ризикантки порівняно з хлопцями — то правда: не пхалися на рожен без потреби, з самого голого азарту.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 202	Women took risks less willingly than men—that much was true, but they didn't go looking for trouble out of pure bravado.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 99
268	робітниця	Робітниця, викинута зі швейних цехів.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014.	с. 208	Workers tossed out of garment factories, single mothers, alcoholics, orphans, interlopers, and widows.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press,	с. 169

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			368 с.			2018. 322 с.	
269	робітниця-ударниця	Студентки-відмінниці, робітниця-ударниця.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 284	Heroes of Socialist Labor, straight-A students.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 233
270	ровесниця	Всі мої ровесниці були, більшою чи меншою мірою, торохнуті цим самим стандартом — влаштувати своє життя чимскорше і назавжди, ніби хтось за ними гнався й належалося мерщій ускочити в бункер і надійно там зачинитися, — всі, крім Влади.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 118	All my peers were wired, more or less, for the same purpose: to settle down, soon and forever, as if someone were chasing after them and their lives depended on jumping into a bunker and sealing the doors—all except Vlada.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 58
271	родичка	І чом же би він, той, хто досі зветься — Павло Іванович Бухалов, — мав мені помагати розшукати мою, е-е, родичку, коли він і своїх рідних батьків не відшукав?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 744	Why would anyone expect the man who still goes by the name of Pavlo Ivanovych Boozero to help me find my, e-er, relative if he never looked for his own birth parents?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 384
272	родичка	Пішла Марина, невідомо чия далека родичка з глибоким голосом і якоюсь прив'язлюю зачіскою.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 20	Maria, somebody's distant relative who had a deep voice and a onceelaborate hairdo that was now a frizzy mess, left after him.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 11
273	розумничка	— Розумничка, — опановую себе; з неї й справді розумничка.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 173	“Good job,” I say in Ukrainian, having regained my self-control; she does know what she's doing.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 85

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
274	русачка	На початках цієї історії дехто із більш милостивих та м'якосердих пробував пом'якшити ім'я невинного байстрия, називаючи його позаочі русачкою.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 7	In the early stages of this story the more charitable and kind-hearted people tried to soften the name of the innocent illegitimate child, calling her Rusachka behind her back.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 11
275	русявка	Дуже гарний світловий ефект творить підзолочене й випрозорене сонцем волосся блондинки — тобто це з тим ефектом вона здається блондинкою, насправді з неї швидше русявка, вміло підфарбована до відтінку стиглого жита, і слушно: з такими дрібними пташиними рисами навіть при широко посаджених очах її бліде личко з по-чоловічому роздвоєним підборіддям неминуче губилось би в натовпі без яскравішого обрамлення, так що кольорове рішення знайдено бездоганно точно, — зрештою, не дивно, адже вона художниця.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 67	One notices the lovely play of light as it filters through the blonde woman's hair, making it golden and translucent; in fact, it is darker than it appears but streaked with highlights the shade of ripe wheat to give her pale face, with its masculine cleft chin and small birdlike features, a brighter frame, without which it would certainly disappear in a crowd, despite her wide-set eyes. The colors have been chosen perfectly, and no wonder—she's a painter.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 36
276	рятівниця	Ото у прикру годину й узяла за приятельку й рятівницю гадину.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 58	And so in a difficult hour she had taken the reptiles as her saviors and friends.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 70
277	самохотниця	Аж весною 1915 до міста прийшов кур'єр і передав Себас-тянові (Францові відрубали голову день перед тим, і завтра мав відбутися похорон) немовля —	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 22	Then, in the spring of 1915, a courier arrived in the town and handed Sebastian (Franz had been beheaded the day before, and his funeral was to take place the next	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of	с. 16

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		доньку героїчної самохотниці Анни Ялівцівської.			day) an infant—the daughter of the heroic volunteer, Anna of Ialivets.	Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	
278	санітарка	Поруч із директором, на синьому, грубо пофарбованому табуреті сиділа велика цицькаста санітарка, яку Гнат Юрович називав Наташею і над якою він відверто знушався, не соромлячись стороннього ока.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 167	A big, busty nurse was sitting on a clipped, dark blue stool beside the director. He called her Natasha and treated her like utter garbage, not seeming to care that we were watching him to do it.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 173
279	санітарка	Вірна Анна, не зумівши прорватися до тата (переважно всілякі заборони не стосувалися її, й охорона сама пояснювала, як йти далі нездоленними шляхами), додумалася найнятися у шпиталь санітаркою — охочих працювати тут завжди бракувало.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 159	Loyal Anna, unable to get through to her father (normally such prohibitions did not affect her, and the guards themselves would show her the way along forbidden paths), had come up with the idea of working in the hospital as a nurse—there was always a lack of people willing to work there.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 99
280	санітарка	Лише немолода санітарка, що допомагала матері роздягати-вдягати Христофора, мовчки втирала сльози рукавом білого халата, а наостанок на очах усіх тричі перехрестила заплакану жінку з дитиною.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 24	Only the old nurse, who had helped Marica undress and dress Chrystofor, silently wiped away her tears with the sleeve of her White coat and at the end, in front of everyone, made the sign of the cross three times over the mother and the child.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 97
281	секретарка	Це звучить як турбота, і так ним і сприймається, за що вона відчуває	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ :	с. 126	The question sounds like she's worried, and that's how he interprets it, which	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер.	с. 62

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		легенький укол сумління, ніби свідомо його ошукала, й у відповідь намагається зосередитись, покірно вислуховуючи, як він прийшов — вибрався нарешті — на свою трудновимовну кафедру, де досі числиться аспірантом, а шефа не застав, секретарка обіцяла, що той скоро буде, і він марно вбив майже годину, випивши з тою дурепою з півлітра кави, — тільки Адріан не каже "дурепою", бо він взагалі не каже про людей погано без зайвої на те потреби, і навіть коли така потреба аж пиштить, обходить характеристикою одного конкретного неподобства, не поширюючи її на персонажа в цілому, Дарина ж давно підозрює, що секретарка кафедри просто запала на Адріана й користується кожною нагодою, аби влаштувати собі з ним приемний тет-а-тетик, здуріти можна, які тепер нахабніючі поробилися дівки!..	Комора, 2019. 852 с.		makes her feel a little guilty, as if she'd toyed with him on purpose, so she tries to focus and listen diligently as he explains how he finally made it to his unpronounceable department at the university where he is still considered to be working on his dissertation, but didn't catch the head of his committee, and the secretary promised the boss would be back soon, and he wasted almost an hour drinking a pot of coffee with that hen— except that Adrian doesn't call her a hen because he never says anything negative about anyone unless absolutely necessary, and even when it is urgently and critically necessary, limits himself to a remark about the subject's one unattractive deed and does not generalize, while Daryna, on the other hand, has long nourished the suspicion that the department's secretary has the hots for Adrian and uses every chance she gets to enjoy his company; it's really shocking what girls will do these days.	з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	
282	секретарка	Праці матимуть повні руки, і буде з ними секретарка, "Дзвіня" — "моя наречена", майже офіційно ознайомив "Стодоля", гейби наперед застерігав: моє, не руш, — і Адріан знову кивнув, ховаючи посмішку: вітаю, друже.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 229	"They'll have their hands full, and they'll have a secretary, Dzvinya, my fiancée," Stodólyya added—very formally, as if to forestall any potential infringement, like, she's mine, alright?—at which Adrian nodded his congratulations, hiding a smile.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 113

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
283	секретарка	Секретарки, масажистки, етажерки, асистентки — який же, коли вдуматися, широкий у платоспроможного мужчини вибір на ринку молодих і спраглих кращої долі жінок!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 425	Secretaries, masseuses, interns, assistants—come to think of it, what a wide choice a solvent man has of young women thirsting for a better life!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
284	секретарка	Така кльова секретарка, незамінна помічниця, права рука!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 636	Such a great secretary, my irreplaceable assistant, my right hand!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 326
285	секретарка	Але невдовзі виявилось, що Василенкове придбання вміє не тільки носити спіднички вище трусів і стояти раком у туалеті, — у цієї сироти з Мелітополя (чи з Маріуполя, я вічно плував) незгірше працювала й голова, сирота вже вчилася десь на бухгалтерських (чи секретарських) курсах і дуже швидко стала нам не просто секретаркою (триста доларів плюс преміальні), а справжньою бойовою подругою-однодумцею: коли ми, ще втрьох, я, Василенко і Зайцев, обговорювали нові проекти, Юлічка, в ботфортах і міні, незмінно нам асистувала й не раз потрапляла підкинути якусь корисну ідейку саме тоді, коли хлопці вже от-от готові були перегризтися між собою.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 639	But soon enough it turned out that Vasylenko's acquisition could do more than wear skirts that end above her panties and bend over in bathrooms—the Melitopol (or Mariupol, I can never keep it straight) orphan had a well-oiled brain, too, and was already taking accounting (or secretarial) evening classes somewhere and quickly became not just our secretary (three hundred dollars a month plus bonuses), but a true comrade in arms: whenever we, the three of us back then (Vasylenko, Zaitsev, and I) discussed any new projects, Yulichka was unfailingly there to assist and, more often than not, would make a useful suggestion right at the moment when we were about to go for each other's throats.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 328
286	секретарка	Я знаю пару секретарок звідти – важка робота, скажу тобі, шкідлива.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб	с. 72	I know a couple of secretaries who work there . . . it's a real tough job, it wears you down.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New	с. 54

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			сімейного дозвілля», 2014. 368 с.			Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	
287	секретарка	На фірму приходив психоаналітик, веселий шарлатан, що підкочувався під час сеансів до секретарок і бухгалтерів, за що його любили й не виганяли.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 109	Some cheerful quack shrink would come to their office for sessions and hit on all the secretaries and accountants, but they all loved him, so he didn't get canned for it.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 85
288	секс-служниця	На відміну від нас із Р. (якому я спеціально дозволила оплатити ту поїздку, для повноти відчуття, щоб уже викупатися в ньому з головою, як свиня в баюрі!), — на відміну від нас, кічева парочка не гралася, не удавала боса й секс-служницю, а справді ними була, — і жодної еротичної іскри за тим не проскакувало.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 428	Unlike myself and R. (whom I intentionally allowed to pay for that whole trip, so I could wallow in the feeling like the proverbial pig in mud), the kitschy couple was not playing a game, was not pretending to be a boss and his sex servant—that's actually who they were, and no erotic sparks flew between them.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 214
289	сестричка	Сестрички відразу розповіли про Ольгу.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 364	The nurses couldn't wait to tell me about Olga.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 151
290	сестричка	Уночі за ним зайшла сестричка, Алла. Викликала в коридор, довго шепотіла при місячному світлі. Лишила номер свого телефону, побігла додому.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 175	That night, Alla, the nurse, came by his ward, called him out into the hallway, whispered at length in the moonlight, gave him her phone number, and ran on home.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 141
291	скупіндра	А скупіндра яка вже та приймачка-москалиця — світ такої не знав і не видів.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда",	с. 11	And that foster-daughter was such a tight-ass, the likes of which the world had yet to see.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ge	с. 16

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			2011. 64 + 48 с.			вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	
292	служниця	Самі подивитися на мою служницю.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 38	You can see my servant.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 47
293	сміхованка	Катрінка за дівки була сміхованка на всю Панську Долину, аж. поки її не спіткнуло лихо, що негадано загарцювало в хату на конях та при зброї.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 9	In her girlhood days Katrinka had been the laughing-stock of Landlords Valley until a misfortune had befallen her, which had unexpectedly pranced into their household or horseback, bearing weapons.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 13
294	спадкоємиця	Чи проводиш різницю між чоловічим і жіночим малярством, чи відчуваєш себе спадкоємицею якоїсь спеціально жіночої мистецької традиції?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 80	Do you draw a distinction between men's and women's art? Do you see yourself as an heiress to a uniquely female artistic tradition	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
295	спадкоємиця	Учора зранку попхався на весілля до доньки однієї своєї однокласниці, що пару років тому померла, лишивши по собі добру пам'ять і дорослу спадкоємицю.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 141	Yesterday morning he'd made a long haul out to some wedding—he had a classmate who had died a few years ago, leaving behind a solid legacy and an adult heiress.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 113
296	співачка	Родина Шапіро відразу ж зацікавилась можливістю тісної співпраці з сестрами, маючи на меті використати популярність співачок у партійних інтересах.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 370	The Shapiro family immediately took an interest in the sisters' musical talents, seeing in these African-American sisters' popularity an opportunity to further their own political agenda.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 153

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
297	співачка	Компанію сестрам у їхній духовній місії склали їхня давня подружка, ірландка за походженням Варвара Керрол, та мексиканська співачка, активістка методистської церкви Марія де лос Мерседес, котра зголосилась пісти з сестрами, тікаючи від переслідувань церковної адміністрації, що звинувачувала Марію в привласненні коштів, переданих на церкву парафіянами.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 372	Barbara Carroll, an Irish-American and one of their oldest friends, as well as Maria de las Mercedes, a fellow singer and church member of Mexican descent - and who had good reason to leave the country after the church administration accused her of embezzling donation money - joined the Abrams sisters on their religious mission.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 154
298	співачка	У вагоні її немає, всі спроби посередників, котрі її зустрічали, дізнатись, куди ж поділась співачка, виявились марними — ні провідник, ні сусіди по вагону жодних пояснень дати не змогли.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 380	Neither the train attendant nor her fellow passengers could provide any useful tips.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 157
299	співачка	Створений безпосередньо перед зникненням співачки, він справедливо вважається одним із найбільш ліричних та соціально-суголосних зразків джазового хорового співу, а мелодія, покладена в його основу, неодноразово виконувалась всесвітньо відомими джазменами, такими, як Чесні Генрі Бейкер або Чарлз «Бьорд» Паркер.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 381	Composed just before her sister departed back to the United States, it is rightly considered one of the most lyrical and socially charged masterpieces of choral jazz, and the underlying melody has become something of a standard, seeing use by such world-famous musicians such as Chet Baker and Charlie "Bird" Parker.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 157
300	співачка	Після п'ятої пісні Гога заплескав і попросив зробити перепочинок, підійшов до сцени і, подавши співачці руку, повів до себе в кабінет.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 46	After the fifth song, Hoha clapped his hands, said that it was time to take a break, walked up to the stage and, offering the singer his hand, led her to his office.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic	с. 206

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
						Studies Press, 2017. 368 с.	
301	співрозмовниця	І навіть якщо сьогодні твоє визнання на Заході, — розважливо продовжує брюнетка, — вдома, в Україні, не викликає жодних реакцій, крім хіба що заздрости колег, все одно, об'єктивно (це слово вона виокремлює до непристойности сексуально, круглим маковим ротом із нової колекції в Вгоссарді, ніби наводить кожну літеру жирним курсивом: на відміну від своєї співрозмовниці, вона говорить не лише до товаришки, ай до уявної аудиторії, яка все те має ковтати) ти працюєш на цю саму країну, котра, як ти кажеш, за тобою не встигає, — зокрема й на зміну її уявлень про себе, що, по-моєму, надзвичайно важливо...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 70	“So what if the recognition you’ve achieved in the West today translates into little more than envy at home? Objectively,” [The brunette’s poppy-red, Guerlain-lipstick-stained mouth enunciates the last word with a sexy air-kiss, draws it out as if in bold italics—she is addressing an imaginary TV audience, not just her friend.] “you still work for the benefit of this nation, even when it can’t, as you put it, keep up, and in particular, loses track of its own rapidly changing ideas of itself which, to me, is an important issue.”	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 37
302	співрозмовниця	Інтерв'юєрка, яка за кожним словом захоплено кивала, мов зразкова студентка на лекції улюбленого професора, розтуляє свого макового рота, щоб похопитися з підоспілим коментарем, але художниця переймає її репліку на льоту, ще не вимовленою, чим викликає в своїй співрозмовниці новий напад мімічного ентузіазму.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 74	The interviewer, who has been enthusiastically nodding like an A+ student at a favorite professor’s lecture, opens her poppy-red mouth to offer a suitably insightful comment, but the painter continues to talk, sending the reporter into another fit of vigorously affirmative miming.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 39
303	співучасниця	— Вадиме, — я не питаю, я прошу: не прокурор — співучасниця: — Як усе-таки	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ :	с. 627	“Vadym,” I am not asking—I’m pleading; not a prosecutor—an accomplice. “Why do	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер.	с. 321

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		гадаєш — чому вона загинула?..	Комора, 2019. 852 с.		you think she died?"	з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	
304	пофігістка	Пофігісткою, видно, помаленьку стаю.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 791	I must be slowly developing the ability not to give a damn.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 409
305	старушка-покойниця	Ось, — почав він мене знайомити, — Тамарочка, дочка, поміаєш, старушки-покойниці.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 214	Well, "he went on, introducing me around, "this is Tamara, the deceased's daughter, you know.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 90
306	старшокласниця	— Шур, — перевів я розмову. — Що це за старшокласниця там, на вежі?	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 52	"Look", I said "who's that high school girl over there, at the TV tower?"	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 27
307	старшокласниця	Гімнастерки висіли на них, наче мамині сукні на старшокласницях.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 386	They were a ragtag bunch who clearly didn't want to be there; they looked like an old Soviet penal battalion, or maybe more like high school girls wearing their mother's dresses to prom, given how badly their uniforms fit.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 159
308	старшокласниця	Ясно, що підходить, — закричав Славик, — це саме те, що нам треба — малюнки на асфальті, конкурсі дитячих моделей, старшокласниці в купальниках, бл... — розпишемо програму, бабло проведемо через бухгалтерію, зробимо відкат	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 35	"Well of course it is," Slavik yelled, "this is exactly what we need—painting on asphalt, a children's fashion show, older schoolgirls in bathing suits, fuck, we'll come up with a program, we'll run the dough through the accounting office, we'll give the firemen a	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 199

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		пожежникам, щоби вони нас у бюджет на наступний рік поставили, і все — цілий рік кавеенити будемо за народні бабки, шов маст го он, Георгію Давидовичу, я в цьому бізнесі двадцять років, ай, бл...! — закричав він уже, скоріше, в порожнечу, оскільки слухавку в нього таки забрали. Гога тяжко зітхнув і повернувся до кросворду.			cut so that they'll include us in the budget next year, and that's it—we'll be talent-showing for the whole year on the public's money, ze show mast go on, Heorhii Davydovych, I've been in this business for twenty years, goddamn it!"		
309	старшокласниця	І навіть успішно проведені «Вишивані рушнички», під час яких Славика ледь не набили піонервожаті, за те, що він без стукучи ввійшов до гримерки, де перевдягалися старшокласниці, ситуації в цілому не рятували.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 43	And even the successful presentation of Embroidered Rushnyky—during which Slavik almost got beaten up by the older pioneer youth, because he had entered the dressing room where the older girls were changing without knocking—didn't save the situation.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. М. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 204
310	студентка	Тамара на них одягнена була в білий халат студентки медичного училища, час від часу я пізнавав будинки й краєвиди, що вихоплювались фотографом, і міг при бажанні навіть згадати, де я в цей час знаходився і чим займався.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 334	Tamara wore her white lab coat; occasionally, I'd recognize familiar buildings and scenery, and if I wanted to I could even recall where I was when it was taken and what I was up to.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 139
311	студентка	Інтерв'юєрка, яка за кожним словом захоплено кивала, мов зразкова студентка на лекції улюбленого професора, розтуляє свого макового рота, щоб похопитися з підоспілим коментарем, але художниця переймає її репліку на льоту, ще не вимовленою, чим викликає в своїй співрозмовниці новий напад мімічного	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 74	The interviewer, who has been enthusiastically nodding like an A+ student at a favorite professor's lecture, opens her poppy-red mouth to offer a suitably insightful comment, but the painter continues to talk, sending the reporter into another fit of vigorously affirmative miming.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 39

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		ентузіазму.					
312	студентка	Ніка, ну так, — Вероніка Бухалова, студентка консерваторії, моя палка шанувальниця.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 730	Nika, of course—Veronika Boozerova, a Conservatory student, my fervent admirer.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 376
313	студентка	Надія української поезії, Мартофляк Ростислав, тридцятирічний безробітний, батько двох дітей, батько двох моїх дітей, мій чоловік, Мартофляк Ростислав, схильний до повноти й алкоголю, пияк, волоцюга, люблячий батько, популярний громадський діяч, кандидаг у депутати, блискучий співрозмовник, ідеал жінок старшого віку, уважний син, Мартофляк Ростислав, аматор комфорту і гарячих ванн, нічний блукач, ресторанный лев, мрія студенток з музучилища, моя найбільша дитина, егоїст і боягуз, шляхетний лицар, галантний кавалер, ніжний коханець, млявий і самолюбний коханець, нарцисичний коханець, неспроможний коханець, золотий коханець, фантастичний коханець, промінь у моєму тілі, о Мартофляк!	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 14	The hope of Ukrainian poetry, Rostyslav Martofliak, thirty, unemployed, father of two children, father of my two children, my husband, Rostyslav Martofliak, leaning toward excess weight and alcoholism, drunkard, rogue, loving father, popular community activist, candidate for parliament, brilliant conversationalist, idolized by women of a certain age, caring son, Rostyslav Martofliak, lover of luxury and hot baths, nightawk, lounge lizard, dream of all the girls at music school, my biggest baby, egoist and coward, noble knight, gallant cavalier, gentle lover, bland and selfish lover, narcissistic lover, inept lover, golden lover, fantastic lover, sunbeam in my body, O Martofliak!	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 21
314	студентка	Вона була юною, хоча на студентку не скидалася – поведилася впевнено, сама замовляла, пропонувала щось йому.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014.	с. 38	She was pretty young, but she didn't appear to be an undergrad—she exuded confidence, ordering her own drink and recommending one for him.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press,	с. 27

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
			368 с.			2018. 322 с.	
315	студентка	Студентки, позбавлені родинної підтримки.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 208	Students deprived of their families' support.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 169
316	студентка-відмінниця	Студентки-відмінниці, робітниця-ударниці.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 284	Heroes of Socialist Labor, straight-A students.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 233
317	стюардеса	І як мені було попервах подобалося, коли при появі на людях із Р. там, де нас не знали, мене до тієї самої ринкової категорії залічували на око офіціанти, готельні служби чи стюардеса на літаку (я перехопила її погляд, коли Р. на тому амстердамському рейсі гладив мені стегна під відкидним столиком), — як це було феєрично-весело, як заводило!..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 426	And what a kick I got at first from being assigned to that same market category on sight by waiters, hotel clerks, or stewardesses (I saw the way one of them looked at me when R. stroked my thighs under the tray table on that Amsterdam flight) when I appeared in public with R. somewhere people didn't know us—how bewitchingly fun it was, God, what a turn-on!	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 213
318	суперниця	Любімо своїх суперниць, давніх і нинішніх: кожна з них несе в собі щось від нас, щось таке, чого ми за собою найчастіше й не завважуємо, й не цінуємо, а для нього воно якраз і виявляється головним...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 18	Let us love our rivals, past and present, for each one of those women has something of ours, something that we ourselves fail to notice and prize and that, for him, is sure to be most important.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 14

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
319	супутниця	<p>А на зворотному рейсі — вже знаючи, після того ранку з вікном на мокрі дахи, що з Р. треба невідкладно рвати, і то якраз для здоров'я, принаймні душевного, — я, як на гріх, завважила була якраз таку тугеньку лялю, недавно з конвесера, хоч уже й не зовсім свіжу, ледь підпсутому нальотом уживаности, з недвозначним, як уніформа, прикидом: розпущене вороне волосся врівень сідниць, золоті ланцюги, срібні стилети-"алегро", що робили її на голову вищою од супутника, з виду десь чи не втричі од неї старшого, вони всілись акураг за нами, і тамтой — видать, також бізнок, що всюди літає з власною масажисткою (на перекладачку ляля не тягнула!), — одразу занурився в якусь російську книжкову лабуду, якогось Гітлера-Сталіна-Жукова в полум'яній обкладинці (яскраве, вони люблять усе яскраве, щоб очі зривало, вічно голодні на блискуче діти сірих заводських окраїн та шахтарських посольків!), — і за цілу дорогу озвався до своєї супутниці єдиний раз — коли принесли напої: "Шва будеш?" — так я розмовляю з маминим Барсиком: кісточку будеш?..</p>	<p>Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.</p>	с. 427	<p>And on the flight back—already knowing, after that morning with the hotel-window view of the wet roofs below, that I urgently need to break things off with R.—I just had to spot one of those tight Barbie dolls, not long out of the box but already not quite fresh, slightly spoiled by a touch of second-handedness, turned out as unambiguously as if she were wearing a uniform: loose, tar-black hair down to her buttocks, gold chains, silver stiletto heels that made her a head taller than her companion, who looked like he could be thrice her senior. They took the seats immediately behind us, and the man—also, I figured, a big wheel that flies everywhere with his own masseuse (the doll didn't quite have the goods for an interpreter)—instantly dove into some Russian pulp, some Hitler-Stalin-Zhukov potboiler with a hot-red cover. (Bright, they like everything bright, pop-your-eyes-out bright; they are forever hungry for bling, these children of gray factory developments and mining towns.) He spoke to his companion exactly once during the entire flight, when the stewardess came by with the drinks. "You want a beer?" The way I talk to Barsik, "You want some scraps?"</p>	<p>Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.</p>	с. 214

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
320	суринамка	Я просто мушу виловити яку-небудь суринамку.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 289	I just have to nab some Surinamese girl.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 236
321	сусідка	Звільнивши свою затерплу праву ногу з-поміж її спітнелих стегон, Мартофляк з подивом довідався, що він також голий, але не наважився пов'язати цей факт із фактом голизни своєї сусідки.	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 117	Freeing his numb right leg from between her sweaty thighs, Martofliak discovered to his astonishment that he, was naked, but he decided to make no connection between this and the nakedness of his neighbour.	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. M. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 109
322	сусідка	У відповідь мені закивали, одна із сусідок дістала з-під себе зайвий табурет, я втиснувся поміж двох теплих травневих жіночих тіл.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 16	The other guests nodded in reply; one of the women produced an extra stool from somewhere underneath her and handed it to me, so I squeezed in between two warm May bodies.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 8
323	сусідка	Збоку до нього притулилася сухенька сусідка, котра жила якраз над Маратом і котру тепер Костик просто витискав зі стільця своїми крутими боками.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 17	Marat's frail neighbor who lived on the second floor was leaning up against Kostyk, though she kept getting edged off her chair by his sharp hipbones.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 8
324	сусідка	Якісь старші сусідки підходили до них і питали про здоров'я, діти, нетямлячись від хаосу та вседозволеності, попід столами підпозвали до них і доливали їм у черевки теплого вина.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 111	Some older neighbor ladies kept coming up to them and asking how they were doing.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 87
325	сусідка	А сусідки наші, розповідала вона, були справжні відьми.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 152	"Our neighbors were real witches," Nastia said.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 122

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
326	сучасниця	<p>Чорно-білі, вицвілі до кольору сепії, карамельно-коричневі, декотрі на цупкому, тисненому, як вафлі, фотопапері з біленькими зубчиками по краях, схожими на мережку при комірці шкільної форми, — докодаківська доба, доба холодної війни й вітчизняних фотоматеріалів, як і взагалі всього вітчизняного, проте жінки на знімках приоздоблені такими самими висотними піріджаками шиньйонів, цих дурацьких підкладок з мертвого (а не раз, либонь, і чужого, фе, яка гидота!) волосся, і вбрані в такі самі неформенно-прямокутні, луб'яні на вигляд суконки, як і дами в фільмах Енді Ворхола або, скажімо, Анук Еме у "81/2" (принаймні цю вони могли бачити, бодай теоретично, — могли вистояти п'ятигодинну чергу в фестивалній тисняві й прорватись-таки до зали, мокрі й щасливі, з позбиваними набакир шиньйонами й різнобарвно-темними підковами підпахов на білих нейлонових блузках, під які вдягалося кольорову білизну, — вітчизняну, авжеж, яку хто найліпшу мав: голубу, рожеву, бузкову, але білизни не видно на фото, і тих вогких підків, ані запаху тих черг, — іще не знайомих з дезодорантами, зате душно напудрених розсипчастою білло й ружем,</p>	<p>Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.</p>	с. 12	<p>But the photos can't show you the chemises or the moist horseshoes, nor could anyone reproduce the smell of those lines—of bodies still naïve to deodorant, but generously floured with powder and rouge and scented with Indian Sandalwood from the Red Moscow factory or, at best, though no less cloying, with the Polish-made May Be. No one could ever restore that mottled chorus of perfume and the women's hot flesh, and in the pictures—freshly made-up and with their hair just so—the women could easily pass for Anouk Aimée's contemporaries with no Iron Curtain visible from where I stand forty years later.</p>	<p>Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.</p>	с. 10

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		напахчених яким-небудь "Індійським сандалом" ф-ки "Красная Москва" чи, в кращому разі, польським, так само м'яко-солодким "Вус може..." на різношарпано-хоровому тлі розпареного жіночого поту, вже ніхто не відреставрує, — а на знімках, вичепурені й свіжопричесані, вони цілком уходять за сучасниць Анук Еме, жодної залізної завіси звідси, з відстані сорока років, уже не видно...).					
327	творкиня	— Ясна річ, то не була самодостатня художня творчість, нічого схожого на те, як діти, приміром, малюють або віршички складають ("От-от, — лепече журналістка, — я, власне, й хотіла..."), ну так, головна функція "секрета" полягала не стільки в тому, щоб бути гарним, скільки в тому, що, крім його творців — чи як тут сказати, "творкинь"? — крім двох-трьох подружок, які його робили, більше ніхто про нього знати не мав права, так що й хвалитись його красою не було перед ким — конспірація зберігалась якнайсуворіша!	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 75	"Of course, this cannot be considered a purely artistic activity, nothing like when children draw or make up verses just because they can." "That's it," mumbles the interviewer, "that's what I wanted to..." A secret's main purpose was not to be beautiful but to be something that no one, except its creators, had the right to see. When you made one, with another friend or two, you couldn't even brag to anyone else about how pretty it was; it was to be strictly private.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 39
328	тітка-санітарка	Тітки-санітарки були, вочевидь, в курсі, зрозуміло, що їх підготували, перш ніж закинути до ворожого тилу, й діяли вони зовсім не навмання.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 162	Clearly, the sanitation department ladies had been briefed on this weak point before they were sent into the enemy camp.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 71

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
329	товаришка	І навіть якщо сьогодні твоє визнання на Заході, — розважливо продовжує брюнетка, — вдома, в Україні, не викликає жодних реакцій, крім хіба що заздрости колег, все одно, об'єктивно (це слово вона виокремлює до непристойности сексуально, круглим маковим ротом із нової колекції в Broccardi, ніби наводить кожну літеру жирним курсивом: на відміну від своєї співрозмовниці, вона говорить не лише до товаришки, а й до уявної аудиторії, яка все те має ковтати) ти працюєш на цю саму країну, котра, як ти кажеш, за тобою не встигає, — зокрема й на зміну її уявлень про себе, що, по-моєму, надзвичайно важливо...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 70	“So what if the recognition you’ve achieved in the West today translates into little more than envy at home? Objectively,” [The brunette’s poppy-red, Guerlain-lipstick-stained mouth enunciates the last word with a sexy air-kiss, draws it out as if in bold italics—she is addressing an imaginary TV audience, not just her friend.] “you still work for the benefit of this nation, even when it can’t, as you put it, keep up, and in particular, loses track of its own rapidly changing ideas of itself which, to me, is an important issue.”	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 37
330	товаришка	... від чого присутні при цій сцені хлопчики — режисер і оператор — вмить відчують підозріло одностайну потребу перекурити, поміняти касету, збити температуру розмови й якось нагадати про своє існування, — словом, повернути світ до порядку, як це в домашніх умовах, — коли, наприклад, дружина занадто впоєно щебече по телефону з товаришкою, — можна зробити, показавши жестами, що не тільки їй тут потрібен телефон, або, в крайньому випадку, розбивши тарілку в кухні.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 76	This gives the boys at the scene—the director and the cameraman—an instant and suspiciously unanimous urge to take a break, smoke a cigarette, change the tape, do something to turn down the heat and announce their existence, to restore order to the world—as one does at home when one’s wife is too engrossed in a phone conversation with a friend, and one feels the need to let the wife know, in sign language, that she’s not the only one who gets to use the phone or, more desperately, by letting a plate crash to the kitchen floor.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 40

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
331	товаришка	— Вибач, — художниця розгублено дивиться на товаришку, безпорадно пробуючи всміхнутися, — думку згубила...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 81	“I’m sorry,” the painter says. [She looks baffled, and attempts to smile, haplessly.] “I lost my train of thought...”	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
332	товаришка	Бачив навпроти себе, шокрок усе ближче, два дівочі личка: одне, Нусине, мов примерхле, а друге — так, він знав, був попереджений, що дівчат буде дві, що Нуся приведе з собою товаришку, о Господи, хто ж би то міг подумати!.. — друге палахтить йому в очу, як сліпуча пляма після погляду на сонце, — рис не розрізнити, але він і не мусить бачити, щоб знати — цілою істотою, всім своїм життям водночас: це Вона.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 144	He sees before him, growing closer with every step, the two girls’ faces: one, Nusya’s, as though muted, dim, and the other—yes, he knew, he’d been told that there would be two of them, that Nusya would bring a companion, but Lord, who could imagine!—the other blazes in his eyes like a dazzling flare that remains after looking at the sun; he can’t see her features, but he doesn’t have to see them in order to know—with his entire being, his whole life at once—it is She.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 70
333	товаришка	І навіть коли й бачиш, п’ять годин поспіль просидівши з ними під наглядом їхнього бойфренда, мов спеціально приставленого ні на мить не лишити вас наодинці, хоч би йому мав луснути сечовий міхур, що щось таки негаразд, і не так уже й добре, як було ще недавно видавалося, — ти все одно не допускаєш думки, ніби сяйво закоханости, ще недавно променуюче з цієї пари, могло виявитися всього-навсього болотяним вогником, який заводить довірливого мандрівника на трясовину, — не допускаєш, тому що в	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 436	And even when you can see, having spent five hours straight under the watchful guard of her boyfriend, as if he were ordered explicitly not to leave you alone for a single minute even if his bladder should burst, that something is very much awry indeed, and things are not as good as they’d just recently appeared—you still don’t allow yourself to think that the love glow this couple radiated not so long ago could have been no more than a ghost light, leading a trusting traveler straight into the bog. You do not allow it because you know,	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 218

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		глибині душі знаєш, що така думка була б образою для твоєї гордої товаришки: тому що вона сама, зціпивши зуби, цілий рік мусила вести з собою якусь не до уяви виснажливу, одбираючу всі сили війну, перш ніж собі до такої думки — до своєї поразки — признатись.			in your heart of hearts, that to think so would be to insult your proud friend, because she herself, teeth clenched, must have fought an unimaginably exhausting, life-sucking war before she could admit it—her defeat—to herself.		
334	товстунка	Проститутки теж заливалися сміхом, а товстунка — та просто качалась підлогою, істерично б'ючись головою.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 404	The other prostitutes were cracking up; the fat one was rolling around, her head banging on the floor hysterically.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 166
335	трудівниця	І це ж навіть у фольклорі відбито: в усіх казках завжди бабина, тобто материна, дочка лишається в програті, а дідова, татова доця, привозить додому повну скриню всякого добра — нібито тому, що така трудівниця, а бабина ледащиця, але, може, бабина дочка просто не навчена — як би ми це сьогодні сказали, соціально адаптованої поведінки?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 71	You can find this even in folktales: it's always the wife's daughter, Mommy's girl, who loses out, and the man's daughter brings home a treasure—ostensibly because she works hard and the other girl is lazy, but what if the wife's daughter just doesn't know any better? Hasn't been properly socialized, you know?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
336	убійниця	Вона убійницею не могла стати для каліки	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 55	She could not become the killer of a cripple.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 67
337	українка	Про українок у підпіллі так не думав ніколи, було-бо самозрозуміло, що наші дівчата нарівні з мужчинами борються й	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 202	He never felt this way about the Ukrainian girls in resistance; it stood to reason that they should fight along with the men for	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las	с. 100

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		терплять за ту саму святу справу, а ця жидівочка тут за що?..			the common sacred cause, but why should this Jewish girl suffer?	Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 c.	
338	українка	Як та вчителька, українка, яку совєцькі партизани-"медведєві" прив'язали за ноги до двох нахилених беріз, а тоді пустили, — казали, правда, ніби котрийсь таки того не витримав і вистрілив їй у голову, вже напівроздертій...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 203	Like that Ukrainian teacher whom the Soviet partisans tied by each leg to a bent-over birch and then let the trees go—they did say one of them could not take her screaming up there and shot her, half-torn, in the head.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 c.	с. 100
339	українка	А вона одбилась од свого народу — її переховала родина колежанки з гімназії, українки.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 221	And she left her own people: a Gymnasium friend's family, Ukrainians, hid her.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 c.	с. 109
340	україночка	Чи чорненька, з карими очками і двома ямками — татова копія, — україночка.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 10	Or a swarthy, brown-eyed Ukrainian girl with two dimples - a copy of her dad.	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 c.	с. 83
341	улюблениця	Загальне пожвавлення викликала поява Алки-Акули — загальної улюблениці, музи всіх бідних та упосліджених.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 308	Alla the Alligator, the apple of everyone's eye, and the muse of the poor and the humiliated, made an appearance, sending them all into a frenzy.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 c.	с. 251
342	улюблениця	Бо інакше б навіщо Господь давав їй такі випробування, коли б не хотів її визнати своєю улюбленицею?	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 12	For why else would the Lord have sent her such trials, had He not wayted to accept her as His favorite?	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystophor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-re вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 c.	с. 17

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
343	учениця	Анна була вдячною ученицею і навчила Себастьяна задавати і дарувати тематичні сни, використовуючи найбільшу у світі силу — вібрацію.	Прохасько Т. НепрОсті. Львів : Terra Incognita, 2018. 184 с.	с. 100	Anna was a grateful student and taught Sebastian to assign and bestow thematic dreams, using the greatest force in the world—vibration.	Taras Prokhasko "The UnSimple" Translated by Uilleam Blacker. Ukrainian Literature. A Journal of Translations. 2007. Volume 2. С. 7–57. URL: https://tarnawsky.artsci.utoronto.ca/elul/Ukr_Lit/Vol02/03-Prokhasko-Unsimple1.pdf (дата звернення: 02.09.2024).	с. 62
344	учениця	Учениця гімназії, котра в цей час саме молилася в церкві, западається разом із церквою під землю.	Андрухович Ю. Рекреації: Роман; Як ми вбили Пятраса: Оповідання. Харків : «Ранок»: «Фабула», 2017. 240 с.	с. 45	The school-girl, who is praying in a church at the time, is swallowed up into the earth together with the church.	Andrukhovych Y. Recreations / пер. з укр. М. Pavlyshyn. Canada : Canadian Institute of Ukrainian Studies Press, 1998. 134 с	с. 51
345	фанатка	— Дарина Гощинська! — вона не питає, вона тріумфує, мов футбольна фанатка, що вледіла живого Андрія Шевченка й ладна волати про це на цілий світ, викликаючи ім'я в називному відмінку, витикаючи пальцем — диви-диви! — поки її божество не щезло або не перетворилося на щось інше, як то водиться в божеств у всіх міфах.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 727	She is not asking, but triumphing like a soccer fan who's spotted Andriy Shevchenko and can't wait to shout to the whole world about it, name, exclamation mark, pointing finger—look, look!—before her deity disappears or changes itself into something completely different as deities in every myth are wont to do.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 375
346	фельдшерка	Лише пам'ятає, що фельдшерка поїла її гіркою гидотою й кілька разів колола руку вище ліктя, а директор усе повторював про якийсь п'яний КАМАЗ, що протаранив Христофорову вантажівку, розпоровши кабіну навпіл.	Матіос М. Москалиця. Мама Маріца - дружина Христофора Колумба. 2-ге вид. Львів : ЛА "Піраміда", 2011. 64 + 48 с.	с. 10	She remembered only that the midwife gave her something bitter to swallow and injected her a couple of times just above the elbow, while the director kept repeating that some drunken KAMAZ had struck Chrystofor's truck head on, slicing his	Matios M. The Russky woman. Mother Marica, the Wife of Chrystofor Columbus / пер. з укр. Y. Tkacz, P. Onyfruk. 2-ге вид. Melbourne : Bayda Books, 2011. 123 с.	с. 83

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
					cabin in two.		
347	хористка	Певен, що серед них якнайчастіше трапляються екологічні активістки й політичні діячки, культуртрегерки та церковні хористки.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 285	I'm sure that their ranks are mostly filled by environmental activists and politicians, managers of institutions of high culture, and church choir singers.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 233
348	художниця	І навіть якщо покажеш, навіть якщо зацілів де-небудь якийсь аматорський відеозапис — день народження, весілля, вечірка в нічному клубі, вона ж була модна художниця, до лиха, вона мелькала скрізь і всюди, її було так багато, що перші місяці по її смерті Київ здавався порожнім! — навіть якщо покажеш, то кому воно що промовить?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 32	Even if you could, if you found it somewhere, on a friend's cell-phone video or a clip from a birthday, a party, someone's wedding—she was a fashionable artist; she was everywhere all the time, and there had been so much of her that in the first months after her death, Kyiv seemed deserted—even if you had it on film, what would it mean to anyone?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 20
349	художниця	Дуже гарний світловий ефект творить підзолочене й випрозорене сонцем волосся блондинки — тобто це з тим ефектом вона здається блондинкою, насправді з неї швидше русявка, вміло підфарбована до відтінку стиглого жита, і слушно: з такими дрібними пташиними рисами навіть при широко посаджених очах її бліде личко з по-чоловічому роздвоєним підборіддям неминуче губилось би в натовпі без яскравішого обрамлення, так що кольорове рішення знайдено бездоганно точно, — зрештою, не дивно, адже вона художниця.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 67	One notices the lovely play of light as it filters through the blonde woman's hair, making it golden and translucent; in fact, it is darker than it appears but streaked with highlights the shade of ripe wheat to give her pale face, with its masculine cleft chin and small birdlike features, a brighter frame, without which it would certainly disappear in a crowd, despite her wide-set eyes. The colors have been chosen perfectly, and no wonder—she's a painter.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 36

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
350	художниця	Забувшись, художниця починає зосереджено гризти нігті, але спохоплюється; рука в неї, проти її дрібної статури, якраз несподівано крупна й сильна, з широкою долонею, з нігтями без манікюру, — дуже вимовна, чесна ремісницька рука, при монтажі ці кадри буде вирізано.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 72	Forgetting herself, the painter bites her nails in concentration, but realizes what she's doing and stops; her hand, in contrast to her petite figure, is substantial and strong, with a wide palm and unmanicured nails—an expressive hand, an honest craftsman hand. The nail-biting will get cut when the footage is edited.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
351	художниця	Інтерв'юєрка, яка за кожним словом захоплена кивала, мов зразкова студентка на лекції улюбленого професора, розтуляє свого макового рота, щоб похопитися з підспілим коментарем, але художниця переймає її репліку на льоту, ще не вимовленою, чим викликає в своїй співрозмовниці новий напад мімічного ентузіазму.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 74	The interviewer, who has been enthusiastically nodding like an A+ student at a favorite professor's lecture, opens her poppy-red mouth to offer a suitably insightful comment, but the painter continues to talk, sending the reporter into another fit of vigorously affirmative miming.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 39
352	художниця	— Вибач, — художниця розгублено дивиться на товаришку, безпорадно пробуючи всміхнутися, — думку згубила...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 81	"I'm sorry," the painter says. [She looks baffled, and attempts to smile, haplessly.] "I lost my train of thought..."	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 42
353	художниця	Люди добрі, поривало мене гукнути всім тим охотникам до свіжини, до захопливої детективної версії про вбивство знаменитої художниці, аби заволодіти немислимими скарбами (трийко полотен, що всі вкупі заледве чи потягли б на десять тисяч баксів, — ех, злидні наші!..), — схаменіться, і що б же той убивця з	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 107	Folks, think about it, I wanted to tell all those scandalmongers who wouldn't give up on their murder mystery involving a famous artist and unimaginable wealth (three paintings, in fact, which together might have fetched ten thousand dollars on a good day in our kind of market): What would your hit man do with those	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 54

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		тими картинами почав?			paintings?		
354	художниця	Таки недарма він майже чотири роки прожив із художницею.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 613	You couldn't say Vadym spent four years with an artist for nothing.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 313
355	цариця	Не тямить, як триматися серед чужих, як їм чемно приподобитися й тим непомітньою домогтися свого, а зараз же з порога валить як стій незнайомій чарівниці ("Зміїній цариці", — підказує розбавлена журналістка), угу, зміїній цариці всі свої наміри межі очі, як рідній мамі, — от, така собі хатня дикунка, ні?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 72	She's got no clue how to behave among strangers, what to do to gain their confidence, how to work behind the scenes toward her goals—she just blurts it all out, like to that sorceress... "The Snake Queen," prompts the brunette. "Yep, the Snake Queen. The chick turns up in the palace and rattles off her list of wants, as if to her own mommy. She's like a domestic savage, isn't she?"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
356	цариця	Настільки (професійна бліц-усмішка, притримана кінчиками вуст, призначена взяти в поблажливі лапки наступну фразу), щоб вона в дорослому житті ні перед якою зміїною царицею не розгубилась?	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 72	Will you be able to ensure that your Katrusya is properly socialized? Enough so," [A professional half-smile, caught in the corners of her mouth, puts the next phrase in invisible quotes.] "that she won't lose her bearings in front of any snake queens?"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
357	цербериця	До побачення, Юлічко (так і є, роззяви, — парочка молодят, баришня в нутривій шубці, прикипіли до шафки з совковим фаянсом, і Юлічка, як цербериця, стовбичить у них над душею, вдаючи гіда, а насправді пильнуючи, щоб чого не	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 399	See you later, Yulichka. (Yep, gawkers—a young couple, the miss in a muskrat fur coat, welded to the cabinet with the Soviet porcelain, and Yulichka, like a Cerberus-bitch, looming nearby, acting the guide but actually watching they don't steal anything.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 199

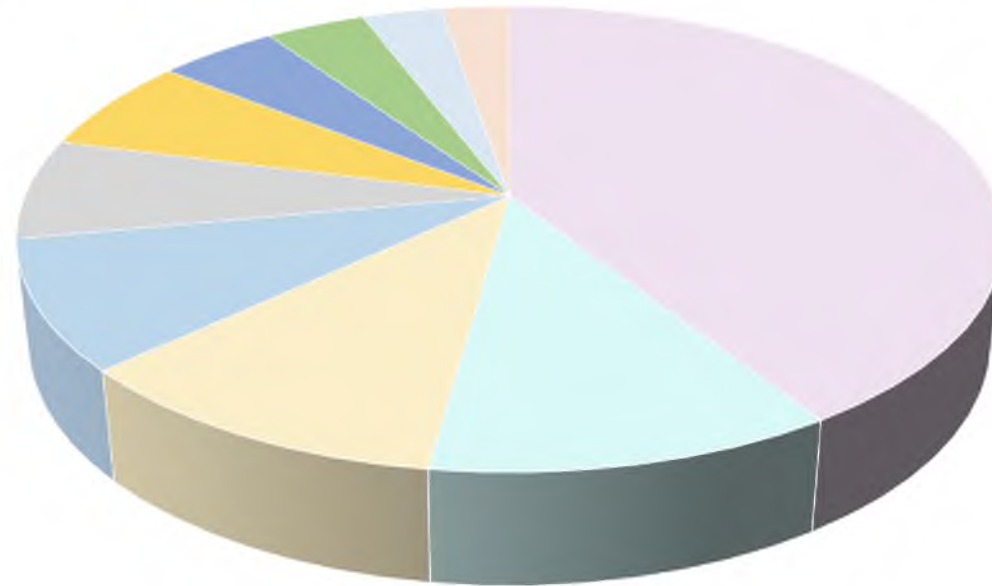
№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		зцупили, — можна не затримуватись, якщо їм заманеться купити фаянсову лисичку-сестричку чи піонера в шароварах, Юлічка впорається й сама, вона здібна дівчинка, а ще як справді підучиться, то ціни їй не буде...).			I don't need to stay; if they feel like buying a porcelain vixen or a young pioneer in shalwar, Yulichka'll handle everything on her own; she's a bright girl. She'll be priceless once she actually learns a couple of things.		
358	циганка	— Циганка. З Ростова. — Як циганка? Коча говорив, що вони з Кавказу.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 201	"She's a Gypsy, from Rostov." "Why'd Kocha say she was from the Caucasus?"	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 86
359	чарівниця	Не тямить, як триматися серед чужих, як їм чемно приподобитися й тим непомітненько домогтися свого, а зараз же з порога валить як стій незнайомій чарівниці ("Зміїній цариці", — підказує розбавлена журналістка), угу, зміїній цариці всі свої наміри межі очі, як рідній мамі, — от, така собі хатня дикунка, ні?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 72	She's got no clue how to behave among strangers, what to do to gain their confidence, how to work behind the scenes toward her goals—she just blurts it all out, like to that sorceress... "The Snake Queen," prompts the brunette. "Yep, the Snake Queen. The chick turns up in the palace and rattles off her list of wants, as if to her own mommy. She's like a domestic savage, isn't she?"	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 38
360	чергова	Чергова щось оголошувала й оголошувала, щось начитувала, закликала до уваги й попереджала про запізнення, повторювала безліч разів номери маршрутів, хоча все намарно — її неможливо було зрозуміти, літери сипались із динаміка, прилаштованого вгорі, ніби сухий пташиний послід, не так інформуючи, як відлякуючи.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 285	The train station attendant made announcement after announcement over the PA system, reading off messages, telling passengers to be careful while boarding, informing them about delays, and repeating route numbers, but all her efforts were in vain, everything she said was incomprehensible, just syllables spilling out of the speaker like bird poop,	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 119

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
					frightening the passengers more than enlightening them/		
361	черниця	Було б іти в черниці, оттоді будь ласка.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 21	Unless you're a nun—but it's too late for me now.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 15
362	чорнявка	І в кого тепер розпитатися — чей-же не в того, кого ця грудаста чорнявка назвала отцем капеляном?..	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 187	And who to ask about it all now—the one the dark-eyed nurse calls Father Chaplain?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 92
363	шанувальниця	Ніка, ну так, — Вероніка Бухалова, студентка консерваторії, моя палка шанувальниця.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 730	Nika, of course—Veronika Boozeroва, a Conservatory student, my fervent admirer.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 376
364	шатенка	Була худорлявою шатенкою у високих шкіряних ботфортах і якійсь прозорій комбінації, сказала, буцімто щойно з концерту, виступала в дитячому будинку, сказала також, що на всяк випадок прихопила афішу, аби все було зрозуміло.	Жадан С. Гімн демократичної молоді. Харків : Фоліо, 2006. 223 с.	с. 45	She was a skinny, dirty-blond in leather go-go boots and wearing some kind of see-through slip, explaining that she has come straight from a concert she had performed at an orphanage, adding that she brought along a poster, to illustrate.	Zhadan S. The white chalk of days the contemporary Ukrainian literature series anthology / пер. з укр. M. Andryczyk. Boston : Academic Studies Press, 2017. 368 с.	с. 205
365	шинкарочка	Колись давно вони співали цієї пісні на студентській вечірці, і Юзьо-філолог запевняв, просто-таки божився "на палего", наче в первісній версії мала бути не "Галя", а "Хая", "шинкарочка молодая", — і то вже аж згодом усна традиція переробила незвичне ім'я на фонетично	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 203	Yuzya, the linguist, once told them, swearing on his own mother's grave no less, that the original version had Haya, not Galya—Haya, the young tavern-keeper—and it was only much later that the oral tradition reworked the unusual name into a native one that sounded similar.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 100

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		подібне "своє", знайоме...					
366	школярка	І коли вона впустила мене, обличчя її враз стало серйозним, вона захопилася цим новим заняттям, робила все рівно й навчено, проте не надто старанно, ніби школярка, яка вчить уроки, але якій подобається не так предмет, як учитель.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 223	She was consumed by this new activity; it was a task she performed calmly and conscientiously, but not too meticulously, like a schoolgirl who does all of her homework because she likes the teacher, but not his subject.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 94
367	школярка	Так що я себе почуваю школяркою.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 367	It makes me feel like a schoolgirl again.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 152
368	школярка	Мала коротке волосся, що робило її зовсім юною, схожою на школярку.	Жадан С. Ворошиловград : роман. Харків : Фоліо, 2011. 442 с.	с. 403	She wore her hair short, which made her look even younger, like a girl just going into high school.	Zhadan S. Voroshilovgrad : novel / пер. з укр. I. Stackhouse Wheeler, R. Costigan-Humes. Dallas, Texas : Deep Vellum, 2016. 180 с.	с. 166
369	школярка	Мій горобчик... Школярка моя...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 16	You're like a little bird...my schoolgirl...	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 12
370	школярка	В тебе тіло на дотик, як у школярки.	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 16	It's your body—it's like a teenage girl's. It's fantastic.	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 12

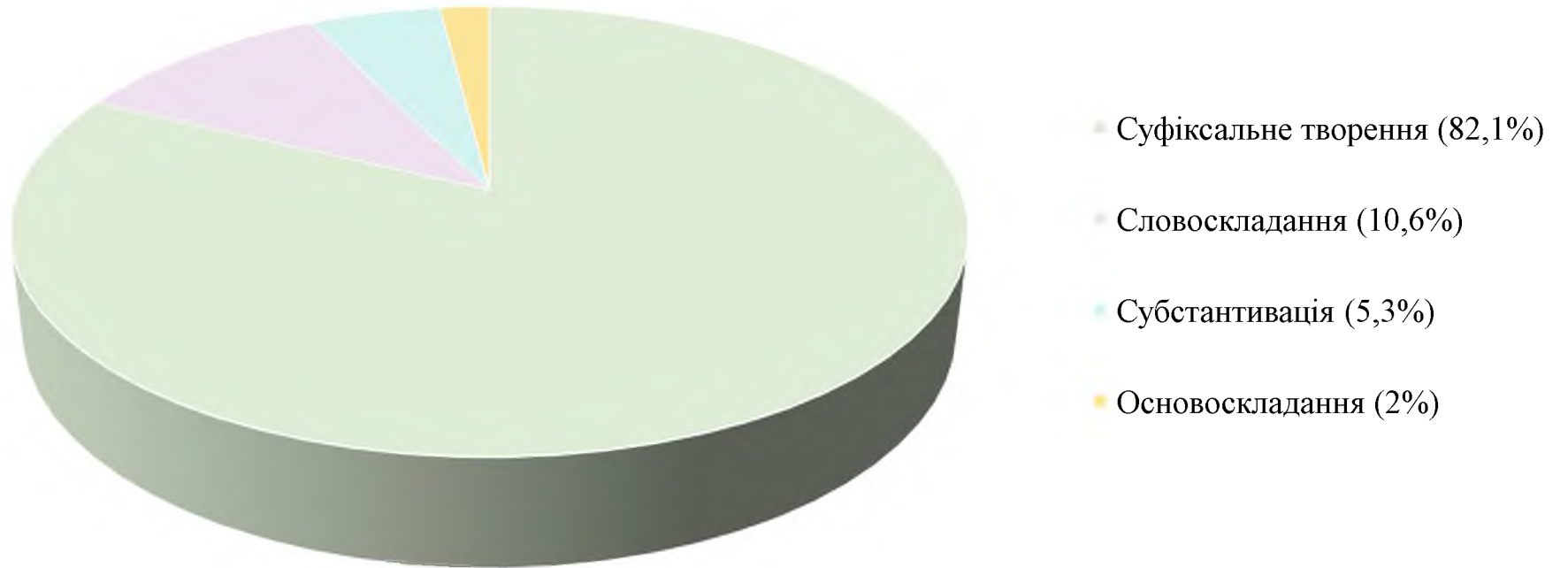
№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
371	школярка-відмінниця	Арифметика тут не працює вже з тої причини, що навіть прожите спільно (пам'ятасш, як ми купували нашу першу настільну лампу в "Світлі для дому", і ти захоплено бавилася триколінними кронштейнами, вигинаючи й складаючи лампи по цілому залу під різними кутами, я тлумачив тобі про переваги галогенного світла над люмінесцентним, і ти слухала, як школярка-відмінниця, навіть ротика від уваги розтулила...	Забужко О. Музей покинутих секретів : роман. Київ : Комора, 2019. 852 с.	с. 164	The math doesn't work for the simple reason that even the events we experience together (Remember the time we went to buy our first desk lamp at The Guiding Light, and you were so taken with those tri-jointed arms, playing with lamps all over the store, folding and bending, and I was trying to explain the advantages of halogen bulbs over the incandescent ones, and you listened like a straight-A schoolgirl, so attentive you let your little mouth open a bit?	Zabuzhko O. The Museum of Abandoned Secrets : novel / пер. з укр. N. Shevchuk-Murray. Las Vegas : AmazonCrossing, 2012. 852 с.	с. 80
372	юристка	Дістав візитки дитячих лікарів, яким нещодавно намагався допомогти, запросивши! їх на ефір, візитку якогось правозахисника, який приходив час від часу й скаржився на жорстоке поводження з вуличними тваринами, візитку молодої юристки, що захищала права працівників трамвайного депо, візитку власника грузинського ресторану, який усе запрошував на шашлики, проте я вперто не йшов, знаючи, які гроші за ним стоять, чий це бізнес і чия на ньому кров.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 250	I took out a bunch of business cards—some pediatricians I'd tried to help recently by inviting them to talk on one of our radio programs, some human rights advocate who'd make occasional appearances on the air and complain about stray animals being mistreated, a young lawyer lady who represented the employees at the trolley depot, and the owner of a Georgian restaurant in town who kept inviting me to his place for a barbecue dinner—but I stubbornly refused, knowing perfectly well what kind of dirty money he had behind him, what kind of business he was running, and how many scalps he'd taken.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 204
373	японка	Розпитування в сусідів не дало нічого доброго, радше навпаки — із сусідньої квартири вискочила японка, вистригнула,	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб	с. 288	Making inquiries with his neighbors didn't do any good—if anything, it made matters worse. A Japanese girl sprang out of the	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New	с. 236

№	Фемінітив	Оригінал			Переклад		
		Контекст	Джерело	Сторінки	Контекст	Джерело	Сторінки
		недбало прикриваючись ковдрою, та що там прикриваючись — розмахуючи нею, ніби прапором.	сімейного дозвілля», 2014. 368 с.		next apartment down, poorly concealing her private parts with a blanket. Actually, she was just waving it around like a flag.	Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	
374	японка	Японки вміють язиком воскрешати померлих.	Жадан С. Месопотамія: збірка оповідань і віршів. Харків : Книжк. Клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 368 с.	с. 289	Japanese women can resurrect the dead with their tongues.	Zhadan S. Mesopotamia / пер. з укр. R. Costigan Humes, I. Stackhouse Wheeler. New Haven : Yale University Press, 2018. 322 с.	с. 236

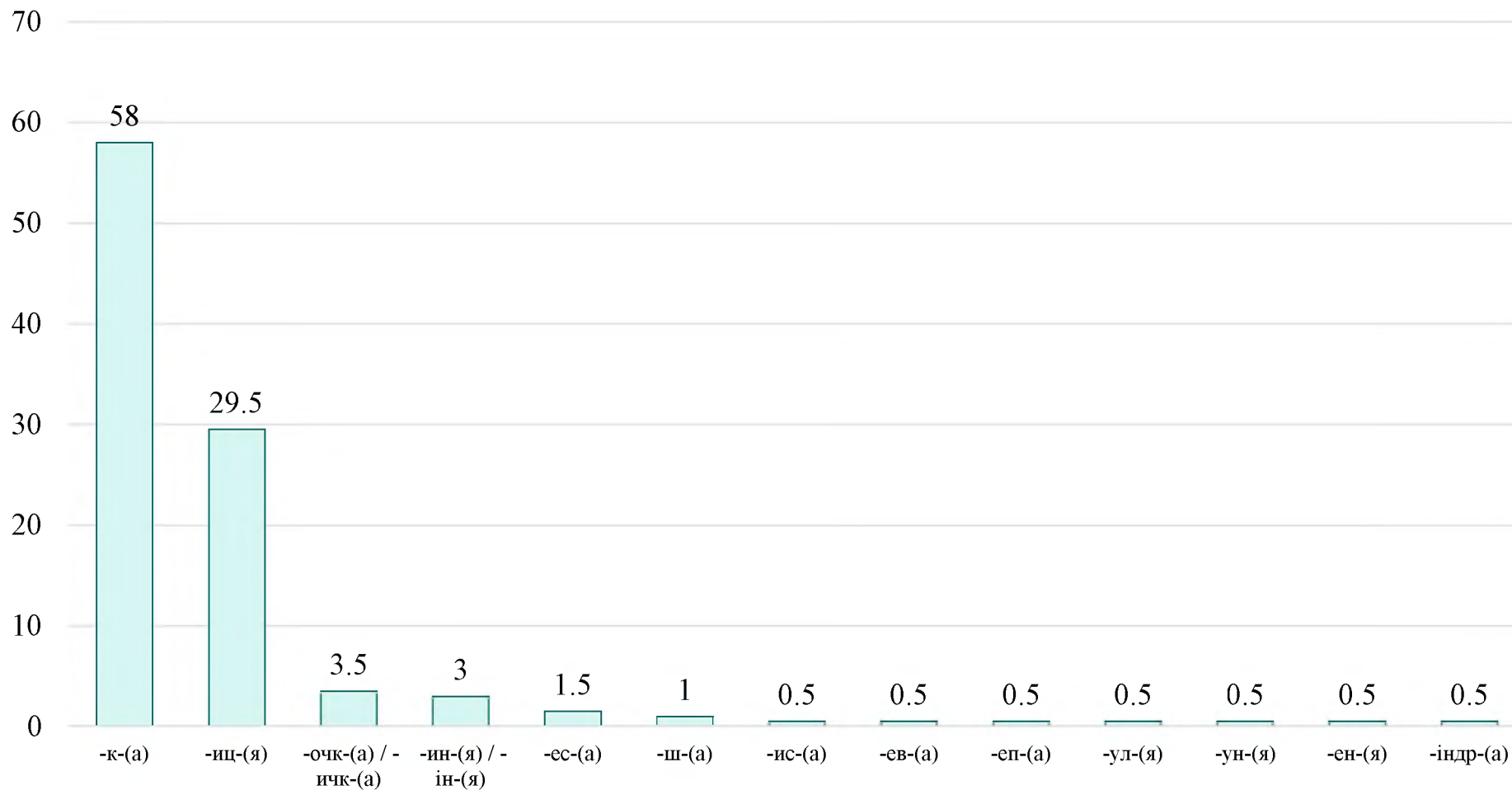
Розподіл фемінітивів за лексико-семантичними групами (%)

- Професійна діяльність, функції, процеси (40,9%)
- Характер, поведінка, темперамент, зовнішність (11,3%)
- Територіальні, національні, етнічні ознаки (10,89%)
- Родинні зв'язки (8,95%)
- Інтереси, уподобання, здібності (7%)
- Соціальні та спадково-майнові стани (6,6%)
- Міфологічні характеристики (4,67%)
- Фізичні та фізіологічні стани (3,89%)
- Вікові ознаки (3,1%)
- Церковно-релігійні ознаки (2,7%)

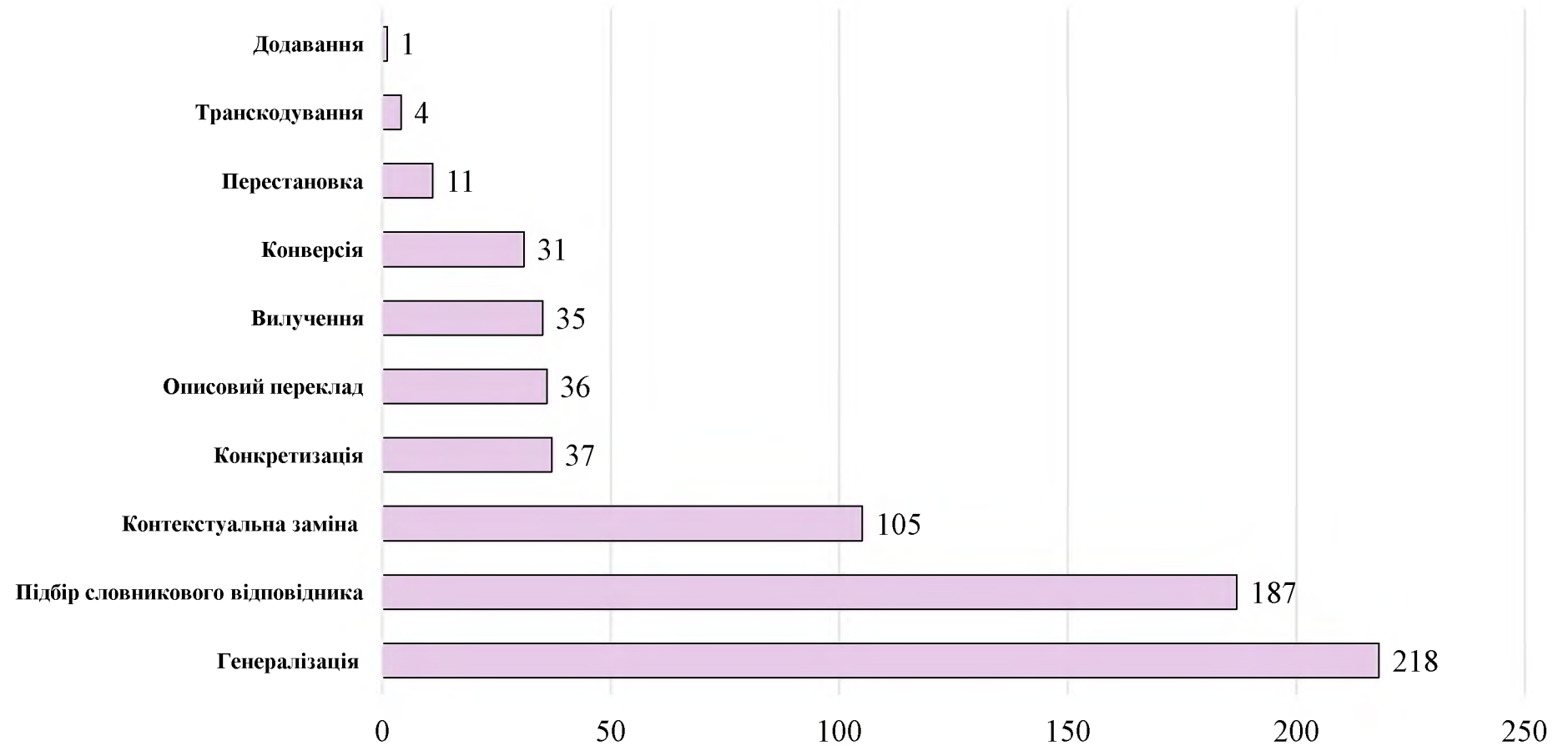
Розподіл фемінітивів за структурно-словотвірними способами (%)

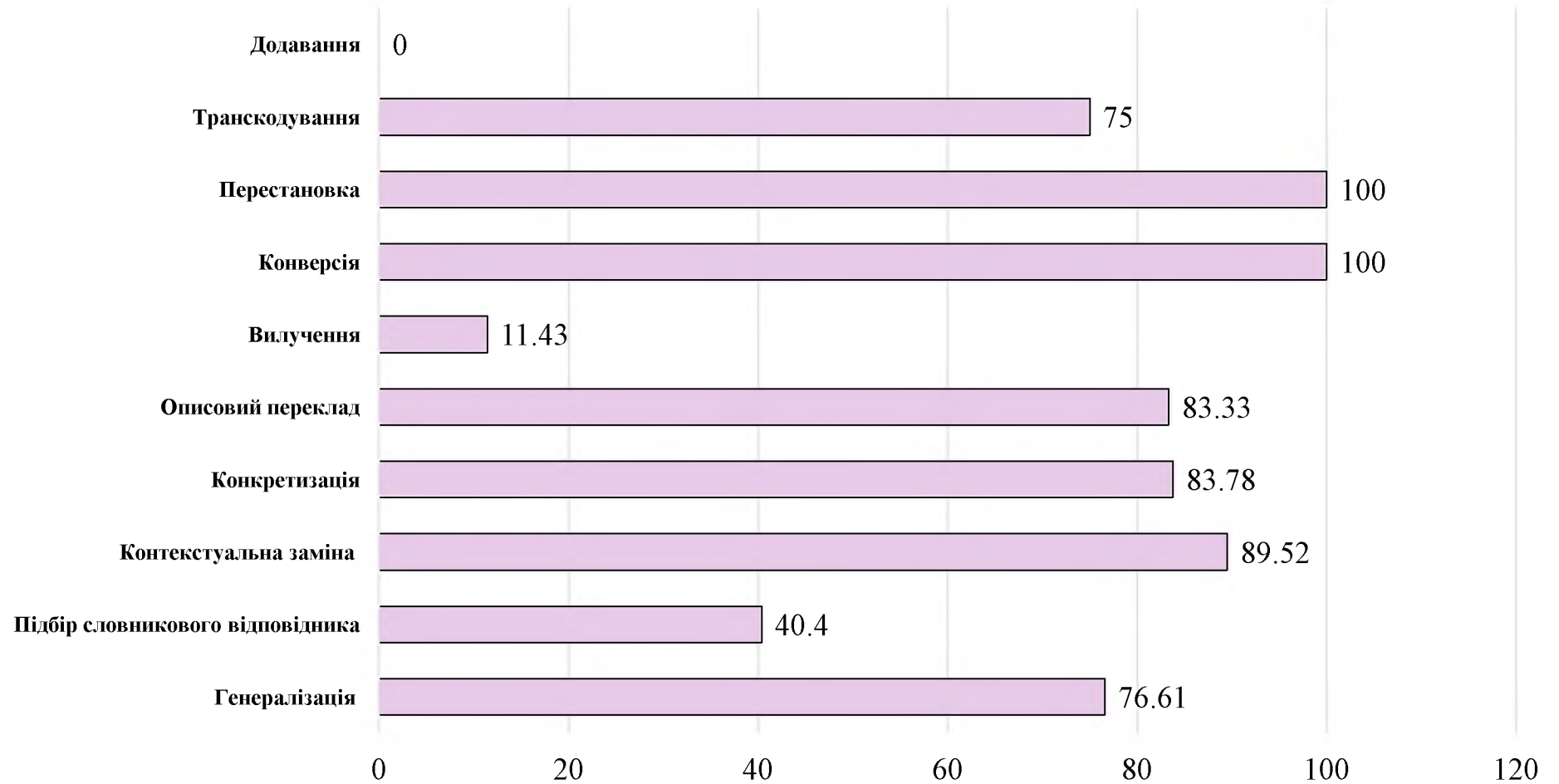
Частотність суфіксів у творенні фемінітивів (%)

**Частотність застосування методів перекладу фемінітивів
(кількість випадків)**

Успішність застосування методів перекладу фемінітивів (%)

АНОТАЦІЯ

магістерської роботи

Тема: «Особливості перекладу українських фемінітивів англійською мовою на матеріалі сучасної прози»

Автор: Наконечна Вероніка Сергіївна

Науковий керівник: Кобченко Наталя Віталіївна

Захищена: «__» червня 2025 року

Короткий зміст роботи:

У межах дослідження окреслено поняття «фемінітив», проаналізовано особливості його функціонування в українській та англійській мовах, а також розглянуто проблематику перекладу гендерно маркованої лексики. На матеріалі творів Ю. Андруховича, С. Жадана, О. Забужко, М. Матіос і Т. Прохаська визначено основні стратегії й труднощі відтворення фемінітивів англійською мовою. Схарактеризовано успішність і неефективність методів перекладу та розглянуто їхню роль у формуванні або нівелюванні гендерних стереотипів у художньому дискурсі.

Ключові слова: *фемінітив, гендерно маркована лексика, дискурс художньої літератури, гендерні стереотипи, переклад.*